

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

EU REPORT 2025

ZPRÁVA O FINANČNÍM ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉ UNIE
V ČESKÉ REPUBLICCE

ÚVODNÍ SLOVO PREZIDENTA NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

zpráva, kterou držíte v ruce, je již 18. v pořadí. Za ta léta, co EU report vydáváme, jsme pojmenovali řadu nešvarů – od jednotlivostí až po systémová selhání. Právě v souvislosti s EU reportem jsme přišli s termínem „dotační ekonomika“, který se už zabydlel v ekonomickém slovníku. *EU report 2025* je ale něčím výjimečný.

A to dobou, v níž vychází. Právě v těchto měsících vrcholí příprava víceletého finančního rámce na období po roce 2027 (VFR28+), který stanoví pravidla pro využití rozpočtu EU na dalších sedm let. Víím, každá doba přináší svoje problémy. Ale výzvy té naší patří bezesporu k těm nejsložitějším, jakým EU kdy čelila. Otázky bezpečnosti – ať už vojenské, energetické či kybernetické –, migrace, stárnutí populace a závažné demografické změny, dopady klimatické změny a stoupající náklady na jejich zmírňování, surovinová závislost na třetích zemích, zásadní změny geopolitického a ekonomického uspořádání atd.

Priorit stále přibývá. Prostředků nikoli. Právě naopak. Dluh EU z tržních výpůjček se ke konci roku 2023 výrazně zvýšil a přesáhl 458 miliard €. V roce 2022 činil 348 miliard €. Toto zvýšení dluhu jde na vrub především výpůjček pro nástroj *NextGenerationEU* (cca 60 %), které se mohou do roku 2026 více než zdvojnásobit. Splátka jistiny a úroků dluhu v rámci *NextGenerationEU* může být pro víceletý finanční rámec VFR28+ na úrovni 25 až 30 miliard € ročně. To je téměř 20 % současného rozpočtu EU. Splácení půjček z *NextGenerationEU* přitom skončí až v roce 2058.

Nástroj na podporu oživení *NextGenerationEU* reagoval na krizi způsobenou pandemií covidu-19 a měl posílit evropské hospodářství, zvýšit odolnost společnosti a prostřednictvím mnoha projektů přinést Evropanům hmatatelné výsledky. Jako vůbec největší stimulační balíček, který byl kdy v EU přijat, se měl stát příkladem. Měl ukázat cestu pro nový model hospodářského růstu, jenž měl být založen na čisté, inovativní a inkluzivní ekonomice a digitální a technologické suverenitě. Do jaké míry se tyto cíle podařilo naplnit a zda to odpovídá ceně, kterou za to zaplatíme, posuďte sami.

Za jeden z přínosů této publikace – především pak její druhé části, kterou jsme letos mimořádně zpracovali – pokládám zejména to, že popisuje komplikovaný proces vzniku víceletého finančního rámce VFR28+ a ukazuje, že smělé plány a záměry je třeba tvrdě konfrontovat s dosaženými výsledky. A budoucí záměry podle toho upravit.

Toto úvodní slovo vychází týden po volbách do české poslanecké sněmovny. Finále složitého vyjednávání o podobě, využití a financování víceletého finančního rámce VFR28+ už půjde za novou vládou, která z nich vzejde. Bohužel zatím je „tajemstvím všech tajemství“, jak k tomuto úkolu přistoupí...

Dosud jsme potenciál, který s sebou evropské peníze přinášely, plně nevyužili. Na nové politické reprezentaci bude vyjednat taková pravidla a mantinely, které nám umožní maximalizovat dopad každého eura, které k nám doputuje.

Jasně a úzké zacílení prostředků s požadavkem na multiplikační efekt, radikální zjednodušení pravidel, průběžná kontrola dosahování cílů, větší spoluúčast příjemců, ořezání zbytečností, které přímo a prokazatelně nepřispívají k naplňování vládních priorit... Těžké zadání.

Nemusí jít ale vždy o řešení za miliardy eur. Mezinárodní měnový fond už před pěti (!) lety upozornil na obchodní překážky, které z Evropské unie zbytečně dělají méně konkurenceschopný ekonomický blok, než jakým by mohla být. Zatímco obchodní překážky mezi státy uvnitř USA představují v rámci zpracovatelského průmyslu ekvivalent přibližně 10procentního celního tarifu, mezi členskými zeměmi uvnitř EU je to asi 45 procent. V případě služeb toto pomyslné clo vzniklé přílišnou byrokratickou zátěží dosahuje dokonce 110 procent. Můžeme si něco takového dovolit v době, kdy se rozložení geopolitických a ekonomických sil radikálně a překotně mění?

Na odpovědi se jistě shodneme. Je na politicích, aby prosadili změnu.

Miloslav Kala
prezident NKÚ

OBSAH

Úvodní slovo prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu.....	2
Obsah	4
A. Mnoho dotací bez významného dopadu pro konvergenci ČR.....	8
Oddíl I. Kontrolní činnost NKÚ a dalších orgánů externí kontroly v oblasti rozpočtových prostředků EU vyčleněných pro ČR.....	15
B. Kontrolní činnost NKÚ ve sledovaném období (04/2024–03/2025).....	16
B.1 Přehled schválených kontrolních závěrů NKÚ.....	16
B.2 Kontroly legality a audity výkonnosti v oblasti výdajů rozpočtu EU.....	22
B.3 Kontrola v oblasti příjmů s vazbou na rozpočtové prostředky EU.....	40
B.4 Finanční audity s vazbou na rozpočtové prostředky EU.....	43
B.5 Opatření přijímaná vládou ČR k nápravě nedostatků zjištěných kontrolami NKÚ.....	48
C. Auditní činnost dalších kontrolních orgánů v roce 2024 v ČR.....	50
C.1 Výstupy Auditního orgánu.....	50
C.2 Auditní činnost EÚD ve vztahu k ČR.....	63
C.3 Auditní mise Evropské komise ve vztahu k ČR.....	73
Oddíl II. Finanční řízení prostředků EU v ČR v evropském kontextu.....	75
D. Rozpočet EU a jeho vztah k České republice.....	76
D.1 Vývoj čisté pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU do roku 2024.....	76
D.2 Výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie v roce 2024.....	78
D.3 Opatření k plnění rozpočtu EU v roce 2024.....	82
E. Sektorové záležitosti 2024	89
E.1 Příjmy se vztahem ke zdrojům rozpočtu EU.....	89
E.2 Výdaje na podporu politiky soudržnosti.....	95
E.3 Modernizační fond a Národní plán obnovy	103
E.4 Výdaje na podporu vnitřních věcí EU.....	108
E.5 Výdaje na společnou zemědělskou politiku.....	112
E.6 Výdaje na společnou rybářskou politiku	118
F. Právní otázky.....	120
F.1 Doporučení NKÚ ke změnám právního prostředí v roce 2024.....	120
F.2 Implementace a transpozice práva Evropské unie v ČR.....	121

Prameny a literatura	125
Seznam zkratk	128
Přílohy	133
1. Auditní orgán – audit v rámci RRF	134
2. Přehled auditních misí Evropského účetního dvora provedených v České republice v letech 2023 a 2024	136
3. Přehled auditních a ověřovacích misí Evropské komise provedených v České republice v letech 2023 a 2024	137

Redakční poznámky:

Tato publikace se primárně věnuje období od 1. dubna 2024 do 31. března 2025 /sledované období/, proto byla její redakční uzávěrka stanovena právě na 31. března 2025. V publikaci jsou uváděny (až na malé výjimky) souhrnné údaje, číselné hodnoty a kontextové informace dostupné do uvedeného data, případně i později, ovšem aktuální právě k uvedenému datu. Výjimky z této zásady se zde vyskytují pouze ve výjimečných případech, a to s ohledem na významnost a tematickou souvislost sdělovaných údajů. Tyto údaje však nejsou předmětem hlubších analýz ani srovnávání a mají pouze dokreslující charakter.

Případné drobné rozdíly v souhrnných hodnotách uvedených v tabulkách a grafech jsou způsobeny zaokrouhlováním.

Podobně jako v předchozích vydáních EU reportu zpracovaly podklady k vybraným částem této publikace příslušné organizační útvary Ministerstva pro místní rozvoj /MMR/, Ministerstva financí /MF/ a Státního zemědělského intervenčního fondu /SZIF/, které zaujímají v procesu implementace podpory z rozpočtu EU nezastupitelnou roli. Auditní orgán /AO/ (odbor 52 MF) informoval o svých výstupech v oblasti veřejnosprávních kontrol a auditů prostředků evropských fondů. Národní orgán pro koordinaci /MMR-NOK/ (organizační útvar MMR) informoval především o čerpání alokace prostředků evropských fondů a o stavu příprav na následující programové období. SZIF poskytl podklady pro formulování obsahu podkapitol zaměřených na společnou zemědělskou politiku /SZP/ a společnou rybářskou politiku /SRP/. Nově se mezi přispěvatele zařadilo Ministerstvo průmyslu a obchodu /MPO/, které připravilo materiál informující o aktuálním stavu *Národního plánu obnovy* /NPO/, a Ministerstvo vnitra /MV/, jež poskytlo informace zejména z oblasti programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie /EU/ a zaměřených na podporu vnitřních politik. Autorský tým děkuje tvůrcům podkladových materiálů z výše uvedených institucí za vysoce profesionální spolupráci.

Nejvyšší kontrolní úřad /NKÚ/ upozorňuje, že příspěvky externích přispěvatelů se v některých svých částech nemusí shodovat se zjištěními a hodnocením NKÚ, která jsou uvedena v jiných částech textu EU reportu.

A. MNOHO DOTACÍ BEZ VÝZNAMNÉHO DOPADU PRO KONVERGENCI ČR

Když se podíváme na dlouhodobé řízení prostředků EU v České republice /ČR/, může nás napadnout lidové přísloví pojednávající o zajících a myslivcích („*Mnoho myslivců, zajícova smrt*“). Co mají vlastně zajíci a myslivci společného s řízením peněz EU v ČR, ale i v řadě jiných členských států EU /ČS/? Překvapivě mnoho! Stačí do této rovnice správně dosadit následující skutečnosti...

Mnoho dotačních titulů...

V *EU reportu 2023*¹ jsme čtenářům nabídli mj. přehled počtu „evropských“ dotačních titulů. Níže uvedená tabulka č. 1 je převzata z *EU reportu 2023*.

Tabulka č. 1: Přehled počtu „evropských“ dotačních titulů v ČR v jednotlivých programových obdobích

Programové období	Dotační tituly spolufinancované z rozpočtu EU		
	ESIF/fondy EU	Přímé platby, společná organizace trhů	Celkem
2004–2006	91	6	97
2007–2013	260	13	273
2014–2020	165	23	188
2021–2027	155	21	176

Zdroj: *EU report 2023*, NKÚ, 2023.

Odhlédneme-li od prvního (zkráceného) programového období, vidíme, že podpora z EU je rozptýlena do mnoha oblastí. Za těmito čísly je navíc nutné vidět desetitisíce často malých a z pohledu národního hospodářství zbytných projektů, které nepřinesly potřebnou přidanou hodnotu a neměly ani potenciál směřovat českou ekonomiku k ekonomickému růstu.

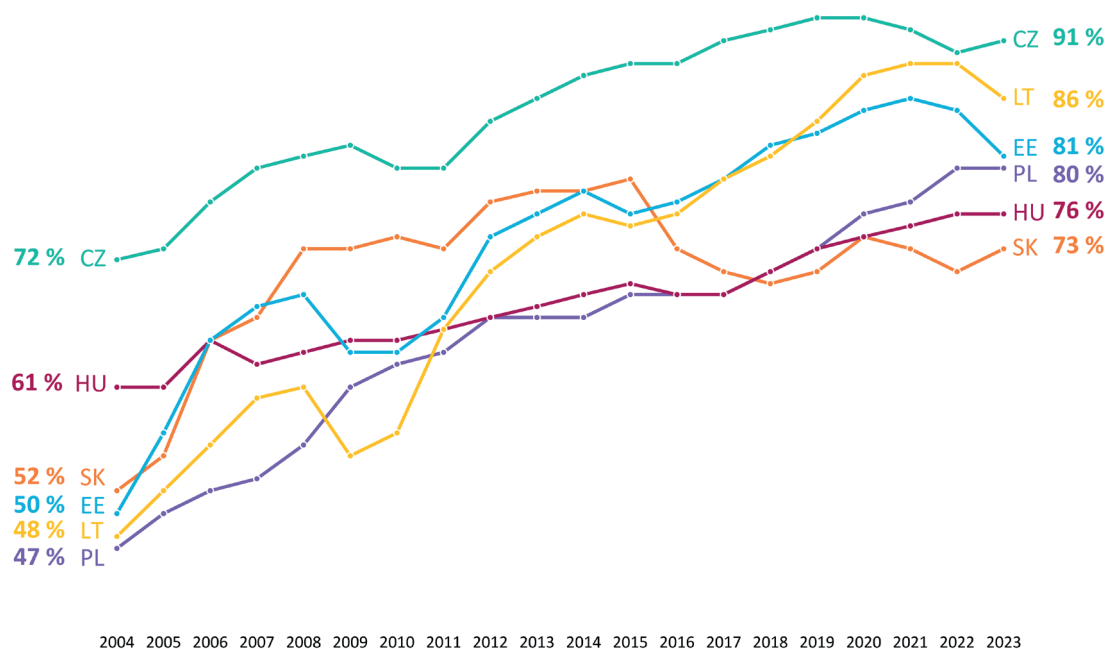
... bez významného dopadu pro konvergenci

Účelem tzv. konvergenčního procesu je vyrovnaní úrovně regionů v EU. *EU report 2024*² představil čtenářům vývoj růstu hrubého domácího produktu /HDP/ ve vybraných ČS, které vstupovaly do EU společně s ČR. Tyto informace znovu uvádíme v grafu č. 1.

1 *EU report 2023*, podkapitola A.2.

2 *EU report 2024*, kapitola A.

Graf č. 1: Růst HDP ve vybraných ČS v paritě kupní síly oproti průměru EU (100 %)

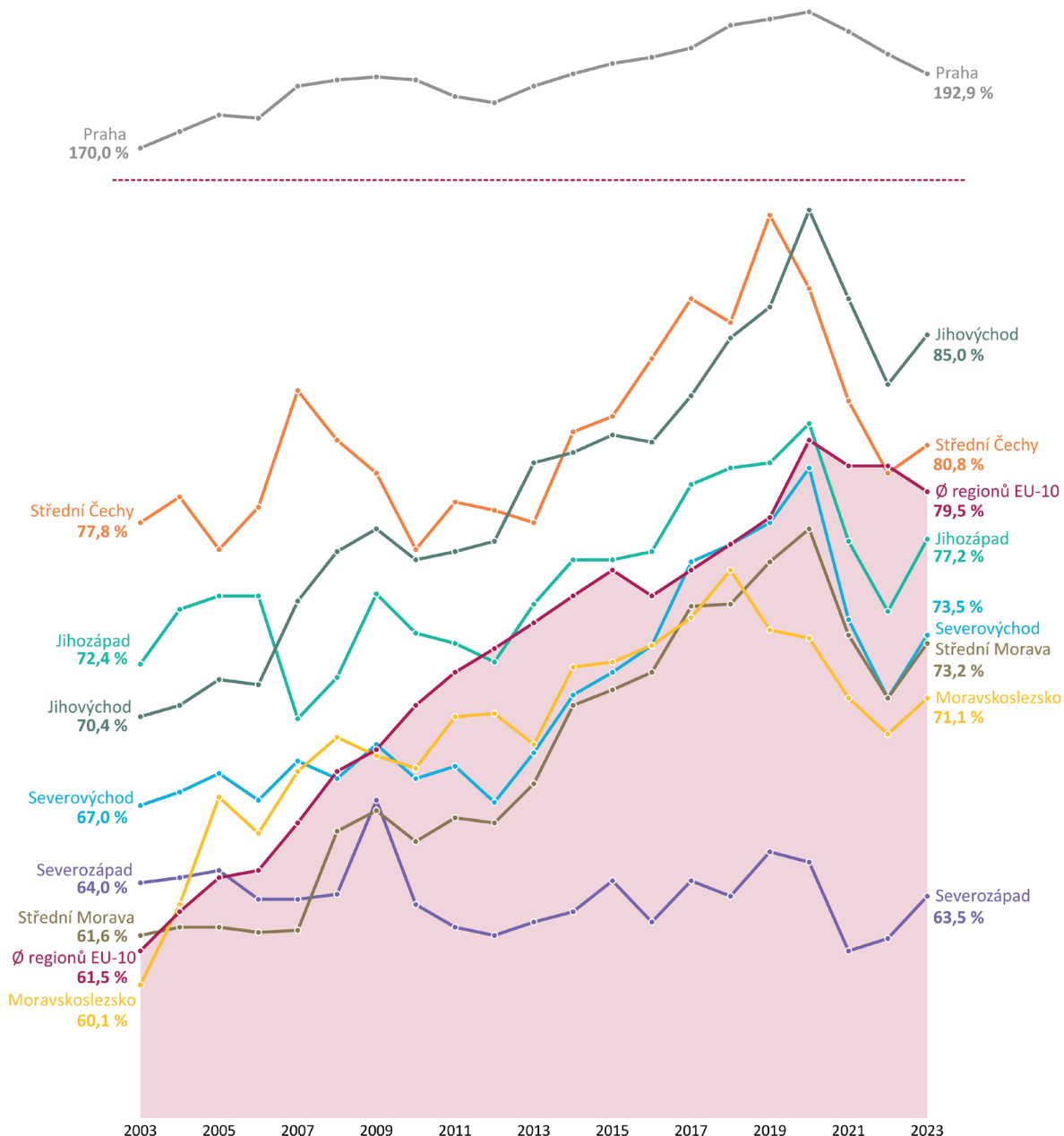

Zdroj: EU report 2024, NKÚ, 2024.

Z tohoto grafu je patrné, že zatímco procentní růst HDP k průměru EU v ČR byl 19 procentních bodů /p. b./, v případě Polska to bylo 33 p. b. a v případě Litvy dokonce 38 p. b. Je zjevné, že stovky miliard korun, které směřovaly z rozpočtu EU do ČR, nepříspěly k výraznějšímu přiblížení se k průměru EU.

Česká republika po vstupu do EU využila potenciálu k rozvoji svých regionů méně než většina ostatních ČS. To dokládá i následující graf, který zobrazuje poměr HDP jednotlivých regionů ČR v porovnání s průměrem regionů ČS, jež přistoupily k EU v roce 2004 společně s ČR /EU-10/. I zde jsou použity hodnoty HDP v paritě kupní síly a srovnávají stav ke konci roku 2003 (tj. krátce před vstupem těchto států do EU) a ke konci roku 2023.

Graf č. 2: HDP v paritě kupní síly v jednotlivých regionech ČR a v průměru regionů EU-10 oproti průměru EU (100 %) v letech 2003 a 2023

Zdroj: Eurostat; vlastní zpracování NKÚ.

Jak je z grafu patrné, v roce 2003 se pod průměrem regionů EU-10 nacházel jen jeden z osmi regionů ČR. O dvacet let později se pod tento průměr propadly další čtyři naše regiony. Region Severozápad (Ústecký a Karlovarský kraj) patří dokonce v rámci EU-10 mezi výjimky, jejichž HDP na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly se za dobu členství v EU v porovnání s průměrem EU vůbec nezvýšil.

Vysoká míra roztržistěnosti podpory a skutečnost, že nebyla zacílena do prorůstových oblastí hospodářství, významnou měrou přispěly k nedostatečnému tempu přibližování HDP České republiky k průměru EU. Nedošlo k maximalizaci efektu poskytnuté podpory z rozpočtu EU (ale i z národních zdrojů) v podobě trvalého a udržitelného růstu české ekonomiky, zvýšení konkurenceschopnosti a konvergence regionů ČR k průměru EU.

Roztříštěnost podpory

Na úrovni strategického řízení dotačních politik máme na 300 platných strategií³ a všechny ospravedlňují veřejné výdaje do co nejpestřejšího vějíře aktivit, což vede k neefektivní alokaci veřejných zdrojů. Ekonomické hodnocení dopadů těchto strategií bývá obecné, nerealistické a bez tvrdých dat, která by bylo možné vyhodnotit.

O dotace se hlásí nejrůznější subjekty počínaje městy a obcemi, které budují nové chodníky a houpačky a kolotoče pro děti, přes podniky všech velikostí, které žádají o příspěvky na vybavení školicích prostor, až po nejrůznější zástupce neziskového sektoru, kteří pochopitelně akcentují nezbytnost své oblasti působení. Všichni tito žadatelé cítí nezadatelné právo získat podíl na evropském blahobytu. A není třeba pochybovat o tom, že absolutní většina podpořených projektů k němu větší či menší měrou přispívá. Problém však spočívá v tom, že podstatná část těchto projektů představuje okamžitou spotřebu nebo prostou obměnu kus za kus a nepřináší dlouhodobé efekty.

Koncentrace a úspory

Koncentrace podpory do vybraných oblastí hospodářství může ve střednědobém horizontu nejvíce pomoci. Je třeba vyřešit administrativní zjednodušení, zpřehlednění a zlevnění procesů jak na straně implementační struktury (tj. poskytovatelů dotací), tak i na straně žadatelů a příjemců podpory.

Nejvyšší kontrolní úřad k tomu vyzýval i v předchozích letech, například v *EU reportu 2023*⁴. Pokud ČR přistoupí k vyšší koncentraci podpory z rozpočtu EU, s čímž úzce souvisí podstatné snížení počtu dotačních titulů, otevře se nám možnost pro efektivnější využití personálních kapacit řídicích orgánů /ŘO/ a zprostředkujících subjektů /ZS/ operačních programů /OP/. Nejedná se jen o snížení počtu pracovníků implementační struktury potřebných pro obsluhu poskytované podpory a s tím související úspory personálních výdajů, ale rovněž výdajů režijního charakteru. Jako mnohem významnější se jeví možnost koncentrace know-how a rozšíření aktivit ŘO a ZS směrem k přímé podpoře žadatelů a příjemců. Takový postup by s sebou nesl další úspory a efektivnější využití finančních prostředků souvisejících s dotací, a to primárně na straně žadatelů/příjemců.

Cílem musí být, aby žadatelé a příjemci nemuseli využívat služby externích společností, které poskytují služby související se zpracováním a úpravami žádostí a následně i další služby zejména administrativního charakteru.

Výsledkem navrhovaného „proklientského“ přístupu orgánů implementační struktury by byly lépe zpracované žádosti bez chyb, které ztěžují proces hodnocení a výběru projektů. Zejména by bylo možné jednoduše posoudit a vyloučit žádosti o podporu nedostatečně účelných a málo efektivních, či dokonce zcela neúčelných a neefektivních projektů. S tím souvisí i nastavení pravidel a kritérií hodnocení a výběru projektů – tato pravidla a kritéria by měla zajistit, že budou podpořeny jen žádosti mající vysoký potenciál dlouhodobého prorůstového efektu a vysoké přidané hodnoty.

Zde je třeba zmínit i problematiku nízké míry spoluúčasti příjemců podpory. NKÚ dlouhodobě poukazuje na skutečnost, že nízká či dokonce nulová spoluúčast příjemců často vede k nízké hospodárnosti zvolených řešení a obecně snižuje efektivitu podpořených projektů. Zvýšením spoluúčasti příjemců (podle jejich typu a dle charakteru podpořených projektů) na úroveň například 50 % by řada zbytečných projektů nebyla vůbec realizována, čímž by se předmětné dotační prostředky mohly alokovat lépe, tj. do projektů potřebnějších a s vyšší přidanou hodnotou. V této oblasti je jasná paralela s nízkou mírou využívání návratné podpory ve formě různých finančních nástrojů /FN/.

3 K 31. březnu 2025 bylo v ČR celkem 1 935 aktuálních strategií, z toho:

- 61 na mezinárodní úrovni,
- 286 na národní úrovni,
- 291 na regionální úrovni,
- 200 na oblastní úrovni,
- 1 097 na místní úrovni.

Zdroj: databáze strategií – *Portál strategických dokumentů v ČR* (<https://www.databaze-strategie.cz/>).

4 *EU report 2023*, kapitola A.

Historická předurčenost?

Je pozoruhodné, že na ČR doléhají globální krize (hospodářská krize z let 2008–2009, covidová krize 2020–2022 či inflační a energetická krize spojená s válkou na Ukrajině od roku 2022) významněji (dopady jsou hlubší a delší) než na většinu ostatních ČS.

To nasvědčuje chybnému dlouhodobému směřování podpory z rozpočtu EU a obecně řízení hospodářské politiky. Investovalo se totiž zejména do udržení stávajících podniků včetně jejich zaměření, což sice zajistilo určitý ekonomický růst (byly pořízeny např. výkonnější stroje), dlouhodobě nízkou míru nezaměstnanosti a zlepšení ekologických charakteristik výroby, na druhou stranu se však neinvestovalo do nových a progresivních oblastí a oborů, které by nám umožnily přesun k moderní inovační ekonomice s vysokým a udržitelným tempem růstu a vysokou přidanou hodnotou.

ČR přitom cestu k větší konkurenceschopnosti zná!

Vláda ČR svým usnesením ze dne 10. října 2024 č. 695 schválila *Hospodářskou strategii České republiky: Česko do TOP 10*.⁵ Tento obsáhlý dokument, na jehož vytvoření se podílelo celkem 16 státních institucí, definuje mj. čtyři hlavní strategické oblasti, a to:

- „Lidský kapitál, produktivita a přidaná hodnota“ – tato oblast zahrnuje rozvoj vzdělávání, podporu výzkumu a inovací, digitalizaci a zlepšování podnikatelského prostředí a jejím cílem je zvýšit přidanou hodnotu českých firem a zajistit dlouhodobou udržitelnost veřejných institucí.
- „Strategická infrastruktura“ – oblast pokrývá investice do energetiky, dopravy a digitální infrastruktury, přičemž klade důraz na dekarbonizaci a bezpečnost dodávek energií a surovin, vč. opětovného využití materiálů.
- „Industrializace s přidanou hodnotou“ – zaměřuje se na rozvoj technologicky vyspělých odvětví a podporu inovací ve stávajících průmyslových sektorech s cílem zvýšit přidanou hodnotu a konkurenceschopnost českých produktů; zároveň se dotýká také oblasti rozvoje obranného a bezpečnostního průmyslu.
- „Financování“ – tato oblast zahrnuje zajištění dostupného kapitálu pro strategické investice, využití evropských fondů a národních rozpočtů pro udržitelný rozvoj a stabilizaci veřejných financí.

Takto, byť velmi obecně, definované strategické oblasti poměrně dobře určují prioritní oblasti podpory (nejen ze zdrojů EU, ale rovněž z národních zdrojů).

Jednou z hlavních investic do prosperity a konkurenceschopnosti České republiky, která navíc výrazně ovlivňuje kvalitu života obyvatel, má být podpora a rozvoj inovací. A právě zde se nám zatím příliš nedaří. Výzkumné a inovační aktivity jsou jedním z klíčových předpokladů pro budování ekonomiky s vyšší přidanou hodnotou, pro materiálově i energeticky udržitelné hospodářství, cílený technologický pokrok i adaptaci společnosti na jeho přínosy i rizika. Naopak podléhání nejrůznějším lobbingským tlakům a v jejich důsledku tříštění veřejných zdrojů (a zejména těch z rozpočtu EU) bude jen pokračováním málo úspěšné politiky jejich utrácení, jak na to upozorňuje NKÚ již třetí programové období v řadě.

Ve shodě s Hospodářskou strategií konstatuje NKÚ: Investujme tam, kde je to nezbytné, a tam, kde je to potenciálně opravdu přínosné. Být se může zdát, že peněz z Evropy nám stále přitéká dost, mějme na paměti, že jich je o poznání méně než v předchozích programových obdobích a nadále jich bude citelně ubývat. O to více teď záleží na důsledném stanovení velmi omezeného počtu priorit a na efektivním použití těchto zdrojů právě k naplnění těchto priorit.

5 Implementační plán Hospodářské strategie vydalo MPO pod čj.: MPO 23826/2025.

... ale není to jen o koncentraci podpory.

Jak vyplývá z výše uvedeného, koncentrace podpory musí být provedena jak vertikálně, tak horizontálně.

Je zjevné, že z pohledu růstového potenciálu obvykle mají větší projekty výrazně větší přínos než projekty malé. Tato teze samozřejmě neplatí 100%. Je logické, že investovat do velkých prosperujících společností za účelem dosažení drobných změn požadovaný efekt nepřinese a naopak i relativně menší investice do progresivních malých a středních podniků s dynamickým plánem rozvoje bude mít vysokou přidanou hodnotu.

Zdroje financování nejsou neomezené a v zájmu zachování udržitelného růstu a rychlejší konvergence bude třeba dosavadní relativně štedrou podporu, které se těší řada oborů, významně utlumit nebo od ní upustit. Tím se uvolní část prostředků pro progresivnější obory (viz výše) a také pro obory, do kterých dosud podpora nesměřovala, ale které se ve světle současné geopolitické situace jeví jako extrémně potřebné a důležité (např. oblast bezpečnosti v širším pojetí).

Na nedostatek zdrojů financování prostřednictvím národní alokace musí české subjekty reagovat zvýšenou aktivitou na poli programů přímo řízených Komisí, kde se ČR dlouhodobě pohybuje na samém konci žebříčku ČS. Rovněž FN, jako jsou půjčky, garance apod., tedy v zásadě návratné finanční výpomoci, se budou muset intenzivněji zapojovat do investičních plánů českých příjemců a budou nahrazovat dosud mnohem využívanější, avšak z pohledu EU mnohem nákladnější, granty.

Dalšími informacemi k tvorbě nového víceletého finančního rámce EU /VFR/ a souvisejícími doporučeními NKÚ se bude *EU report 2025* dále zabývat v samostatném oddíle III.

Na základě výše uvedených informací doporučuje NKÚ:

- zrušit či zásadně přehodnotit (po věcné i formální stránce) množství strategických dokumentů;
- maximálně koncentrovat disponibilní veřejné zdroje a zacílit je do oblastí s vysokým potenciálem růstu;
- změnit nastavení implementační struktury;
- jasně nastavit kritéria a indikátory, aby jejich použití umožňovalo jednoduché a jednoznačné vyhodnocení jejich plnění a skutečného přínosu;
- snížit administrativní zátěž na straně poskytovatelů i na straně žadatelů/příjemců;
- snížit míru spolufinancování z veřejných rozpočtů, což povede k vyšší nákladové efektivnosti projektů a k zvýšení multiplikačního efektu podpory z veřejných zdrojů;
- zvýšit odpovědnost příjemců za splnění stanovených kritérií.

ODDÍL I.

KONTROLNÍ ČINNOST NKÚ A DALŠÍCH ORGÁNŮ EXTERNÍ
KONTROLY V OBLASTI ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ EU
VYČLENĚNÝCH PRO ČR

B. KONTROLNÍ ČINNOST NKÚ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ (04/2024–03/2025)

Podkapitoly B.1–B.4 *EU reportu 2025* přinášejí shrnutí výsledků kontrolní činnosti NKÚ za dvanáctiměsíční sledované období (tj. období od 1. dubna 2024 do 31. března 2025), a to v podobě uceleného přehledu a komentářů k jednotlivým kontrolním akcím /KA/, které se týkaly zcela nebo alespoň částečně prostředků rozpočtu EU /sledované KA/ a byly ukončeny v průběhu sledovaného období.

B.1 PŘEHLED SCHVÁLENÝCH KONTROLNÍCH ZÁVĚRŮ NKÚ

Ve sledovaném období schválilo Kolegium NKÚ celkem 31 kontrolních závěrů /KZ/, přičemž 19 z nich se týkalo sledovaných KA, což je historicky nejvíce. Takto vysoký podíl KA věnujících se oblasti prostředků rozpočtu EU (více než 61 %) je důkazem významnosti, kterou NKÚ kontrolám těchto prostředků trvale přikládá.

Tabulka č. 2: Přehled sledovaných KA

Číslo KA	Název kontrolní akce	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
23/07	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na zlepšování kvality ovzduší	6/2024
23/09	Peněžní prostředky státu určené na vybraná opatření proti daňovým únikům	3/2024
23/11	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na systém péče o ohrožené děti a jeho transformaci	6/2024
23/13	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy	3/2024
23/16	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané Ministerstvem průmyslu a obchodu na regeneraci brownfieldů	4/2024
23/17	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2023, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2023 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023	3/2024
23/18	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Technologická agentura České republiky za rok 2023, účetní závěrka Technologické agentury České republiky za rok 2023 a údaje předkládané Technologickou agenturou České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023	3/2024
23/19	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2023, účetní závěrka Úřadu průmyslového vlastnictví za rok 2023 a údaje předkládané Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023	3/2024
23/20	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj za rok 2023, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2023 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023	4/2024
23/21	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na soutěžní projekty podpory zaměstnanosti a adaptability pracovní síly z operačního programu Zaměstnanost 2014–2020	4/2024
23/22	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie vynakládané v souvislosti s přesunem těžště psychiatrické péče do komunity	4/2024
23/23	Peněžní prostředky státu z daně z příjmů právnických osob a správa této daně	6/2024
23/29	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu sociálního začleňování	6/2024
23/31	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na pozemkové úpravy	1/2025
24/01	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší	1/2025
24/03	Peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů v síti knihoven ČR	1/2025
24/04	Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem vnitra na projekt Elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) a elektronická tvorba právních předpisů (e-Legislativa)	3/2025
24/05	Peněžní prostředky vynaložené v rámci technické pomoci na aktivity související s publicitou a propagací operačních programů a projektů realizovaných v programovém období 2014–2020	1/2025
24/10	Peněžní prostředky určené na podporu infrastruktury regionálních sociálních služeb	3/2025

Zdroj: Kontrolní informační systém NKÚ /KIS/, březen 2025.

Pozn.: Barevné označení sledovaných KA odpovídá jejich zaměření dle legendy:

	Finanční audit
	Přírodní zdroje
	Příjmy
	Soudržnost a konkurenceschopnost

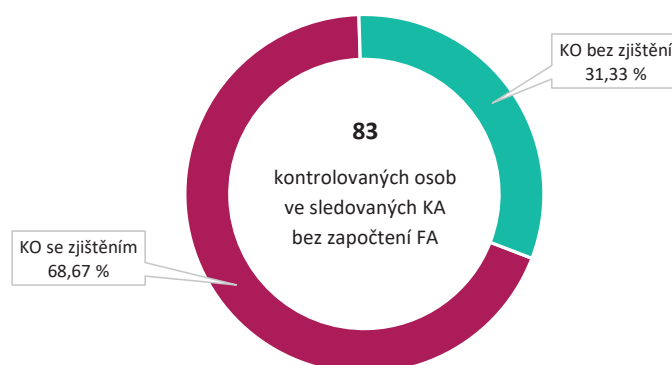
B.1.1 SLEDOVANÉ KONTROLNÍ AKCE V ČÍSLECH

Téměř 58 % sledovaných KA se v tomto sledovaném období zaměřilo na oblast „soudržnosti a konkurenceschopnosti“. Pokud jde o prostředky rozpočtu EU, je tato oblast již tradičně ze strany NKÚ nejkontrolovanější. Hlavním důvodem je obecně vyšší chybovost, kterou jsou výdaje na „soudržnost a konkurenceschopnost“ dlouhodobě postihovány, a to i v celoevropském měřítku (viz též bod C.2.1). Dvě kontroly se zabývaly výdaji v oblasti „přírodních zdrojů“ a dvě KA byly zaměřeny na příjmy (se vztahem k rozpočtu EU).

Mezi sledovanými KA byly rovněž čtyři finanční audity /FA/. FA se zpravidla zaměřuje na ověření sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu, vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a ověření správnosti údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu. Tento typ kontrol má tedy ve srovnání s kontrolami legality nebo audity výkonnosti svá specifika a rovněž charakter jeho kontrolních zjištění je odlišný. V následujících statistických přehledech (v podkapitole B.1) proto nejsou KA č. 23/17 až č. 23/20 zahrnuty a podrobněji se jim věnuje podkapitola B.4.

Při 15 sledovaných KA, které nespádaly do kategorie FA, bylo kontrolou NKÚ prověřeno celkem 83 subjektů (tj. stejně jako v předcházejícím sledovaném období), tzv. kontrolovaných osob /KO/, přičemž několik z nich bylo kontrolováno ve více KA.⁶

Graf č. 3: Rozdělení KO dle přítomnosti kontrolních zjištění NKÚ

Zdroj: KIS, březen 2025.

V rámci sledovaných KA (bez FA) našel NKÚ celkem 362 nedostatků.⁷ Pokud jde o prostředky se vztahem k rozpočtu EU, bylo 38 zjištění NKÚ vyčíslitelných a jejich úhrnná výše činila 1 115,68 mil. Kč, přičemž z toho vypočtený objem vymahatelných nedostatků dosáhl částky 511,01 mil. Kč.

Hned v 11 ve sledovaných KA (včetně dvou FA) zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně, což vedlo k tomu, že NKÚ předložil příslušným správcům daně celkem 20 oznámení k dalšímu řešení.⁸ Tato oznámení správcům daně se týkala celkové částky nejméně 774 564 573 Kč.⁹

Ve dvou případech v rámci jedné KA podal NKÚ oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

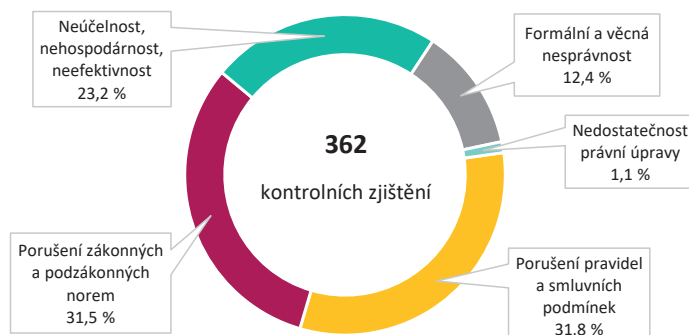
6 Jednalo se o některá ministerstva v roli ŘO operačního programu.

7 Ze samotné podstaty jednotlivých zjištěných nedostatků je většina z nich nevyčíslitelná.

8 NKÚ podává oznámení správcům daně podle § 59 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.

9 Jedno z oznámení bylo podáno jako nevyčíslené.

Graf č. 4: Podíly jednotlivých kategorií kontrolních zjištění

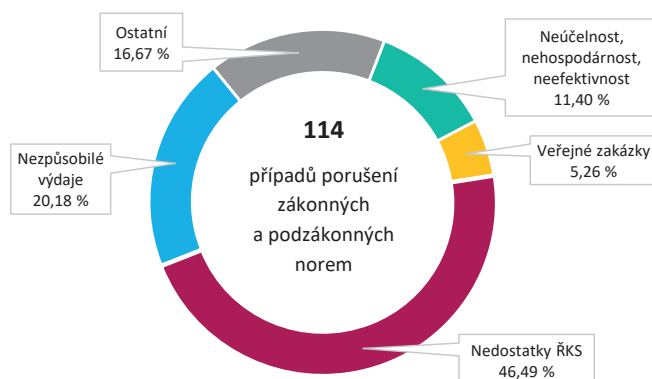

Zdroj: KIS, březen 2025.

V porovnání s předchozím sledovaným obdobím byl zaznamenán nárůst počtu kontrolních zjištění o 60, tj. o 20 %, což souvisí s nárůstem počtu sledovaných KA. Pokud jde o jejich strukturu, došlo k navýšení v kategorii „*neúčelnost, ne hospodárnost, neefektivnost*“¹⁰ a zejména „*porušení zákonných a podzákonných norem*“¹¹, která se prakticky „dotáhla“ na tradičně nejpočetnější, byť co do závažnosti méně významnou kategorii „*porušení pravidel a smluvních podmínek*“.

Rozdělení kontrolních zjištění (bez zahrnutí zjištění učiněných v rámci FA) v kategorii „*porušení zákonných a podzákonných norem*“ zobrazuje následující graf.

Graf č. 5: Charakter a míra výskytu porušení právních předpisů

Zdroj: KIS, březen 2025.

Pozn.: Jednotlivá zjištění jsou zařazena podle primárně porušeného předpisu. Tzn. došlo-li např. k porušení zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a v důsledku toho i k nezpůsobilému výdaji s kvalifikací porušení zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, bylo toto zjištění zařazeno pouze do kategorie „*veřejné zakázky*“.

Kategorie „*ostatní*“ zahrnuje za sledované období porušení předpisů především v oblasti výkonu veřejné správy a ochrany přírody.

NKÚ se při své kontrolní činnosti stále více zaměřuje na systémové nedostatky generující další chyby s různou mírou závažnosti. V porovnání s předchozím sledovaným obdobím (viz podkapitola B.1 *EU reportu 2024*) došlo k dalšímu razantnímu nárůstu počtu zjištěných porušení právních předpisů v oblasti nedostatků řídicích a kontrolních systémů /ŘKS/. Kategorie „*nedostatky ŘKS*“ již představuje více než 46 % všech porušení právních předpisů.

Nově se v tomto přehledu objevuje kategorie „*neúčelnost, ne hospodárnost, neefektivnost*“. Zde zahrnuje zjištění v minulosti neměla právní kvalifikaci.

Významný úbytek zjištění naopak zaznamenaly kategorie „*nezpůsobilé výdaje*“¹² a „*ostatní*“ (v obou případech došlo k poklesu o cca 10 p. b.).

10 Zde není započítáno 13 obdobných zjištění, u kterých bylo zároveň klasifikováno porušení právního předpisu. Případů neúčelnosti, ne hospodárnosti či neefektivnosti tak bylo dohromady zjištěno 97.

11 V této kategorii jsou zahrnuta porušení závazných právních norem EU, národní legislativy a usnesení vlády.

12 Tato kategorie zahrnuje nezpůsobilé výdaje jednotlivých projektů, nezpůsobilé projekty a nezpůsobilé příjemce podpory.

B.1.2 SOUHRNNÝ PŘEHLED VÝSTUPŮ ZE SLEDOVANÝCH KONTROLNÍCH AKCÍ

Statistických přehled výsledků kontrolní činnosti NKÚ ve sledovaném období, jak je uveden výše, neposkytuje podrobnější informace o konkrétních kontrolních zjištěních. Přesto lze konstatovat, že **nejzávažnější dopady mají zjištění z kategorie „neúčelnost, nehospodárnost, neefektivnost“ (bez ohledu na to, zda s právní kvalifikací, nebo bez ní) a „porušení zákonných a podzákonných norem“ (zde zejména podkategorie „nedostatky ŘKS“).** Tato zjištění se promítají do doporučení, která publikuje NKÚ pravidelně ve svých výročních zprávách i v EU reportech.

V této souvislosti a s ohledem na doporučení NKÚ uvedená v závěru kapitoly A zde odkazujeme na kontrolní zjištění z následujících věcných oblastí:

- **roztržitelnost podpory** (KA č. 23/11);
- **neúčelnost podpory obecně či podpořených projektů** (KA č. 23/07, č. 23/11, č. 23/13, č. 23/16, č. 23/21, č. 23/29, č. 23/31, č. 24/01 a č. 24/10);
- **nepotřebnost podpory obecně či podpořených projektů** (KA č. 23/11, č. 23/21 a č. 24/10).

Kromě výše zmíněných zjištění je třeba zdůraznit i **nezpůsobilé výdaje, které jsou důsledkem chyb (ať už úmyslných, nebo neúmyslných) v oblasti veřejných zakázek.** Tato zjištění mívají obvykle za následek právní kvalifikaci porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb.¹³ a mohou vyústit v oznámení správcům daně či v podání trestního oznámení. Tabulka č. 3 přináší ucelený přehled sledovaných KA, co se týče počtu kontrolovaných osob, počtu a objemu oznámení správcům daně a počtu podaných trestních oznámení, a uvádí také informace o tom, zda vláda schválila opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

13

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Tabulka č. 3: Přehled počtu KO, oznámení správcům daně, trestních oznámení a opatření k odstranění zjištěných nedostatků v rámci sledovaných KA

Číslo KA	Počet kontrolovaných osob			Oznámení správcům daně			Počet trestních oznámení	Opatření k odstranění zjištěných nedostatků
	Celkem	Se zjištěním	Bez zjištění	Počet	Peněžní objem (v Kč)	Počet nevyčíslených oznámení		
23/07	10	5	5	2	5 574 000	1	2	Ano
23/09	3	2	1	0	0	0	0	Ne
23/11	3	2	1	1	1 312 337	0	0	Ano
23/13	8	6	2	2	11 052 517	0	0	Ano
23/16	2	0	2	0	0	0	0	Ne
23/17	1	1	0	0	0	0	0	Ano
23/18	1	1	0	0	0	0	0	Ano
23/19	1	1	0	1	72 479	0	0	Ano
23/20	1	1	0	1	15 618 121	0	0	Ano
23/21	7	7	0	3	9 117 803	0	0	Ano
23/22	11	5	6	3	1 603	2	0	Ano
23/23	4	2	2	0	0	0	0	Ano
23/29	8	8	0	1	0	1	0	Ano
23/31	3	3	0	0	0	0	0	Ne
24/01	4	4	0	0	0	0	0	Ne
24/03	4	3	1	2	12 784 937	0	0	Ne
24/04	2	2	0	1	700 205 422	0	0	Ne
24/05	4	2	2	0	0	0	0	Ne
24/10	10	6	4	4	19 129 634	0	0	Ne
Celkem	87	61	26	21	774 868 855	4	2	–

Zdroj: Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu, usnesení vlády ČR ke kontrolním závěrům NKÚ ze sledovaných KA a vnitřní informační systémy NKÚ.

V podkapitolách B.2–B.4 představujeme jednotlivé sledované KA. Přinášíme jejich stručný popis a přehled nejvýznamnějších kontrolních zjištění NKÚ týkajících se prostředků se vztahem k rozpočtu EU, která byla v rámci těchto KA učiněna. Tam, kde nebyla podána oznámení správcům daně, resp. trestní oznámení, nebo tam, kde z nějakého důvodu nebyla stanovena opatření k odstranění zjištěných nedostatků (např. protože taková opatření nejsou třeba nebo protože KZ dosud nebyly projednány vládou), nejsou tyto informace explicitně uváděny.

B.2 KONTROLY LEGALITY A AUDITY VÝKONNOSTI V OBLASTI VÝDAJŮ ROZPOČTU EU

Text této podkapitoly shrnuje základní informace a hlavní zjištění, jež NKÚ publikoval v 13 kontrolních závěrech sledovaných KA, které měly charakter kontrol legality a auditů výkonnosti.

B.2.1 SOUDRŽNOST A KONKURENCESCHOPNOST

Kontroly zaměřené na výdaje směřované na podporu projektů z oblasti „soudržnosti a konkurenceschopnosti“ jsou jednoznačně nejpočetnější skupinou KA, které mají vztah k rozpočtu EU. Ve sledovaném období do této skupiny KA spadalo 11 kontrol.

KA č. 23/11 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na systém péče o ohrožené děti a jeho transformaci

NKÚ prověřil, zda byly peněžní prostředky státu a EU (OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* /OP LZZ/, OP *Zaměstnanost 2014–2020* /OPZ/, OP *Zaměstnanost plus* /OPZ+/) určené na systém péče o ohrožené děti a jeho transformaci vynakládány ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí /MPSV/, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy /MŠMT/ a Ministerstva zdravotnictví /MZd/ účelně a hospodárně.

Kontrola byla provedena jen na projektové úrovni. Kontrolovaný objem finančních prostředků představoval 701,24 mil. Kč (z toho 572,04 mil. Kč z rozpočtu EU). NKÚ vyčíslil zjištěné nedostatky na 1,31 mil. Kč (z toho 1,12 mil. Kč z rozpočtu EU).

Poprvé za dobu své působnosti se NKÚ zaměřil na přístup jednotlivých KO k plnění zadaných úkolů a aktivit v oblasti systému péče o ohrožené děti, zejména k plnění vybraných transformačních cílů vyplývajících ze strategických, koncepčních i metodických dokumentů. Jednalo se o aktivity, které měly vést ke snížení počtu dětí v ústavní péči, zvýšení standardů kvality péče a sjednocení postupů v oblasti péče o ohrožené děti.

Tabulka č. 4: Podíl příspěvku spolufinancování z rozpočtu EU k příspěvku státního rozpočtu v jednotlivých OP (v %)

Zdroj financování	Podíl příspěvku z rozpočtu EU (v %)	Vyplaceno (v mil. Kč)
OP LZZ ¹⁴	85,000	178,89
OPZ ¹⁵	85,000	289,92
OPZ+ ¹⁶	76,735	29,56
Soutěžní projekty OPZ	85,000	202,88

Zdroj: vlastní zpracování dat NKÚ.

14 Projekt Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny.

15 Projekty Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí a Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice.

16 Projekty Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti a Sjednocení přístupu k ohroženým dětem.

Nedostatky zjištěné NKÚ

MPSV a spolupracující resorty MŠMT a MZd ani po 16 letech nedokončily transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti. **Transformační projekty financované z OP LZZ, OPZ a OPZ+ realizované MPSV, jejichž hodnota převýšila 498,36 mil. Kč, nevedly k dosažení transformačních cílů. Počet dětí v ústavní péči se zásadně nesnížil, nedošlo ke sjednocení systému péče pod jeden resort a nebylo dosaženo žádoucích změn v oblasti standardů kvality péče. Účelnost takto vynaložených peněžních prostředků tak byla významně snížena.**

MPSV poskytlo na podporu transformace systému z OPZ dalších téměř 202,88 mil. Kč v rámci 71 současných projektů, které realizovali především poskytovatelé sociálních služeb. Příjemci však v těchto projektech opakovaně vytvářeli obdobné, vzájemně přenositelné analytické a metodické produkty. Z celkového počtu 71 projektů předložili příjemci u 68 projektů jako výstup metodiku, u 28 projektů byly výstupem analýzy. Z výše uvedených metodik a analýz bylo 27 zaměřeno na problematiku vytváření sítí, tzv. síťování služeb, přičemž u většiny z nich příjemce deklaruje přenositelnost z prostředí/místa, ve kterém byla metodika (analýza) vytvořena. Ve shodném období přitom samo **MPSV v rámci vlastního projektu *Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí* vytvářelo obdobné a celorepublikově využitelné metodické materiály na síťování. Tato skutečnost významně snížila účelnost vynaložených peněžních prostředků.**

V rámci kontrolovaných projektů byly u MPSV zjištěny další nedostatky:

- **MPSV vynaložilo peněžní prostředky ve výši 700 000 Kč bez DPH (847 000 Kč vč. DPH) na vytvoření a správu *Interaktivního katalogu jevů a služeb pro děti a jejich rodiny* neúčelně vzhledem k tomu, že ani od září 2023 není tento katalog dostupný, tudíž jej není možné využívat. Současně nelze prokázat, zda byl on-line nástroj někdy funkční.**
- **MPSV nenaplnilo požadavky zákona č. 359/1999 Sb.¹⁷, jelikož od roku 2013 nezajistilo informační systém sociálně-právní ochrany dětí /SPOD/, který by poskytl příslušným orgánům sociálně-právní ochrany dětí údaje o žadatelích o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, o dětech zařazených v evidenci dětí pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče a o osobách v evidenci.** Od roku 2023 vynakládá MPSV další peněžní prostředky (až 6,43 mil. Kč) na realizaci jiného řešení, konkrétně na tvorbu evidence ve formě sdílených tabulek MS Excel. Toto řešení nesplňuje požadavky zákona a samo MPSV ho považuje za provizorní. I tyto peněžní prostředky tak MPSV v rámci probíhajícího projektu *Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti* vynakládá neúčelně a neefektivně. Od roku 2018 již MPSV vynaložilo peněžní prostředky na zajištění IT podpory SPOD v celkové výši téměř 2,13 mil. Kč s DPH. Úroveň IT podpory podle zjištění NKÚ nedosáhla ani stavu, který si MPSV definovalo již v roce 2018. V důsledku nečinnosti MPSV jsou sociální pracovníci zatíženi nadbytečnou administrativou.
- **MPSV v projektu *Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny* /SPOD1/ uvedlo, že v zapojených krajích a obcích s rozšířenou působností /ORP/ dojde k vytvoření minimální sítě služeb pro ohrožené rodiny a děti. MPSV však nezajistilo analýzu pro každou zapojenou ORP, čímž dostatečně nezajistilo navržení a odzkoušení procesů a postupů při nastavení minimální sítě služeb na úrovni ORP a kraje. MPSV tak vynaložilo na *Analýzu lokální sítě služeb a návrh její optimální podoby* částečně neúčelně peněžní prostředky až do celkové výše 158,05 mil. Kč, které představují rozpočtované peněžní prostředky na příslušnou klíčovou aktivitu projektu SPOD1.**
- Výstupem projektu, který se týkal vytvoření místní sítě v konkrétní ORP ve Středočeském kraji /Projekt síťování ORP/, byla metodika síťování, která byla rovněž jediným indikátorem, jehož dosažením MPSV posuzovalo splnění cílů tohoto projektu. V téže lokalitě však MPSV realizovalo obdobně zaměřený projekt. NKÚ porovnal výstupy a aktivity obou projektů, přičemž mj. zjistil,

že byly v obdobném čase realizovány shodné aktivity. Metodika síťování vytvořená v Projektu síťování ORP přejímá v několika kapitolách obsah materiálů MPSV a autoři v ní dokonce odkazují na práci síťárky MPSV v projektu SPOD1. **MPSV v roli ŘO tak při schvalování Projektu síťování ORP nepostupovalo v souladu s Metodickým pokynem pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014–2020, který stanoví, že je třeba zajistit, aby projekty splňovaly kromě aspektů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti rovněž aspekt potřebnosti. Tento požadavek přitom vláda stanovila právě s ohledem na zjištěné nedostatky předchozích programových období. MPSV schválilo Projekt síťování ORP a příjemci vyplatilo celkem 1,31 mil. Kč.**

NKÚ vyhodnotil tyto prostředky jako neúčelně a nehospodárně vynaložené.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Na základě zjištění učiněných v této KA bylo správci daně podáno oznámení, jehož celková částka činila 1,31 mil. Kč, z toho 1,12 mil. Kč tvořily prostředky z rozpočtu EU.

KA č. 23/13 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a EU určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy jsou vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

U Ministerstva dopravy /MD/ byla kontrole podrobena jeho koncepční, řídicí a kontrolní činnost v oblasti podpory rozvoje nákladní kombinované dopravy, včetně kontroly odstranění relevantních nedostatků zjištěných při předchozích KA č. 14/03 a č. 18/16.¹⁸ U příjemců podpory bylo kontrolováno naplnění cílů, přínosů a ekonomických předpokladů projektů, jimiž byla zdůvodněna potřebnost podpory projektů, a dodržení podmínek, které byly příjemcům podpory stanoveny.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové i na projektové úrovni představoval 534,2 mil. Kč. NKÚ vyčíslil zjištěné nedostatky na 14,7 mil. Kč (vše z rozpočtu EU).

Nedostatky zjištěné NKÚ

Podpora poskytnutá na rozvoj nákladní kombinované dopravy nepřispěla z hlediska účelnosti k většímu využití tohoto typu dopravy. NKÚ zjistil riziko, že národní cíl převést 30 % silniční nákladní přepravy nad 300 km na železniční či vnitrozemskou vodní dopravu do roku 2030 nebude splněn. MD plánovalo podpořit projekty na rozvoj nákladní kombinované dopravy částkou 4 697 mil. Kč, ve skutečnosti však poskytlo podporu 14 projektům v celkové výši 648,4 mil. Kč.¹⁹ Dosavadní přínosy podpořených projektů ve vztahu k celkovému přepravenému objemu v kombinované dopravě v ČR jsou minimální a přepravený objem v nákladní kombinované dopravě klesá. Navíc existuje riziko, že podpořené projekty nebudou v následujících letech dosahovat předpokládané přepravní objemy. MD dosud nezajistilo odstranění překážek bránících rozvoji nákladní kombinované dopravy. Důsledkem je stagnace železniční nákladní dopravy, zanedbatelná vodní nákladní doprava a nárůst silniční nákladní dopravy.

NKÚ u MD nezjistil nehospodárné použití poskytnuté podpory ani porušení právních předpisů. Zjistil však nedosahování předpokládaných výsledků u šesti kontrolovaných projektů. U dvou projektů zjistil NKÚ neoprávněné použití peněžních prostředků v celkové výši přes 11 mil. Kč.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Vzhledem ke kontrolním zjištěním, která NKÚ učinil v KA č. 23/13, podal správci daně dvě oznámení o porušení rozpočtové kázně v úhrnné výši přes 11 mil. Kč.

¹⁸ KA č. 14/03 – Peněžní prostředky určené na rozvoj a modernizaci vodních cest a přístavů a na podporu multimodální nákladní přepravy,

KA č. 18/16 – Rozvoj vodních cest a podpora vodní dopravy.

¹⁹ Do 31. prosince 2023 bylo proplaceno 534,2 mil. Kč.

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

Vládou bylo Ministerstvu dopravy uloženo realizovat zejména tato opatření:

- dodržovat nařízení 2024/1679²⁰, zejména pak ve věci rozvoje železniční infrastruktury se zaměřením na potřeby železniční nákladní dopravy;
- realizovat program veřejné podpory *Rozvoj železničních vleček* v rámci OP *Doprava 2021–2027 /OPD/* jako podporu vstupních bodů na železnici;
- vytvořit koncepci nákladových míst a vlakových stanic;
- pokračovat v přípravě realizace záměru *Plavební stupeň Děčín*.

Některá opatření mají obecný charakter, a tudíž nelze posoudit, zda jsou dostatečná a přispějí k zefektivnění podpory kombinované dopravy a k odstranění překážek bránících jejímu rozvoji.

KA č. 23/16 – *Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané Ministerstvem průmyslu a obchodu na regeneraci brownfieldů*

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu a EU určené na regeneraci brownfieldů vynakládány ze strany MPO účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. NKÚ dále ověřoval, zda tato podpora přispěla ke snížení počtu brownfieldů určených pro podnikatelské využití v ČR. NKÚ kontrolu provedl u MPO a jím zřízené Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest (příspěvková organizace).

MPO v letech 2018–2023 poskytlo podporu ve výši 5 059 mil. Kč, z toho 4 347 mil. Kč z rozpočtu EU, a finančně podpořilo 415 projektů realizovaných v lokalitách typu brownfield. Vzhledem k celkovému počtu 4 349 brownfieldů evidovaných v „národní databázi brownfieldů“ podpořilo MPO regeneraci necelé desetiny z nich.

Z pěti kontrolovaných programů podporovalo MPO regeneraci brownfieldů prostřednictvím tří programů z peněžních prostředků státu a dvou programů z peněžních prostředků EU. Financování z prostředků EU bylo realizováno v rámci NPO a z OP *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost /OP PIK/*.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni byl 5 065 mil. Kč (z toho 4 347 mil. Kč z rozpočtu EU), na projektové úrovni pak 351 mil. Kč (z toho 285 mil. Kč z rozpočtu EU).

Oblastí podpory regenerace brownfieldů se NKÚ v minulosti zabýval v KA č. 18/01²¹, ve které upozornil, že MPO po realizaci projektů nesledovalo, zda podniky vykazují očekávané přínosy. K tomuto zjištění přijalo MPO nápravné opatření. Při KA č. 23/16 ověřil NKÚ na vzorku deseti projektů, že MPO splnilo přijaté nápravné opatření a mělo u podpořených projektů lepší informace o skutečně dosažených přínosech.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Podpora poskytnutá Ministerstvem průmyslu a obchodu na projekty regenerace brownfieldů vedla ke snížení počtu brownfieldů v ČR, ne však v takovém rozsahu, jak MPO původně plánovalo. O podporu poskytovanou z prostředků EU byl mnohonásobně vyšší zájem než o podporu poskytovanou z peněžních prostředků státu. V naprosté většině byla podpora čerpána formou dotací, v minimální míře formou FN.

V případě podpory poskytnuté formou FN byly podpořeny celkem čtyři projekty regenerace brownfieldů částkou ve výši 118 mil. Kč. Odměna za služby spojené s poskytováním této podpory pro dva zapojené subjekty (tzv. „správce“ a „finančního zprostředkovatele“) do konce roku 2023 činila 31,4 mil. Kč, tj. 27 % z poskytnuté podpory. NKÚ u odměny pro „finančního zprostředkovatele“ upozornil na riziko nehospodárnosti, neboť mu byla počítána odměna z částky vyšší, než jakou skutečně spravoval.

20 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013.

21 KA č. 18/01 – Podpora podnikatelských nemovitostí a podnikatelské infrastruktury.

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

MPO do data redakční uzávěrky *EU reportu 2025* nepředložilo vládě své stanovisko ke KZ s návrhy na opatření k odstranění zjištěných nedostatků.²² Z již proběhlého připomínkového řízení ke stanovisku MPO ke kontrolnímu závěru NKÚ však vyplývá, že MPO plánuje přijmout opatření k minimalizaci výše vyplácené odměny „finančnímu zprostředkovateli“ u podpory poskytované formou FN (tato odměna je hrazena z peněžních prostředků EU).

Pokud MPO skutečně přijme opatření spočívající v minimalizaci výše odměny vyplácené „finančnímu zprostředkovateli“, tak by u podpory poskytované touto formou mělo dojít ke snížení nákladů na odměny „finančního zprostředkovatele“ a tudíž ke zvýšení efektivnosti podpory poskytované z prostředků EU.

KA č. 23/21 – *Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na soutěžní projekty podpory zaměstnanosti a adaptability pracovní síly z operačního programu Zaměstnanost 2014–2020*

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na podporu zaměstnanosti a adaptability pracovní síly v rámci soutěžních projektů OPZ vynakládány účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla provedena u MPSV, kde se zaměřila na jeho činnost v pozici řídicího orgánu OPZ, a dále u šesti vybraných příjemců dotací, u nichž byla prověřena realizace celkem deseti projektů. Kontrola cílila na peněžní prostředky vynakládané v rámci specifického cíle /SC/ 1.1.²³ OPZ prostřednictvím pěti výzev určených na soutěžní projekty.

U MPSV kontrola prověřovala, zda pro SC 1.1 nastavilo cíle a indikátory tak, aby bylo možné sledovat a hodnotit míru jejich naplnění a prokázat jejich splnění. Rovněž zjišťovala, zda MPSV stanovilo kvantitativní indikátory umožňující hodnotit dlouhodobější efekty podpory a zda MPSV stanovilo alokaci výzev pro SC 1.1 na základě relevantních analýz a aktuálního vývoje. Kontrola také prověřovala proces hodnocení a výběru projektů a kontrolní činnost MPSV.

U vybraných příjemců dotací kontrola zjišťovala, zda tito příjemci použili peněžní prostředky určené na realizaci soutěžních projektů OPZ účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami podpory.

Na systémové úrovni byly kontrolovány peněžní prostředky v hodnotě 1 228,85 mil. Kč (z toho z rozpočtu EU 1 067,85 mil. Kč). Na projektové úrovni dosáhl objem kontrolovaných prostředků téměř 112,70 mil. Kč (z rozpočtu EU pocházelo 97,39 mil. Kč). NKÚ vyčíslil zjištěné nedostatky na projektové úrovni na 9,12 mil. Kč (z toho 7,75 mil. Kč z rozpočtu EU).

V předchozích letech se obdobné problematice zaměstnanosti a adaptability pracovní síly věnovaly např. KA č. 18/28 a č. 19/23.²⁴

Nedostatky zjištěné NKÚ

MPSV stanovilo pro naplnění SC 1.1 pouze jeden kvantitativně vyjádřený dlouhodobější cíl, který se týkal žádoucí změny v populaci (zvýšit obecnou míru zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na cílovou hodnotu 75 %). **Cílová hodnota tohoto indikátoru byla překročena již v roce zahájení podpory.**

Podpora byla zacílena na různě znevýhodněné skupiny osob. Další cíle byly stanoveny pouze obecně (např. zvýšení počtu uchazečů či zájemců o zaměstnání). MPSV nezavedlo žádné indikátory ke sledování změn na úrovni celé populace různě znevýhodněných skupin osob. Všechny indikátory se vztahovaly pouze k počtu účastníků v projektech. Naplněné počty účastníků a získaných kvalifikací však v řadě přípa-

22 Stanovisko ke KZ projednala vláda dne 2. července 2025 a uložila ministru průmyslu a obchodu zohlednit závěry NKÚ při přípravě budoucích programů podpory brownfieldů a minimalizovat výši odměny vyplácené „finančnímu zprostředkovateli“ prostřednictvím průběžné úpravy alokace podle skutečné tržní poptávky.

23 Specifický cíl OPZ 1.1.1 Zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných.

24 KA č. 18/28 – Peněžní prostředky určené na realizaci opatření operačního programu Zaměstnanost 2014–2020 ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly, KA č. 19/23 – Podpora zaměstnanosti osob starších 50 let a politiky pozitivního stárnutí z operačního programu Zaměstnanost.

dů neměly vliv na zlepšení situace účastníků na trhu práce. **Zavedené indikátory neumožňovaly MPSV sledovat a vyhodnocovat, zda byly peněžní prostředky vynaloženy účelně a efektivně.**

Sledování, které MPSV v soutěžních projektech provádělo, neumožňovalo vyhodnotit přínos projektů, neboť nebylo možné rozlišit, zda bylo zaměstnání získáno díky účasti v projektu. Projekty přispívaly ke krátkodobému zvýšení zaměstnanosti (primárně po dobu trvání projektu), **dlouhodobější přínos projektů ve smyslu zvýšení míry zaměstnanosti nebyl zjištěn.**

MPSV v několika případech vynaložilo peněžní prostředky na nezpůsobilé výdaje (např. na aktivity, které nebyly v souladu s výzvou či rozhodnutím, na podporu osob, které nespádaly do cílových skupin, nebo na kurz, který neměl vliv na zisk zaměstnání).

MPSV v dílčích případech postupovalo vůči žadatelům při hodnocení žádostí o dotaci nerovným způsobem a při své kontrolní činnosti nezjistilo nedostatky na straně příjemců.

U kontrolního vzorku deseti projektů šesti příjemců Nejvyšší kontrolní úřad vyhodnotil, že pouze v jednom případě příjemce vynaložil peněžní prostředky účelně, avšak se sníženou efektivností. Ve dvou případech příjemci vynaložili veškeré peněžní prostředky neúčelně a neefektivně, když podpořili osoby, které nespádaly do cílových skupin. V dalších sedmi případech zjistil NKÚ dílčí nedostatky, které snižují účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

U čtyř projektů zjistil NKÚ nedostatky nasvědčující porušení rozpočtové kázně v důsledku porušení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace (celková výše nezpůsobilých výdajů činila až 9,12 mil. Kč).²⁵ Příjemci v projektech např. podpořili osoby, které nespádaly do cílových skupin, neprokázali oprávněnost přiřazení podpořených osob k cílové skupině či uplatnili výdaje na aktivity, které neměly přínos pro cílovou skupinu.

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

MPSV akceptovalo kontrolní zjištění NKÚ a přijalo ve většině případů řadu konkrétních opatření ke zlepšení současného, ale i budoucího stavu. Cílem těchto opatření bylo zlepšit systém poskytování podpor spolufinancovaných z rozpočtu EU v oblasti zvyšování zaměstnanosti znevýhodněných osob, zajistit účelné a efektivní vynakládání peněžních prostředků a dodržovat stanovená pravidla.²⁶

V důsledku kontroly NKÚ došlo mj. k zavedení indikátoru, který zlepší možnost vyhodnocení úspěšnosti podpory (lepší hodnocení přínosů projektů), a ke zpřesnění podmínek vyhlašovaných výzev.

Navržená opatření mají potenciál zlepšit systém poskytování podpor spolufinancovaných z EU a zlepšit administraci a kontrolu podpor včetně dodržování stanovených pravidel. NKÚ bude i nadále věnovat pozornost této oblasti a bude sledovat plnění deklarovaných opatření. Jejich účinnost bude možné ověřit až následnou kontrolou.

25 V kontrole byla správci daně podána tři oznámení týkající se čtyř kontrolovaných projektů. V případě jedné KO se oznámení týkalo dvou projektů.
26 Jednalo se např. o:

- rozšíření dat pro hodnocení úspěšnosti podpory o počet znevýhodněných osob umístěných na pracovních místech;
- zpřesnění podmínek vyhlašovaných výzev pro obdobné projekty v programovém období 2021–2027, např. podmínky způsobilosti evaluačních zpráv v projektech nebo vymezení cílových skupin;
- zlepšení ŘKS pro poskytování dotací, a to zejména v oblasti provádění kontrol, např. důslednější ověřování příslušnosti podpořených osob k vymezeným cílovým skupinám;
- provedení interního školení pracovníků administrace obdobných projektů s cílem zamezit opakování pochybení identifikovaných kontrolou NKÚ;
- úpravu povinností příjemců dotací (zavedení závazného indikátoru ohledně počtu znevýhodněných osob umístěných na pracovních místech).

KA č. 23/22 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie vynakládané v souvislosti s přesunem těžistiště psychiatrické péče do komunity

Cílem kontroly NKÚ bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na přesun těžistiště psychiatrické péče do komunity byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ prověřil, zda postupy MZd jakožto příjemce prostředků z OPZ a zároveň poskytovatele dotací jednotlivým centrům duševního zdraví /CDZ/ byly v souladu s právními předpisy. Správnost postupu zkontroloval NKÚ i u MPSV jakožto řídicího orgánu OPZ a u vybraných příjemců dotací. NKÚ se zaměřil také na to, zda a do jaké míry postupy obou resortů vedly k plnění stanoveného cíle, tedy přesunu těžistiště psychiatrické péče do komunity. Konkrétně se kontrola NKÚ zaměřila především na tři projekty, na které MZd čerpalo z OPZ celkem 442 mil. Kč. Z toho 407 mil. Kč poskytlo MZd jako dotaci na vznik a pilotní provoz 29 CDZ pro osoby se závažným duševním onemocněním.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni činil 1 958,92 mil. Kč (z toho 342,94 mil. Kč z rozpočtu EU), na projektové úrovni pak 442,14 mil. Kč (z toho 342,94 mil. Kč z prostředků EU). Na projektové úrovni byly zjištěny vyčíslitelné nedostatky ve výši 14 mil. Kč (vše z prostředků státního rozpočtu).

Kontrola s obdobnou tematikou zatím nebyla ze strany NKÚ provedena, KA č. 23/22 však částečně navazovala na předchozí KA č. 21/17²⁷.

Nedostatky zjištěné NKÚ

NKÚ zjistil porušení závazných pravidel OPZ, kterých se dopustila obě kontrolovaná ministerstva při administraci projektů. MZd v rozporu se zákonem č. 320/2001 Sb.²⁸ v několika případech nezajistilo důslednou kontrolu. Konkrétně šlo o tato zjištění:

- **MZd kvůli nedostatečné kontrole dokladů vyplatilo čtyřem příjemcům dotací navíc 32 tis. Kč, na které neměli nárok.**
- **MZd ohrozilo realizaci jednoho z projektů tím, že nedoložilo včas všechny požadované doklady pro řádné předložení žádosti.** MPSV jakožto ŘO v rozporu s *Obecnou částí pravidel pro žadatele a příjemce v rámci operačního programu Zaměstnanost* v účinném znění opětovně vyzvalo MZd k nápravě.
- **MZd nesprávně požadovalo změnu cílové hodnoty indikátoru u jednoho z projektů, MPSV změnu schválilo, přestože původní hodnota byla jednou z podmínek schválení podpory.**
- NKÚ u MZd i u MPSV zjistil řadu dalších formálních nedostatků souvisejících se třemi kontrolovanými projekty, tato zjištění však neměla závažný charakter.

U některých příjemců dotací (provozovatelů CDZ) zjistil NKÚ porušení stanovených podmínek. Porušení pravidel spočívalo například v neprodloužení smlouvy mezi spolupracujícími subjekty v rámci projektu nebo **duplicitním použitím dokladů pro proplacení dotace. Tyto postupy naznačují neoprávněné použití části prostředků, což vedlo k oznámení o porušení rozpočtové kázně správci daně.**

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Ze strany NKÚ byla na základě této KA podána celkem tři oznámení správci daně. Na základě těchto oznámení byla ze strany příslušného správce daně provedena kontrola a uloženy odvody v úhrnné výši 117 tis. Kč.

²⁷ KA č. 21/17 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na humanizaci psychiatrické péče.
²⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

Při projednání KZ ve vládě obě kontrolovaná ministerstva navrhla opatření k odstranění zjištěných nedostatků. NKÚ za klíčové považuje oboustranné potvrzení nezbytnosti úzké spolupráce a závazek intenzivnější součinnosti obou zapojených resortů v oblasti péče o duševní zdraví, plánování a zavádění dalších nástrojů (finančních i institucionálních) na zabezpečení dalšího rozvoje sítě CDZ a realizaci kroků k zabezpečení zvýšeného počtu (resp. dostatku) odborných pracovníků pro oblast péče o duševní zdraví.

MZd zajistilo další prostředky (investiční i provozní) pro rozvoj péče o duševní zdraví v komunitě a zabývá se dalšími kroky nutnými pro reformu péče o duševní zdraví, například v oblasti vzdělávání zdravotníků.

KA č. 23/29 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu sociálního začleňování

NKÚ prověřoval, zda MPSV a vybraní příjemci podpory vynaložili účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy peněžní prostředky určené v OPZ na sociální začleňování osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách /SVL/. Podpořené projekty měly vést v územích s výskytem SVL zejména k vyššímu uplatnění sociálně vyloučených osob na trhu práce a ve společnosti, k rozvoji sociálního podnikání, zvýšení kvality a udržitelnosti sociálních služeb nebo k širšímu využívání sociálních inovací.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni dosáhl 2 845,22 mil. Kč (z toho 2 399,31 mil. Kč z rozpočtu EU), na projektové úrovni pak 653,69 mil. Kč (z toho 538,55 mil. Kč z prostředků EU). Na úrovni projektů byly zjištěné nedostatky vyčísleny na 0,28 mil. Kč (z toho 0,24 mil. Kč z rozpočtu EU).

V předcházejícím období byly v oblasti přímo související se sociálním začleňováním realizovány KA č. 17/02, č. 18/33 a č. 21/29.²⁹

Nedostatky zjištěné NKÚ

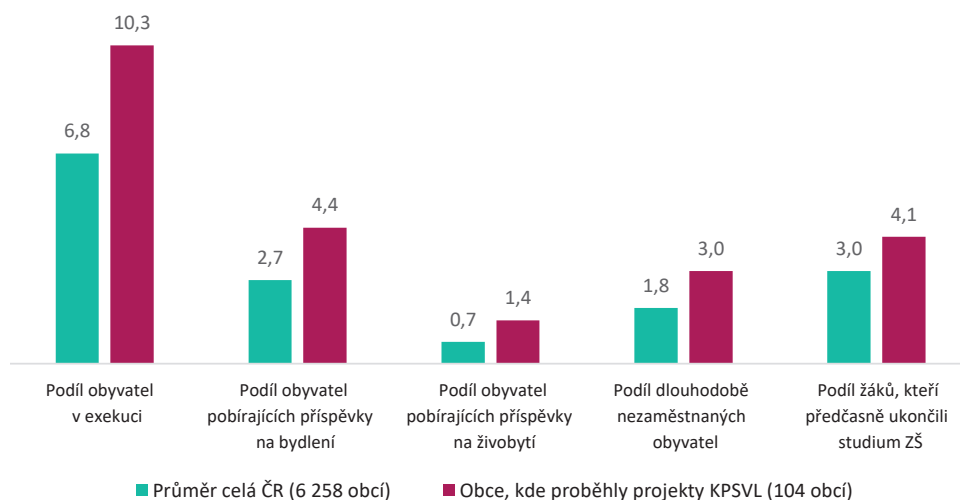
MPSV coby řídicí orgán OPZ poskytlo celkem 2,8 mld. Kč na projekty, jejichž dopady na situaci osob žijících v SVL byly pouze omezené a krátkodobé. Podpora sociálního začleňování vedla jen ke zmírnění některých následků sociálního vyloučení, nikoliv k řešení jeho hlubších příčin. K trvalejšímu uplatnění na pracovním trhu³⁰ vedly podpořené projekty u 4 601 z 19 358 (tj. u 24 %) původně nezaměstnaných a neaktivních účastníků. Za celé programové období 2014–2020 /PO14+/ vedly projekty koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám /KPSVL/ ke vzniku pouze dvou sociálních podniků. Dopady těchto projektů na rozvoj sociálního podnikání v obcích s výskytem SVL byly proto minimální. V 58 ze 104 obcí, kde byly realizovány projekty KPSVL, přetrvával v roce 2023 nejvyšší stupeň indexu sociálního vyloučení³¹.

29 KA č. 17/02 – Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování, KA č. 18/33 – Podpora z operačního programu Praha – pól růstu ČR poskytnutá na sociální začleňování a na boj proti chudobě a KA č. 21/29 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu rodinné politiky.

30 NKÚ ověřil uplatnění účastníků na pracovním trhu 6 a 12 měsíců po ukončení jejich účasti v projektu.

31 Index sociálního vyloučení sleduje pět základních aspektů sociálního vyloučení: dlouhodobou nezaměstnanost, hmotnou nouzi, bytovou nouzi, zadluženost a předčasné odchody ze základní školy.

Graf č. 6: Srovnání indexu sociálního vyloučení v obcích ČR (údaje za rok 2023) (v %)

Zdroj: vlastní zpracování NKÚ dle indexu sociálního vyloučení (data MMR a MPSV).

MPSV kladlo při řízení poskytování podpory z OPZ důraz především na čerpání peněžních prostředků a financovalo i projekty bez jasných a závazných cílů. MPSV rovněž nesledovalo a nevyhodnocovalo, zda vynaložené peněžní prostředky pomohly řešit některé zásadní příčiny sociálního vyloučení osob žijících v SVL. **Při administraci projektů nepostupovalo MPSV v některých případech v souladu s právními předpisy a pravidly OPZ, když např. schválilo příjemci žádost o změnu, která byla v rozporu s výzvou OPZ, nebo když neuveřejnilo aktualizaci výzvy OPZ a nedodržovalo lhůty pro proplácení žádostí o platbu.**

NKÚ zkontroloval devět projektů OPZ, na které příjemci vynaložili celkem 656,1 mil. Kč. Z toho 376 mil. Kč (tj. 57 %) použili na osobní náklady. **Žádný z příjemců nedosáhl v plném rozsahu všech stanovených projektových cílů.** Vynaložené peněžní prostředky tak přispěly ke zlepšení situace podpořených osob pouze omezeně.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Odbor MMR Agentura pro sociální začleňování /MMR-ASZ/ nerealizoval (jakožto příjemce) klíčové aktivity projektu *Systémové zajištění sociálního začleňování* za 277,7 mil. Kč v rozsahu stanoveném v podmínkách použití podpory, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně. V této souvislosti podal NKÚ oznámení správci daně.³²

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

Odpovědnými orgány, tj. MPSV a MMR, byla navržena a přijata mj. následující opatření:

1. MPSV upraví metodiky OPZ+ tak, aby mohly být k podpoře doporučeny pouze projekty, které mají nastaveny konkrétní a měřitelné cíle, jež budou promítnuty do právních aktů o poskytnutí podpory;
2. MPSV zajistí obecný závazek všech příjemců k dosažení určitého minimálního výsledku (případně výjimky, např. u projektů využívajících jednotkové náklady, budou zdůvodněny);
3. MPSV k 1. lednu 2025 zprovozní nefunkční systém IS ESF určený k monitorování podpořených osob v rámci OPZ+;

32 Správce daně uložil HHR-ASZ proporční sankci za porušení rozpočtové kázně ve výši 277 749 Kč, z toho podíl prostředků EU činil 77,56 %, tj. 215 422 Kč.

4. MPSV bude v rámci evaluací vyhodnocovat dopady projektů OPZ+ určených na sociální začleňování nízkokvalifikovaných a zadlužených osob;
5. MPSV vypustilo z OPZ+ možnost vykazovat absolvování kurzu finanční gramotnosti v rámci ukazatele pro sledování zvýšení kvalifikace či rekvalifikace;
6. MMR přijalo kroky k zajištění institucionálního ukotvení Agentury pro sociální začleňování;³³
7. MMR zpracuje a předloží vládnímu Výboru pro regionální politiku možnosti zapojení místních samospráv do financování Agentury pro sociální začleňování;
8. MMR zavede monitoring naplňování „plánů sociálního začleňování“ ve spolupracujících obcích, tj. bude průběžně sledovat dopady poskytované podpory v oblasti sociálního začleňování na lokální úrovni;
9. MMR zajistí každoroční aktualizaci dat obsažených v sociálním modulu informačního systému AGIS, který je využíván na lokální úrovni (např. starosty) k nastavení a přijímání opatření v oblasti sociálního začleňování.

Z výše uvedených opatření byla ze strany ministerstev již realizována opatření č. 3, 5 a 6. Ověření plnění ostatních uvedených opatření bude možné až v případných následných kontrolních akcích, resp. v rámci průběžného monitoringu oblasti sociálního začleňování.

Související významné legislativní změny v oblasti sociálního začleňování ještě nebyly implementovány (zavedení jednotné dávky státní sociální pomoci) nebo jsou teprve pilotně testovány (nástroj tzv. integračních pracovních míst). Vyhodnocení dopadů této KA proto zatím není relevantní. Pokud jde o posouzení dopadů předchozích KA, byly zjištěny tyto skutečnosti:

- V návaznosti na kontrolní závěr z KA č. 21/29 byla mj. schválena a je v současnosti implementována *Strategie rodinné politiky 2023–2030*. Došlo k úpravě vyhlášky o finančním vypořádání a tím i k odstranění duplicitní administrativní zátěže příjemců spojené s finančním vypořádáním. Bylo zavedeno posouzení intervenční logiky a teorie změny na úrovni jednotlivých výzev OPZ+.
- V návaznosti na kontrolní závěr z KA č. 22/28³⁴ byla rovněž v OPZ+ s účinností od 1. července 2024 zavedena povinnost pro projekty přímého přidělení, že žadatel musí vždy stanovit cílovou hodnotu alespoň jednoho výsledkového indikátoru, aby byl žadatel zavázán nejen k realizaci výstupů, ale i k dosažení určitých výsledků.

KA č. 24/01 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší

Cílem kontroly bylo prověřit, zda jsou peněžní prostředky státu a EU vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla zaměřena na koncepční, koordinační a kontrolní činnost MD v této oblasti a na činnosti MMR, Centra pro regionální rozvoj České republiky a Státního fondu dopravní infrastruktury /SFDI/ při poskytování této podpory. NKÚ prověřoval poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu a peněžních prostředků EU, které byly určeny na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší. Kontrolu a vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti poskytování a použití peněžních prostředků (dohromady z národních zdrojů SFDI a zdrojů EU vyplácených z IROP) provedl NKÚ na vzorku 23 projektů.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil na systémové úrovni 4 457 mil. Kč, přičemž z této částky pocházelo z rozpočtu Evropské unie 4 341 mil. Kč. Na projektové úrovni činil objem kontrolovaných prostředků 80 mil. Kč (z toho 76 mil. Kč z rozpočtu EU).

³³ Viz usnesení vlády z 28. srpna 2024 č. 580.

³⁴ KA č. 22/28 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu zaměstnanosti.

Nedostatky zjištěné NKÚ

MMR jako poskytovatel podpory nedisponuje analýzou výchozího stavu dané oblasti, jejích nedostatků a možností řešení.

MMR v *Integrovaném regionálním operačním programu /IROP/ ani v *Integrovaném regionálním programu 2021–2027 /IRP/ v oblasti poskytování podpory určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší nestanovilo žádné konkrétní měřitelné cíle ani ukazatele pro vyhodnocení výsledků poskytnuté podpory.** Bude tedy velmi obtížné vyhodnotit jejich plnění, resp. prokázat, jaké byly skutečné výsledky poskytnuté podpory a k jakým konkrétním změnám (pokroku) díky podpoře došlo v dané oblasti.

MMR v aktivitě *Bezpečnost dopravy*³⁵ nepostupovalo při vytvoření indikátorové soustavy IROP zcela v souladu s požadavky:

- nařízení č. 1303/2013³⁶ /Obecné nařízení 14+/,
- nařízení 2018/1046³⁷ /Finanční nařízení/,³⁸
- metodického pokynu vydaného MMR *Zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014–2020*.

Stávající systém poskytování podpory určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší přes svou administrativní náročnost nezajišťuje účelnost a hospodárnost vynakládání podpory. U osmi ze vzorku 12 projektů financovaných z IROP vyhodnotil NKÚ podporu EU jako neúčelnou nebo jen omezeně účelnou. V případě šesti z těchto projektů zároveň NKÚ konstatoval nehospodárné nebo jen omezeně hospodárné vynaložení peněžních prostředků.

Opatření k odstranění zjištěných nedostatků

NKÚ považuje zajištění bezpečnosti a bezbariérovosti komunikací pro pěší za důležité a na základě výsledků kontroly doporučil přehodnotit a změnit stávající podobu podpory určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší.

KA č. 24/03 – Peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů v síti knihoven ČR

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů v síti knihoven ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Na podporu digitalizace knihovních fondů a elektronických informačních zdrojů vynaložilo Ministerstvo kultury /MK/ v období let 2017–2023 celkem 446,7 mil. Kč, a to ze státního rozpočtu a z prostředků NPO. Národní technická knihovna /NTK/ na zpřístupnění elektronických informačních zdrojů čerpala v letech 2017–2022 peněžní prostředky ve výši 1 056,1 mil. Kč prostřednictvím projektu *Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib* /CzechELib/ z evropských strukturálních a investičních fondů /ESIF/ a ze státního rozpočtu.

Na systémové úrovni byly kontroly podrobeny peněžní prostředky ve výši 1 338,66 mil. Kč (z toho 753,52 mil. Kč z rozpočtu EU). Na projektové úrovni byly kontrolovány prostředky v hodnotě 1 125,54 mil. Kč (z toho 753,52 mil. Kč z rozpočtu EU). NKÚ vyčíslil zjištěné nedostatky na systémové

35 Aktivita *Bezpečnost dopravy* vymezovala okruh možného použití podpory v rámci SC 1.2 a 4.1 IROP.

36 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

37 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012.

38 Toto Finanční nařízení přijaté pro PO14+ je po několika novelizacích platné i pro PO21+.

úrovni na 12,75 mil. Kč (vše ze zdrojů státního rozpočtu). Na projektové úrovni byly nedostatky vyčísleny na 0,04 mil. Kč (vše ze zdrojů státního rozpočtu).

Nedostatky zjištěné NKÚ

NKÚ zjistil nedostatky pouze u MK jako poskytovatele národních dotací z programu *Veřejné informační služby knihoven /VISK/*. U NTK jako příjemce dotace jak z programu VISK, tak z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání /OP VVV/ byl zjištěn nedostatek pouze u jednoho projektu financovaného z národního programu VISK. U projektu CzechELib financovaného z OP VVV nebyly zjištěny nedostatky. Projekty financované z NPO byly v průběhu KA ve fázi realizace. U těchto projektů tak bylo kontrolováno podání žádosti a vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

KA č. 24/04 – Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem vnitra na projekt Elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) a elektronická tvorba právních předpisů (e-Legislativa)

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na přípravu a realizaci projektu *Elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) a elektronická tvorba právních předpisů (e-Legislativa)* /eSeL/ vynaložilo MV účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Vzhledem k zaměření této KA byla kontrola provedena jen na projektové úrovni, kde byly prověřeny peněžní prostředky ve výši téměř 725,0 mil. Kč (z toho 382,5 mil. Kč z rozpočtu EU). NKÚ vyčíslil zjištěné nedostatky na 700,2 mil. Kč (z toho 382,5 mil. Kč z rozpočtu EU).

Nedostatky zjištěné NKÚ

Podle zákona č. 134/2016 Sb.³⁹ /ZZVZ/ nesmí zadavatel umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání, aniž by provedl nové zadávací řízení.

MV ke smlouvě na eSeL postupně uzavřelo celkem 14 dodatků, kterými mj. posunulo termín dodání díla z 15. října 2020 na 29. února 2024. V některých dodatcích uvádělo MV jako důvod pro jejich uzavření především nepředvídatelné okolnosti spočívající v nedostatečné součinnosti tzv. partnerských institucí. Nedostatečná součinnost partnerských institucí však nebyla pro MV okolností, kterou nemohlo předvídat. MV od počátku realizace projektu vědělo o nutnosti zapojení partnerských institucí (dodavatelů a provozovatelů informačních systémů třetích stran) a zároveň se ve smlouvě na eSeL zavázalo, že řádnou a včasnou součinnost těchto subjektů zajistí.

Mezi dalšími důvody pro uzavření některých dodatků uvedlo MV např. problémy s integrací eSeL se systémy, které spravuje samo MV, případně je má v gesci. Dále MV v odůvodnění dodatků uvádělo potřebu nezbytných úprav eSeL, které měly vzejít z prohlubujících se analytických prací v průběhu realizace. Toto odůvodnění však MV používalo opakovaně u stejných částí díla, a to i přes to, že v předchozích dodatcích provedlo příslušné úpravy termínů a dodavatel deklaroval, že v těchto upravených termínech je schopen dílo dodat. **Ani v těchto případech se tedy nejednalo o změnu zapříčiněnou okolnostmi, které nemohlo MV předvídat.**

MV tak uzavřelo některé dodatky ke smlouvě eSeL v rozporu s podmínkami, za kterých ZZVZ umožňuje podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku. Potřeba změn totiž vznikla v důsledku okolností, které MV jako zadavatel jednající s náležitou péčí mohl předvídat. **Uzavřením dodatků se tak MV dopustilo zákonem nepovolené podstatné změny závazku ze smlouvy. Celková doba plnění smluvního závazku je totiž jednou z klíčových okolností, ovlivňuje úvahy dodavatele nejen o tom, jakou nabídku podá, nýbrž i o tom, zda ji vůbec podá. Pokud by byl termín dodání díla stanoven v podobě odpovídající dodatkům smlouvy na eSeL již v zadávací dokumentaci, pak by to mohlo vést k účasti jiných dodavatelů a výběru jiné nabídky na realizaci veřejné zakázky.**

39 Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Peněžní prostředky vynaložené na plnění smlouvy eSeL ve výši 581 mil. Kč tak MV použilo neoprávněně, neboť jejich výdejem byl porušen právní předpis (ZZVZ).

Tím, že MV při uzavírání dodatků ke smlouvě na eSeL nepostupovalo v souladu se ZZVZ, porušilo také podmínky stanovené pro poskytnutí dotace. **NKÚ vyhodnotil, že uvedené jednání MV vedlo ke vzniku nesrovnalosti až do výše 473 mil. Kč, což představuje podíl prostředků poskytnutých z IROP.**

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Bylo podáno oznámení správci daně z důvodu porušení rozpočtové kázně ve vztahu k peněžním prostředkům ve výši přesahující 700,20 mil. Kč. Tato celková částka zahrnuje jak prostředky státního rozpočtu, tak i výše vyčíslené prostředky EU poskytnuté z IROP.

KA č. 24/05 – Peněžní prostředky vynaložené v rámci technické pomoci na aktivity související s publicitou a propagací operačních programů a projektů realizovaných v programovém období 2014–2020

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky vynakládané v rámci technické pomoci na aktivity související s publicitou a propagací vybraných OP a projektů byly vynaloženy účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla provedena u:

- MMR, kde se zaměřila na plnění jeho role řídicího orgánu OP *Technická pomoc 2014–2020* /OPTP14+/ a IROP při administraci a kontrole projektů publicity a propagace realizovaných z technické podpory OP v letech 2014–2020;
- Centra pro regionální rozvoj České republiky, kde se zaměřila na jeho činnosti jako příjemce podpory z IROP v rámci realizace prioritní osy /PO/ 5 – *Technická pomoc* u projektů vybraných ke kontrole;
- MPO, kde se zaměřila na plnění části Společné komunikační strategie⁴⁰ v odpovědnosti MPO a na administraci a kontrolu projektů publicity a propagace v rámci technické pomoci OP PIK;
- Agentury pro podnikání a inovace, kde se zaměřila na její činnosti jako příjemce podpory z OP PIK v rámci realizace PO 5 – *Technická pomoc* u projektů vybraných ke kontrole.

Kontrolou bylo prověřováno, zda došlo k naplnění cílů intervence, tj. střednědobé změny, která je popsána pomocí výsledkových ukazatelů uvedených ve *Společné komunikační strategii evropských strukturálních a investičních fondů v ČR v programovém období 2014–2020*. NKÚ rovněž ověřoval, zda ŘO konkrétních OP stanovily v programových a projektových dokumentech takové cíle a aktivity na podporu publicity a propagace politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti /politika soudržnosti/, které mohly přispět k naplnění cílů intervence. Dále ověřoval, zda došlo k plnění úkolů uvedených v ročních komunikačních plánech IROP, nakolik bylo dosaženo cíle „čerpání peněžních prostředků programu“ a zda bylo dosaženo cílů projektů a naplnění předpokladů uvedených v žádostech o podporu.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni představoval 363 mil. Kč (z toho 309 mil. Kč z rozpočtu EU), na projektové úrovni to bylo 360 mil. Kč (z toho 306 mil. Kč z rozpočtu EU).

V předchozích letech se problematice publicity věnovaly KA č. 15/26 a č. 19/01.⁴¹

⁴⁰ Společná komunikační strategie evropských strukturálních a investičních fondů v ČR v programovém období 2014–2020, MMR-NOK, 2014.
⁴¹ KA č. 15/26 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu vynaložené v rámci technické pomoci na aktivity související s publicitou a propagací operačních programů a projektů realizovaných v programovém období 2007–2013, KA č. 19/01 – Peněžní prostředky vynaložené na technickou pomoc z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Výdaje na propagaci a publicitu byly vynaloženy účelně a vyčerpané prostředky měly dopad na znalost podpořených projektů, míru informovanosti a povědomí široké veřejnosti o ESIF.

MMR na propagaci a publicitu OPTP14+ vynaložilo 208 mil. Kč. Na tytéž činnosti v rámci IROP vynaložilo celkem 130 mil. Kč, což bylo 72 % plánovaných výdajů. MPO na propagaci a publicitu OP PIK vydalo 25 mil. Kč, tedy 16 % schválených prostředků. Nízká míra čerpání odpovídala požadavku Evropské komise /Komise/ na minimalizaci outsourcingu komunikačních opatření. Čerpání plánovaných rozpočtů dále ovlivnila pandemická opatření v letech 2020–2021, kdy se např. rušily dny otevřených dveří a semináře a konference byly přesouvány do on-line prostředí.

NKÚ odhalil nedostatky u veřejných zakázek. Při kontrole IROP zjistil, že u nákupu propagačních předmětů byly v polovině případů zakázky realizovány na základě jediné nabídky. Zakázky na fotografické služby od jednoduchých objednávek až po nadlimitní zadávací řízení měly vždy stejného vítěze. NKÚ rovněž zjistil, že soutěžili stále stejní uchazeči – ze vzorku 34 výběrových řízení bylo 20 zakázek provedeno pěti dodavateli.

KA č. 24/10 – Peněžní prostředky určené na podporu infrastruktury regionálních sociálních služeb

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem pro místní rozvoj na infrastrukturu sociálních služeb byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla provedena u MMR, kde se zaměřila na jeho činnost jakožto řídicího orgánu IROP a IRP, a dále u osmi vybraných příjemců podpory, u nichž byla prověřena realizace 14 podpořených projektů.

Kontrolou u MMR bylo posuzováno, zda má nastavený systém předpoklady k účelnému poskytování podpory na infrastrukturu sociálních služeb. V relevantních případech byly hodnoceny dopady nedostatků zjištěných na úrovni systému na vlastní realizaci vybraných projektů.

U vybraných příjemců podpory bylo posuzováno, zda použili poskytnuté peněžní prostředky na zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb účelně a v souladu s právními předpisy.

V předchozích letech se problematice sociálních služeb věnovaly KA č. 20/22 a č. 14/05.⁴²

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni představoval 5 970 mil. Kč (z toho 5 481 mil. Kč z rozpočtu EU), na projektové úrovni to bylo téměř 358 mil. Kč (z toho více než 324 mil. Kč z rozpočtu EU).

Nedostatky zjištěné NKÚ

MMR spolupracovalo s MPSV při nastavování podmínek podpory z IROP, ale v průběhu realizace projektů nezohledňovalo a nesledovalo komplementaritu projektů IROP s projekty podporovanými MPSV.

Podmínky jedné z vypsání výzev k podání žádostí o dotace, jejíž finanční alokace dosáhla 2 505 mil. Kč, neobsahovaly dostatečné ověření potřebnosti, a umožnily tak příjemcům pořizovat automobily v počtech, které v některých případech nebyly zapotřebí.

MMR nenastavilo ve výzvách IROP cíle, které by měli příjemci naplňovat realizací svých projektů, ani vhodné indikátory k jejich měření a prokázání dosažení žádoucích kvalitativních změn. V důsledku toho MMR nesledovalo ani nevyhodnocovalo přínosy podpořených projektů ke zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb. MMR tím postupovalo v rozporu s právním předpisem (§ 39 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb.⁴³).

42 KA č. 20/22 – Peněžní prostředky státu na investice v oblasti sociálních služeb, KA č. 14/05 – Peněžní prostředky určené na financování vybraných programů v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí.

43 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Ze 14 projektů realizovaných osmi příjemci podpory vyhodnotil NKÚ vynaložené prostředky jako účelné u deseti z nich. U dvou byly vynaložené prostředky vyhodnoceny jako účelné s mírnými nedostatky a u dvou jako omezeně účelné.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

NKÚ zjistil u příjemců nedostatky nasvědčující porušení rozpočtové kázně až do výše 19,13 mil. Kč (z toho 17,12 mil. Kč z rozpočtu EU), což představuje 5,3 % z celkové částky kontrolované na projektové úrovni. Tyto zjištěné nedostatky spočívaly v:

- minimálním využívání automobilů pořízených z dotace za účelem poskytování sociálních služeb;
- využívání vybavení kuchyně pořízené z dotace pro komerční účely (tj. nedovoleným způsobem);
- chybách v oblasti způsobilosti výdajů;
- chybách v oblasti zadávání veřejných zakázek.

NKÚ podal správcům daně čtyři oznámení o porušení rozpočtové kázně, a to ve výši 19,13 mil. Kč.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

NKÚ na základě výsledků kontroly doporučil MMR:

- spolupracovat s MPSV na účinnějším využití komplementarit projektů IROP a OPZ (resp. IRP a OPZ+) v praxi, zejména z důvodu rizika nedostatku personálních kapacit v sociálních službách;
- nastavit vhodné ukazatele k hodnocení dosažení přínosů podpory poskytované z IROP/IRP, a to včetně kvalitativních změn, které sociální služby přinášejí klientům, např. s využitím relevantních standardů kvality sociálních služeb;
- při hodnocení žádostí o podporu důsledně posuzovat požadavky zaměřené na pořízení vybavení a zároveň zohlednit přiměřenost těchto požadavků (např. na pořízení vozidel) vzhledem k množství a rozsahu poskytovaných služeb i k počtu obsluhovaných klientů.

B.2.2 PŘÍRODNÍ ZDROJE

Ve sledovaném období dokončil NKÚ dvě KA, které byly zaměřeny na rozpočtový okruh EU „*přírodní zdroje a životní prostředí*“.

KA č. 23/07 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na zlepšování kvality ovzduší

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a EU určené na realizaci cílů projektů zaměřených na zlepšování kvality ovzduší byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ kontrolou prověřil peněžní prostředky ze zdrojů EU z OP *Životní prostředí 2014–2020* /OPŽP14+/ a OP *Životní prostředí 2021–2027* /OPŽP/, ze zdrojů kapitoly státního rozpočtu 315 – *Ministerstvo životního prostředí /MŽP/* poskytované v rámci programu *Nová zelená úsporám /NZÚ/* a rovněž prostředky ze zdrojů Státního fondu životního prostředí /SFŽP/ poskytované prostřednictvím *Národního programu Životní prostředí /NPŽP/*.

Kontrola byla zaměřena na plnění úloh řídicího orgánu /ŘO/ a správce programu (jimiž bylo MŽP) a na plnění úlohy zprostředkujícího subjektu /ZS/ (jímž byl SFŽP) při administraci, realizaci a vyhodnocování programů a projektů OPŽP14+. Vybrané projekty byly kontrolovány jak na úrovni ZS, tak u vybraných příjemců podpory. Dále kontrola prověřila administraci, realizaci a vyhodnocování programů OPŽP, NZÚ a NPŽP, přičemž se v rámci těchto programů zaměřila na nastavení systému podpory a vyhodnocování přínosů v oblasti zlepšování kvality ovzduší. Kontrola ověřila také plnění cílů v oblasti kvality ovzduší k roku 2020 a v následujících letech 2021 a 2022 a prověřila plnění opatření *Národního programu snižování emisí České republiky* v gesci MŽP.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni činil 96 107,51 mil. Kč (z toho 23 987,67 mil. Kč z rozpočtu EU) a na projektové úrovni 109,23 mil. Kč (celou tuto částku tvořily prostředky EU). Na projektové úrovni byly zjištěny vymahatelné nedostatky ve výši 5,61 mil. Kč (vše z prostředků rozpočtu EU).

Nedostatky zjištěné NKÚ

MŽP vynaložilo 2,9 mld. Kč z PO 2 – *Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech* OPŽP14+ na snižování emisí z průmyslu. **MŽP část peněžních prostředků ve výši překračující 103 mil. Kč určených na omezování prašnosti v průmyslu vynaložilo neúčelně. Peněžní prostředky OPŽP14+ přispěly mezi roky 2014 a 2022 ke snížení emisí oxidu siřičitého a oxidů dusíku jen minimálně.**

U podpořených projektů z OPŽP14+ zaměřených na aktivitu omezování prašnosti z plošných zdrojů, v jejichž rámci měly být pořizovány stroje na snížení prašnosti, byly v zásadě pořizovány dvě kategorie multifunkčních strojů: pohonná jednotka se zametacím nástavcem (zpravidla kolový nakladač) nebo zametací vůz.

Pokud žadatelé v žádosti o podporu uvedli, že budou pořizovat kolový nakladač či překládkové rypadlo s nástavbovým skrápěcím systémem, MŽP a SFŽP projekty nepodpořily. Pokud však žadatelé uvedli, že budou pořizovat stroj, např. multifunkční odprašovací jednotku, bez konkrétní specifikace typu stroje, pak MŽP a SFŽP tyto projekty podpořily, ačkoliv příjemci dotace ve skutečnosti pořídili zpravidla kolový nakladač se zametacím nástavcem. Na základě žádostí o platbu byly ze strany MŽP a SFŽP výdaje na pořízení kolového nakladače považovány za způsobilé.

MŽP a SFŽP podpořily celkem 32 projektů zaměřených na omezování prašnosti z plošných zdrojů, jejichž předmětem bylo pořízení multifunkčního zařízení pro snížení prašnosti, avšak skutečně pořízenou technologií byla pohonná jednotka a zametací nástavec. Celková výše poskytnuté dotace činila téměř 106 mil. Kč. Z této částky bylo k 31. prosinci 2022 proplaceno více než 103 mil. Kč.

Peněžní prostředky OPŽP14+ ve výši až 103,62 mil. Kč byly ze strany MŽP vynaloženy neúčelně, neboť pořízení nové technologie v podobě pohonné jednotky typu kolový nakladač, smykem řízený nakladač, traktor či teleskopický manipulátor přesahovalo cíle podporované aktivity omezování prašnosti z plošných zdrojů. Výdaje na pořízení těchto technologií nelze považovat za způsobilé výdaje projektů zejména s ohledem na skutečnost, že tato zařízení primárně slouží k jiným účelům než ke snižování emisí (převážně k manipulaci s materiálem) a lze je pořídit samostatně. Jedná se tak o nesrovnalost ve smyslu Obecného nařízení 14+.⁴⁴

44 Oporou pro vyhodnocení NKÚ byla rozhodnutí Městského soudu v Praze na základě žalob podaných vyloučenými žadateli o podporu v rámci výzvy č. 8. Ve dvou případech soud zamítl žaloby a potvrdil rozhodnutí SFŽP a v jednom případě soud prohlásil rozhodnutí SFŽP za nicotné. MŽP následně rozhodnutím o odvolání ze dne 18. března 2021 potvrdilo i v tomto případě stanovisko SFŽP o nesplnění podmínek přijatelnosti. MŽP v tomto rozhodnutí mj. uvedlo, že referenční dokument o nejlepších dostupných technikách při omezování emisí ze skladování jednoznačně hovoří při řešení těchto zdrojů o rozstříkávání vody/vodních clonách a tryskovém rozstříkávání, a nikoliv o nakladačích apod.

Městský soud v Praze v odůvodnění zamítnutí žaloby mj. konstatoval, že je nelogický (a v rozporu se základním záměrem OPŽP14+) požadavek, aby podpora byla poskytnuta v rozsahu nákladů nutných na pořízení zařízení, které samo o sobě představuje zdroj znečištění (emise spalín, víření prachu při manipulaci/pohybu zařízení apod.). Podle soudu je podpora dané aktivity možná za podmínky, že dojde k omezování prašnosti, která vzniká na plošných zdrojích. Pořízení nového zařízení, které primárně plní jinou základní funkci, než je omezování prašnosti, a předmětná technologie je pouze jeho součástí, není explicitně akceptováno.

NKÚ prověřil mj. poskytnutí dotace příjemci na realizaci projektu ke snížení prašnosti z jeho provozovny. **Příjemce dotace však ve skutečnosti nebyl vlastníkem nebo provozovatelem stacionárního zdroje znečišťování ovzduší v rozsahu vymezeném v žádosti o podporu, takže nemohlo dojít ke snížení emisí znečišťujících látek v předpokládaném rozsahu. Příjemce dotace tedy nebyl oprávněným žadatelem dle podmínek výzvy. MŽP proplatilo příjemci dotaci ve výši 5,57 mil. Kč, což představovalo 75 % z vykázaných celkových způsobilých výdajů. NKÚ kontrolou zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.**

Příjemce dotace v rámci realizace téhož projektu pořídil mobilní zametací a vysávací stroj zpevněných ploch sestavený z kolového nakladače a zametacího nástavce, který nebylo možné použít pro svrchní skrápění hald uskladněného materiálu ani pro skrápění prostoru manipulace se sypkými materiály v požadovaném rozsahu. Příjemce dotace nerealizoval projekt v souladu s analýzou souladu projektu s pravidly. Poskytnutá dotace činila 5,25 mil. Kč.⁴⁵ **Pořízený stroj měl být využíván pro pravidelné čištění areálových komunikací v četnosti jedno čištění denně v době provozu areálu a pro průběžné (každodenní v době provozu areálu) skrápění deponovaného materiálu (haldy o min. výměře 850 m²). NKÚ kontrolou na místě a porovnáním leteckých snímků zjistil, že příjemce dotace vykázal v období realizace projektu či jeho udržitelnosti v knize jízd stroje a v evidenci počtu vjezdů vozidel do areálu i dny, kdy areál nebyl v provozu či se na něm nenacházel žádný sypký materiál.**

Předmětná podpora byla poskytnuta na projekt dle čl. 36 nařízení č. 651/2014⁴⁶. Příjemce byl proto povinen po dobu udržitelnosti projektu zajistit, že předmět podpory (stroj) bude využíván výhradně v areálu, na který je projekt vázán. Příjemce tedy tento stroj nesměl využívat pro jiné účely (např. formou pronájmu nebo pro poskytování služeb čištění komunikací jiným subjektům), a to ani doplňkově. NKÚ však zjistil, že stav ukazatele motohodin⁴⁷ kolového nakladače byl cca šestkrát vyšší než doba potřebná k realizaci projektových činností. Příjemce nepoužíval pořízený stroj pouze pro činnosti konané v rámci projektu. **Příjemce dotace tak vynaložil peněžní prostředky ve výši až 5,57 mil. Kč (viz výše) na realizaci projektu neúčelně, neboť porušil podmínky poskytnutí dotace stanovené v rozhodnutí o poskytnutí dotace.**

Příjemce dotace na základě dvou příkazních smluv pověřil manažerským řízením projektu a kompletní administrací veřejné zakázky jednu oslovenou společnost. Výdaje na manažerské řízení projektu ve výši 211 tis. Kč bez DPH a kompletní administraci veřejné zakázky ve výši 225 tis. Kč bez DPH byly zahrnuty do způsobilých výdajů projektu. Při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu byl příjemce dotace povinen postupovat v souladu se zásadami transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a zákazů diskriminace. **Příjemce dotace nepostupoval v souladu s pokyny pro zadávání veřejných zakázek v OPŽP14+ tím, že nedodržel zásadu transparentnosti, když nepořídil a neuchoval písemnou dokumentaci o všech významných úkonech souvisejících s výběrem dodavatele, a současně nedodržel zásadu zákazu diskriminace, když neprovedl průkazně výběr dodavatele předmětných služeb např. oslovením jiných dodavatelů, na základě průzkumu trhu nebo jinou formou zajišťující účast více dodavatelů, čímž omezil okruh možných účastníků zadávacího řízení.**

NKÚ kontrolou obdobných projektů zjistil, že kolový nakladač se stejným zametacím nástavcem byl pořízen minimálně v dalších šesti případech, u kterých mělo taktéž docházet ke snížení emisí v důsledku průběžného skrápění hald uskladněného materiálu na rozloze 300 až 6 000 m². **V rámci nejméně sedmi projektů byly pořízeny stroje, které neumožňovaly svrchní skrápění hald uskladněného materiálu tlakovou vodou. Na tyto projekty bylo příjemcům vyplaceno celkem 12,49 mil. Kč z Fondu soudržnosti /FS/ a 15,22 mil. Kč z Evropského fondu pro regionální rozvoj /EFRR/. MŽP vynaložilo peněžní prostředky ve výši až 27,71 mil. Kč neúčelně.**

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

Na základě zjištěných skutečností podal NKÚ dvě oznámení správci daně vztahující se k prostředkům EU. Jedno z oznámení bylo nevyčíslené, druhé bylo v částce převyšující 5,57 mil. Kč.

45 Jedná se o část poskytnuté dotace na úhradu výdajů na nákup multifunkčního zařízení (kolový nakladač a zametací nástavba). Do způsobilých výdajů projektu byly dále zahrnuty výdaje na manažerské řízení projektu a administraci veřejné zakázky. Celková dotace činila 5,57 mil. Kč – viz výše.

46 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

47 Stav ukazatele motohodin poskytuje informaci o množství práce, kterou kolový nakladač od svého pořízení odvedl.

Dále NKÚ podal dvě trestní oznámení. V případě obou podaných trestních oznámení byl NKÚ evropskými pověřenými žalobci vyrozuměn, že rozhodli o zahájení trestních řízení.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

NKÚ považuje za klíčová následující opatření:

- omezení, resp. eliminaci podpory na omezování prašnosti z plošných zdrojů, resp. podpory na nákup zametacích nástaveb v kombinaci s pohonnou jednotkou, např. kolovým nakladačem;
- provedení transpozice směrnice 2024/2881⁴⁸ včetně nových imisních limitů a zejména navržení případných opatření pro zajištění dosažení souladu do roku 2030;
- zavedení vyhodnocování dopadů výměn zdrojů tepla u programu NZÚ obdobným modelem, jako tomu bylo u kotlíkových dotací v rámci OPŽP14+.

MŽP přijalo většinu opatření již v průběhu kontroly nebo v době před schválením a zveřejněním KZ. MŽP zejména v OPŽP již nepodporuje aktivitu zaměřenou na omezování prašnosti z plošných zdrojů.

SFŽP na základě kontroly NKÚ provedl ex post kontrolu veřejných zakázek nejméně u tří projektů zaměřených na omezování prašnosti z plošných zdrojů a také on zjistil a vyčíslil nesrovnalosti.

NKÚ rovněž považuje za významné upozornit na vysoké denní koncentrace částic PM_{2,5} v ČR ve srovnání s nově navrhovaným imisním limitem v přijaté směrnici 2024/2881 i ve srovnání s doporučovými hodnotami Světové zdravotnické organizace, což představuje riziko pro zdraví obyvatel ČR.

KA č. 23/31 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na pozemkové úpravy

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a EU určené na pozemkové úpravy byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla na systémové úrovni zaměřena zejména na to, zda Ministerstvo zemědělství /MZe/, v jehož gesci pozemkové úpravy probíhají, vypracovalo k dané problematice strategické a koncepční materiály, které by poskytovaly ucelené informace o potřebném rozsahu pozemkových úprav, časovém odhadu k jejich provedení a objemu peněžních prostředků nezbytných k jejich dokončení. Dále NKÚ ověřoval, zda MZe soustavně sledovalo a vyhodnocovalo účelnost a hospodárnost vynakládaných peněžních prostředků a naplňování stanovených strategických cílů a zda pro tyto účely vytvořilo funkční mechanismy. Na vybraných vzorcích komplexních pozemkových úprav bylo zejména ověřováno, zda Státní pozemkový úřad /SPÚ/ postupoval v souladu s právními předpisy a sledoval existenci, význam a intenzitu veřejného zájmu, ve kterém jsou pozemkové úpravy prováděny. Kontrolou bylo rovněž prověřeno, zda SPÚ navrhuje a realizuje opatření ke zpřístupnění pozemků, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření ve vyváženém poměru s ohledem na jejich potřebnost, účelnost a rozsah.

Na systémové úrovni byly kontrole podrobeny peněžní prostředky ve výši 15 162 mil. Kč (z toho 3 975 mil. Kč z rozpočtu EU), přičemž byly zjištěny nedostatky v hodnotě 9,17 mil. Kč. Na projektové úrovni byly kontrolovány prostředky v hodnotě 426,07 mil. Kč (z toho 225,51 mil. Kč z rozpočtu EU).

V předchozích letech se na kontrolu pozemkových úprav zaměřila především KA č. 14/40⁴⁹, jejímž cílem bylo prověřit hospodaření s peněžními prostředky z *Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 /PRV7+/* a národních zdrojů. Touto kontrolou bylo zjištěno, že od roku 1995 došlo v ČR z celkového souboru opatření navržených v „*plánech společných zařízení*“ k realizaci pouze 11 % opatření ke zpřístupnění pozemků, 7 % opatření k ochraně zemědělského půdního fondu, 10 % vodohospodářských opatření a 5 % opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

48 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/2881 ze dne 23. října 2024, o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu.
49 KA č. 14/40 – Peněžní prostředky určené na úhradu nákladů pozemkových úprav.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Ministerstvo zemědělství soustavně nesledovalo a nevyhodnocovalo účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků, čímž neplnilo své zákonem stanovené povinnosti. NKÚ zjistil případy neúčelně a ne hospodárně vynaložených prostředků u SPÚ. MZe ani SPÚ nedisponují odhady objemu peněžních prostředků na dokončení všech plánovaných pozemkových úprav na území ČR. **NKÚ hrubým odhadem vyčíslil tuto částku na minimálně 144,9 mld. Kč.** K dokončení pozemkových úprav na 9 186 katastrálních územích (tj. zhruba 75 % katastrálních území), na kterých doposud nebyly provedeny, by **při současném tempu jejich provádění bylo třeba nejméně 50 let.**

SPÚ upřednostnil budování a opravy polních cest před realizací opatření směřujících k ochraně půdního fondu, když od roku 2013 vynaložil téměř 80 % disponibilních peněžních prostředků (12 mld. Kč) na výstavbu či rekonstrukci polních cest. Na ostatní opatření (protierozní, vodohospodářská a ekologická) vynaložil pouze 3,3 mld. Kč.

Výdaje ve výši 6,15 mil. Kč na vytvoření aplikace *Přehled pozemkových úprav* byly neúčelné stejně jako výdaje na její správu ve výši cca 3 mil. Kč, které byly vynaložené v letech 2000–2018 na vyhotovení 29 projektových dokumentací, z nich ani jedna nebyla využita pro realizaci plánů společných zařízení. Tyto výdaje na správu aplikace vyhodnotil NKÚ rovněž jako ne hospodárné.

MZe stanovilo pro oblast pozemkových úprav obecně definované a neměřitelné cíle. Nedostatečně stanovilo monitorovací indikátory, nestanovilo dopadové indikátory, výstupové a výsledkové indikátory byly statistického charakteru (např. počet projektů, počet parcel a výměra pozemků, kde byly provedeny pozemkové úpravy). Tento stav neumožňuje MZe sledovat plnění cílů, přínosů a dopadů podpory.

MZe také soustavně nesledovalo a nevyhodnocovalo účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků na pozemkové úpravy, čímž neplnilo své zákonem stanovené povinnosti.

B.3 KONTROLA V OBLASTI PŘÍJMŮ S VAZBOU NA ROZPOČTOVÉ PROSTŘEDKY EU

Oblast příjmů s vazbou na rozpočet EU byla ve sledovaném období předmětem dvou KA.

[KA č. 23/09](#) – *Peněžní prostředky státu určené na vybraná opatření proti daňovým únikům*

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu určené na vybraná opatření proti daňovým únikům na dani z přidané hodnoty /DPH/ vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

V boji proti daňovým únikům byly v roce 2016 zavedeny dva nové nástroje – od 1. ledna kontrolní hlášení a od 1. prosince elektronická evidence tržeb /EET/. Kontrolní hlášení bylo zavedeno z důvodu zlepšení výběru daní s cílem zavedení účinného a flexibilního nástroje v boji proti daňovým podvodům. Hlavním cílem EET bylo získání informací, které zabezpečí lepší správu daní (zejména daní z příjmů a DPH). Přínosem zavedení EET mělo být narovnání neoprávněné konkurenční výhody poplatníků neodvádějících řádně daně a zajištění vyššího inkasa z daní.

Kontrolovaný objem byl v hodnotě 25 366,72 mil. Kč.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Peněžní prostředky vynaložené Generálním finančním ředitelstvím /GFR/ na kontrolní hlášení v letech 2015–2022 ve výši 257,6 mil. Kč vyhodnotil NKÚ jako účelné. Finanční správa České republiky /FS ČR/ jeho zavedením získala nástroj pro detekci rizikových transakcí. FS ČR doměřila na DPH na základě údajů z kontrolního hlášení za roky 2016–2022 částku ve výši 10 787 mil. Kč, což je 16 % z celkem doměřené daně v těchto letech.

MF, GFR a Generální ředitelství cel vynaložily v letech 2015–2023 na zavedení a provoz EET celkem 2 237,5 mil. Kč. FS ČR po zrušení EET ztratila jeden z nástrojů, které umožňují kontrolovat realizované tržby a odhalovat jejich krácení. Z pohledu DPH byla EET prostředkem pro účinnější a administrativně jednodušší získání informací pro odhalení daňových subjektů, které překročily limit pro povinnou registraci k DPH. Na základě dat z EET a na základě následné kontrolní činnosti v letech 2017–2019 doměřila FS ČR celkem 652 mil. Kč, z toho 184,9 mil. Kč doměřila na DPH. FS ČR s využitím dat z EET rovněž zaregistrovala k DPH celkem 7 167 daňových subjektů z důvodu překročení zákonného limitu.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

NKÚ v kontrole upozornil na nové trendy v daňových únicích a považuje za nutné na ně reagovat a přijímat vhodná opatření k minimalizaci rizika daňových úniků s dopadem na příjmy státního rozpočtu. V případě zrušení EET ztratila FS ČR jeden z nástrojů, které umožňují kontrolovat realizované tržby a odhalovat jejich krácení, a tento způsob kontroly nebyl ničím nahrazen.

Ze strany KO nebylo nutné přijímat opatření k nápravě nedostatků.

[KA č. 23/23](#) – *Peněžní prostředky státu z daně z příjmů právnických osob a správa této daně*

Cílem kontroly bylo prověřit, zda po zavedení nových nástrojů do zákona č. 586/1992 Sb.⁵⁰ došlo ke snížení daňových úniků na dani z příjmů právnických osob /DPPO/ a zefektivnění správy daně.

V boji proti daňovým únikům byla implementací směrnice 2016/1164⁵¹ /směrnice ATAD/ v roce 2019 zavedena v ČR opatření, jejichž cílem bylo odradit poplatníky DPPO od praktik vyhýbání se daňovým povinnostem. Implementací směrnice 2018/822⁵² /směrnice DAC6/ v roce 2020 došlo k posílení mezinárodní výměny informací z oznámení, jejichž předmětem jsou přeshraniční uspořádání, která jsou identifikována jako potenciálně agresivní daňové plánování. NKÚ při kontrole ověřil, zda po zavedení nových nástrojů do zákona č. 586/1992 Sb. došlo ke snížení daňových úniků na DPPO a zefektivnění správy daně. V souvislosti se zavedením nových nástrojů prověřila kontrola také nákladovou efektivnost správy DPPO, její vybrané procesy a administrativní náročnost.

Kontrolovaný objem dosáhl 20 092,11 mil. Kč. Nedostatky byly vyčísleny ve výši 8,06 mil. Kč.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Pro vyhodnocení dopadu implementace směrnice ATAD neexistovala vhodná zdrojová data.

Vliv jednotlivých opatření nelze sledovat odděleně a nelze kvantifikovat jejich efekt. Z příslušného řádku formuláře daňového přiznání k DPPO /DAP/ (řádek č. 63 DAP) nelze zjistit, jaká úprava daně souvisí s konkrétním opatřením uvedeným ve směrnici ATAD. Tento řádek zahrnuje všechny úpravy základu daně vyplývající z implementace směrnic ATAD dohromady (nadměrné výpůjční výdaje, zdanění při přemístění majetku bez změny vlastnictví, řešení důsledků rozdílné právní kvalifikace a zdanění ovládané zahraniční společnosti). Preventivní či odrazující efekt uvedených opatření nelze kvantifikovat.

50 Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

51 Směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu; v roce 2017 byla novelizovaná směrnicí Rady (EU) 2017/952 ze dne 29. května 2017, kterou se mění směrnice (EU) 2016/1164, pokud jde o hybridní nesoulady s třetími zeměmi.

52 Směrnice Rady (EU) 2018/822 ze dne 25. května 2018, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní ve vztahu k přeshraničním uspořádáním, která se mají oznamovat.

Ministerstvo financí nemá z důvodu nedostatku datových zdrojů informace o účelnosti a efektivnosti implementovaných pravidel a neví, zda jejich dopady odpovídají dopadům předpokládaným. MF vytvářelo pouze odhad daňové mezery na DPPO.

Přitom MF a GŘ v letech 2017–2021 vynaložily peněžní prostředky ve výši 21,86 mil. Kč v souvislosti s implementací směrnic ATAD na zaměstnance MF zabývající se tvorbou hlavní transpoziční novely zákona č. 586/1992 Sb., na zaměstnance FS ČR účastnící se školení nebo seminářů a na úpravu ADIS⁵³.

GŘ nesplnilo povinnost vyčíslit náklady spojené s automatickou výměnou informací.

V souvislosti s implementací směrnice DAC6 vynaložily MF a GŘ v letech 2019–2023 peněžní prostředky ve výši 15,1 mil. Kč na zaměstnance provádějící činnosti v souvislosti se směrnicí DAC6 a na úpravu informačních systémů.

GŘ postupovalo v rozporu s § 12c zákona č. 164/2013 Sb. tím, že neposkytlo Komisi informace o celkové výši administrativních nákladů vynaložených v roce 2023 v souvislosti s automatickou výměnou informací. GŘ rovněž neuvedlo náklady na údržbu a provoz informačních systémů a personální náklady související s mezinárodní výměnou informací, a to ani na odhadované úrovni.

NKÚ v kontrole upozornil zejména na nutnost zavedení nového daňového informačního systému, na kterém závisí zavedení a nastavení automatizovaných úkonů (např. výměna informací z oznámení dle směrnice DAC6) a elektronizace spisové dokumentace, což by mělo vést k odstranění nedostatků zjištěných NKÚ. Dále kontrola upozornila na potřebu sledování a vyhodnocování vytíženosti zaměstnanců ve všech oblastech jejich činnosti a potřebu následného vyrovnávání odchylek zatíženosti zaměstnanců v rámci optimalizace personálních zdrojů a možnost postupování spisů na Odvolací finanční ředitelství v elektronické podobě místo přemísťování spisové dokumentace v listinné podobě.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

K odstranění zjištěných nedostatků a minimalizaci rizik byla ze strany GŘ přijata celkem čtyři opatření, z toho dvě opatření jsou již splněna a dvě jsou plněna průběžně.

Pro rok 2024 byla přijata opatření, aby bylo možné splnit podmínky dle § 12c odst. 2 zákona č. 164/2013 Sb., a to v souvislosti s rozpadem celkových nákladů do potřebných položek.

Dne 27. listopadu 2024 vydalo GŘ „*taktický postup*“, kterým je orgánům finanční správy uloženo mj. předávat spisový materiál odvolacímu finančnímu ředitelství výhradně v elektronické podobě. Dále GŘ v rámci modernizace ADIS vytvořilo programovou podporu pro přípravu spisové dokumentace k předání Odvolacímu finančnímu ředitelství.

Ze strany GŘ dochází k nastavení průběžného sledování vytíženosti zaměstnanců vykonávajících činnosti související s DPPO napříč FS ČR. K 2. prosinci 2024 byla upravena aplikace OSIRIS, která slouží k rozpisu činností na jednotlivých systemizovaných místech ve FS ČR. Tím došlo ke zpřesnění vykazování činností, takže bude možné analyzovat personální kapacity v souvislosti s vytížením zaměstnanců za jednotlivé daně ve větším detailu a s vyšší přesností.

53

ADIS (Automatizovaný daňový informační systém) je celorepubliková aplikace FS ČR.

B.4 FINANČNÍ AUDITY S VAZBOU NA ROZPOČTOVÉ PROSTŘEDKY EU

Ve sledovaném období dokončil NKÚ čtyři FA, při kterých byla prověřována správnost vykázání mj. i prostředků EU.

Předmětem tohoto typu kontroly je obvykle ověření správnosti sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu, vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a ověření správnosti údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu. Ve srovnání s kontrolou legality nebo auditem výkonnosti má FA svá specifika, která spočívají především v tom, že finanční objemy dotčené kontrolou mohou být i mnohonásobně vyšší než v jiných typech kontrol. Rovněž charakter kontrolních zjištění je odlišný.

FA zjišťuje nesprávnosti či prokázaná porušení právních předpisů (tj. zjištěné nedostatky KO); blíže se jim věnujeme v hodnocení jednotlivých KA na dalších stránkách. Zároveň však NKÚ nalézá významné problémy účetního výkaznictví v oblasti prostředků EU, které však do této kategorie nespádají. Kontroloři tyto vady popsali jako metodické problémy vyplývající ze vzájemného srovnání poznatků a výsledků z různých kontrolních akcí typu FA. Konstatovali významnou nejistotu a možnou neporovnatelnost údajů v oblasti prostředků NPO a FN spolufinancovaných z rozpočtu EU.⁵⁴

Metodické nedostatky zjištěné u prostředků NPO

Obecně platné metodiky vydané pro implementaci NPO neupravují oblast účetnictví a výkaznictví. Podle názoru NKÚ je vhodné oblast NPO metodicky sjednocovat za účelem jednotné aplikace účetních postupů.

Příkladem určité míry nejistoty ve věcném a účetním pojmání skutečností týkajících se NPO je zejména problematika okamžiku účtování nároku na refundaci vyplacených prostředků a jeho zúčtování.

V průběhu některých KA byly za účelem správného a srovnatelného vykázání uvedených skutečností v účetních závěrkách prováděny opravy účtování (viz např. kontrolní závěry z KA č. 23/17 a č. 23/18).

Metodické nedostatky zjištěné u FN spolufinancovaných z rozpočtu EU

Jedná se o účetní případy na pomezí mezi transfery, pohledávkami a finančním majetkem, pro něž není v účetní závěrce vybraných účetních jednotek vymezen samostatný účet, resp. položka. Neexistuje pro ně ani český účetní standard, který by specificky pro FN upravil postupy účtování.

Dle názoru NKÚ je vykázání těchto FN na základě doposud známé účetní praxe možné následujícími způsoby:

- prostřednictvím účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek* (postup zvolený Ministerstvem průmyslu a obchodu popsán v KZ z KA č. 20/34⁵⁵);
- prostřednictvím účtu 471 – *Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery* (postup zvolený Ministerstvem pro místní rozvoj popsán v KZ z KA č. 23/20 – viz dále).

Oba přístupy je žádoucí náležitě komentovat v příloze účetní závěrky. Obecně však nelze v takovýchto případech vyloučit ani možnost jiného přístupu k vykázání, neboť vždy bude záležet na konkrétních okolnostech.

⁵⁴ Viz též Výroční zpráva NKÚ za rok 2024; NKÚ, 28. března 2025.

⁵⁵ KA č. 20/34 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020.

KA č. 23/17 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2023, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2023 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Cílem kontroly bylo prověřit, zda MD při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy⁵⁶. Tato KA byla provedena jako průběžný finanční audit, takže KO měla možnost reagovat na zjištěná rizika již v průběhu kontroly.

NKÚ rovněž vyhodnotil opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných při KA č. 19/08⁵⁷.

V rámci KA č. 23/17 ověřoval NKÚ na vybraném vzorku také správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU. Jednalo se zejména o prostředky přijaté a poskytnuté v rámci OP PIK, OP *Doprava 2014–2020* /OPD14+/ a OPD. NKÚ rovněž prověřil peněžní prostředky z *Nástroje pro propojení Evropy* pro PO14+ a pro programové období 2021–2027 /PO21+/ a NPO.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU zjistil NKÚ na vybraném vzorku nedostatky významného rozsahu v účetnictví, které však MD v průběhu kontroly opravilo. Jednalo se zejména o následující opravy v souhrnné výši 24,9 mld. Kč:

- zaúčtování chybějících podmíněných pohledávek z předfinancování transferů OP PIK ve výši 0,3 mld. Kč;
- zaúčtování chybějící podmíněné pohledávky z předfinancování transferů NPO ve výši 3,2 mld. Kč;
- oprava chybně zaúčtovaných podmíněných pohledávek z předfinancování transferů OPD ve výši 11,3 mld. Kč;
- oprava chybně zaúčtovaných podmíněných pohledávek z předfinancování transferů OPD14+ ve výši 7,5 mld. Kč;
- odúčtování neexistujícího podmíněného závazku z transferu NPO ve výši 1,0 mld. Kč;
- oprava nesprávného účtování o výnosech z předfinancování transferů ve výši 1,6 mld. Kč. Jednalo se o peněžní prostředky EU, které MD přijalo v roce 2022 od Komise na realizaci projektů *Nástroje pro propojení Evropy*.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o průběžný audit, MD již během kontroly řádně opravilo zjištěné nedostatky ve vztahu k prostředkům EU. Výsledná účetní závěrka ani rozpočtový systém již proto těmito nedostatky nebyly k 31. prosinci 2023 zatíženy. MD rovněž přijalo systémová opatření k nápravě.

⁵⁶ Zejména se zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 410/2009 Sb., českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, vyhláškou č. 412/2021 Sb. a vyhláškou č. 419/2001 Sb. Na vybraném vzorku byl prověřován soulad s dalšími právními předpisy, a to především zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a souvisejícími prováděcími vyhláškami.

⁵⁷ KA č. 19/08 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018.*

KA č. 23/18 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Technologická agentura České republiky za rok 2023, účetní závěrka Technologické agentury České republiky za rok 2023 a údaje předkládané Technologickou agenturou České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Technologická agentura České republiky /TAČR/ při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy⁵⁸. KA byla provedena jako průběžný finanční audit, kdy KO měla možnost reagovat na zjištěná rizika již v průběhu kontroly.

V rámci KA č. 23/18 ověřoval NKÚ na vybraném vzorku také správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU. Jednalo se zejména o prostředky přijaté a poskytnuté v rámci NPO a *Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací KAPPA* financovaného z fondů Evropského hospodářského prostoru a Norska /fondy EHP/Norska/.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU zjistil NKÚ na vybraném vzorku v účetnictví nedostatky v celkové výši 4 776,7 mil. Kč, které TAČR během kontroly opravila tím, že provedla zejména:

- zúčtování zálohy na transfery vedené z titulu prostředků NPO přijatých na základě usnesení vlády ČR ze dne 28. června 2023 č. 496, o *finančních tocích v Národním plánu obnovy*. Dle tohoto usnesení byly tyto prostředky refundací již realizovaných (předfinancovaných) výdajů TAČR na poskytnuté dotace, a neměly tudíž charakter zálohy ve smyslu českého účetního standardu č. 703 – *Transfery* (oprava ve výši 522,1 mil. Kč);
- opravu účetního zachycení nákladů z předfinancování transferů, kdy TAČR účetně nerozlišovala mezi národními transfery a předfinancovanými transfery spolufinancovanými z prostředků EU (oprava ve výši 854,6 mil. Kč);
- snížení podmíněných pohledávek z titulu čerpání NPO na úroveň obsahově odpovídající prostředkům NPO (oprava ve výši 3 400 mil. Kč).

V oblasti rozpočtu nebyly nedostatky vztahující se k prostředkům EU zjištěny.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o průběžný audit, TAČR již během kontroly nedostatky zjištěné v účetnictví ve vztahu k prostředkům EU řádně opravila. Výsledná účetní závěrka již proto těmito nedostatky nebyla k 31. prosinci 2023 zatížena. TAČR rovněž v daných oblastech přijala systémová opatření k nápravě.

Z informace TAČR uvedené v materiálu pro schůzi vlády ČR o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ (usnesení vlády ČR ze dne 19. března 2025 č. 186) vyplývá, že TAČR realizovala všechna přijatá opatření a zjištěné nedostatky tak byly odstraněny. Většina těchto opatření byla realizována již v průběhu KA (která byla kontrolou typu průběžný FA). Účinnost zbývajících opatření (týkajících se zjištění s nevýznamným dopadem) deklarovala TAČR počínaje rokem 2024. Tato opatření bude možné ověřit až v průběhu případné následné KA.

58 Zejména se zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 410/2009 Sb., českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, vyhláškou č. 412/2021 Sb. a vyhláškou č. 419/2001 Sb. Na vybraném vzorku byl prověřován soulad s dalšími právními předpisy, a to především zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a souvisejícími prováděcími vyhláškami.

KA č. 23/19 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2023, účetní závěrka Úřadu průmyslového vlastnictví za rok 2023 a údaje předkládané Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Úřad průmyslového vlastnictví /ÚPV/ při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy⁵⁹. KA byla provedena jako průběžný finanční audit, kdy KO měla možnost reagovat na zjištěná rizika již v průběhu kontroly.

V rámci této KA ověřoval NKÚ na vybraném vzorku také správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU. Jednalo se zejména o oblast odvodu poměrné části poplatků za udržování evropských patentů v platnosti Evropskému patentovému úřadu včetně refundace části mzdových nákladů a dále kompenzace části mzdových a režijních nákladů od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU zjistil NKÚ na vybraném vzorku nedostatky v účetnictví a rozpočtu:

- v oblasti účtování výnosů z komunitárního programu Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (ÚPV začal o těchto výnosech účtovat jako o přijatých prostředcích ze zahraničí – oprava ve výši 56 mil. Kč);
- v oblasti druhového a prostorového zařazení příjmů z titulu transferu ze zahraničí v podobě kompenzace nákladů od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (chyba ve výši 9,8 mil. Kč).

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o průběžný audit, ÚPV již během kontroly nedostatky vztahující se k prostředkům EU řádně opravil a výsledná účetní závěrka k 31. prosinci 2023 již těmito nedostatky nebyla zatížena.

V oblasti rozpočtových příjmů z titulu transferu ze zahraničí v podobě kompenzace nákladů od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví přijal ÚPV takové opatření k nápravě, aby údaje za rok 2024 již byly vykázány správně.

ÚPV rovněž v daných oblastech přijal systémová opatření k nápravě.

Z informace ÚPV uvedené v materiálu pro schůzi vlády ČR o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ (usnesení vlády ČR ze dne 6. listopadu 2024 č. 784) vyplývá, že ÚPV realizoval všechna přijatá opatření a zjištěné nedostatky tak byly odstraněny. Většina těchto opatření byla realizována již v průběhu KA (která byla kontrolou typu průběžný FA). Účinnost zbývajících opatření bude možné ověřit až v průběhu případné následné KA.

59 Zejména se zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 410/2009 Sb., českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, vyhláškou č. 412/2021 Sb. a vyhláškou č. 419/2001 Sb. Na vybraném vzorku byl prověřován soulad s dalšími právními předpisy, a to především zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a souvisejícími prováděcími vyhláškami.

KA č. 23/20 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj za rok 2023, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2023 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Cílem kontroly bylo prověřit, zda MMR při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy⁶⁰. Rovněž tato KA byla provedena jako průběžný finanční audit, takže kontrolovaná osoba měla možnost reagovat na zjištěná rizika již v průběhu kontroly.

NKÚ vyhodnotil i opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných při předchozí KA č. 19/21⁶¹.

V rámci KA č. 23/20 ověřoval NKÚ na vybraném vzorku také správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU. Jednalo se zejména o prostředky přijaté a poskytnuté v rámci OPZ, OPZ+, IROP, OP Praha – pól růstu ČR /OP PPR/, OPTP14+, OPTP, OP Spravedlivá transformace /OPST/ a programů nadnárodní spolupráce (technická pomoc) PO14+. NKÚ rovněž prověřil peněžní prostředky z programů přeshraniční spolupráce PO14+ a PO21+ (určených na technickou pomoc), programů nadnárodní spolupráce PO21+, programů meziregionální spolupráce PO21+, NPO a fondů EHP/Norska.

Nedostatky zjištěné NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU zjistil NKÚ v účetnictví na vybraném vzorku nedostatky nevýznamného rozsahu, které MMR v průběhu kontroly opravilo. Jednalo se o opravu chybného účtování o prostředcích v rámci IROP, IRP, OPTP14+, OPTP, OPZ, OPZ+ a fondů EHP/Norska v souhrnné výši 160 mil. Kč.

Oznámení správcům daně a trestní oznámení

NKÚ podal oznámení správci daně, protože **MMR v rozporu s § 45 odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb. neodvedlo do státního rozpočtu peněžní prostředky v celkové výši 15,6 mil. Kč, které dne 6. února 2023 obdrželo od finančního úřadu na účet cizích prostředků.** Jednalo se o vrácené peněžní prostředky poskytnuté v rámci dvou projektů, které byly v minulosti podpořeny prostřednictvím *Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad* pro programové období 2007–2013 /PO7+/. Tento OP byl již ukončen, a proto v něm nelze vrácené peněžní prostředky dále použít.

Opatření přijatá k odstranění zjištěných nedostatků

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o průběžný audit, MMR již během kontroly řádně opravilo zjištěné nedostatky ve vztahu k prostředkům EU, proto výsledná účetní závěrka ani rozpočtový systém nebyly k 31. prosinci 2023 těmito nedostatky zatíženy. MMR rovněž přijalo systémová opatření k nápravě.

Z informace MMR uvedené v materiálu pro schůzi vlády ČR o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ (usnesení vlády ČR ze dne 19. března 2025 č. 184) vyplývá, že MMR realizovalo všechna přijatá opatření a zjištěné nedostatky tak byly odstraněny.

60 Zejména se zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 410/2009 Sb., českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, vyhláškou č. 412/2021 Sb. a vyhláškou č. 419/2001 Sb. Na vybraném vzorku byl prověřován soulad s dalšími právními předpisy, a to především zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a souvisejícími prováděcími vyhláškami.

61 KA č. 19/21 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018.

B.5 OPATŘENÍ PŘIJÍMANÁ VLÁDOU ČR K NÁPRAVĚ NEDOSTATKŮ ZJIŠTĚNÝCH KONTROLAMI NKÚ

V souladu s postupem definovaným v ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb.⁶² /zákon o NKÚ/ zveřejňuje prezident NKÚ všechny schválené KZ ve *Věstníku Nejvyššího kontrolního úřadu* a zasílá je také Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky /Sněmovna/, Senátu Parlamentu České republiky /Senát/ a vládě.

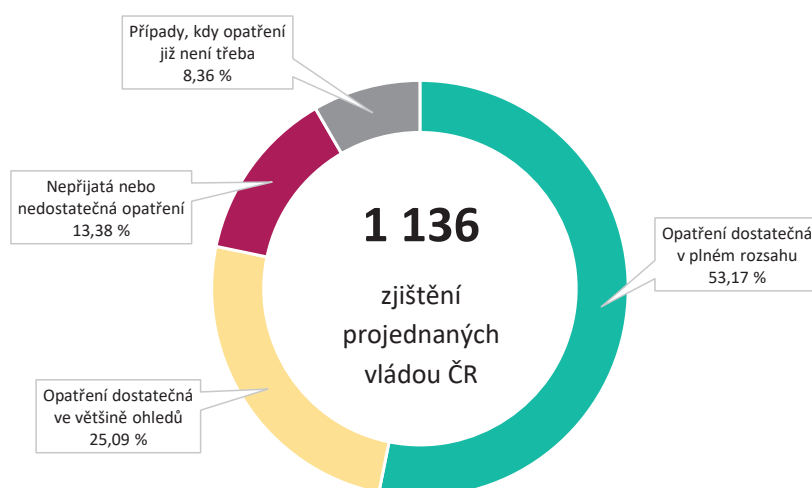
Podle jednacího řádu vlády⁶³ předkládají věcně příslušní členové vlády KZ společně se stanovisky jimi řízených ministerstev do připomínkového řízení⁶⁴ a poté na program jednání vlády. Předkládané materiály tak obsahují vedle vyjádření k jednotlivým kontrolním zjištěním NKÚ také návrhy konkrétních opatření k nápravě nedostatků.

Návrhy stanovisek jsou ještě před projednáním ve vládě předkládány prezidentovi NKÚ, který k navrhovaným opatřením může uplatnit své připomínky. V případě, že některá nápravná opatření jsou z pohledu NKÚ posouzena jako nedostatečná, je názorový nesoulad řešen s příslušným ministrem. NKÚ tak může kvalitu a rozsah přijímaných opatření významně ovlivnit.

Při vlastním projednávání vezme vláda KZ a stanovisko člena vlády na vědomí, uloží příslušnému ministrovi realizovat navržená opatření a zpravidla informovat vládu o jejich plnění ve stanovené lhůtě.

NKÚ stav plnění opatření projednaných vládou systematicky sleduje, průběžně vyhodnocuje a aktualizuje příslušnou databázi. Od konce roku 2014 do 14. dubna 2025 bylo v KIS **zaznamenáno celkem 146 ukončených KA majících vazbu na příjmy nebo výdaje rozpočtu EU. Konkrétní data ke sledovaným opatřením jsou evidována u 135 KA⁶⁵. K 14. dubnu 2025 bylo v KIS evidováno celkem 1 136 kontrolních zjištění a doporučení projednaných vládou, z nichž 808 je průběžně po dokončení KA sledováno.** Za každou KA sleduje NKÚ splnění deklarovaných nápravných opatření a hodnotí míru rozsahu jejich plnění. Z hlediska dostatečnosti rozsahu jejich plnění a jejich aktuálnosti jsou opatření kategorizována do čtyř skupin, což je patrné z následujícího grafu.

Graf č. 7: Hodnocení opatření přijímaných vládou k nápravě zjištěných nedostatků za období od října 2014 do dubna 2025

Zdroj: KIS, data k 14. dubnu 2025.

62 Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

63 Příloha č. 5 jednacího řádu vlády schváleného usnesením vlády ze dne 16. září 1998 č. 610 a novelizovaného řadou usnesení vlády, naposledy usnesením vlády ze dne 15. ledna 2025.

64 Připomínkovými místy pro stanoviska příslušných orgánů ke KZ jsou NKÚ a MF.

65 Devět KZ nebylo k datu 14. dubna 2025 ve vládě dosud projednáno a u dvou KZ nejsou vkládána data kompletní.

Z celkového počtu 1 136 zjištěných nedostatků uvedených ve schválených KZ, které do konce sledovaného období projednala vláda, byla přijata opatření v dostatečném rozsahu v 604 případech a v 285 případech byla přijata opatření dostatečná ve většině ohledů. Ke 152 zjištěným nedostatkům nebyla přijata opatření žádná, případně přijatá opatření byla ze strany NKÚ hodnocena jako nedostatečná. U zbývajících 95 zjištěných nedostatků již nebylo opatření z různých důvodů nezbytné přijímat⁶⁶.

NKÚ data vložená do KIS pravidelně aktualizuje a provádí analýzu jednotlivých kategorií opatření z hlediska dosažení nápravy zjištěného stavu. Ze zpráv podávaných vládě ministerstvy na základě uložených úkolů a z dalších dostupných informací vyhodnocuje NKÚ stav opatření, způsob jeho plnění, zdroj relevantních informací a především určuje, zda plnění opatření dále v databázi sledovat. **Z počtů opatření hodnocených jako dostatečných v plném rozsahu a opatření hodnocených jako dostatečných ve většině ohledů a jejich zastoupení v celkovém počtu opatření kvantifikuje NKÚ celkovou míru své spokojenosti**, a to podle následujícího vzorce:

$$\frac{(\text{počet opatření dostatečných v plném rozsahu} + 0,75 \times \text{počet opatření dostatečných ve většině ohledů})}{\text{celkový počet zjištění NKÚ}} \times 100.$$

Celková kumulativní míra spokojenosti NKÚ s přijatými nápravnými opatřeními za celé hodnocené období (říjen 2014 – duben 2025) dosáhla hodnoty bezmála 72 % a meziročně se zvýšila o cca půl procentního bodu.

Pokud se podíváme blíže na celkovou (kumulativní) míru spokojenosti s opatřeními přijímanými vládou k nápravě nedostatků uvedených v KZ za posledních pět sledovaných období (tak jak jsou komentována v EU reportech 2021–2025), lze vysledovat následující vývoj:

- míra spokojenosti NKÚ s přijatými opatřeními k odstranění zjištěných nedostatků pravidelně každý rok rostla;
- v prvních dvou sledovaných obdobích se pohybovala mezi 67,3 % až 68,2 % a rostla pouze mírně;
- v dalších třech sledovaných obdobích se míra spokojenosti poměrně výrazně zvýšila, a to na 71,2 %, resp. na 72,0 %, dosažené hodnoty však naznačují možný nástup stagnace;
- podíl přijatých opatření dostatečných v plném rozsahu v posledních třech sledovaných obdobích rychle stoupal, a to z hodnoty 48,3 % až na 53,2 %;
- podíl nepřijatých nebo nedostatečných opatření v posledních třech sledovaných obdobích naopak výrazně klesal, a to z celkových 17,2 % na hodnotu 13,4 %.

Výše uvedené statistické hodnoty poměrně jasně dokládají, že procedura projednávání a připomínkování návrhů opatření přijímaných ústředními orgány státní správy k nápravě zjištěných nedostatků uvedených ve schválených KZ mezi NKÚ a příslušnými ministerstvy ještě před vlastním projednáním materiálu ve vládě je velmi prospěšná a vede k účinné a urychlené nápravě zjištěných nedostatků v souladu s připomínkami NKÚ.

66

Do této kategorie patří např. opatření přijatá při vlastním ukončování kontroly NKÚ nebo případy, kdy KO nesrovnalost bezprostředně po ukončení kontroly sama oznámila. Dále sem spadají rovněž případy nedostatků zjištěných v řídicích dokumentech programů ukončovaného programového období, které se do řídicích dokumentů zahajovaného programového období již nepromítly.

C. AUDITNÍ ČINNOST DALŠÍCH KONTROLNÍCH ORGÁNŮ V ROCE 2024 V ČR

NKÚ není jediným ani hlavním subjektem, který provádí kontroly či audity prostředků poskytnutých ČR z rozpočtu EU.⁶⁷ Touto činností se zabývají především AO, Evropský účetní dvůr /EÚD/ a jednotlivá generální ředitelství Komise, a to podle oprávnění určených legislativou EU. Jejich auditní zjištění (učiněná zejména v ČR, resp. ve vztahu k ČR) zde uvádíme pro doplnění celkového obrazu o stavu využití podpory z evropských fondů, případně pro porovnání charakteru a významu nálezů zjišťovaných u jednotlivých subjektů implementační struktury ČR.

C.1 VÝSTUPY AUDITNÍHO ORGÁNU

Tuto podkapitolu zpracovalo na základě žádosti NKÚ Ministerstvo financí – odbor 52 Auditní orgán.

C.1.1 VEŘEJNOSPRÁVNÍ KONTROLA A AUDIT PROSTŘEDKŮ EVROPSKÝCH STRUKTURÁLNÍCH A INVESTIČNÍCH FONDŮ / FONDŮ EU

AO plní úkoly auditního orgánu prostředků pomoci EU poskytnutých ČR v rámci evropských strukturálních a investičních fondů /ESIF/ pro končící PO14+, tj. *Evropského sociálního fondu* /ESF/, EFRR, FS a *Evropského námořního a rybářského fondu* a dále *Azylového, migračního a integračního fondu* /AMIF/ a *Fondu pro vnitřní bezpečnost* /FVB/, a současně provádí auditní činnost v souladu s čl. 77 nařízení 2021/1060⁶⁸ /Obecné nařízení 21+/ u evropských fondů fungujících v PO21+ v tzv. sdíleném řízení /fondy EU/ u EFRR, *Evropského sociálního fondu plus*, FS, *Fondu pro spravedlivou transformaci*, *Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu*, AMIF, FVB a *Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky* /NSHV/. AO dále vykonává auditní činnost pro NPO v souladu s nařízením 2021/241⁶⁹ /nařízení RRF/.

AO je odpovědný za provádění auditů systému, auditů operací a auditů účtů s cílem poskytnout Komisi nezávislé ujištění, pokud jde o účinné fungování systémů řízení a kontroly a o legalitu a správnost výdajů zahrnutých do účtů předložených Komisi. V návaznosti na výsledky auditní činnosti Auditní orgán vypracuje a předloží Komisi: výroční výrok auditora v souladu s čl. 63 odst. 7 Finančního nařízení a výroční kontrolní zprávu /VKZ/, která splňuje požadavky čl. 63 odst. 5 písm. b) Finančního nařízení a která podporuje výroční výrok auditora a shrnuje veškerá zjištění včetně analýzy povahy a rozsahu chyb a nedostatků v systémech, jakož i navrhovaných a provedených nápravných opatření a výslednou celkovou chybovost a zbytkovou chybovost u výdajů zapsaných do účtů předložených Komisi.

Hlavní aktivity AO v roce 2024 byly zaměřeny zejména na práce pro vydání VKZ za jednotlivé OP, tj. jak na audity operací, tak i na posouzení fungování ŘKS jednotlivých OP na základě provedených auditů systému, auditů účetních závěrek a průřezových/horizontálních auditů systému napříč OP za účetní období od 1. července 2023 do 30. června 2024. Zatímco audity operací byly v rámci ověření správnosti vykázaných výdajů zaměřeny na soulad realizace operací s právními předpisy EU a ČR, s pravidly publicity, na přiměřenost auditní stopy, naplnění příslušných monitorovacích ukazatelů apod., tak audity systémů byly zaměřeny především na posouzení funkčnosti ŘKS nastavených příslušnými ŘO nebo ZS.

67 Jeho pravomoc k výkonu kontroly zde vychází z § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, podle něhož NKÚ vykonává kontrolu hospodaření s prostředky poskytnutými České republice ze zahraničí a s prostředky, za něž převzal stát záruky.

68 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky.

69 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

V roce 2024 byly souběžně prováděny auditní činnosti v rámci PO14+ i PO21+. S ohledem na provedené kompletní auditní činnosti lze konstatovat, že ŘKS funguje účinně a poskytuje přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi byly správné a související transakce byly legální a řádné, a mohl být vydán „výrok bez výhrad“ pro všechny auditované programy.

Pro PO14+ využily IROP, OP PIK, OP PPR, OP VVV, OPŽP14+ a také programy přeshraniční spolupráce *Interreg V-A Česká republika – Polsko /CZ–PL/, Interreg V-A Rakousko – Česká republika /AT–CZ/, Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika /SK–CZ/* a *Interreg V-A Svobodný stát Sasko – Česká republika /SN–CZ/* možnosti dané nařízením 2024/795⁷⁰. *Platforma strategických technologií pro Evropu /STEP/* mimo jiné prodlužuje lhůty týkající se procesů uzavírání OP až o jeden rok, a to včetně předložení závěrečných dokumentů programu. Výše uvedené programy nemají za rok 2024 stanovenou chybovost a nebyl ani vydán výrok auditora. U ostatních operačních programů, tj. u OPD14+, OPTP14+, OP *Rybářství 2014–2020 /OPR14+/* a OPZ, byly provedeny auditní činnosti spojené s ukončováním PO14+ v roce 2024 a vyhodnoceny „výrokem bez výhrad“ včetně výpočtu extrapolované chybovosti.

U PO21+ byly auditní práce vykonány v souladu s plánem auditů na rok 2024, a to audity operací, audity systému a audit účetní závěrky u všech OP.

V roce 2024 vykonal a ukončil AO celkem 216 auditů, z toho 89 auditů vztahujících se k PO14+ a 127 auditů vztahujících se k PO21+.

Údaje k jednotlivým OP v členění na audity systému, audity operací a audity účetní závěrky jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Podrobné informace k auditní činnosti AO u dalších programů a NPO jsou uvedeny dále v bodech C.1.2 a C.1.3.

C.1.1.1 AUDITNÍ ČINNOST ZA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020

V rámci PO14+ bylo v roce 2024 provedeno 89 auditů, z toho 79 auditů operací, sedm auditů systému a tři audity účetní závěrky, které se týkaly pěti OP spolufinancovaných z ESIF, *Národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost /NP FVB/* a *Národního programu Azylového, migračního a integračního fondu /NP AMIF/*. V rámci programu INTERREG V-A byl proveden jeden horizontální audit systému příslušných národních orgánů č. EUS/2024/S/001. V souvislosti s ukončováním byl proveden rovněž jeden horizontální audit milníků č. ESIF/2024/S/001. Závěrečné VKZ a výroky auditora za rok 2024 pro OP, které nevyužily STEP, byly vypracovány a zaslány Komisi k 15. únoru 2025.

70

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241.

Tabulka č. 5: Přehled auditů vykonaných AO v jednotlivých OP v roce 2024, které nevyužily STEP

Název programu	Audity systému**	Audity operací	Audit účetní závěrky*
OPZ	1	23	1
OPD14+	1	11	1
OPTP14+	1	11	1
OPR14+	1	21	1
Interreg V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika, SN–CZ, AT–CZ, SK–CZ	1	9	NR
NP FVB	1	1	1
NP AMIF	1	3	1
Celkem	7	79	3

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

* V rámci ESIF byl proveden za čtyři výše uvedené OP jeden audit účetní závěrky a dále byly provedeny dva samostatné audity účetní závěrky za NP AMIF a NP FVB.

** Do počtu auditů systému nebyl započítán jeden horizontální audit milníku č. ESIF/2024/S/001 provedený v souvislosti s ukončováním, který se týkal OP, jež nevyužily STEP.

Auditní orgán pro vydání závěrečné VKZ a výroku auditora provedl vyhodnocení ŘKS a specifické činnosti vztahující se k uzavírání OP z hlediska splnění požadavků stanovených legislativou a metodickými pokyny. Cílem celého auditního procesu bylo ověřit funkčnost a účinnost ŘKS a získat míru jistoty, že výkazy výdajů předložené Komisi byly správné a související transakce byly legální a řádné; toto hodnocení pak AO uvedl ve svém výroku auditora pro konkrétní OP.

Pro vyhodnocení účinnosti ŘKS se využívají kategorie a korespondující úrovně spolehlivosti daného systému v souladu s přehledem uvedeným v následující tabulce.

Tabulka č. 6: Kategorie a korespondující úrovně spolehlivosti ŘKS

Kategorie	Míra jistoty vyplývající z auditu systému	Korespondující úroveň spolehlivosti systému
1	Funguje dobře. Žádná, nebo jen drobná zlepšení nutná.	Vysoká
2	Funguje. Jistá zlepšení nutná.	Průměrná
3	Částečně funguje. Podstatná zlepšení nutná.	Průměrná
4	V podstatě nefunguje.	Nízká

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Tabulka č. 7: Vyhodnocení ŘKS za jednotlivé OP dle provedených auditů systému za rok 2024

Název programu	Kategorie ŘKS	Počet zjištění	Závažnost zjištění		
			Vysoká	Střední	Nízká
OP Zaměstnanost 2014–2020	1	1	0	0	1
OP Doprava 2014–2020	2	2	0	1	1
OP Technická pomoc 2014–2020	1	0	0	0	0
OP Rybářství 2014–2020	2	2	0	0	2
Celkem	–	5	0	1	4

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Výsledky auditů systému jsou provázány na zjištění z auditů operací. U výše uvedených OP byl vydán „výrok bez výhrad“.

Objem výchozích certifikovaných výdajů, ze kterých byly vybrány žádosti o platbu do vzorku auditů operací pro rok 2024 za uzavírané OP, je podrobně popsán v tabulce č. 8 dále. Audity operací vykázaných výdajů Komisi za dané účetní období vycházejí z reprezentativního vzorku a jsou založeny na statistických metodách výběru vzorků.

Z výsledků auditů vyplývá, že ze 75 provedených auditů byl u 13 auditů identifikován nezpůsobilý výdaj⁷¹, což představuje 17 % z auditovaných žádostí o platbu. 7 % provedených auditů skončilo bez finančního dopadu na auditovanou osobu a 76 % (57 auditů) bylo ukončeno bez zjištění.

Tabulka č. 8: Přehled auditů operací AO za rok 2024

Název programu	Počet auditů	Audity se zjištěním		Audity bez zjištění
		S fin. dopadem	Bez fin. dopadu	
OP Zaměstnanost 2014–2020	23	5	4	14
OP Doprava 2014–2020	11	2	1	8
OP Technická pomoc 2014–2020	11	1	0	10
OP Rybářství 2014–2020	21	1	0	20
Interreg V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika	9	4	0	5
Celkem	75	13	5	57

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

V roce 2024 bylo identifikováno celkem 22 zjištění, z toho sedm bez finančního dopadu a 15 zjištění s finančním dopadem v celkové hodnotě 621 136 Kč.

Tabulka č. 9: Oblasti porušení podmínek financování dle auditů operací za rok 2024

Oblast porušení	Počet	Relativní počet (v %)	Finanční dopad (v Kč)	Finanční dopad (v %)
01.I Veřejné zakázky – oznámení o zakázce a zadávací dokumentace	1	4,55	35 831	5,77
01.IV Veřejné zakázky – ostatní	3	13,64	0	0,00
07. Chyby v účetnictví a výpočtu na úrovni projektu	8	36,36	303 601	48,88
08. Ostatní nezpůsobilé výdaje	10	45,45	281 704	45,35
Celkem	22	100,00	621 136	100,00

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

V roce 2024 prováděl AO auditní činnost také v rámci programu evropské územní spolupráce. V rámci OP přeshraniční spolupráce a nadnárodní spolupráce byl auditován program *INTERREG V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika*, který neuplatnil STEP a byl ukončen. Na území ČR bylo u příjemců na české straně realizováno devět auditů operací v celkovém rozsahu více než 26,52 mil. Kč. Byla identifikována čtyři zjištění s celkovým finančním dopadem ve výši 81 655 Kč.

Informace o auditech účetní závěrky

V roce 2024 vykonal AO tři audity účetní závěrky, a to ukončovaných OP spolufinancovaných z ESIF a dále NP FVB a NP AMIF. Podrobnosti k účetním závěrkám za NP FVB a NP AMIF jsou uvedeny v bodě C.1.2.1.

Audit účetní závěrky č. ESIF/2024/U/001 – Audit účetní závěrky programů ESIF za účetní období 1. 7. 2023 – 30. 6. 2024

Cílem auditu účetní závěrky bylo ověřit, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány podle čl. 137 Obecného nařízení 14+, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vedou všechny příslušné orgány nebo subjekty a příjemci.

V rámci auditu účetní závěrky byly auditovány jen ukončované OP, tj. OPD14+, OPTP14+, OPZ a OPR14+. V průběhu auditu účetní závěrky nebylo identifikováno žádné zjištění.

Audit milníků v rámci ukončování PO14+

V průběhu roku 2024 byl vykonán horizontální audit systému č. ESIF/2024/S/001 s názvem *Audit milníků v rámci ukončování programového období 2014–2020*. Cílem auditu bylo ověřit spolehlivost údajů týkajících se ukazatelů, milníků a pokroku, jehož má příslušný OP dosáhnout při plnění cílů stanovených ŘO, podle čl. 125 odst. 2 písm. a) Obecného nařízení 14+.

Tabulka č. 10: Přehled výroků, projektované chybovosti a hodnot výdajů certifikovaných, auditovaných a neuznatelných pro ukončované OP za rok 2024, které nevyužily STEP

Program	VKZ		Audity operací			
	Výrok****	Projekt. chybovost (v %)	Certifikováno (v mil. Kč)*	Auditováno (v mil. Kč)	Vzorek (v %)	Nesrovnalost (v Kč)**
OPD14+	Bez výhrad	0,02	21 723,66	10 687,04	49	158 969
OPTP14+	Bez výhrad	0,20	410,04	35,21	9	35 831
OPR14+	Bez výhrad	0,00	277,71	69,03	25	2 735
OPZ	Bez výhrad	0,15	7 556,03	289,38	11	341 945
Celkem***			29 967,44	11 080,66	44	539 480

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

* Tato částka představuje certifikované výdaje, ze kterých byl vybírán vzorek (tzv. pozitivní populace).

** Částka neoprávněných výdajů v náhodném vzorku dle VKZ.

*** Do tabulky nejsou zahrnuty OP přeshraniční spolupráce, u kterých není ŘO v České republice a nemohl být vydán výrok auditora.

**** Výrok, VKZ a extrapolovaná chybovost jsou uváděny jen pro OP, které nepříjaly STEP.

C.1.1.2 AUDITNÍ ČINNOST ZA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027

V souladu s čl. 77 Obecného nařízení 21+ a metodickými pokyny Komise pro PO21+ byly Auditním orgánem v roce 2024 provedeny auditní činnosti u všech OP uvedených v tabulce č. 11.

U OP byly realizovány audity operací a audity účetních závěrek a zpracovány VKZ a výroky auditora za rok 2024 s výjimkou programu *Interreg Česko – Polsko 2021–2027 /CZ–PL21+/*, za který nebyly Komisi vykázány způsobilé výdaje. VKZ a výroky auditora za rok 2024 byly zaslány Komisi k 15. únoru 2025 s výjimkou OP *Jan Amos Komenský /OP JAK/*, za který byly VKZ a výrok auditora zaslány Komisi k 1. březnu 2025. Důvodem byly činnosti k získání dodatečného ujištění AO v návaznosti na dočasné vyjmutí výdajů za OP JAK z účtů za účetní rok 2023/2024 dle čl. 98 Obecného nařízení 21+ na základě předběžných závěrů auditu Komise k zjednodušeným metodám výdajů. Všechny výroky auditora byly „bez výhrad“.

AO u všech ŘO hodnotil ŘKS z hlediska splnění požadavků podle čl. 77 Obecného nařízení 21+. Klasifikační stupně používané pro vyhodnocení účinnosti ŘKS jsou vysvětleny výše v tabulce č. 6.

Audity operací provedené u výdajů vykázaných Komisi za dané účetní období vycházejí z reprezentativního vzorku. Výběr vzorku pro audity operací byl proveden dle velikosti populace, tj. dle počtu položek (žádostí o platbu), a to buď nestatistickou, nebo statistickou metodou výběru vzorku podle peněžní jednotky⁷² v souladu s auditní strategií.

Tabulka č. 11: Přehled auditů vykonaných AO v jednotlivých OP v roce 2024

Název programu	Audity systému	Audity operací	Audit účetní závěrky*
OP Jan Amos Komenský	1	0	1
OP Technická pomoc 2021–2027	1	15	
Integrovaný regionální program 2021–2027	1	30	
OP Doprava 2021–2027	1	9	
OP Rybářství 2021–2027	1	10	
OP Zaměstnanost plus	1	9	
OP Spravedlivá transformace	1	2	
OP Životní prostředí 2021–2027	1	7	
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	1	25	
OP Fondu pro vnitřní bezpečnost 2021–2027	1	1	1
OP Azylového, migračního a integračního fondu 2021–2027	1	2	
OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky 2021–2027	1	2	
Interreg Česko – Polsko 2021–2027**	1	0	0
Celkem	13	112	2

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

* Audity účetní závěrky byly vykonány formou horizontálních auditů společných pro více OP.

** Pro program CZ–PL21+ nebyly Komisí vykázány výdaje, a proto nebyly provedeny audity operací ani účetní závěrky.

Tabulka č. 12: Vyhodnocení ŘKS za jednotlivé OP dle provedených auditů systému za rok 2024

Název programu	Kategorie ŘKS	Počet zjištění	Závažnost zjištění		
			Vysoká	Střední	Nízká
OP Jan Amos Komenský	2	7	0	1	6
OP Technická pomoc 2021–2027	1	0	0	0	0
Integrovaný regionální program 2021–2027	2	1	0	1	0
OP Doprava 2021–2027	2	3	0	0	3
OP Rybářství 2021–2027	2	5	0	0	5
OP Zaměstnanost plus	1	2	0	0	2
OP Spravedlivá transformace	2	7	0	0	7
OP Životní prostředí 2021–2027	2	4	0	0	4
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	2	5	0	2	3
Interreg Česko – Polsko 2021–2027*	2	3	0	3	0
Celkem	–	37	0	7	30

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

* Pro program CZ–PL21+ nebyly Komisí vykázány výdaje, a proto nebyly provedeny audity operací ani účetní závěrky.

Z výsledků auditů operací OP politiky soudržnosti (viz tabulka č. 13) vyplývá, že ze 107 provedených auditů byly u 18 auditů identifikovány nezpůsobilé výdaje, což představuje 17 % z auditovaných projektů. Celkem 77 % provedených auditů skončilo bez auditního zjištění a 6 % auditů bylo se zjištěním bez finančního dopadu. Podrobný přehled v členění na jednotlivé OP je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 13: Počet auditů operací se zjištěním s finančním dopadem, bez dopadu a bez zjištění za jednotlivé OP politiky soudržnosti

Název programu	Počet auditů	Audity se zjištěním		Audity bez zjištění
		S fin. dopadem	Bez fin. dopadu	
OP Jan Amos Komenský	0	0	0	0
OP Technická pomoc 2021–2027	15	2	0	13
Integrovaný regionální program 2021–2027	30	8	5	17
OP Doprava 2021–2027	9	2	0	7
OP Rybářství 2021–2027	10	0	0	10
OP Zaměstnanost plus	9	1	0	8
OP Životní prostředí 2021–2027	7	1	2	4
OP Spravedlivá transformace	2	1	0	1
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	25	3	0	22
Celkem	107	18	7	82

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

V roce 2024 bylo identifikováno celkem 33 zjištění, z toho 18 zjištění bylo s finančním dopadem v celkové hodnotě přes 8,44 mil. Kč a 15 zjištění bylo bez finančního dopadu. Věcné oblasti zjištění jsou patrné z následujícího přehledu.

Tabulka č. 14: Oblasti porušení podmínek financování dle auditů operací za rok 2024

Oblast porušení	Počet	Relativní počet (v %)	Finanční dopad (v Kč)	Finanční dopad (v %)
01.I Veřejné zakázky – oznámení o zakázce a zadávací dokumentace	13	39,40	3 188 869	37,78
01.II Veřejné zakázky – výběr a hodnocení nabídek	1	3,03	0	0,00
01.V Veřejné zakázky – jiné	2	6,06	0	0,00
04. Nezpůsobilé výdaje	8	24,24	4 493 802	53,24
05. Zjednodušené vykazování nákladů	4	12,12	242 920	2,88
07. Finanční nástroje (FN)	3	9,09	19 233	0,23
10.I Účetní a početní chyby na úrovni projektu	2	6,06	496 541	5,88
Celkem	33	100,00	8 441 365	100,00

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Nejvyšší počet pochybení byl identifikován v oblasti zadávání veřejných zakázek a nezpůsobilosti výdajů. Další zjištění byla identifikována v oblasti porušení zjednodušených metod vykazování nákladů týkajících se vyčíslení nezpůsobilých přímých výdajů. Významně se chybovalo též v oblasti účetních a početních chyb; na úrovni projektu byla např. vyčíslena zjištění za nezpůsobilou DPH a výdaje na sociální a zdravotní pojištění.

Informace o auditech účetní závěrky

V roce 2024 vykonal AO dva horizontální audity účetní závěrky, a to audit účetní závěrky pro OP působící v oblasti politiky soudržnosti a pro OP v oblasti vnitřních věcí (AMIF, FVB a NSHV). Podrobnosti k účetním závěrkám za tyto tři OP jsou uvedeny v bodě C.1.2.1.

Audit účetní závěrky č. ESIF2/2024/U/001 – Audit účetní závěrky programů EU fondů za účetní období 1. 7. 2023 – 30. 6. 2024

Cílem auditu účetní závěrky č. ESIF2/2024/U/001 bylo ověřit, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány podle čl. 98 Obecného nařízení 21+, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vedou všechny příslušné orgány nebo subjekty a příjemci. V průběhu auditu účetní závěrky nebylo identifikováno žádné zjištění. Podrobné informace o auditní činnosti u jednotlivých OP jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 15: Přehled výroků, projektované chybovosti a hodnot výdajů vykázaných do Komise, auditovaných a neuznatelných za jednotlivé OP za rok 2024

Program	VKZ		Audity operací			
	Výrok	Projekt. chybovost (v %)	Vykázáno do Komise (v mil. Kč)*	Auditováno (v mil. Kč)	Vzorek (v %)	Nesrovnalost (v Kč)**
IRP	Bez výhrad	0,75	3 461,43	1 831,31	53	3 446 081
OPD	Bez výhrad	0,02	16 668,37	12 395,77	74	3 620 045
OP JAK***	Bez výhrad	0,00	NR	NR	NR	NR
OPR	Bez výhrad	0,00	48,12	16,48	34	0
OPST	Bez výhrad	0,01	1 057,63	944,66	89	19 233
OP TAK	Bez výhrad	0,31	842,59	535,08	64	878 276
OPTP	Bez výhrad	0,20	530,07	72,75	14	72 740
OPZ+	Bez výhrad	0,15	2 582,70	539,25	7	624
OPŽP	Bez výhrad	1,26	5 603,53	79,16	1	404 366
Celkem****			30 794,44	16 414,46	45	8 441 365

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

* Tato částka představuje vykázané výdaje Komisi, ze kterých byl vybírán vzorek (tzv. pozitivní populace).

** Částka neoprávněných výdajů v náhodném vzorku dle VKZ.

*** Pro OP JAK byly výdaje vykázané Komisi následně vyjmuty z účtů za účetní rok 2023/2024 dle čl. 98 Obecného nařízení 21+ na základě předběžných závěrů auditu Komise.

**** Do tabulky nejsou zahrnuty OP přeshraniční spolupráce, u kterých není ŘO v České republice a nemohl být vydán výrok auditora.

Tabulka č. 15 obsahuje údaje jen za ty OP, u kterých byly vykázány způsobilé výdaje, a proto za ně mohly být vypracovány VKZ s konečnými výroky auditora. Všechny výroky byly bez výhrad. VKZ a výroky auditora za rok 2024 pro příslušné OP byly vypracovány a zaslány Komisi k 15. únoru 2025 s výjimkou OP JAK, u kterého byl termín posunut na 1. března 2025.

C.1.2 AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ FOND A FOND PRO VNITŘNÍ BEZPEČNOST ZA PROGRAMOVÁ OBDOBÍ 2014–2020 A 2021–2027 A NÁSTROJ PRO FINANČNÍ PODPORU SPRÁVY HRANIC A VÍZOVÉ POLITIKY A FOND SOLIDARITY EVROPSKÉ UNIE ZA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027

Ministerstvo financí plní roli auditního orgánu nejen pro programy politiky soudržnosti, ale i pro prostředky pomoci z AMIF, FVB a NSHV. V roce 2024 byly Auditním orgánem realizovány auditní činnosti jak v rámci končícího PO14+, tak pro nové PO21+.

Pro AMIF a FVB byly v roce 2024 prováděny audity systému, audity operací a audity účetní závěrky a specifické činnosti spojené s uzavíráním programů z hlediska splnění kroků požadovaných legislativou a metodickými pokyny.

C.1.2.1 AUDITNÍ ČINNOST ZA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020

V rámci AMIF a FVB byl v roce 2024 realizován audit systému č. AMIF/2024/S/001 – *Audit řídicího a kontrolního systému OO – NP AMIF* a audit systému č. ISF⁷³/2024/S/001 – *Audit řídicího a kontrolního systému OO – NP ISF* u odpovědného orgánu /OO/, kterým byl Odbor fondů EU v oblasti vnitřních věcí Ministerstva vnitra. Cílem auditů bylo ověřit účinné fungování ŘKS odpovědného orgánu NP AMIF a NP FVB a prověřit soulad s požadavky použitelného právního rámce pro PO14+. Podrobné informace o auditech jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 16: Vyhodnocení ŘKS dle provedených auditů systému za rok 2024 za PO14+

Program	Kategorie ŘKS	Zjištění celkem	Závažnost zjištění	
			Střední	Nízká
NP FVB	2	3	1	2
NP AMIF	2	3	1	2
Celkem		6	2	4

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

V roce 2024 byly realizovány čtyři audity operací, z toho tři audity operací za AMIF a jeden za FVB. V průběhu auditů bylo identifikováno jedno zjištění se střední mírou závažnosti, které se vztahuje k AMIF. V případě FVB nebylo identifikováno žádné zjištění.

Zjištění s finančním dopadem se týkalo oblasti vyplývající z novelizovaného postupu dle § 19 odst. 3 ZZVZ. Došlo k neoprávněnému použití tohoto ustanovení v souvislosti s nákupy letenek v rámci zahraničních služebních cest a překročení limitu pro nákup bez výběrového řízení.

Informace o auditech účetních závěrek

Audit účetní závěrky AMIF 2024

Cílem auditu účetní závěrky č. AMIF/2024/U/001 – *Audit účetní závěrky 2024 NP AMIF* bylo ověřit, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány nařízením č. 514/2014⁷⁴ a v čl. 63 odst. 5 Finančního nařízení, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vede OO a příjemci.

Auditorský tým během výkonu auditu účetní závěrky objevil administrativní pochybení v nekonzistentnosti údajů, které byly ze strany OO opraveny před uzavřením účtu.

V rámci auditů operací za účetní rok 2024 bylo identifikováno zjištění s finančním dopadem, které bylo nutno v průběhu auditu účetní závěrky zanést do SFC2014+, což je elektronický informační systém pro řízení, monitorování a vykazování evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020 /SFC2014+ – viz tabulka č. 17.

Audit účetní závěrky FVB 2024

Cílem auditu účetní závěrky č. ISF/2024/U/001 – *Audit účetní závěrky ISF 2024* bylo ověřit, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány nařízením č. 514/2014 a v čl. 63 odst. 5 Finančního nařízení, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vede OO a příjemci.

V rámci auditu účetní závěrky byly ověřeny vykázané korekce v SFC2014+ s podklady od OO a s interními postupy OO, dále byla odstraněna administrativní pochybení a nekonzistentnosti údajů OO, aby bylo možné uzavřít účty.

⁷³ ISF je zkratka názvu *Fondu pro vnitřní bezpečnost (FVB)* v anglickém jazyce (*Internal Security Fund*).

⁷⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 514/2014 ze dne 16. dubna 2014, o obecných ustanoveních týkajících se Azylového, migračního a integračního fondu a nástroje pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí.

Podrobné informace za auditní činnost příslušného programu potřebné pro získání míry jistoty pro vydání výroku, vyhodnocení výsledků auditů včetně analýzy příčin zjištění, metody výběru vzorku a vyčíslení projektované chybovosti jsou uvedeny ve VKZ za jednotlivé programy. Souhrnné údaje přináší následující tabulka.

Tabulka č. 17: Přehled výsledků auditů provedených u národních programů PO14+ za rok 2024

Program	Výrok VKZ	Schváleno (v €)*	Auditováno (v €)	Vzorek (v %)	Nesrovnalost (v €)	Chybovost (v %)
NP FVB	Bez výhrad	9 129 710	3 627 821	40	1 039	0,28
NP AMIF	Bez výhrad	724 119	477 119	66	960	0,28
Celkem		9 853 829	4 104 940	42	1 999	–

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO.

* Údaje za auditní činnost byly požadovány do VKZ a účtů v SFC2014+ pro PO14+ v € a jen pro příspěvek EU.

VKZ a výroky auditora „bez výhrad“ včetně odeslání přes SFC2014+ byly provedeny Auditním orgánem v termínu do 31. prosince 2024.

C.1.2.2 AUDITNÍ ČINNOST ZA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027

Za PO21+ byly v roce 2024 provedeny tyto audity systému: č. AMIF2/2024/S/001 – *Audit řídicího a kontrolního systému ŘO AMIF 2021–2027*, č. FVB/2024/S/001 – *Audit řídicího a kontrolního systému ŘO programu FVB 2021–2027* a č. NSHV/2024/S/001 – *Audit řídicího a kontrolního systému ŘO programu NSHV 2021–2027*. Všechny tři audity byly provedeny u ŘO, kterým je Odbor fondů Evropské unie v oblasti vnitřních věcí Ministerstva vnitra. Cílem auditů bylo ověřit účinné fungování ŘKS operačních programů a prověřit soulad s požadavky použitelného právního rámce pro PO21+.

Podrobné vyhodnocení je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 18: Vyhodnocení ŘKS dle provedených auditů systému za rok 2024 za PO21+

Program	Kategorie ŘKS	Zjištění celkem	Závažnost zjištění	
			Střední	Nízká
OP FVB	2	9	4	5
OP AMIF	2	9	4	5
OP NSHV	2	9	4	5
Celkem		27	12	15

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO.

V roce 2024 bylo realizováno pět auditů operací, z toho dva audity u AMIF, jeden u FVB a dva u NSHV. V průběhu auditů byla identifikována dvě zjištění s nízkou mírou závažnosti, tj. bez finančního dopadu pro příjemce. Obě zjištění se týkala AMIF. V oblasti FVB a NSHV nebyla identifikována žádná zjištění.

Informace o auditech účetní závěrky

V roce 2024 byl vykonán jeden horizontální audit účetní závěrky operačních programů AMIF, FVB a NSHV financovaných z fondů EU v oblasti vnitřních věcí. Auditovaným subjektem byl ŘO, který vykonává účetní funkci dle čl. 72 a 76 Obecného nařízení 21+.

Cílem auditu účetní závěrky č. MIG2/2024/U/001 – *Audit účetní závěrky migračních fondů (AMIF/FVB/NSHV) za účetní období 1. 7. 2023 – 30. 6. 2024* bylo ověření, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány podle čl. 98 Obecného nařízení 21+, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vedou všechny příslušné orgány nebo subjekty a příjemci.

V průběhu auditu nebylo identifikováno žádné zjištění.

Podrobné informace za auditní činnost příslušných OP potřebné pro získání míry jistoty pro vydání výroku, vyhodnocení výsledků auditů včetně analýzy příčin zjištění, metody výběru vzorku a vyčíslení projektované chybovosti jsou uvedeny ve VKZ za jednotlivé OP a souhrnné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 19.

Tabulka č. 19: Přehled výsledků auditů za jednotlivé operační programy PO21+ za rok 2024

Program	VKZ		Audity operací			
	Výrok	Projekt. chybovost (v %)	Vykázáno do Komise (v Kč)*	Auditováno (v Kč)	Vzorek (v %)	Nesrovnalost (v Kč)**
OP AMIF	Bez výhrad	0,00	88 583 594	24 878 409	28	0
OP FVB	Bez výhrad	0,00	42 130 390	23 661 217	56	0
OP NSHV	Bez výhrad	0,00	31 206 705	14 978 287	48	0
Celkem		–	161 920 689	63 517 913	39	0

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO.

* Tato částka představuje vykázané výdaje do Komise, ze kterých byl vybírán vzorek (tzv. pozitivní populace).

** Částka neoprávněných výdajů v náhodném vzorku dle VKZ.

Všechny výroky byly „bez výhrad“. VKZ a výroky auditora za rok 2024 pro příslušné OP byly vypracovány a zaslány Komisi k 15. únoru 2025.

C.1.3 NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY

C.1.3.1 VÝSLEDKY AUDITŮ ZA ROK 2024

AO vykonal v roce 2024 u NPO celkem 12 auditů. Všechny byly definovány jako audity systému či testování věcné správnosti milníků a cílů /MaC/. Cílem auditů bylo především ověření účinnosti fungování ŘKS vlastníků komponent a ověření, že MaC, které měly být Komisi vykázané v žádosti o výplatu finančních prostředků, byly skutečně splněny v souladu s NPO tak, jak byly definovány v prováděcím rozhodnutí č. 13383/23⁷⁵ /CID/⁷⁶ a v provozním ujednání⁷⁷.

V rámci 4. splátky probíhaly auditní práce od 1. února 2024 do 31. května 2024. Jednalo se o celkem šest auditů systému, z toho čtyři byly zahájeny jako audit systému v kombinaci s testováním věcné správnosti MaC. V rámci testování věcné správnosti MaC bylo ověřeno pět cílů a pět milníků. Celkem 4. splátka obsahovala 37 MaC. Auditovanými subjekty byly MPO, Ministerstvo spravedlnosti /MSp/, MMR, MD, MŠMT a MŽP. Audity systému bylo identifikováno celkem 16 zjištění, z toho dvě s vysokou mírou závažnosti, 13 zjištění se střední mírou závažnosti a jedno zjištění s nízkou mírou závažnosti. U testování věcné správnosti MaC bylo identifikováno celkem 15 zjištění, z toho deset s vysokou mírou závažnosti, dvě zjištění se střední mírou závažnosti, tři zjištění s nízkou mírou závažnosti, šest rizik a jedno doporučení.

V rámci 5. splátky a 1. žádosti o platbu z půjčkové části probíhaly auditní práce od 24. června 2024 do 10. září 2024. Jednalo se o šest auditů systému, z toho jeden audit byl zahájen jako audit systému v kombinaci s testováním věcné správnosti MaC. V rámci testování věcné správnosti MaC byly ověřeny tři

75 Prováděcí rozhodnutí Rady č. 13383/23, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 8. září 2021, o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka.

76 Z angl. Council Implementing Decision (prováděcí rozhodnutí Rady).

77 Provozní ujednání uvedené v čl. 20 odst. 6 nařízení RRF.

milníky a tři cíle. Celkem 5. splátka obsahovala 26 MaC a 1. žádost o platbu z půjčkové části obsahovala dva MaC. Auditovanými subjekty byly Digitální a informační agentura /DIA/, MPO, MŠMT a MD. Audity systému bylo identifikováno celkem deset zjištění, z toho čtyři s vysokou mírou závažnosti a šest se střední mírou závažnosti. Při testování věcné správnosti MaC bylo identifikováno celkem šest zjištění, a to jedno zjištění se střední mírou závažnosti a pět zjištění s nízkou mírou závažnosti, dále byla při testování věcné správnosti MaC identifikována dvě rizika. Přehled závěrů k 4. a 5. splátce a 1. žádosti o platbu z půjčkové části (včetně popisu hodnocení) je uveden v příloze č. 1.

C.1.3.2 EXTERNÍ AUDITY ZA ROKY 2023 A 2024

Audity Evropské komise

V květnu 2023 zahájila Komise (Generální ředitelství Evropské komise pro hospodářské a finanční záležitosti /DG ECFIN/) audit č. CZ-Q2 2023 zaměřený na plnění MaC v rámci NPO v souvislosti s žádostí o platbu ze dne 25. listopadu 2022. Auditní mise proběhla na MŠMT a MZe. Finální zpráva dorazila v srpnu 2024. AO se věnoval především zjištění č. 4 (veřejné zakázky) a č. 8 (střet zájmů, dvojí financování), včetně přijetí příslušných doporučení a podání zprávy Komisi ve stanoveném termínu.

V únoru 2024 dále zahájila Komise (DG ECFIN) audit č. CZ-Q1 2024-COMP zaměřený na ověření legality a správnosti vybraných MaC z druhé žádosti o platbu (2. a 3. splátka) a posouzení auditorských závěrů ve „shrnutí auditů“. V době redakční uzávěrky *EU reportu 2025* audit stále probíhal.

Audity Evropského účetního dvora

V říjnu 2023 byl zahájen výkonnostní audit EÚD zaměřený na nastavení kontrolních systémů v oblasti veřejných zakázek a státní podpory v rámci *Nástroje pro oživení a odolnost /RRF/*⁷⁸. Do posouzení byly zahrnuty všechny cíle, které byly obsaženy v první žádosti o výplatu. V březnu 2025 vydal EÚD finální zprávu – *Special report 09/2025*.

C.1.4 POROVNÁNÍ FONDŮ EU A NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY Z POHLEDU AUDITU A DOPORUČENÍ PRO OBDOBÍ OD ROKU 2028

Procesy v rámci fondů EU a NPO se výrazně liší v několika klíčových aspektech. Auditní orgán se zaměřil na porovnání těchto dvou přístupů a na zhodnocení a doporučení možných změn nejen v oblasti auditu pro programové období od roku 2028 /PO28+/.

V rámci fondů EU jsou procesy na úrovni ŘO, resp. poskytovatelů, charakterizovány jasně předem nastavenými pravidly – *Jednotný národní rámec pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021–2027*⁷⁹ /JNR/, která zajišťují systémový přístup a jednotnost ŘKS v rámci implementační struktury. Tento přístup umožňuje koordinaci výkonu auditu u jednotlivých ŘO a ZS. Důležitým prvkem je také předem nastavená míra přípustné chybovosti, která je pravidelně ročně vyčíslována včetně finančního dopadu. Audity jsou prováděny podle předem stanoveného časového harmonogramu, což zajišťuje jejich pravidelnost, předvídatelnost a umožňuje efektivní plánování personálních kapacit.

Auditní procesy v rámci NPO jsou nastaveny obdobně jako u fondů EU, avšak na rozdíl od těchto fondů, kde má každý poskytovatel jednu metodiku založenou na JNR, dochází v NPO k tvorbě a aplikaci mnoha

78 Recovery and Resilience Facility.
79 MMR-NOK, březen 2019.

různých metodik na úrovni jednotlivých vlastníků komponent (poskytovatelů). To může vést k rozdílné míře detailu v nastavení ŘKS a větší metodické roztržitosti. Požadavky ze strany Komise jsou obdobné jako u fondů EU, avšak u NPO jsou často komunikovány až v průběhu implementace, nikoli předem.

Postupy pro stanovení chybovosti na úrovni vlastníků komponent nejsou předem definovány, možné finanční dopady jsou případně stanoveny až v návaznosti na posouzení naplňování MaC ze strany Komise. V rámci NPO není možné analogicky jako u fondů EU vyčíslit míru chybovosti. Ačkoliv EÚD publikuje odhady chybovosti i pro prostředky NPO, jedná se o orientační, ne statisticky podložené hodnoty, které jsou primárně založeny na rizikově vybraném vzorku. To může vést ke zkreslení vnímání chybovosti.

Auditní procesy v rámci NPO se liší tím, že jsou prováděny ex ante, nikoli ex post jako v případě fondů EU. Ex ante audit umožňuje identifikovat a eliminovat možné nesrovnalosti již ve fázi přípravy a plánování opatření (tedy před podáním žádosti o výplatu Komisi), čímž může přispět k vyšší preventivní účinnosti systému. Nevýhodou tohoto přístupu je však častý časový tlak spojený s nutností provádět audity před podáním žádosti o výplatu, bez dostatečného časového odstupu od samotné realizace opatření.

Harmonogram pro plnění a vykazování MaC je předem stanoven v samotném plánu a je upřesněn v metodikách, avšak ze strany Komise není většinou dodržován. To následně způsobuje napjatý harmonogram pro výkon auditní činnosti a zpracování závěrů, což znamená koncentraci personálních kapacit do krátkých časových úseků. I v počáteční fázi implementace byly lhůty pro provádění auditních prací nedostatečné. Například prerekvizitní milníky, jako je komponenta 4.3 a reforma č. 5 *Kontrola a audit*, bylo nutné splnit před předložením první žádosti o výplatu Komisi, aby ČR vůbec mohla z NPO čerpat. Hlavní důraz je kladen na ověření naplnění MaC, nikoli na způsobilost výdajů, což může vést k nedostatečné kontrole provázanosti vynaložených finančních prostředků s konkrétními MaC.

Pro PO28+ k zajištění efektivnějšího a jednoduššího přístupu k auditu a tím zlepšení řízení a kontroly finančních prostředků považuje AO za nezbytné pevné nastavení harmonogramu činností tak, aby byla zajištěna dostatečná časová kapacita pro provedení auditních prací. Roční zúčtování, obdobně jak je nastaveno pro fondy EU, by mělo být zachováno, což by následně usnadnilo proces ukončování programů, jak je aktuálně zřejmé z procesu ukončování PO14+.

Měla by být předem nastavena míra přípustné chybovosti včetně případných finančních oprav při jejím nedodržení, aby bylo možné předvídat případné finanční dopady na rozpočet ČS. Měly by být nastaveny minimální podmínky ŘKS pro implementační orgány, aby byla zajištěna jednotnost a systémový přístup v rámci jednotlivých subjektů implementace. Rovněž by měl být zaveden jednotný metodický rámec pro audit napříč členskými státy i v rámci Komise, aby byl zajištěn soulad v pojetí auditu ze strany Komise a EÚD.

Oblast NPO nám přinesla nové úhly pohledu na možnost řízení prostředků z rozpočtu EU. Zejména zkušenosti z oblasti výsledkově orientovaného přístupu by mohly a měly být promítnuty do politiky soudržnosti. Teoretická možnost výsledkově orientovaných projektů v balíku nařízení pro PO21+ již existuje, ale napříč EU není téměř vůbec (až na drobné výjimky pilotního charakteru) využívána. V ČR pokus byl, víceméně překlopením opatření z NPO do fondů EU, ale ze strany zejména auditorů Komise nedošlo k pochopení a akceptaci návrhu, trváním na v podstatě formalistickém přístupu a neochotě „přepnout“ myšlení.

Tato zkušenost jednoho ŘO zřejmě značně ovlivnila zájem o využití těchto metod ze strany ostatních řídicích orgánů. Do budoucna je nezbytné zajistit posun v přístupu Komise, která by měla výkonnostně orientovaný přístup nejen doporučovat, ale nejprve předem jasně vymezit odpovídající požadavky a následně je akceptovat. Tento postoj není z pohledu AO v rozporu s potřebou zachovat osvědčené ochranné a kontrolní mechanismy kohezního rámce a vnímat a následně zareagovat na kritiku způsobu prokazování plnění opatření a zajištění „dohledatelnosti“ prostředků NPO ze strany EÚD. Audity by měly být zaměřeny na výsledek se zachováním provázanosti vynaložených finančních prostředků s konkrétními MaC.

Využívání finančních nástrojů

V České republice je pro PO21+ alokováno velmi podprůměrné procento prostředků do návratné podpory, což je kritizováno Komisí. S ohledem na administrativně jednodušší procesy pro žadatele a příjemce považuje AO využití FN za vhodný směr budoucích podpor z prostředků EU a navrhuje alokovat alespoň 30 % celého budoucího finančního příspěvku Komise do návratných forem podpory.

Návratnou podporu lze využít pro každou dotovanou oblast, přičemž její použitelnost a efektivita závisí na konkrétním definování a určení rozsahu podpory pro konkrétní typy příjemců. Například pro municipality nebo poskytovatele sociálních služeb si lze představit 0% úročení, zatímco pro Ředitelství silnic a dálnic, Správu železnic a podnikatelské subjekty by mohla být poskytnuta sleva z běžných úroků dosažitelných v jiných zdrojích financování. Benefit návratné podpory spočívá nejen ve vybudování národního investičního subjektu s větším objemem prostředků, ale také v nižší administrativní náročnosti a sjednocení požadavků s běžným bankovním financováním na straně příjemců podpory i státu. Pomocí návratné podpory lze pokrýt více projektů s menším objemem prostředků.

C.2 AUDITNÍ ČINNOST EÚD VE VZTAHU K ČR

Evropský účetní dvůr přijal na svém zasedání ve dnech 4. a 11. července 2024 následující výroční zprávy za rozpočtový rok 2023⁸⁰:

- *Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023,*
- *Výroční zpráva o činnostech financovaných z devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu (ERF) za rozpočtový rok 2023⁸¹.*

V rámci *Výroční zprávy o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023* vydal EÚD následující výroky:

Čistý výrok o spolehlivosti účetní závěrky: „Domníváme se, že konsolidovaná účetní závěrka Evropské unie (EU) za rok 2023 zobrazuje věrně ve všech významných (materiálních) ohledech finanční situaci Evropské unie k 31. prosinci 2023, výsledky jejích činností, peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok v souladu s finančním nařízením a s účetními pravidly založenými na mezinárodně uznávaných účetních standardech pro veřejný sektor.“

Čistý výrok o legalitě a správnosti příjmů: „Podle našeho názoru jsou příjmy, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2023, ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné.“

Záporný výrok o legalitě a správnosti rozpočtových výdajů: „... se domníváme, že rozpočtové výdaje schválené v účetní závěrce za rozpočtový rok 2023 jsou zatíženy významnou (materiální) mírou chyb.“

Výrok s výhradou o legalitě a správnosti výdajů *Nástroje pro oživení a odolnost*: „Podle našeho názoru, s výhradou ... jsou výdaje *Nástroje pro oživení a odolnost* schválené v účetní závěrce za rozpočtový rok 2023 ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné.“

Jak je patrné z výroků citovaných výše, EÚD vydává samostatné výroky o legalitě a správnosti výdajů, a to již třetím rokem. **Třetí z nich se týká tradičního rozpočtu EU (resp. VFR), kde se odhadovaná míra chyb ve výdajích zvýšila ze 4,2 % v roce 2022 na 5,6 %.** Významné chyby přetrvávají v okruhu *Soudržnost, odolnost a hodnoty*, kde dosáhly již 9,3 % (významný meziroční nárůst o více než 45 %), a v okruhu *Jednotný trh, inovace a digitální agenda* (3,3 %, což je meziroční nárůst o 22 %). Chyby v okruhu *Přírodní zdroje* zůstaly na hodnotě 2,2 %. Nejčastějšími druhy chyb jsou stále ty, které souvisejí s nezpůsobilými projekty a náklady a se zadáváním veřejných zakázek.

80
81

Viz: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/AR-2023/AR-2023_CS.pdf; Úřad pro publikace Evropské unie, 10. října 2024.
Tato výroční zpráva nemá přímý vztah k ČR, proto se jí v textu *EU reportu 2025* dále nevěnujeme.

Čtvrtý výrok se týká výdajů z RRF. S ohledem na skutečnost, že u těchto výdajů se dodržování unijních a vnitrostátních předpisů nekontroluje systematicky, byl zde vydán výrok s výhradou. Vzhledem k tomu, že tyto projekty se podobají projektům podporovaným výdaji financovanými v rámci okruhu *Soudržnost, odolnost a hodnoty* a často je kontrolují tytéž vnitrostátní orgány, hrozí nebezpečí, že podobné typy chyb existují i ve výdajích z RRF.

Následující body C.2.1 a C.2.2 se zabývají především činností EÚD ve vztahu k ČR.

V příloze č. 2 je uveden přehled auditních misí, které vykonali pracovníci EÚD v letech 2023 a 2024 v České republice.

C.2.1 AUDITY DAS⁸²

Čerpání evropských strukturálních a investičních fondů programového období 2014–2020

EÚD ve výroční zprávě uvedl přehled ČS a Spojeného království, pokud jde o míru čerpání jim alokovaných prostředků fondů EU PO14+, a to k 31. prosinci 2023.

Na základě údajů Komise bylo k 8. lednu 2024 vyplaceno v České republice 99 % alokovaných prostředků, čímž se ČR ocitla v čele pořadí všech ČS následovaná Maďarskem a Irskem (98 %). Na opačném konci pořadí se nacházelo Bulharsko (83 %), Malta (82 %) a Dánsko (pouhých 76 % vyplacených prostředků). Z publikovaných údajů rovněž vyplynulo, že k témuž datu zbývalo v ČR vyplatit 296 mil. €, přičemž v úhrnu za všechny ČS a Spojené království /EU-28/ zbývalo vyplatit ještě 41 975 mil. €.

Čerpání fondů EU programového období 2021–2027

Výroční zpráva uvádí rovněž přehled míry čerpání jednotlivých ČS za PO21+, a to rovněž k 31. prosinci 2023. I zde jsou použity hodnoty zveřejněné Komisí dne 8. ledna 2024.

V tomto žebříčku figurovala ČR na 3. místě s 5,0 % vyplacených prostředků z přidělené alokace (bylo vyplaceno 1 060 mil. € a zbývalo vyplatit 20 159 mil. €). Výše se umístilo jen Maďarsko (5,3 %) a Lucembursko (7,5 %). Pořadí ČS uzavírala pětice Portugalsko, Dánsko, Slovensko, Polsko a Rumunsko se shodnou mírou čerpání na úrovni 2,5 % alokace.

Čerpání grantů z *Nástroje na oživení a odolnost*

Ve zveřejněném přehledu čerpání prostředků z NPO se Česká republika umístila z pohledu míry vyčerpaných prostředků k 31. prosinci 2023 ve střední skupině ČS (18. místo). K tomuto dni jí zbývalo dočerpat 67 % přidělených prostředků, což představovalo 6,4 mld. €. Více než polovina přidělené alokace byla zatím vyplacena ve Francii a Itálii, zatímco čtyři ČS (Maďarsko⁸³, Nizozemsko, Švédsko a Irsko) zatím žádné prostředky z tohoto nástroje nečerpaly.

Nevypořádané připomínky v oblasti příjmů

Výroční zpráva přináší přehled počtu dosud nevyřízených výhrad v oblasti rozpočtových příjmů EU (výhrady k hrubému národnímu důchodu /HND/ a dani z přidané hodnoty /DPH/ a otevřené případy v oblasti tradičních vlastních zdrojů /TVZ/) k 31. prosinci 2023.

V případě ČR vzrostl počet otevřených případů u TVZ z šesti v roce 2022 na sedm. V oblasti výhrad k DPH a HND však nebyla ke konci roku 2023 zaznamenána žádná výhrada (v roce 2022 byly dvě výhrady k DPH a jedna k HND). ČR tak s celkem sedmi evidovanými nedostatky byla na osmé pozici

82 Prohlášení o věrohodnosti účetní závěrky (Déclaration d'assurance).

83 K prvním platbám došlo v lednu 2024.

v rámci EU-28. Nejlépe si vedly Litva a Slovensko s jedinou výhradou. Nejvíce výhrad naopak zaznamenaly Belgie (33), Německo (34) a Spojené království (49).

Celkově se v EU-28 počet výhrad meziročně snížil z 502 v roce 2022 a 381, což představuje pokles o 24 %, přičemž nejvíce výhrad ubylo v oblasti HND (pokles o 71 %).

Okruh 2 – Soudržnost, odolnost a hodnoty

Kontrolní vzorek EÚD zahrnoval 216 operací provedených v 15 členských státech a ve Spojeném království. Auditóři odhalili celkem 112 chyb, z nichž bylo 47 vyčíslitelných. V České republice bylo kontrolováno 21 operací a bylo zjištěno deset vyčíslitelných (nejvíce ze všech ČR) a osm nevyčíslitelných chyb.

Auditóři EÚD zjistili sedm nezpůsobilých projektů, z toho tři v ČR (dále jeden ve Španělsku, Maďarsku, Polsku) a jeden v rámci přímého řízení (rovněž v ČR)⁸⁴. Na tento projekt připadá 14,3 % všech vyčíslitelných chyb, které auditóři zjistili, tedy přibližně 2,7 p. b. odhadované míry chyb (29% příspěvek k míře chyb).

V rámci svého kontrolního vzorku prověřoval EÚD celkem 27 zadávacích řízení a zjistil případy nesouladu s pravidly EU nebo vnitrostátními pravidly pro zadávání veřejných zakázek, a to v České republice, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a v jednom případě přímého řízení. Chyby, které představují závažná porušení unijních a vnitrostátních pravidel pro zadávání veřejných zakázek, klasifikoval jako vyčíslitelné. Sedm z těchto případů bylo zjištěno v ČR, Maďarsku a Portugalsku. Tyto nesrovnalosti nebyly auditními orgány odhaleny, přestože orgány zkoumaly tytéž operace, resp. byly odhaleny, ale nebyly dostatečně opraveny (Maďarsko). Zmíněných sedm případů představovalo 14,3 % všech těchto chyb, tj. přibližně 2,0 p. b. odhadované míry chyb (příspěvek k míře chyb ve výši 21 %).

Auditóři EÚD dále zjistili u veřejnoprávních zadavatelů střety zájmů, které měly dopad na výsledek zadávacího řízení. Výroční zpráva popisuje mj. jeden z případů, který byl odhalen v ČR, kdy se vybraný uchazeč o veřejnou zakázku podílel na vypracování zadávací dokumentace.⁸⁵

- 84 Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023, rámeček 6.1: „Soukromá společnost v České republice obdržela finanční prostředky z EFRR na pořízení nového vybavení IT. Cílem bylo zvýšit prodej a konkurenceschopnost. Výzva jako vylučovací kritérium vyžadovala, aby žádosti dostatečně popisovaly jednotlivé projektové položky a zdůvodňovaly jejich souvislost s činnostmi projektu. Zjistili jsme, že společnost ve své projektové žádosti dostatečně nepopsala a neodůvodnila vybavení IT, které se mělo pořízovat. Kromě toho se většina vybavení přímo netýkala projektových činností ani nebyla v souladu s kritériem hospodárnosti projektu. Řídící orgán proto měl projektovou žádost vyloučit z financování. Tento projekt tedy považujeme za nezpůsobilý. Kromě toho naše návštěva na místě odhalila, že část nově zakoupeného vybavení nebyla využívána příjemcem, ale jeho dceřinou společností, která nebyla způsobilá pro financování na základě výzvy vydané v rámci daného programu. Považujeme proto náklady související s vybavením použitým dceřinou společností za nezpůsobilé.“
- 85 Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023, rámeček 6.4: „... Kontrolovali jsme jednu operaci v České republice, jejímž předmětem byla výstavba automatizované parkovací věže pro jízdní kola. Zadavatel, který je veřejným subjektem, vyhlásil zjednodušené otevřené zadávací řízení. V rámci těchto postupů musí orgány jednat s hospodářskými subjekty na základě zásady rovného zacházení, aby se předešlo diskriminaci a střetu zájmů. Zjistili jsme, že část technických specifikací v zadávací dokumentaci byla vypracována společností, která byla spoluvlastněna jediným uchazečem a byla určena jako hlavní subdodavatel. V obecné části zadávací dokumentace byl zobrazen produkt vítězného uchazeče, přičemž zde bylo zároveň uvedeno obecné prohlášení, že pokud jsou v zadávací dokumentaci uvedeny odkazy na konkrétní značky výrobků, jsou přípustná i „rovnocenná“ řešení. V rozporu s tímto obecným prohlášením však byla zadávací dokumentace vypracována tak, aby vyhovovala produktu jediného uchazeče, a to natolik podrobným způsobem, který fakticky neumožňoval udělit zakázku rovnocennému produktu. Ve specifikaci zadávací dokumentace byl například stanoven požadavek na 118 parkovacích míst pro jízdní kola, což je kapacita produktu jediného uchazeče, který zároveň technickou specifikaci vypracoval. Tato kapacita je i v rozporu se studií proveditelnosti, v níž se uváděla potřeba 126 parkovacích míst pro kola. Technické specifikace předmětu zakázky nebyly objektivně odůvodněny potřebou veřejného zadavatele, jak stanovují vnitrostátní právní předpisy. Tím, že veřejný zadavatel udělil zakázku jedinému uchazeči, který se spolupodílel na vypracování diskriminačních technických specifikací a zajistil si konkurenční výhodu oproti ostatním výrobcům parkovacích věží pro jízdní kola na trhu EU, umožnil střet zájmů a porušil vnitrostátní právní předpisy pro zadávání veřejných zakázek.“

Další skupina zjištění se týkala chybějící základní dokumentace, resp. nedostatečné auditní stopy. Tyto nedostatky byly zjištěny u osmi operací, z toho šest zjištění bylo vyčíslitelných (jedno z nich se týkalo ČR⁸⁶). Na výsledné chyby připadá asi 12,2 % operací, které EÚD vyčíslil, a 0,7 p. b. odhadované míry chyb (8% příspěvek k míře chyb).

Okruh 3 – Přírodní zdroje a životní prostředí

Auditoři provedli kontrolu na vzorku 218 operací v ČR (vč. ČR) a ve Spojeném království. Přímé platby kontrolovali v 13 členských státech a operace rozvoje venkova v 16 členských státech. Zjistili celkem 56 chyb, z nichž 37 vyčíslili. V České republice kontrolovali osm operací a identifikovali jednu vyčíslitelnou chybu.

Nástroj pro oživení a odolnost

EÚD v této oblasti provedl mj. návštěvy na místě v šesti ČR vč. České republiky a posuzoval pět auditů ex post (jeden z nich v ČR) provedených Komisí s cílem zjistit, zda byly provedeny účinně, aby poskytovaly určitou míru jistoty.

Auditoři našli příklady neuspokojivě plněných MaC v šesti členských státech vč. ČR. Rovněž v oblasti časové způsobilosti výdajů byly nalezeny nedostatky, a to ve čtyřech ČR (opět vč. České republiky).

Při posuzování provádění 15 kontrolních milníků odhalila Komise, resp. EÚD nedostatky v ČR a v Litvě. V České republice byl identifikován nedostatek informací o pokroku při plnění nesplněných MaC.

Hned v několika ČR, vč. České republiky, byly zjištěny nedostatky týkající se shromažďování údajů o skutečných majitelích zahraničních společností.

C.2.2 ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVY EÚD

Evropský účetní dvůr provádí mj. audity výkonnosti a audity souladu s předpisy a výsledky těchto auditů zveřejňuje v tzv. zvláštních zprávách /ZZ/. Ve sledovaném období zveřejnil EÚD celkem 34 zvláštních zpráv. V pěti z nich byla ČR zahrnuta do auditního vzorku, resp. se jí kontrola bezprostředně týkala.

Zvláštní zpráva 10/2024: Uznávání odborných kvalifikací v EU – Základní, ale málo a nejednotně používaný mechanismus

V roce 2005 přijala EU směrnici 2005/36⁸⁷, jejímž cílem je zabránit tomu, aby ČR stanovovaly občanům z jiných členských států EU, kteří chtějí vykonávat regulované povolání v jiném ČR, nepřiměřené podmínky. Rámec odborných kvalifikací má rovněž zaručit, že služby poskytované v kterémkoli ČR splňují stejné normy „veřejného zdraví a bezpečnosti“. Tato směrnice byla aktualizována v roce 2013 a musela být provedena ve vnitrostátním právu do roku 2016.

EÚD při tomto auditu zkoumal, jak účinně Komise zajistila právo občanů EU, kteří pracující v regulovaných povoláních, svobodně se pohybovat mezi ČR za profesními účely nebo zakládat podniky. Kontrolována byla účinnost uplatňování příslušných systémů a užitečnost nových prvků zavedených v revidované směrnici. Předmětem zkoumání byla rovněž účinnost koordinace a monitoring údajů poskytovaných členskými státy Komisi. Auditoři EÚD dále zjišťovali, zda byly občanům ČR poskytovány snadno dostupné, úplné a ucelené informace.

86 Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023, rámeček 6.6: „... V České republice jsme kontrolovali projekt spolufinancovaný EU, zaměřený na vývoj nových diagnostických metod pro odhalování nestabilních aterosklerotických plátů a vývoj a testování dvou prototypů. Operace byla provedena v rámci operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Ačkoli vývoj těchto nových diagnostických metod byl jedním z cílů kontrolované operace, příjemce neposkytl důkazní informace o vývoji žádné z takovýchto metod. Příjemce měl také vést detailní záznamy o prototypových zkouškách. Žádné důkazní informace nám o tom ale nepředložil. Neexistují žádné důkazy prokazující, že byl projekt proveden tak, jak bylo stanoveno v grantové dohodě. Tuto chybu jsme vyčíslili z důvodu chybějící základní podkladové dokumentace.“

87 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005, o uznávání odborných kvalifikací.

Auditoři zjistili mj. tyto skutečnosti:

- ČS stále regulují mnoho profesí a systémy uznávání odborné kvalifikace využívá přibližně 6 % občanů stěhujících se do jiného ČS.
- Mezi zjištěné nedostatky patří nedostatečná digitalizace postupů a rozdíly mezi poplatky, které si ČS za uznání kvalifikací účtují. Některé orgány vyžadují více dokladů a provádějí více kontrol, než umožňuje směrnice, takže rozhodování o uznání odborné kvalifikace trvá déle, než je maximální doba stanovená směrnicí.
- Zavedení povinného používání systému pro výměnu informací o vnitřním trhu pro oznamování automaticky uznaných kvalifikací bylo pozitivní změnou a zlepšilo výměnu informací mezi příslušnými orgány z různých ČS. Celkově však nová opatření přinesla v praxi jen malou přidanou hodnotu.
- Příslušné orgány při uznávání odborných kvalifikací nezohledňovaly výstražná upozornění zadaná do systému pro výměnu informací o vnitřním trhu jinými ČS.
- Pravidelná aktualizace kvalifikací pro automatický systém uznávání odborných kvalifikací je těžkopádná a Komise nestanovila žádné lhůty pro její dokončení.
- Informace poskytované občanům, kteří chtějí vykonávat regulované povolání v jiném ČS, jsou sice obecně dostupné, ale často jsou nespolehlivé a nejednotné.

Celkově dospěli auditoři k závěru, že uznávání odborných kvalifikací v EU je základním, ale málo a nejednotně používaným mechanismem.

Řada z výše uvedených zjištění se týkala ČR. Jednalo se především o následující nedostatky:

- Auditoři zjistili, že dva ze čtyř kontrolovaných ČS (ČR a Lucembursko) se směrnicí 2005/36 neřídí, pokud jde o dostupnost elektronických postupů uznávání odborných kvalifikací tesař, stavební inženýr a středoškolský učitel.
- V České republice⁸⁸, Lucembursku a Rakousku zjistil EÚD případy nedodržování kodexu chování, pokud jde o dokumenty, které mohou příslušné orgány požadovat k předložení.
- EÚD rovněž zjistil, že v ČR a v Rakousku jsou pro povolání stavebního inženýra systematicky ukládána vyrovnávací opatření, ačkoliv směrnice 2005/36 připouští tato opatření jen v případech, kdy existují mezi domovským a hostitelským ČS podstatné rozdíly v odborné přípravě.
- V období od března 2023 do listopadu 2023 ohlásily české orgány značný počet dodatečných rozhodnutí za období 2017–2021 (nárůst o 22 %). Z toho vyplývá, že ČR původně počet těchto rozhodnutí podhodnotila.
- ČR v lednu 2024 žádnou zprávu o veškerých požadavcích na regulaci povolání, které byly zrušeny nebo zmírněny, nepředložila, přestože podmínky výkonu devíti regulovaných povolání byly v roce 2023 zmírněny.
- Databáze regulovaných povolání uváděla v případě Rakouska, Belgie a ČR menší počet regulovaných povolání než seznamy vedené jednotlivými ČS.⁸⁹ Rozdíly byly především ve specializacích zdravotnických profesích.
- V případě Belgie, ČR a Lucemburska je v databázi regulovaných povolání uvedeno více povolání, která podléhají předběžné kontrole v případech dočasné mobility, než v národních sezna-

88 Pro uznání kvalifikace v případě povolání stavebního inženýra vyžaduje příslušný český orgán soudní překlad všech podkladů pro odbornou kvalifikaci.

89 Rakousko mělo dalších 31 regulovaných povolání, Belgie 142 a ČR 36.

mech těchto ČS.⁹⁰ I zde byly rozdíly způsobeny především specializacemi ve zdravotnických profesích.

Na základě zjištěných skutečností doporučil EÚD Komisi, aby:

- zajistila jednotné uplatňování systému uznávání kvalifikací;
- začlenila výstražný mechanismus do postupu uznávání kvalifikací;
- každoročně aktualizovala seznamy kvalifikací v sektorech, kde uznání odborné kvalifikace může proběhnout automaticky, a stanovila kratší lhůtu pro rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace automatickým systémem pro odvětvová povolání;
- zajistila spolehlivé a jednotné informace pro občany.

Zvláštní zpráva 11/2024: Průmyslová politika EU v oblasti obnovitelného vodíku: Právní rámec byl z větší části přijat – nastal čas na kontrolu skutečného stavu

Při tomto auditu zjišťoval EÚD, jak účinně se Komisi daří vytvářet správné podmínky pro vznikající trhy s obnovitelnými a nízkouhlíkovými zdroji vodíku. Auditóři posuzovali, zda je EU na dobré cestě k dosažení svých cílů a zda přijala právní akty nezbytné k účinné a včasné podpoře trhu s vodíkem. Posuzovali také, zda má EU zaveden ucelený soubor programů financování, který by umožnil rozvoj hodnotového řetězce vodíku v celé EU, a zda Komise vhodně koordinovala utváření trhu mezi svými útvary, ČS a průmyslem.

Celkové financování z EU pro období let 2021–2027 na projekty související s vodíkem se v současné době odhaduje na 18,8 mld. €, přičemž dvěma hlavními zdroji financování jsou *Nástroj pro oživení a odolnost* a *Inovační fond*.

EÚD zjistil tyto skutečnosti:

- Před stanovením cílů EU v oblasti výroby a dovozu obnovitelného vodíku Komise neprovedla důkladné analýzy.
- Cíle EU nebyly rozděleny na závazné cíle pro jednotlivé ČS a ne všechny ČS si stanovily vlastní cíle. Pokud si ČS cíle stanovily, nebyly tyto vnitrostátní cíle vždy v souladu s cíli Komise.⁹¹ Komise nestanovila žádné cíle EU pro nízkouhlíkový vodík.
- Vyjednání pravidel pro obnovitelný vodík si vyžádalo čas a během tohoto období došlo k odložení řady investičních rozhodnutí. V roce 2023 přijala EU opatření ke zvýšení nákladové konkurenceschopnosti obnovitelného a nízkouhlíkového vodíku, jejich účinek však nebude okamžitý a některé aspekty nebyly zohledněny.
- Komise nemá o obrovských investičních potřebách ani o dostupných prostředcích veřejného financování úplný přehled. Průmysl se musí vyrovnávat s řadou různých programů financování z EU s odlišnými pravidly, což ztěžuje určení nejvhodnějšího programu pro daný projekt.

EÚD doporučil Komisi, aby:

- učinila strategická rozhodnutí o dalším postupu, aniž by se vytvářely nové strategické závislosti;
- stanovila plán postupu EU a monitorovala pokrok;
- získala spolehlivé údaje o vnitrostátním financování a na jejich základě posoudila vhodnost finančních opatření EU;

⁹⁰ Rozdíl 22 povolání v Belgii, 21 v ČR a 32 v Lucembursku.

⁹¹ Cíle EU se ukázaly příliš ambiciózními. Na základě dostupných informací od ČS a průmyslu je nepravděpodobné, že by je EU do roku 2030 splnila.

- sledovala povolovací postupy v ČR;
- přijala jasné rozhodnutí o podpůrných a koordinačních opatřeních pro odvětví vodíku, a to ve spolupráci s tímto odvětvím.

Zvláštní zpráva 22/2024: Dvojí financování z rozpočtu EU – Kontrolní systémy postrádají základní prvky, které by zmírňovaly zvýšené riziko plynoucí ze skutečnosti, že model financování Nástroje pro oživení a odolnost není spojen s náklady

Finanční podpora EU z RRF (s finančními prostředky ve výši 724 mld. €) byla poprvé ve značném rozsahu poskytována bez vazby na náklady s možným dalším rizikem dvojího financování stejných výstupů/výsledků. Předpokládalo se, že *Nástroj pro oživení a odolnost* umožní efektivně realizovat výsledky a zároveň i zjednodušit finanční řízení. Toto zjednodušení by však nemělo oslabit ochranu finančních zájmů EU a prevence dvojího financování zůstává i nadále základní zásadou řádného finančního řízení finančních prostředků EU.

Auditoři posuzovali, zda jsou systémy zavedené Komisí a ČR pro prevenci, odhalování a nápravu dvojího financování z RRF na jedné straně a z fondů politiky soudržnosti a *Nástroje pro propojení Evropy* na straně druhé dobře koncipovány a prováděny.

EÚD dospěl k závěru, že systémy zavedené Komisí a ČR mají významné nedostatky a nejsou zatím dostatečné k adekvátnímu zmírnění zvýšeného rizika dvojího financování u RRF, fondů politiky soudržnosti a *Nástroje pro propojení Evropy*. Vzhledem k nedostatkům kontrolního prostředí lze dvojí financování odhalit jen obtížně. **Z auditu celkově vyplývá, že využívání finančních nástrojů založených na financování, které není spojeno s náklady, vede k vyššímu riziku dvojího financování.**

Kontrolním systémům chybí zásadní prvky, které by zmírňovaly zvýšené riziko dvojího financování:

- Definice dvojího financování uvedená ve Finančním nařízení, která se uplatňuje v případě RRF, nezohledňuje modely provádění, které nejsou spojeny s náklady. Komise dosud dostatečně nevyjasnila, jaké druhy nákladů by měly být zvažovány nebo jak řešit riziko, že stejné výstupy/výsledky budou vykazovány, a tedy i financovány dvakrát.
- Komise i ČR přijaly opatření, která mají bránit dvojímu financování, ale tato opatření sama o sobě nemohou být dostatečná. Pokyny Komise, jak se vyhnout dvojímu financování, směřují členské státy ke kontrolám založeným na nákladech. Byly však vydány pozdě a nespecifikují minimální požadavky na kontroly.
- ČR obvykle provádějí řídicí kontroly dvojího financování na základě skutečně vzniklých nákladů. Některé z nich rovněž prováděly kontrolní činnosti v oblasti dvojího financování pouze v omezeném rozsahu. Stav kontrolního prostředí komplikuje zejména roztržštěnost prostředí informačních technologií, kde není možné účinně provádět křížové kontroly, jež by dvojí financování odhalily, i omezené využívání systému *Arachne* a jiných nástrojů pro vytěžování dat a projektových databází a obtíže s výměnou a porovnáváním údajů.
- Komise zakládá jistotu, kterou je schopna poskytnout ohledně neexistence dvojího financování, na omezených důkazech.⁹²

Ve vztahu k ČR jsou v ZZ uvedena následující zjištění:

- Auditoři nebyli schopni dospět k závěru o tom, že u 17 škol, které obdržely financování z ESF na projekty nákupu informačních a komunikačních technologií s využitím zjednodušeného vykazování nákladů a které byly také konečnými příjemci podpory z RRF, nedošlo k dvojímu financování podpory. Doporučili v budoucnu u projektů se zjednodušeným vykazováním nákladů provádět kontroly analytického účetnictví konečných příjemců.

- Šest ze sedmi vybraných ČS (vč. ČR) zavedlo kontrolní systémy založené na nákladech, aby zamezily dvojímu financování.⁹³
- Auditoři EÚD zjistili, že ČR, Francie, Itálie a Portugalsko se kombinování zdrojů z RRF s dalšími programy EU u některých opatření preventivně vyhýbaly. Tento přístup pomáhá zmírnit riziko dvojího financování.⁹⁴
- ČS se při provádění svých plánů pro oživení a odolnost potýkaly s obtížemi, kdykoliv používaly celou řadu místních informačních systémů. Kvůli decentralizovanému uspořádání je prakticky nemožné provádět automatické křížové kontroly možného dvojího financování. Účinným křížovým kontrolám brání také omezená přístupová práva, potřeba nahlížet do více databází a také nestandardizované údaje o podporovaných projektech.
- Ani jeden z ČS svůj přístup ke kontrole dvojího financování na úrovni konečných příjemců se zavedením RRF nezměnil. Mezi programy financovanými z prostředků EU nerozlišují, ani se nezaměřují konkrétně na žádné nástroje. Jejich auditní činnost spočívala především v manuálních křížových kontrolách s jinými projektovými databázemi. Riziko, že stejné výstupy/výsledky budou financovány dvakrát, tedy není pokryto.⁹⁵

EÚD doporučil Komisi, aby:

- přizpůsobila definici dvojího financování specifikům modelu financování, které není spojeno s náklady;
- posílila kontroly opatření s nulovými náklady;
- vyjasnila a posílila požadavky na kontrolu dvojího financování v rámci programů a nástrojů financování využívajících model financování, které není spojeno s náklady;
- posílila koordinaci programů a nástrojů financování;
- v rámci všech programů a nástrojů financování zřídila a používala integrované a interoperabilní informační systémy a nástroje pro vytěžování dat;
- posílila jistotu, že při využívání modelu financování, které není spojeno s náklady, nedochází k dvojímu financování.

93 ZZ v této souvislosti uvádí následující příklad:

„V České republice se dvojí financování kontroluje ex ante, ve fázi výběru projektů a u každé žádosti o platbu předložené příjemcem. Při výběru projektů orgány porovnávají informace od žadatele s interními údaji a do určité míry i s externími zdroji, jako je národní registr dotací, nástroj Arachne a registr projektů soudržnosti. Kontroly poskytují ujištění, že stejné faktury, označené jedinečným číslem projektu, již nebyly v minulosti proplaceny, se provádějí i před platbou příjemcům. Tyto kontroly jsou založeny na nákladech a v zásadě se podobají kontrolám projektů v rámci plánu pro oživení a odolnost a projektů soudržnosti.“

94 ZZ v této souvislosti uvádí následující příklad:

„Ministerstvo dopravy uplatňuje zásadu „systematického oddělení zdrojů“, a to tak, že neumožňuje kombinovat různé zdroje financování EU u jednoho projektu. Interní IT systém prováděcího subjektu neumožňuje evidenci podpory z RRF v kombinaci s jiným financováním EU. Podobné řídicí orgány operačních programů „Doprava“ a „Životní prostředí“ využívají pouze financování na soudržnost.

Když se ministerstvo Komise dotázalo, jak rozdělit úspory energie dosažené investicemi v železničních stanicích financovanými jak z FS/EFRR (z národního programu „Životní prostředí“) a z plánu pro oživení a odolnost, Komise doporučila, aby byly tyto úspory energie vykazovány v plném rozsahu bez ohledu na konkrétní příspěvky jednotlivých nástrojů k nákladům investic.

České orgány se rozhodly tento přístup neuplatňovat a v roce 2022 bylo sedm projektů převedeno z programu „Životní prostředí“ do českého plánu pro oživení a odolnost. Provádění šesti z těchto projektů bylo zahájeno již dříve. Dva z nich byly navíc dokončené a u jednoho byly v plné výši proplaceny skutečně vzniklé způsobilé náklady. Platby ve prospěch železniční správy jako příjemci v rámci operačního programu „Životní prostředí“ byly získány zpět.“

95 ZZ v této souvislosti uvádí následující příklad:

„V České republice koncepce auditu dvojího financování nerozlišuje mezi plánem pro oživení a odolnost a programy soudržnosti.

Auditní orgán pro programy soudržnosti ověřuje, že příjemci neobdrželi finanční prostředky EU na tytéž projekty pokrývající tytéž náklady manuálně křížovou kontrolou různých projektových databází a přezkoumání účetních záznamů příjemců týkajících se jiných dotací a možného dvojího financování faktur v rámci různých projektů. Spolehlivost výstupních údajů se však kontroluje pouze u dokončených projektů soudržnosti a auditní orgán neověřuje potenciální překrývání s milníky a cíli plánu pro oživení a odolnost.

Pokud jde o Nástroj pro oživení a odolnost, auditní činnost týkající se dvojího financování zahrnuje obdobné kontroly s větším důrazem na kontrolní systémy. V praxi se ověřování vztahuje na účetnictví příjemců pouze v těch případech, kdy již bylo riziko dvojího financování zjištěno. Neexistují nicméně žádné konkrétní auditní postupy, které by se rizikem, že tytéž výstupy/výsledky budou vykázány, a tedy i financovány dvakrát, zabývaly, a některé případy dvojího financování nemusí být zjištěny.“

Zvláštní zpráva 04/2025: Vojenská mobilita v EU – Plné rychlosti zatím nebylo dosaženo kvůli koncepčním nedostatkům a překážkám na cestě

Vzhledem k aktuální geopolitické situaci ve východní Evropě vyhodnotil EÚD, že je potřeba provést audit druhého akčního plánu pro vojenskou mobilitu /akční plán 2.0/ a prvního rozpočtu EU pro vojenskou mobilitu, který zahrnuje prostředky ve výši 1,69 mld. € z *Nástroje pro propojení Evropy* financovaného v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 /VFR21+/. Tento audit je příležitostí ke zlepšení provádění stávajícího VFR a lze jej využít pro přípravu na příští programové období.

Auditoři EÚD posuzovali, zda jsou základy akčního plánu 2.0 pevné a zda splňuje předpoklady k dosažení svých cílů. EÚD dospěl k závěru, že **základy akčního plánu 2.0 nejsou dostatečně pevné a že pokrok při plnění jeho cílů je nerovnoměrný a že Komise při přípravě akčního plánu 2.0 neprovedla důkladný odhad finančních prostředků potřebných k dosažení stanovených cílů.**

EÚD zjistil, že systémy správy a řízení vojenské mobility v EU jsou složité a pro opatření v dané oblasti neexistuje žádné jednotné kontaktní místo. Pro zúčastněné strany (např. ministerstva obrany) je proto obtížné zjistit, kdo má v souvislosti s vojenskou mobilitou co na starosti. Částečný dohled nad vojenskou mobilitou v EU vykonává Evropský parlament /EP/.

U tří výzev souvisejících s infrastrukturou dvojího užití (pro vojenskou i civilní mobilitu) bylo zjištěno, že hodnocení vojenských aspektů tvořilo ve výběrovém řízení pouze malou část celkového bodového hodnocení a nebyl dostatečně zohledněn ani geostrategický rozměr. EÚD proto konstatoval, že existuje riziko, že vybrané projekty dvojího užití financované z EU nemusí být z vojenského hlediska nejvhodnější.

Auditoři zjistili, že z 29 zásadních opatření na úrovni EU lze považovat za dokončená pouze čtyři. U všech opatření chybí ukazatele a konkrétní cíle, kterých má být dosaženo. EÚD proto nemůže poskytnout přesné celkové hodnocení pokroku dosaženého v rámci akčního plánu 2.0, může pouze konstatovat, že provádění opatření probíhá a pokrok je nerovnoměrný.

Pozitivně je však třeba hodnotit, že v roce 2023 Komise s přispěním ČR provedla analýzu nedostatků za účelem vypracování plánu řešení nejnaléhavějších nedostatků v infrastruktuře a vyčíslení finančních prostředků EU potřebných pro příští VFR.

Auditoři EÚD vybrali vzorek 24 projektů určených k financování z rozpočtu EU v rámci výzev v oblasti vojenské mobility z let 2021 a 2022. Jeden z těchto projektů byl realizován v ČR, kde však neproběhla auditní návštěva.

EÚD doporučil Komisi a Evropské službě pro vnější činnost, aby:

- zlepšily systémy správy a řízení vojenské mobility v EU;
- sledovaly pokrok jednotlivých opatření obsažených v akčním plánu 2.0 a podávaly o něm zprávy;
- posoudily možnost využití výzev *Nástroje pro propojení Evropy* v oblasti dopravy k financování infrastrukturních projektů dvojího užití v rámci VFR21+;
- přijaly opatření ke zlepšení předvídatelnosti možného financování určeného pro vojenskou mobilitu v rámci VFR28+;
- zlepšily postup výběru projektů infrastruktury dvojího užití v rámci VFR28+;
- zajistily, aby koncepce opatření EU v oblasti vojenské mobility byla cílenější.

Zvláštní zpráva 09/2025: Systémy pro zajišťování souladu výdajů z Nástroje pro oživení a odolnost s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu – Zlepšují se, ale stále jsou nedostatečné

Jak uvádíme výše (viz ZZ 22/2024), RRF je založen na modelu financování, které není spojeno s náklady. Hlavní podmínkou pro platbu Komise členským státům se tak stává uspokojivé plnění předem stanovených milníků nebo cílů. Proto jsou to právě ČS, které musí mít účinné a efektivní systémy vnitřní kontroly pro provádění RRF, aby ochránily finanční zájmy EU. Ačkoli nedodržování unijních a vnitrostátních pravidel obecně nemá na správnost finančních prostředků z RRF, které Komise vyplácí členským státům, žádný dopad, Komise by měla v souladu s nařízením RRF získat dostatečnou jistotu, že ČS pravidelně a účinně kontrolují soulad s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu.

Auditoři posuzovali kontrolní systémy RRF na úrovni Komise a ČS a to, zda byla Komise schopna získat dostatečnou jistotu, že systémy vnitřní kontroly ČS účinně zajišťují soulad opatření financovaných z RRF s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu.

Do auditního vzorku bylo vybráno pět ČS (ČR, Francie, Chorvatsko, Itálie a Španělsko) a byla prověřována auditní činnost Komise do května 2024.

EÚD došel k závěru, že Komise zlepšila svou auditní činnost. Přesto nebyla schopna získat dostatečnou jistotu, že ČS mají účinný systém vnitřní kontroly zajišťující soulad výdajů z RRF s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu. Auditoři zjistili, že při spuštění RRF se Komise neujistila o zavedení účinné kontroly a auditů souladu s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu v ČS a neudělila v této věci potřebné pokyny. Rovněž dospěli k názoru, že některé ČS neposkytly dostatečnou míru jistoty a že v jejich kontrolních a auditních systémech byly určité významné nedostatky.

Při svých auditních návštěvách zjistili auditoři EÚD, že koncepce kontrolních a auditních systémů RRF se v jednotlivých ČS značně liší. Kontrolní systémy ve Francii a Španělsku se plně spoléhaly na stávající vnitrostátní orgány rozpočtové kontroly. V České republice a Itálii se spoléhaly na prováděcí subjekty, které přebírají odpovědnost za kontrolu, přičemž každý z těchto států navrhl pro provádění RRF vlastní kontrolní opatření, někdy používal stejný přístup jako u jiných fondů EU a někdy využíval stávající postupy v rámci svých vnitrostátních systémů. V Chorvatsku kontrolní systémy přesně kopírovaly institucionální mechanismy používané pro provádění jiných fondů EU. EÚD ve svých výročních zprávách zároveň konstatoval, že na práci vnitrostátních auditních orgánů v souvislosti s těmito fondy se nelze plně spoléhat.⁹⁶

Kontroly prováděné auditními orgány zaměřené na poskytování státní podpory chyběly nebo byly provedeny až po předložení žádosti o platbu, takže nezávislé ujištění o státní podpoře před provedením původních plateb z RRF členským státům nebylo dostatečné.

Pokud jde o zadávání veřejných zakázek, došel EÚD k závěru, že nápravná opatření se v jednotlivých ČS značně liší. Ve Francii a Španělsku nejsou finanční prostředky získávány zpět od konečných příjemců (s výjimkou závažných nesrovnalostí⁹⁷). V členských státech, kde finanční prostředky získávány zpět jsou (mj. v ČR), se tyto prostředky nevracejí do rozpočtu EU.

Komise musí přijmout nápravná opatření, pokud zjistí závažné systémové nedostatky, ale nemůže provádět nápravu jednotlivých porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek s výjimkou případů závažných nesrovnalostí, které ČS nenapravit. To znamená, že platby z RRF lze v souladu s koncepcí RRF provést v plné výši, a to i v případech, kdy při zadávání veřejných zakázek došlo k nesrovnalostem. Komise dosud žádnému ČS jeho příděl z RRF v souvislosti s porušením pravidel zadávání veřejných zakázek nebo kontrolami státní podpory nesnížila.

Od poloviny roku 2023 zintenzivnila Komise svou auditní činnost a zahájila kontroly účinnosti systémů ČS. Co do svého rozsahu však tyto audity v mnoha případech vykazovaly nedostatky, což má dopad na celkovou jistotu Komise ohledně účinnosti vnitřních kontrolních systémů, které mají zajišťovat soulad opatření financovaných z RRF s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu.

⁹⁶ Auditoři zjistili závažné nedostatky ve většině prováděcích subjektů, které posuzovali v ČR a ve Francii, a v auditních mechanismech Francie. Navíc nenašli žádné důkazy o provedení kontrol nebo auditů postupů zadávání veřejných zakázek v případě Francie a v případě ČR identifikovali případy auditů, které nepokrývaly všechna relevantní rizika (např. umělé rozdělování zakázek a změny jejich prvků). V Itálii zjistili problémy týkající se načasování kontrol a auditní činnosti a ve Španělsku zase nedostatky v dokumentaci kontrol a načasování auditní činnosti.

⁹⁷ K závažným nesrovnalostem patří podvod, korupce, střet zájmů a dvojí financování.

Na základě provedeného auditu doporučil EÚD Komisi:

- zajistit dodržování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu u všech budoucích programů EU založených na financování, které není spojeno s náklady a které bude prováděno členskými státy;
- stanovit požadavky na kontrolní a auditní systémy ČS pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu;
- posílit kontroly systémů ČS prováděné Komisí a zajišťující soulad s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu;
- zlepšit jistotu na úrovni EU, pokud jde o soulad s pravidly pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu;
- definovat důsledná nápravná opatření v případě porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

C.3 AUDITNÍ MISE EVROPSKÉ KOMISE VE VZTAHU K ČR

Evropská komise provedla v roce 2024 v ČR čtyři auditní mise, přičemž dvě byly zaměřeny na PO14+ a dvě na PO21+. Jejich přehled spolu s přehledem auditních misí Komise vykonaných v roce 2023 uvádí příloha č. 3.

ODDÍL II.

FINANČNÍ ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ EU V ČR V EVROPSKÉM KONTEXTU

D. ROZPOČET EU A JEHO VZTAH K ČESKÉ REPUBLICE

EU report každoročně přináší stručný grafický přehled o skutečných příjmech a výdajích posledního auditovaného rozpočtu EU. K datu redakční uzávěrky *EU reportu 2025*, tedy k 31. březnu 2025, to byl rozpočet EU za rok 2023. Bližší informace jsou uvedeny [zde](#)⁹⁸:

V průběhu přípravy *EU reportu 2025* jsou v plném běhu přípravy víceletého finančního rámce EU na období po roce 2027 /VFR28+/. Vzhledem k tomu, že většina zásadních informací k této problematice bude publikována až po redakční uzávěrce *EU reportu 2025*, vydá NKÚ následně samostatný oddíl EU reportu věnovaný právě tomuto zásadnímu tématu.

D.1 VÝVOJ ČISTÉ POZICE ČR VE VZTAHU K ROZPOČTU EU DO ROKU 2024

Česká republika patří mezi ČS, které z rozpočtu EU získávají větší množství peněžních prostředků, než do něj odvádějí. Její „čistá pozice“ má tudíž kladnou hodnotu, a proto ČR patří mezi tzv. čisté příjemce.⁹⁹

Od vstupu do EU, resp. za období let 2004–2023, dosáhla čistá pozice ČR téměř 46,26 mld. €. Za rok 2023 čistá pozice ČR činila 4,19 mld. €, což představuje meziroční nárůst o téměř 1,16 mld. € (tj. o více než 38 %).

Graf č. 8 zobrazuje vývoj čisté pozice ČR v období let 2010–2024, přičemž data za roky 2010–2023 získal NKÚ ze zdrojů Komise a (barevně odlišená) hodnota za rok 2024 byla publikována v tiskové zprávě MF¹⁰⁰. NKÚ tuto hodnotu do grafu zařadil, protože v době redakční uzávěrky *EU reportu 2025* nebyl k dispozici příslušný údaj od Komise.

Po započtení hodnoty čisté pozice za rok 2024 vykázané Ministerstvem financí ve výši 3,31 mld. € činí kumulovaná čistá pozice ČR za dobu jejího členství v Evropské unii 49,57 mld. €.¹⁰¹

98 Viz <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=14902>.

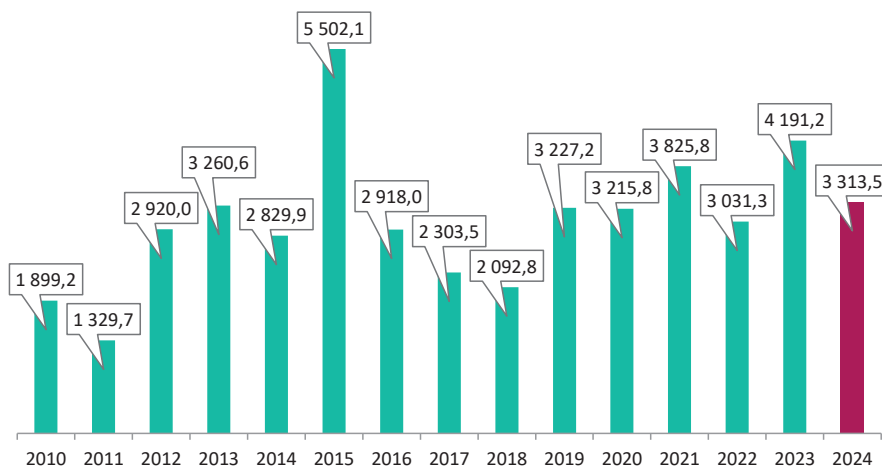
99 Hodnota čisté pozice je v následujícím textu stanovena tak, že od celkových příjmů, které z rozpočtu EU získává ČS, odečteme prostředky rozpočtového okruhu *Evropská veřejná správa* (tj. náklady na administrativu EU) a prostředky určené na úhradu nákladů decentralizovaných agentur Komise a následně odečteme celkové odvody z ČS do rozpočtu EU včetně TVZ (cla a tzv. cukerné dávky) očištěné o náklady spojené s výběrem cel.

100 Tisková zpráva MF: *Čistá pozice vůči EU: ČR loni získala o 83,2 mld. Kč více, než zaplatila*, MF, 11. února 2025.

Tisková zpráva uvádí hodnoty v korunách. Pro přepočet na eura byla použita kumulovaná hodnota kurzu České národní banky za rok 2023, která činila 24,007 Kč / 1 €.

101 MF používá při výpočtu čisté pozice jinou metodiku, proto se jím uváděné hodnoty od těch, které prezentuje NKÚ, poněkud liší.

Graf č. 8: Čistá pozice ČR v letech 2010–2023 (s doplněním o údaj MF za rok 2024) (v mil. €)

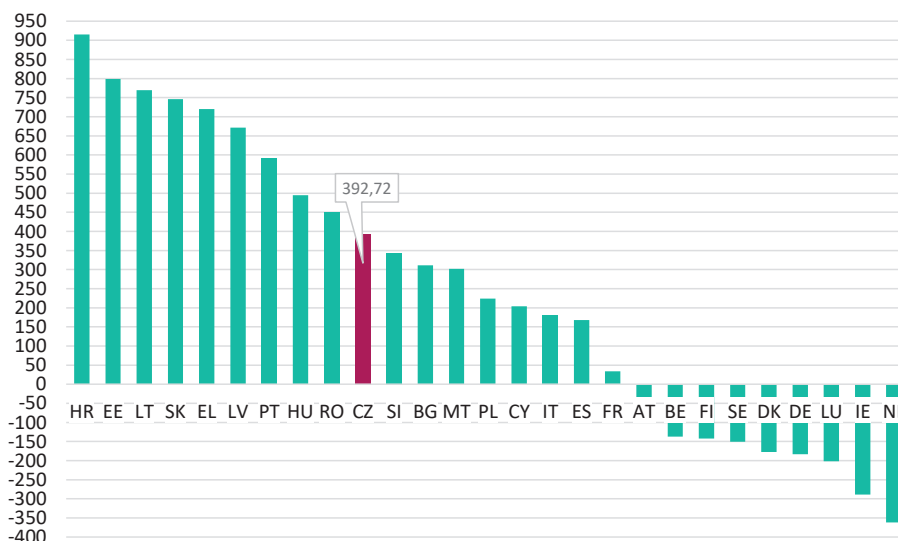
Zdroj: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending-and-revenue_en, Komise, 2024; tisková zpráva: Čistá pozice vůči EU: ČR loni získala o 83,2 mld. Kč více, než zaplatila, MF, 11. února 2025.

Pozn.: Čistá pozice za rok 2024 publikovaná Ministerstvem financí je zde uvedena se započtením příjmů z nástroje *NextGenerationEU*, tedy stejně jako v předchozích letech.

Od roku 2020 klesla ČR postupně v pořadí čistých příjemců (po započtení příjmů z *NextGenerationEU*) z pátého až na deváté místo v roce 2022. V roce 2023 si s ohledem na meziročně vyšší čerpání prostředků z rozpočtu EU oproti roku 2022 polepšila o jednu pozici. Největším čistým příjemcem zůstala v roce 2023 Itálie (10 680 mil. €) před Rumunskem (8 555 mil. €) a Polskem (8 261 mil. €). Na druhé straně, tj. největšími čistými plátcí, jsou Německo (15 378 mil. €) a Nizozemsko (6 410 mil. €).

Významným ukazatelem je přepočtení čisté pozice ČS na jednoho obyvatele. V roce 2022 se ČR v tomto srovnání propadla až na 16. pozici, když její čistá pozice na obyvatele činila 284,02 €. V roce 2023 si však (opět díky vyššímu čerpání prostředků z rozpočtu EU) zase polepšila a s úrovní čisté pozice 392,72 € na obyvatele se umístila na 10. místě pomyslného evropského žebříčku – viz následující graf.

Graf č. 9: Čistá pozice v přepočtu na jednoho obyvatele v roce 2023 (v €)

Zdroj: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending-and-revenue_en, Komise, 2024; Eurostat, 14. března 2025.

Pozn.: Zobrazené hodnoty nezahrnují výdaje rozpočtového okruhu *Evropská veřejná správa* ani výdaje decentralizovaných agentur Komise. V příjmech jsou naopak zahrnuty prostředky poskytnuté členskými státy z nástroje *NextGenerationEU*.

D.2 VÝROČNÍ ZPRÁVA O OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2024

Evropská komise vydala v červenci 2024 svou pravidelnou výroční zprávu o ochraně finančních zájmů EU a boji proti podvodům, která informovala o činnosti příslušných orgánů a jejich výstupech v průběhu roku 2023¹⁰² /Zpráva/. Zprávu v souladu s povinností stanovenou v čl. 325 odst. 5 *Smlouvy o fungování Evropské unie* /SFEU/ předkládá Komise ve spolupráci s ČS každoročně Evropskému parlamentu /EP/ a Radě Evropské unie /Rada/ zároveň s opatřeními přijatými na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni k provedení uvedeného článku SFEU.

Z úspěšných klíčových opatření Komise vyzdvihla zejména dosažení politické shody na přepracovaném znění Finančního nařízení, které rozšiřuje oblast působnosti systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů tím, že zahrnuje rovněž oblast sdíleného řízení.

Komise také přijala balíček protikorupčních opatření¹⁰³, jenž zahrnoval návrh směrnice o boji proti korupci. Cílem bylo posílit prevenci korupce ve všech ČS, harmonizovat trestné činy korupce a sankce za ně a současně zajistit, aby donucovací orgány a orgány pověřené stíháním měly k dispozici potřebné nástroje k boji proti korupci.

Komise uvedla, že v souvislosti s růstem výdajů na provádění národních plánů pro oživení a odolnost zintenzivnila svou kontrolní činnost zaměřenou na správnost a legalitu výdajů a ochranu finančních zájmů EU. Současně jako svou prioritu v rámci probíhající revize národních plánů přehodnotila přiměřenost a spolehlivost kontrolních systémů jednotlivých ČS a stanovila nové milníky v oblasti auditu a kontroly, jejichž splněním podmiňuje vyplacení finančních prostředků EU.

V souvislosti s prováděním RRF byla prioritou Komise revize národních plánů, jejímž cílem bylo zohlednit změněné okolnosti v důsledku narušení trhu s energií. V roce 2023 vyplatila Komise z RRF celkem

102 Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu: 35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie a boji proti podvodům – 2023, COM(2024) 318 v konečném znění ze dne 25. července 2024.

103 Směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371, COM(2023) 234 v konečném znění ze dne 3. května 2023.

74,4 mld. €, z toho 28,7 mld. € v půjčkách. Do konce roku tak bylo vyplaceno (kumulovaně) celkem 141,6 mld. € prostřednictvím grantů a 78,9 mld. € ve formě půjček.

Komise provedla v roce 2023 třináct auditů systémů na ochranu finančních zájmů EU a informovala Evropský úřad pro boj proti podvodům /OLAF/ o patnácti případech možných podvodů.

V červenci 2023 přijala Komise nový akční plán¹⁰⁴ zaměřený na priority, mezi nimiž je hlavním tématem podpora digitalizace a využívání IT nástrojů v boji proti podvodům, přičemž na tuto oblast se zaměřuje celá čtvrtina opatření (nástroj *Arachne*, systém pro včasné odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů, systém pro řízení nesrovnalostí).

V oblasti opatření na ochranu finančních zájmů EU eviduje Komise, že 21 z 27 členských států zavedlo strategii boje proti podvodům. Komise však zdůraznila, že jednotlivé přístupy se lišily a v některých případech nebyly oblasti výdajů pokryty v požadovaném rozsahu. Celkem provedly členské státy 88 opatření, z toho 41 nových a zbytek aktualizovaných. ČR přijala tři nová opatření, která byla směřována na ochranu oznamovatelů, boj proti podvodům v oblasti DPH a boj proti korupci a podvodům v oblasti fondů EU.

ČS jsou v rámci sdíleného řízení výdajů rozpočtu EU povinny hlásit úřadu OLAF veškeré nesrovnalosti¹⁰⁵, a to jak s podezřením na podvod, tak i nesrovnalosti nepodvodného charakteru zahrnuté do kategorie „ostatní“. Hlášení se podávají prostřednictvím systému pro řízení a analýzu nesrovnalostí IMS¹⁰⁶. Nesrovnalosti týkající se výdajů uskutečněných v rámci přímého řízení rozpočtu EU jsou hlášeny Komisí prostřednictvím účetního systému ABAC¹⁰⁷.

V roce 2023 bylo oznámeno celkem 13 563 případů nesrovnalostí podvodného charakteru a nesrovnalostí nepodvodného charakteru v celkové výši téměř 1,90 mld. €¹⁰⁸. Ve srovnání s rokem 2022 došlo ke zvýšení počtu oznámení o 2,3 % a souvisejících částek o 4,6 %.

Počet případů nesrovnalostí podvodného charakteru oznámených Komisí vnitrostátními orgány prostřednictvím systému IMS v posledních pěti letech nevykazoval zásadní výkyvy. **V roce 2023 bylo oznámeno 1 030 nesrovnalostí podvodného charakteru s finanční částkou 585,8 mil. €.** Ve srovnání s rokem 2022 to představovalo pokles případů o 9,5 %, avšak významný nárůst souvisejících částek, a to o 103 %.

Počet případů nesrovnalostí nepodvodného charakteru v posledních pěti letech průběžně roste a v roce 2023 dosáhl počtu 12 533 oznámených případů v celkové částce 1,31 mld. €. Celkový počet těchto nesrovnalostí meziročně vzrostl o 3,5 %, související finanční částka však poklesla o 14 %.

V oblasti příjmů týkajících se TVZ dosáhl v roce 2023 počet nahlášených nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru hodnoty 5 118, což představovalo zvýšení o 10 % vzhledem k průměrnému počtu nesrovnalostí oznámených za posledních pět let. Celková související částka se však snížila o cca 12 % na 478 mil. €. Přitom počet nesrovnalostí podvodného charakteru klesl o 27 % a související finanční částka se snížila dokonce o 54 %.

V případech podvodů je nadále nejvíce zastoupeno pašování (zejména cigaret), zatímco nejčastějším typem případů nepodvodného charakteru je nesprávné zařazení / nesprávný popis zboží (zejména textil a obuv). Z hlediska počtu i hodnoty případů byly nejvíce postiženým zbožím textil a obuv, přičemž Čína, Spojené státy a Vietnam zůstaly hlavními zeměmi původu postiženého zboží.

V oblasti výdajů bylo analýzou nesrovnalostí podvodného a nepodvodného charakteru v rámci sdíleného řízení a nepřímého řízení zjištěno následující:

- **U podpory zemědělství** došlo v období let 2019–2023 k nárůstu všech kategorií nesrovnalostí oznámených členskými státy, a to zejména v oblasti rozvoje venkova. Míra odhalení v oblasti rozvoje venkova byla výrazně vyšší než v případě podpory zemědělství (přímé platby) s vý-

104 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Účetnímu dvoru: *Akční plán Komise pro strategii boje proti podvodům – revize z roku 2023*, COM(2023) 405 v konečném znění ze dne 11. července 2023.

105 ČS mají povinnost oznámit Komisi každé podezření na podvod a všechny nesrovnalosti, které přesahují částku 10 000 € ze zdrojů EU.

106 *Irregularities Management System*.

107 *Accrual Based Accounting*.

108 ČS a země mimo EU oznamují nesrovnalosti v systému IMS v souvislosti s výdaji a v systému OWNRES v souvislosti s TVZ. Nesrovnalosti týkající se přímého řízení jsou získávány z účetního systému Komise ABAC.

jimkou tržních opatření, kde tato míra dosáhla nejvyšší hodnoty. Nesrovnalosti podvodného charakteru se týkaly především falšování dokladů nebo žádostí o podporu.

- **U podpory politiky soudržnosti** jsou počty a související částky nesrovnalostí nahlášených za PO14+ výrazně nižší ve srovnání s PO7+. Podvody spočívaly nejčastěji v porušení předpisů a machinaci s podpůrnými doklady. S nesrovnalostmi podvodného charakteru souvisely vysoké finanční částky představované porušováním smluvních pravidel, konkrétně spočívající v neúplném provedení nebo neprovedení financovaného opatření. Nejčastěji oznamovanou nesrovnalostí nepodvodného charakteru bylo porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek.
- **U výdajů v rámci přímého řízení** zůstaly hodnoty spojené s počty a souvisejícími částkami nesrovnalostí v období let 2019–2023 poměrně stabilní. Více než 88 % nesrovnalostí označených za nesrovnalosti potenciálně podvodného charakteru bylo zjištěno na základě vyšetřování úřadu OLAF.

Počty a související finanční částky nesrovnalostí nahlášené ČS za rok 2023 v rámci sdíleného řízení (tedy bez započtení třetích států a přímých výdajů) obsažené v dokumentu 2 Zprávy včetně meziročních změn uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 20: Počty a peněžní vyjádření případů podezření na podvod a ostatních nesrovnalostí oznámených v roce 2023 členskými státy EU s vyjádřením jejich meziroční změny /MZ/ oproti roku 2022

Rozpočtová oblast (výdaje/příjmy)		Počet podezření na podvod		Objem podezření na podvod		Počet ostatních nesrovnalostí		Objem ostatních nesrovnalostí	
		2023	MZ	2023 (v mil. €)	MZ	2023	MZ	2023 (v mil. €)	MZ
Zemědělství	EU	357	-18 %	24,59	+118 %	3 807	+5 %	223,13	+19 %
	z toho ČR	1	-86 %	0,01	-85 %	47	-8 %	1,11	+4 %
Politika soudržnosti a rybolov	EU	270	+31 %	486,69	+188 %	2 622	+5 %	572,11	+13 %
	z toho ČR	59	+90 %	21,57	-31 %	278	-19 %	25,39	-23 %
Vnitřní politiky celkem	EU	17	N/A	0,38	+52 %	23	-28 %	19,49	+444 %
	z toho ČR	14	N/A	0,23	N/A	1	-50 %	0,04	+0 %
Předvstupní politika	EU	4	N/A	0,11	N/A	22	+340 %	1,14	+777 %
	z toho ČR	-	-	-	-	-	-	-	-
Výdaje celkem	EU	648	+1 %	190,28	-88 %	6 474	+5 %	815,87	+17 %
	z toho ČR	74	+64 %	31,90	488 %	326	-17 %	26,55	-22 %
Příjmy celkem	EU	340	-25 %	103,09	-34 %	4 778	+14 %	425,47	-37 %
	z toho ČR	0	N/A	0,00	N/A	103	+23 %	6,63	-14 %
Celkem	EU	988	-10 %	293,37	-84 %	11 252	+8 %	1 241,34	-10 %
	z toho ČR	74	+64 %	31,90	487 %	429	-10 %	33,18	-21 %

Zdroj: Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu: 35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie a boji proti podvodům – 2023.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že **ČR nahlásila za rok 2023 v úhrnu za oblast příjmů a výdajů celkem 74 nesrovnalostí s podezřením na podvod (7,5 % v rámci EU), což představuje v meziročním srovnání nárůst o cca 83 %**. Na celkovém počtu případů se podílela výhradně oblast výdajů, a to zejména výdajů uskutečněných v rámci politiky soudržnosti a rybolovu. Zde nahlásila ČR nejvíce případů ze všech ČS a druhou nejvyšší částku souvisejících výdajů. **Související objem podezření na podvod za oblast příjmů a výdajů byl vyčíslen na 21,58 mil. €, což v meziročním srovnání představuje poměrně výrazný pokles podílu vyčísleného za celou EU (z 10,9 % v roce 2022 na 4,2 % v roce 2023).**

Počet ostatních nesrovnalostí hlášených v roce 2023 subjekty z ČR za oblasti příjmů a výdajů dosáhl počtu 429 (3,8 % v rámci EU), což představuje ve srovnání s rokem 2022 pokles o cca 10 %. Tento meziroční pokles počtu nahlášených případů byl způsoben především poklesem oznámených případů v oblasti politiky soudržnosti a rybářství. Související úhrnný objem činil 33,18 mil. € (necelá 3 % v rámci EU) a tato hodnota znamenala meziroční pokles o 21 %. Za tímto poklesem objemu ostatních nesrovnalostí oznámených ČR je jak oblast výdajů, tak oblast příjmů.

Podle informací obsažených ve Zprávě uzavřel OLAF v roce 2023 celkem 265 případů šetření nesrovnalostí s úhrnnou částkou vyčíslenou ke zpětnému vymáhání ve výši 1 043,8 mil. €. Zahájeno bylo 190 nových vyšetřování, z nichž téměř polovina se týkala výdajů v rámci sdíleného řízení¹⁰⁹ a RRF.

Zpráva rovněž uvádí, že **Úřad evropského veřejného žalobce /EPPO/ zahájil v roce 2023 celkem 1 371 vyšetřování odpovídajících odhadovaným škodám ve výši 12,28 mld. €.** Koncem roku 2023 vedl úřad EPPO 1 927 aktivních vyšetřování, která se týkala škody v odhadované výši 19,27 mld. €, z čehož téměř 60 % bylo spojeno s 339 vyšetřováními podvodů v oblasti DPH¹¹⁰. Tento typ podvodu je páchán převážně prostřednictvím využití nebo uvádění nepravdivých, nesprávných nebo neúplných informací v přiznání k DPH nebo souvisejících dokumentech. Určujícím prvkem těchto podvodů je zapojení tzv. chybějících obchodníků a sofistikovaných organizovaných skupin v intrakomunitárním měřítku. Mezi oblasti, které jsou předmětem tohoto typu podvodu, patřily např. automobilový průmysl, pneumatiky pro motorová vozidla, elektronické a textilní zboží, těžké strojírenství, energetické a lékárenské produkty, IT hardware a software, platinové mince, elektrokola a také alkoholické a nealkoholické nápoje. Obvykle jsou tyto podvody páchány prostřednictvím karuselových podvodů, nepravdivým prohlášením o původu zboží dovezeného ze země mimo EU za účelem zabránění platbě DPH a antidumpingových cel a zneužití celního režimu 42¹¹¹.

Podvodů v oblasti výdajů se týkalo 1 349 vyšetřování s odhadovanou finanční částkou ve výši cca 7,24 mld. €.

Komise v závěru Zprávy doporučuje členským státům:

- zlepšit oznamování a následná opatření v případě podezření na podvod;
- urychlit digitalizaci boje proti podvodům;
- posílit řízení boje proti podvodům.

¹⁰⁹ V případě ČR prošetřoval OLAF možné předražení vybraných projektů, které byly financovány z EFRR. Vyšetřování odhalilo, že u 15 projektů realizovaných v letech 2009–2019 došlo k manipulaci s výběrovými řízeními a k nadhodnocení nákladů předložených v rámci způsobilých výdajů.

¹¹⁰ V České republice bylo z tohoto počtu na konci roku 2023 aktivních sedm vyšetřování v oblasti DPH, u kterých je odhadovaná škoda 241,9 mil. €.

¹¹¹ Celní režim 42 je zvláštní dovozní postup nazvaný „domácí spotřeba se souběžným propuštěním do volného oběhu“.

D.3 OPATŘENÍ K PLNĚNÍ ROZPOČTU EU V ROCE 2024

D.3.1 KOORDINOVANÁ OPATŘENÍ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY EU

Evropský semestr /Semestr/ poskytuje rámec pro koordinaci politik na úrovni EU a členských států, v jehož rámci je přijímán soubor opatření k řešení klíčových hospodářských a sociálních potřeb a výzev spojených s oživením a odolností hospodářství.

Semestr pro rok 2024 zahájila Komise v listopadu 2023 vydáním *Roční strategie pro udržitelný růst 2024*¹¹² /Roční strategie/ společně s podzimním balíčkem dokumentů. Roční strategii následovalo vydání tzv. jarního balíčku dokumentů¹¹³ obsahujících mj. hospodářské priority EU, klíčové cíle s doporučeními pro jednotlivé ČS a výzvy do budoucna.

Roční strategie v úvodní části konstatuje, že v roce 2023 se hospodářská činnost v EU vzhledem k vysoké inflaci a přísnějším podmínkám financování zpomalila. Hospodářství se zotavilo z následků pandemie covidu-19 a důsledků války na Ukrajině a podařilo se mu prakticky zvládnout i energetickou krizi a rizika vycházející ze situace na Blízkém východě. Přesto zůstávají určité strukturální problémy, proto je nezbytné posílit otevřenou strategickou autonomii EU a zachovat si konkurenceschopnost na globálním trhu.

Podle Roční strategie potřebuje EU zvýšit hospodářskou bezpečnost, pokud jde o kritické suroviny, technologické komponenty a vybavení. K tomu je třeba posílit odolné a diverzifikované dodavatelské řetězce. Přitom EU dále dekarbonizuje průmyslová odvětví, energetiku, budovy a dopravu a výrazně urychlila přechod na čistou energii. Pomocí *Nástroje pro oživení a odolnost*, včetně zavedení zvláštních kapitol týkajících se plánu *REPowerEU* do národních plánů ČS pro oživení a odolnost, a *Nástroje pro technickou podporu* a využívání fondů politiky soudržnosti utváří EU v členských státech reformní a investiční programy. Tyto programy pak podporují zelenou a digitální transformaci, dovednosti a zaměstnanost s cílem posílit konkurenceschopnost EU.

V reakci na měnící se svět vyjádřila Komise odhodlání posílit dlouhodobou konkurenceschopnost EU prostřednictvím zelené a digitální transformace společně se zajištěním sociální spravedlnosti. **Roční strategie formuluje následující čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti:**

- **Makroekonomická stabilita** – přetrvávají významná rizika spojená s vysokým zadlužením a cenovými rozdíly. Doporučuje se zrušit mimořádná fiskální opatření přijatá v reakci na otřes vyvolaný vysokými cenami energií.
- **Environmentální udržitelnost** – opatření přijatá na úrovni EU i členských států pomohla snížit ceny energií téměř na úroveň před krizí. ČS se v současné fázi zaměřují na provádění kapitol *REPowerEU* v rámci plánů pro oživení a odolnost, neboť investice do čistých zdrojů energie přispějí ke stabilizaci budoucích dodávek.
- **Produktivita** – v posledním desetiletí průměrný růst produktivity v EU stagnuje, její zvýšení je podmíněno zlepšením rámcových podmínek, prohloubením jednotného trhu a dodržováním zásad právního státu. Jednotný trh je nutné posílit podporou podnikatelského prostředí zejména pro malé a střední podniky, přitom vlastní růst produktivity do značné míry závisí na zavádění digitalizace. Rozdíly v produktivitě na úrovni regionů lze řešit doplňkovou rolí RRF ve vztahu k fondům soudržnosti.
- **Spravedlnost** – na trhu práce i přes jeho stabilní výkonnost zůstávají rozdíly mezi skupinami obyvatel z hlediska dosahovaného prospěchu. Překážkou pro udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost je významný nedostatek pracovních sil a dovedností, přitom např. více než 20 % obyvatelstva v produktivním věku je ekonomicky neaktivních a řada z nich se ani neú-

¹¹² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance: *Roční analýza udržitelného růstu 2024*, COM(2023) 901 v konečném znění ze dne 21. listopadu 2023.

¹¹³ Balíček dokumentů pro rok 2024 publikovaný 19. června 2024 pod číslem COM(2024) 600 v konečném znění v návaznosti na Roční strategii zahrnuje mj. *Doporučení k hospodářské politice eurozóny, Návrh společné zprávy o zaměstnanosti, Zprávu o mechanismu varování nebo Stanoviska Komise k návrhům rozpočtových plánů zemí eurozóny 2023.*

částní odborné přípravy a nevzdělává se. Klíčovou prioritou proto zůstává provádění evropského pilíře sociálních práv s posílením kvalitního a inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy, prohlubováním dovedností a změnou kvalifikace v rámci transformace hospodářství.

V souladu s navrhovanými prioritami a doporučeními Komise v rámci koordinace hospodářských politik prostřednictvím Semestru pro rok 2024 vydal Úřad vlády České republiky **Národní program reforem České republiky 2024**¹¹⁴ /NPR 2024/. NPR 2024 stanovil hospodářské reformy a investice plánované vládou pro období přibližně 12 měsíců, které vycházely z jejích programových priorit a byly provázané se strategickými a koncepčními dokumenty přijatými na národní úrovni. Konkrétně se zaměřil na investice do digitalizace, zelené tranzice nebo na zvyšování energetické účinnosti a bezpečnosti.

NPR 2024 současně reaguje na předchozí vydané dokumenty Semestru, zejména na specifická doporučení Rady pro ČR z roku 2023¹¹⁵ a na analytickou *Zprávu o ČR z roku 2023*¹¹⁶ /Zpráva o ČR/, kterou připravila Komise.

Dle Zprávy o ČR čelil český hospodářský model v roce 2023 následujícím výzvám:

- Hospodářský růst brzdila jedna z nejvyšších měr inflace v EU, která v roce 2022 dosáhla 14,8 % a v roce 2023 cca 12 %, v důsledku čehož poklesl hospodářský růst o celkem 0,3 % HDP. Očekává se, že by HDP měl v roce 2025 vzrůst o 2,8 %.
- Negativně bude na hospodářský růst působit nízký růst, resp. stagnace produktivity práce a nižší podíl na vývozním trhu. Schodek veřejných financí by měl klesnout pod 3 % a dluh zůstat pod 60 % HDP, nicméně hospodářskému růstu brání fiskální problémy (nárůst nákladů na stárnutí obyvatelstva).
- Hospodářský růst ovlivňuje i nedostatek pracovní síly. S mírou nezaměstnanosti ve výši 2,6 % v roce 2023 (průměr EU činil 6,1 %) se ČR nadále potýká s vážným nedostatkem pracovníků.
- V důsledku stárnutí populace se ČR dlouhodobě potýká rovněž s velkými problémy v oblasti sociální péče a zdravotnictví. Podle odhadů chybí v zařízeních dlouhodobé péče 15 000–30 000 míst.
- V oblasti provádění klíčových reforem a investic s využitím nástrojů EU se daří plnit plán na oživení a odolnost a jeho celkové ambice se zvýšily. Pro včasné dokončení reforem a investic však Komise považuje za nezbytné zvýšit úsilí.
- V rámci priorit do budoucna bude nezbytné na celostátní i regionální úrovni zajistit udržitelné veřejné finance v souvislosti se stárnutím populace, posílit administrativní kapacitu mj. zvýšením atraktivity veřejné správy jako zaměstnavatele, posílit inovace a podnikatelské prostředí mj. snížením nadměrné administrativní zátěže a udržet pokrok v zelené transformaci mj. opatřeními ke snížení cen plynu a elektřiny s přijetím potřebných právních předpisů v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Naléhavým problémem ČR zůstává nedostatek pracovníků a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, dále nedostatek vhodně kvalifikovaných pedagogických pracovníků a stagnující míra účasti na vysokoškolském vzdělávání (průměr ČR 34,6 % oproti průměru 36,5 % v EU).

Podle doporučení Komise pro ČS, které nejsou členy eurozóny, zpracovalo MF **Konvergenční program České republiky (duben 2024)**¹¹⁷ /KP 2024/. KP 2024 specifikuje základní souhrnné fiskální údaje a nejvýznamnější připravovaná opatření s rozpočtovým dopadem formou střednědobé fiskální strategie vlády.

ČR předložila Komisi svůj NPR 2024 dne 24. dubna 2024 a dne 30. dubna 2024 svůj KP 2024, a to v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1466/97¹¹⁸. Podle čl. 27 nařízení RRF zohledňuje NPR 2024 rovněž zprávy o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost, které ČR podává dvakrát ročně.

¹¹⁴ NPR byl schválen na jednání vládního výboru pro EU dne 24. dubna 2024.

¹¹⁵ Doporučení pro jednotlivé ČS byla schválena dne 14. července 2023 Radou složenou z ministrů financí (ECOFIN).

¹¹⁶ *Zpráva o ČR 2023*, SWD(2023) 603 v konečném znění vydaná dne 24. května 2023.

¹¹⁷ KP 2024 byl po předchozím meziresortním připomínkovém řízení schválen na jednání vládního výboru pro EU dne 24. dubna 2024.

¹¹⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik.

Na základě doporučení Komise vydaného v rámci jarního balíčku dokumentů přezkoumala Rada oba dokumenty a dne 16. července 2024 vydala doporučení Rady¹¹⁹, ve kterém ČR na roky 2024 a 2025 doporučila konkrétně:

1. včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného *Paktu o stabilitě a růstu* omezit růst čistých výdajů v roce 2025 na míru, která je v souladu mimo jiné se zachováním schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve SFEU a udržení veřejného dluhu na omezitelné úrovni ve střednědobém horizontu; přijmout opatření k zajištění dlouhodobé fiskální udržitelnosti důchodového systému; omezit faktory v oblasti daní a dávek, které odrazují rodiče od návratu do zaměstnání, s cílem podpořit vyšší účast žen na trhu práce; zlepšit pobídky, které motivují osoby v předdůchodovém věku, aby dále pracovaly; podniknout kroky ke zvýšení příjmů z periodických daní z nemovitostí;
2. posílit správní kapacitu pro správu plánu pro oživení a odolnost, urychlit investice a udržet dynamiku provádění reform; řešit relevantní výzvy, a tím umožnit průběžnou, rychlou a účinnou realizaci plánu pro oživení a odolnost (včetně kapitoly *REPowerEU*), která zajistí dokončení reform a investic do srpna 2026; urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti; v souvislosti s přezkumem těchto programů v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority, přijmout opatření k lepší mobilizaci zdrojů soukromého sektoru mimo jiné využíváním inovativních FN a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí *Platforma strategických technologií pro Evropu*;
3. posílit schopnost české veřejné správy přilákat, udržet si a rozvíjet talenty, zejména pokud jde o analytické, manažerské a IT dovednosti; omezit resortismus a posílit strategické řídicí kapacity, aby se zlepšila soudržnost napříč politikami; podporovat spolupráci mezi obecními správami mimo jiné poskytováním podpory na budování správních kapacit se zaměřením na strukturálně postižené regiony;
4. podpořit inovace zlepšením transferu technologií z akademické obce do podniků, podporou vytváření odštěpených společností (spin-offs) a začínajících podniků a zvýšením účasti na terciárním vzdělávání; posílit konkurenceschopnost ekonomiky řešením nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zjednodušením uznávání zahraničních kvalifikací a zvýšením účasti nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce.

D.3.2 PLNĚNÍ NÁRODNÍHO PROGRAMU REFORM ČESKÉ REPUBLIKY 2024

Národní program reform /NPR/ je strategický dokument, který každoročně připravuje vláda ve spolupráci s hospodářskými a sociálními partnery a dalšími relevantními aktéry. NPR má za cíl formulovat opatření, jež mají vést k prosperitě a udržitelnému růstu ekonomiky ČR. NPR reflektuje aktuální hospodářské a sociální výzvy a reaguje na doporučení, která v rámci Semestru učinila Komise.

O plnění opatření a reformem stanovených v NPR (včetně opatření týkajících se NPO) informuje Zpráva o realizaci NPR, kterou schvaluje vláda opět v rámci pravidelného cyklu Semestru. Tato zpráva rovněž dlouhodobě sleduje pokrok ČR v plnění *Cílů udržitelného rozvoje OSN*¹²⁰. **Zprávu o realizaci Národního programu reform České republiky 2024 /Zpráva o NPR 2024/ schválila vláda na jednání výboru pro EU dne 27. listopadu 2024 a následně ji zaslala Komisi.**

Zpráva o NPR 2024 se zaměřila na reformy a veřejné investice v oblasti digitální transformace a zelené tranzice, podpory vzdělávání a trhu práce, podpory podnikání, výzkumu a vývoje, zdraví obyvatel, stavu energetiky a podpory bydlení.

¹¹⁹ Doporučení pro jednotlivé ČS byla schválena dne 16. července 2024 v rámci jednání příslušných formací Rady, konkrétně na jednání Rady pro hospodářské a finanční věci (ECOFIN) a Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO).

¹²⁰ *Sustainable Development Goals, SDGs.*

Přináší rovněž makroekonomický kontext, podle kterého byl rok 2023 v ČR ve znamení ekonomické stagnace (HDP klesl o 0,1 %). Podle makroekonomické predikce z listopadu 2024 by měl HDP vzrůst o 1,1 % a v roce 2025 o dalších 2,5 %. Meziroční inflace by se kromě závěru roku 2024 měla pohybovat poblíž 2 %. Rovněž se očekává, že díky přetrvávající silné poptávce po práci a poklesu inflace porostou reálné mzdy. Na trhu práce se však nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků a navzdory slabé hospodářské dynamice by se tak míra nezaměstnanosti v roce 2024 mohla udržet na 2,6 % a v roce 2025 by mohla dokonce nepatrně klesnout. Autoři Zprávy o NPR 2024 očekávají, že běžný účet platební bilance dosáhne přebytku 1,4 % HDP a v roce 2025 bude vlivem oživení domácí poptávky vyrovnaný. Očekávaný schodek 2,8 % HDP snižuje konsolidační balíček, ukončená opatření související s energetickou krizí i ekonomické oživení. V roce 2025 by mělo dojít k další konsolidaci veřejných financí a snížení deficitu na 2,3 % HDP. Zadlužení sektoru vládních institucí by při nižší dynamice nominálního HDP mělo v roce 2024 dosáhnout 43,9 % HDP a dále vzrůst na 44,8 % HDP v roce 2025.

Digitální transformace

Z úspěšně realizovaných opatření v oblasti digitální transformace je možné zmínit např. spuštění projektu *eDoklady* a postupnou implementaci ověřování totožnosti pomocí aplikace *eDoklady* napříč státními orgány. Na podporu digitální transformace (především malých a středních) podniků **byla v rámci NPO zřízena evropská digitální centra inovací**. Postupně se v této oblasti realizují také projekty *Portál podnikatele*, *Databáze informačních povinností pro podnikatele* a *Jednotný portál evidence kontrol*. Vláda rozhodla o **vypsání nového výběrového řízení na dodavatele systému digitálního stavebního řízení**, protože současný systém nesplňuje technické ani právní požadavky. Do spuštění nového systému, plánovaného na 1. ledna 2028, bude zavedeno přechodné období, ve kterém úřady mohou používat starší software.

Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

V rámci komponenty NPO 2.4 *Rozvoj čisté mobility* se ČR zavázala urychlit výstavbu dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva a zvýšit podíl vozidel na alternativní pohony. Elektrifikace železniční dopravy, považovaná za vládní prioritu, se administrativně zjednodušuje a urychluje.

Pokud jde o přechod na čistší zdroje energie a obnovitelné zdroje energie /OZE/, vstoupily v platnost zákony označované jako *Lex OZE I*¹²¹ a *Lex OZE II*¹²² a v legislativním procesu je i *Lex OZE III*¹²³ a návrh zákona o urychlení využívání OZE¹²⁴. Spuštěno bylo *Elektroenergetické datové centrum*, jehož úkolem je zajištění všech nezbytných datových toků v této oblasti.

MPO provedlo posouzení postupu dosahování dekarbonizace dálkového vytápění v ČR a souladu s požadavky právních předpisů EU. Rovněž došlo k posouzení trajektorií udržitelného využívání bioenergie a dodávek biomasy v ČR a k vypracování plánu investic do zařízení na výrobu tepla a elektřiny v souladu se zásadou významně nepoškozovat životní prostředí.

Nová odpadová legislativa¹²⁵ podporuje přechod na oběhové hospodářství a reflektuje všechny závazné cíle vyplývající z přijaté evropské legislativy.

Ohledně snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru bylo podpořeno 400 projektů, přičemž byly vybrány pouze projekty v souladu s kritérii energetické účinnosti (docílení snížení spotřeby primární energie či v průměru snížení přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů v porovnání s předchozími emisemi minimálně o 30 %).

121 Tato novela zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon, usnadní výstavbu OZE (umožňuje provoz OZE s instalovaným výkonem do 50 kW bez licence od Energetického úřadu, pro malé OZE není vyžadováno rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas, instalace o výkonu nad 1 MW se nově řadí mezi stavby veřejného zájmu).

122 Podle této novely energetického zákona je od roku 2024 povoleno komunitní sdílení elektřiny, kdy je možné mj. sdílet elektřinu napříč celou elektrizační soustavou ČR.

123 Novela přináší klíčové změny v oblastech ukládání energie, flexibility sítí a agregace. Díky novým pravidlům budou moci spotřebitelé efektivněji řídit svou spotřebu a tím snížit své výdaje za elektřinu. Zároveň se posílí ochrana spotřebitelů.

124 Tento zákon by měl urychlit využívání OZE prostřednictvím definování akceleračních zón, kde budou záměry na využití OZE povolovány ve zjednodušeném režimu.

125 Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech; zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností; novela zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech); zákon č. 545/2020 Sb., kterým se mění zákon o obalech a o změně některých zákonů (změnový zákon), a zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Vzdělávání a trh práce

V oblasti předškolního vzdělávání je prioritou zvýšení kvality a jeho dostupnosti. Dokončují se práce na revizi národního kurikula – *rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*. V oblasti reform regionálního školství probíhá proces inovace oborové soustavy oborů vzdělání pro střední odborné vzdělávání.

V rámci projektu PROP probíhá od jara 2024 také aktivita zaměřená na ukončování etnické segregace ve vzdělávání skrz činnost zřizovatele škol. Financování projektu je zatím zajištěno do jeho konce, tedy konce roku 2025. Dalším opatřením pro snižování sociálního znevýhodnění je snaha zavést sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky. Ve snaze zlepšit inkluzivitu vzdělávacího systému plánuje MŠMT od roku 2025 financovat školní psychology a speciální pedagogy z rozpočtu státu.

Byl vytvořen a přijat *kompetenční rámec absolventa učitelství*, který představuje národní standard kvality pro absolventy učitelské přípravy. Rovněž bylo zavedeno tzv. *adaptační období pro začínající učitele*, které trvá dva roky a zahrnuje metodické vedení zkušeným učitelem.

S podporou NPO došlo k zvýšení kapacity vysokých škol a přizpůsobení studijních programů moderním trendům, zejména v souvislosti s vývojem digitálních technologií a pokrokem v environmentální udržitelnosti.

V oblasti aktivní politiky zaměstnanosti v letošním roce probíhá pilotní testování nového nástroje „integrační pracovní místo“.¹²⁶ ČR také pokračuje v krocích směřujících k legislativnímu zakotvení a podpoře sociální ekonomiky, včetně přijetí zákona č. 468/2024 Sb.¹²⁷ a připravuje se návrh na revizi chráněného trhu práce. Vysokou prioritou v oblasti zaměstnanosti zůstává podpora standardních rekvalifikací i těch zaměřených na digitální dovednosti.

Pokud jde o pracovní migraci, ČR pracuje na systému, který bude více odpovídat potřebám trhu práce s důrazem na podporu příchodu osob s vyšší kvalifikací. Za účelem podpory ekonomické soběstačnosti a využití kvalifikačního potenciálu zahraničních zaměstnanců připravilo MPSV ve spolupráci s MŠMT zázemí pro jazykové kurzy češtiny pro cizince.

Instituce, regulace a podpora podnikání

Jedním z hlavních kroků v oblasti posílení protikorupčního rámce bylo přijetí zákona č. 171/2023 Sb.¹²⁸ a souvisejícího změnového zákona. Další významnou reformou je reforma soudní, která se zaměřila na posílení legislativního rámce a zvýšení transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Rovněž byla vytvořena metodika pro měření korupce v ČR, která umožní efektivní a replikovatelný způsob měření přímých i nepřímých zkušeností s korupcí.

V oblasti modernizace státní správy je podporováno vytváření integrovaných a srozumitelných služeb pro občany (jedná se např. o eHealth, eJustice a eEducation), dále je rozšiřován datový fond a probíhá budování neveřejné síťové infrastruktury.

Výzkum, vývoj a inovace

V říjnu 2024 schválila vláda *Hospodářskou strategii České republiky: Česko do top 10* (viz též kapitola A.). Jejími klíčovými prvky jsou modernizace průmyslu a investice do vzdělání, výzkumu a infrastruktury. V této oblasti byla dále schválena *Národní strategie umělé inteligence České republiky 2030* a *Národní polovodičová strategie*.

¹²⁶ Tento nástroj poskytuje zaměstnavatelům mzdový příspěvek na vytvoření pracovních míst, přičemž zaměstnavatelé jsou zároveň povinni pravidelně umožňovat zaměstnancům jejich účast na integračních a vzdělávacích aktivitách v průběhu výkonu jejich pracovní činnosti.

¹²⁷ Zákon č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.

¹²⁸ Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů.

Zdraví a odolnost obyvatel

Pro ČR je strategickou prioritou zajištění dostupnosti léčiv, a proto vstoupila v účinnost klíčová část zákona č. 378/2007 Sb.^{129, 130}

MPSV a MZd v dubnu 2024 představily společný návrh změnového zákona o sociálně-zdravotním pomezí, který umožní poskytování komplexní péče v lůžkových zdravotnických zařízeních, pobytových a ambulantních sociálních službách a centrech duševního zdraví.

V rámci realizace NPO došlo ke spuštění základní platformy elektronického systému pro řízení, správu a hodnocení vzdělávání zdravotnických pracovníků.

Energetika – REPowerEU

Strategickou prioritou nadále zůstává hledání alternativ k dovozu zemního plynu z Ruské federace. V souvislosti s tím ČR s podporou Komise vyjednala zrušení mimořádného poplatku za skladování plynu v Německu (od 1. ledna 2025), zahájila stavbu terminálu *Stade* na zkapalněný zemní plyn a pokračovala v přípravách na zkapacitnění ropovodu TAL¹³¹.

Byl vyhlášen vítěz největšího tendru novodobé historie ČR, tj. tendru na nové jaderné bloky v Dukovanech. Jeden z neúspěšných kandidátů však požádal o soudní přezkum tohoto tendru a celá věc zatím není uzavřená.

Pokračují práce na projektu horkovodu z dukovanské jaderné elektrárny do Brna (aktuálně je jeho deklarovaná cena 19 mld. Kč).

Bydlení

V legislativní oblasti prošel prvním čtením ve Sněmovně zákon o podpoře bydlení, jehož prostřednictvím bude plněno jedno z doporučení Rady pro ČR. Účinnost tohoto zákona je plánována na leden 2026. MF připravilo vyhlášku cenových map nájemného, která umožní počínaje 1. lednem 2025 publikovat modelový pohled na tržní nájemné v ČR, čímž poskytne podklad pro výpočet dostupného nájemného.

¹²⁹ Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech).

¹³⁰ Držitel rozhodnutí o registraci léčiva má povinnost zajistit pro pacienty v ČR dodávky léčivého přípravku, pro který oznámil přerušení nebo ukončení uvádění na trh v ČR, v množství odpovídajícím 1–2 průměrným měsíčním dodávkám léku, příp. léku, který jej může nahradit. U léků s „omezenou dostupností“ platí zákaz jejich distribuce do zahraničí a povinnost lékáren a distributorů hlásit skladové zásoby těchto léčiv. Pacienti mají na základě hlášení lékáren skrze eRecept nově možnost identifikovat, které lékárny léčivem disponují.

¹³¹ Na centrálním tankovišti ropy v Nelahozevsi bylo instalováno potrubí, které propojuje tankoviště s ropovodem IKL.

D.3.3 ZMĚNY V EVROPSKÉM SEMESTRU

Od roku 2025 dochází ke změnám ve správě hospodářských záležitostí EU (tzv. *Economic Governance Review*) a Zpráva o NPR stejně jako samotný NPR, které byly dlouhá léta významnými dokumenty evropského semestru, byly v roce 2024 vypracovány naposledy.¹³²

Semestr se prokázal jako vhodný zastřešující rámec, pod který byly začleněny nové iniciativy. K těm patří zejména *evropský pilíř sociálních práv*, *rámec pro sociální konvergenci*, RRF a také tzv. ozeleňování evropského semestru (včetně sledování implementace *Cílů udržitelného rozvoje OSN*).

Výše uvedená změna se v praxi projeví nahrazením každoročního NPR a konvergenčního programu střednědobým fiskálně-strukturálním plánem /FSP/. FSP je koncipován na čtyři roky (tj. 2025–2028) a vedle fiskálních závazků obsahuje i popis připravovaných klíčových reforem a veřejných investic, které pomohou splnit doporučení Rady pro jednotlivé ČS¹³³ a také společné priority EU.

V prostředí ČR byl první FSP vypracován Ministerstvem financí ve spolupráci s Úřadem vlády a s příslušnými ministerstvy a vláda jej schválila dne 16. října 2024. FSP byl následně zaslán Komisi k posouzení.

¹³² První NPR byl v ČR vypracován na období 2008–2010, následně v souladu se zavedením legislativy byl NPR od roku 2011 vypracováván každoročně.
¹³³ Country Specific Recommendations, CSRs.

E. SEKTOROVÉ ZÁLEŽITOSTI 2024

E.1 PŘÍJMY SE VZTAHEM KE ZDROJŮM ROZPOČTU EU

E.1.1 VÝVOJ V OBLASTI ZDROJŮ PŘÍJMŮ EU V LETECH 2023 A 2024

V roce 2023 bylo dořešeno nastavení systému vlastních zdrojů¹³⁴, z nichž by mělo pocházet téměř 60 % příjmů rozpočtu EU. Jedná se o následující zdroje financování:

- **vlastní zdroj odvozený z hrubého národního důchodu zajišťuje 39 % celkových příjmů EU** a vychází z jednotné sazby, která je uplatněna na HND členských států za účelem zajištění vyrovnaného rozpočtu příjmů a výdajů EU;
- **vlastní zdroj odvozený z daně z přidané hodnoty tvoří 9 % celkových příjmů EU** a příspěvky z tohoto zdroje se vypočítávají na základě jednotné sazby ve výši 0,3 %, přičemž zdanitelný základ DPH každého ČS je omezen na 50 % jeho HND;
- **tradiční vlastní zdroje zabezpečují 9 % celkových příjmů EU** a tvoří je dovozní cla a dávky z cukru, vybírané ČS, které si ponechávají 25 % z takto vybraných částek na pokrytí nákladů spojených s jejich výběrem;
- **vlastní zdroj z nerecyklovaných plastových obalových odpadů by měl tvořit 3 % příjmů EU.** Tento nový vlastní zdroj je účinný od 1. ledna 2021 a je stanoven na základě hmotnosti nerecyklovaných plastových odpadů vyprodukovaných v daném ČS, přičemž sazba činí 0,80 € za kilogram. Poplatek má představovat určitou pobídku pro ČS, aby posilovaly oběhové hospodářství a podporovaly recyklaci.

Systém vlastních zdrojů se zároveň používá k napravení rozpočtové nerovnováhy mezi čistými příspěvky ČS. Paušální opravy v období 2021–2027¹³⁵ budou i nadále snižovat roční příspěvek odvodů dle HND pro Nizozemsko, Rakousko, Švédsko, Dánsko a Německo.

K financování rozpočtu¹³⁶ se mimo výše uvedených zdrojů dále využívají ostatní příjmy (např. pokuty firem za porušení soutěžního práva EU), zůstatek přenesený z předchozího roku a výpůjčky.

Od schválení stávajícího dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021–2027 v roce 2020 čelí EU dříve neočekávaným a bezprecedentním výzvám, a to počínaje důsledky pandemie covidu-19, přes invazi Ruska na Ukrajinu až po období vysoké inflace a související růst úrokových sazeb.¹³⁷ V prvních letech provádění VFR byly k řešení mnoha problémů hojně využívány zvláštní nástroje, bylo však zřejmé, že bude nutné přijmout další opatření, protože rozpočtové možnosti pro řešení těchto situací v rámci VFR byly omezené.

Komise již na konci roku 2021 představila návrh na novou generaci vlastních zdrojů,¹³⁸ z nichž jeden je založený na příspěvcích evropského systému pro obchodování s emisemi /ETS/¹³⁹, další na mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích¹⁴⁰ a třetí na podílu zbytkových zisků největších nadnárodních společností, které se budou přerozdělovat ČS podle dohody OECD/G20 o prvním pilíři. Do rozpočtu EU by se mělo odvádět 25 % příjmů ze systému dražeb emisních povolenek, 75 % příjmů z mechanismu uhlíkového vyrovnání a 15 % podílu ze zbytkových zisků přerozdělených ČS. Komise se navíc zavázala, že do konce roku 2023 předloží další návrhy nových vlastních zdrojů.

134 Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020, o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom.

135 *Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček na podporu oživení*, Evropská rada a Rada Evropské unie, 2022.

136 *Fakta a čísla o Evropské unii – Příjmy Unie*, Evropský parlament, 2023.

137 *Rozpočet EU: Komise navrhuje posílit dlouhodobý rozpočet EU tak, aby lépe řešil nejnaléhavější výzvy současnosti*, Evropská komise, 2023.

138 Návrh rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053, o systému vlastních zdrojů Evropské unie, COM(2021) 570 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.

139 Z angl. *European Union Emissions Trading System* – EU ETS.

140 Z angl. *Carbon Border Adjustment Mechanism* – CBAM.

V červnu roku 2023 předložila Komise návrh druhého balíčku vlastních zdrojů.¹⁴¹ Tento návrh zahrnoval dočasný statistický vlastní zdroj placený jako vnitrostátní příspěvek ze zisku společnosti ve výši 0,5 % pomyslného základu zisku společností v EU.¹⁴² Tato varianta však nakonec bude nahrazena skutečným vlastním zdrojem založeným na zdanění právnických osob, jenž bude příspěvkem z budoucího rámce *Podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů (BEFIT) /BEFIT/*. **Tato iniciativa sestává ze tří návrhů na zjednodušení daňových pravidel, které by měly zaručit jistotu malým i velkým podnikům v EU:**

- **směrnice o stanovování převodních cen¹⁴³ zajistí společný přístup k převodním cenám v rámci EU;**
- **daňový systém založený na vnitrostátním pravidlu ústředí umožní malým podnikům v rámci přeshraničního podnikání v EU jednat pouze s jednou daňovou správou;**
- **BEFIT zavede společný systém pro výpočet základu daně u různých skupin společností v celé EU.**

Návrh rovněž předpokládá zvýšení sazby uplatňované na vlastní zdroj ze systému ETS z 25 % na 30 % z důvodu rostoucí ceny uhlíku.

Aby mohly být nové vlastní zdroje začleněny do rozpočtu EU, je třeba změnit dva klíčové právní předpisy, a to rozhodnutí o vlastních zdrojích a nařízení o stávajícím dlouhodobém rozpočtu EU na období 2021–2027, tedy VFR21+.

V návaznosti na provedenou analýzu¹⁴⁴ zveřejnila Komise dne 20. června 2023 návrh střednědobé revize VFR21+, jehož cílem je zajistit, aby rozpočet EU mohl v nadcházejících letech plnit příslušné cíle. Revize byla cílená a reagovala na politické priority a nové výzvy, kterým EU v současnosti čelí – pomoc Ukrajině zasažené válečným konfliktem,¹⁴⁵ podpora členským státům v boji s migrací a vnějšími výzvami a vytvoření *Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP)*¹⁴⁶, jejíž podstatou má být posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti strategických sektorů evropského průmyslu v oblasti deep-tech inovací a digitálních technologií, čistých technologií a biotechnologií. Rada přijala 29. února 2024 revidované znění návrhu Komise¹⁴⁷, kterým se mění nařízení stanovující VFR21+.

Podle pracovního programu Komise na rok 2025¹⁴⁸ bude cílem dospět k finální podobě nových vlastních zdrojů v tomto roce. V návaznosti na budapeštské prohlášení k *Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy*¹⁴⁹ vyzvala Komise v listopadu 2024 Radu k urychlenému obnovení prací na otázce nových vlastních zdrojů.

V červnu 2024 vydala Komise **Výroční zprávu o zdanění 2024¹⁵⁰ /Zpráva o zdanění/**, která poskytuje přehled a analýzu současného stavu zdanění a daňových systémů v ČS. Zpráva o zdanění se zabývá jak nedávnými reformami daňových systémů, tak změnami hlavních ukazatelů, které Komise používá k hodnocení daňových politik v ČS a na úrovni EU. Vedle toho se Zpráva o zdanění zaměřuje na přínos daňových systémů ke konkurenceschopné a prosperující ekonomice EU, což je jeden ze strategických cílů aktuálně vytyčených Radou. V posledních letech však byla daňová politika významně ovlivněna daňovými opatřeními, která byla přijata na pomoc domácnostem a podnikům v podmínkách vysoké inflace.

141 Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Upravený balíček pro novou generaci vlastních zdrojů*, COM(2023) 330 v konečném znění ze dne 20. června 2023.

142 Na základě hrubého provozního přebytku za sektory finančních a nefinančních podniků vypočteného Eurostatem.

143 Návrh směrnice Rady o stanovování převodních cen, COM(2023) 529 v konečném znění ze dne 12. září 2023.

144 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: *Revize víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v polovině období*, COM(2023) 336 v konečném znění ze dne 20. června 2023.

145 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, o zřízení nástroje pro Ukrajinu, COM(2023) 338 v konečném znění ze dne 20. června 2023.

146 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění se směrnice 2003/87/ES, nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241, COM(2023) 335 v konečném znění ze dne 20. června 2023.

147 Nařízení rady (EU, Euratom) 2024/765 ze dne 29. února 2024, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027.

148 *Commission work programme 2025*, COM(2025) 45 v konečném znění ze dne 11. února 2025.

149 *Budapeštské prohlášení o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy*, 8. listopadu 2024.

150 *Annual Report on Taxation 2024*, Generální ředitelství pro daňovou a celní unii, Evropská komise, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2024.

Zpráva o zdanění uvádí, že v roce 2022 činily daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení 40,2 % HDP v celé EU, což bylo o 0,4 p. b. bodu méně než v roce 2021. **EU se silně spoléhá na zdanění práce, které včetně příspěvků na sociální zabezpečení tvoří více než polovinu všech daňových příjmů EU jako celku /EU-27/.** Významným zdrojem příjmů je také DPH, která v roce 2022 tvořila celkem 18,6 % všech daňových příjmů EU-27 a daň z příjmu právnických osob, která se na celkových daňových příjmech podílela z 8,1 %. Zpráva o zdanění dále uvádí, že environmentální zdanění je v mnoha ČS stále nedostatečně využíváno, dokonce v řadě států v posledním desetiletí pokleslo. Mezi jednotlivými státy však existují značné rozdíly. Právě na environmentální daně by však bylo vhodné přesunout část daňové zátěže z přímých daní, což by podpořilo udržitelný růst.

Ke zdanění práce Zpráva o zdanění dále uvádí, že **v souvislosti s úbytkem práceschopného obyvatelstva a současného napjatého trhu práce v EU můžou změny ve zdanění situaci na trhu práce nezanedbatelně ovlivnit a také významně působit na ekonomickou výkonnost.** Průměrný daňový „klín“ na práci (měřítko daňového zatížení práce) zůstává v EU poměrně vysoký, když v roce 2023 dosáhl 41,6 %. Rozdíly mezi jednotlivými zeměmi jsou značné, ale průměr EU-27 je vysoko nad průměrem OECD (34,6 %).

Zpráva o zdanění poukazuje na daňové aspekty související se stárnutím populace a zdůrazňuje, že navzdory navrhovaným důchodovým reformám představuje očekávané snížení populace v produktivním věku přetrvávající výzvu pro veřejné finance s nutností dalších politických opatření. Klíčové bude udržet či rozšířit všeobecný daňový základ, aniž by to odrazovalo investiční aktivitu, pracovní úsilí a ekonomický vývoj.

Další významnou strukturální změnu se zásadními dopady pro daňové systémy představuje digitalizace. Technologické změny a digitalizace mění stávající výrobní, pracovní a spotřební chování. Pokroky ve využívání umělé inteligence představují potenciál pro zlepšení výběru a kontroly daní. Zpráva o zdanění uvádí, že digitalizace výrazně zjednodušila procesy pro daňové poplatníky, digitální výkaznictví mělo přínos v boji proti daňovým únikům a podvodům s DPH. Posun ve spolupráci a sdílení informací při řešení problematických oblastí souvisejících se zdaněním přispěl k účinnějšímu zdanění v celé EU. **Výzvu pro daňové systémy představuje i změna klimatu a energetická závislost.**

Zpráva o zdanění také zmiňuje nedávné reformy v oblasti daní v jednotlivých ČS. Ty reformovaly daňový systém různými způsoby s cílem zvýšit dodatečné příjmy ke kompenzaci jejich očekávaného poklesu spojeného s jinými opatřeními. ČR např. zvýšila sazbu daně z příjmů právnických osob, sazbu daně z nemovitých věcí a daně z hazardních her. Na druhou stranu došlo ke sjednocení snížených sazeb DPH do jedné a snížení spotřební daně z motorové nafty. ČR patřila k řadě zemí, které zavedly dočasná opatření (tzv. solidární příspěvek podle nařízení 2022/1854¹⁵¹) aplikovatelná na mimořádný obrát nebo zisky podniků v odvětví energetiky. Většina nedávných daňových reforem v oblasti zdraví je zaměřena na zvýšení spotřebních daní nebo sazeb DPH u tabákových a nikotinových výrobků a alkoholu. S cílem zjednodušit daňový systém zrušila ČR slevu na dani pro studenty a slevu na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení.

Zpráva o zdanění opakovaně upozorňuje na skutečnost, že v některých zemích představují příjmy z pojistného na sociální zabezpečení vysoký podíl na celkových daňových příjmech (v českém daňovém systému představují 46 %). Naproti tomu Dánsko nevybírá téměř žádné pojistné a financuje služby sociálního státu převážně z obecných daní, přičemž daň z příjmů fyzických osob tvoří více než 55 % všech daňových příjmů. V České republice tvoří tato daň maximálně 10 % celkových daňových příjmů. Příjmy z daně z nemovitých věcí jsou v ČR velmi nízké.

Na konci roku 2024 vydala Komise dvanáctou zprávu o výběru DPH¹⁵². Jedná se o každoroční zprávu o výpadku příjmů DPH (tzv. daňová mezera DPH)¹⁵³, která měří účinnost opatření v oblasti vynucování předpisů týkajících se DPH v každém ČS. Zpráva o výběru DPH odhaduje ušlé příjmy v důsledku podvodů s DPH, ale také v důsledku úpadků, nesprávného vyplňování údajů v daňových přiznáních včetně daňových úniků a vyhýbání se daňovým povinnostem.

151 Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022, o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie.

152 VAT gap in the EU – 2024 report, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

153 Daňová mezera je odhadovaný rozdíl mezi teoretickou výší daně a částkou DPH, která byla v daném roce skutečně vybrána.

Zpráva o výběru DPH uvádí roční odhady výpadku příjmů z DPH pro EU-27 za pětileté období 2018–2022. **Celkově se daňová mezera DPH v zemích EU-27 v roce 2022 meziročně zvýšila o 13,3 mld. € a dosáhla 89,3 mld. €** (tj. 7 % celkové daňové povinnosti na DPH).¹⁵⁴ Kolem odhadů pro roky 2020 a 2021 však panuje velká nejistota z důvodu turbulentních podmínek v těchto letech a nižší kvality dat, resp. výrazné revize dostupných dat.¹⁵⁵ Zpráva o výběru DPH tak doporučuje porovnávat odhady pro rok 2022 s odhady pro poslední předpandemický rok 2019. **Proti roku 2019 se v roce 2022 daňová mezera DPH snížila o 35 mld. €.** To znamená, že snížení daňové mezery DPH pozorované během pandemie covidu-19 z velké části přetrvalo do roku 2022.

Poslední zpráva o výběru DPH rovněž zdůrazňuje, že cílená politická opatření měla výrazný vliv na vývoj daňové mezery DPH. Jedná se zejména o opatření související s digitalizací daňových systémů, hlášením transakcí v reálném čase a elektronickou fakturací. Zpráva o výběru DPH dále zdůrazňuje, že probíhající reformy jsou zásadní pro další snížení daňové mezery DPH, zajištění účinnějšího výběru daní a prevenci podvodů. Současně ze závěrů zprávy vyplývá, že efektivita opatření jako jsou EET nebo povinná hlášení o DPH závisí více na podobě digitálního řešení, nastavení kontrolních nástrojů a kvalitě příslušných finančních správ (resp. digitalizace veřejné infrastruktury a digitální dovednost zaměstnanců ve veřejné správě) než na jejich samotné existenci. Zpráva o výběru DPH dále uvádí, že zavedení povinného reportingu DPH v zemích jako Polsko, Rumunsko a Slovensko vedlo k průměrnému poklesu daňové mezery o 5 p. b. Povinné registrační pokladny pak dávají smíšený obrázek – v Maďarsku daňová mezera DPH po jejich zavedení klesla o 3,2 p. b., v Rumunsku o 1,6 p. b., ale v Polsku nebo na Slovensku k žádným výrazným změnám nedošlo. Naopak jiné země vykazují prokazatelné zlepšení daňové mezery DPH i bez nových opatření.

Zpráva o výběru DPH se též ve větším rozsahu zaměřila na posouzení nevybraných příjmů z DPH z důvodu snížených sazeb a výjimek a poskytuje hypotetický scénář, ve kterém jsou zrušeny všechny uplatnitelné výjimky a snížené sazby DPH. V takovém scénáři by jednotná zákonná sazba DPH, která by zachovala stejnou výši příjmů z DPH, mohla být o téměř 5 p. b. nižší, než je její aktuální výše, a činila by v průměru v EU-27 cca 16,6 %.

V České republice dosáhla daňová mezera DPH v roce 2022 výše 4,2 %, meziročně tak poklesla o 2,5 p. b. a klesající trend by měl podle Komise pokračovat i dále. V roce 2019 přitom dosahovala daňová mezera DPH v České republice 13,5 %, od té doby setrvale klesá a aktuálně se nachází pod průměrem EU-27.

V lednu 2024 Komise předložila doporučení¹⁵⁶ k zahájení jednání s Lichtenštejnským knížectvím, Republikou San Marino, Andorským knížectvím, Švýcarskou konfederací a Monackým knížectvím o změně dohod o automatické výměně informací. Těchto pět dohod poskytuje právní základ pro vzájemnou automatickou výměnu informací o finančních účtech mezi každým z 27 členských států EU a každou z těchto zemí mimo EU v souladu se společným standardem pro oznamování vypracovaným OECD¹⁵⁷. Důležité změny společného standardu pro oznamování byly schváleny na mezinárodní úrovni dne 26. srpna 2022¹⁵⁸ a provedení je plánováno od 1. ledna 2026. Provádění těchto změn v rámci EU bylo zahrnuto do sedmé změny směrnice 2023/2226¹⁵⁹ (DAC8).

Změny rozšiřují oblast působnosti společného standardu pro oznamování s cílem zajistit pokrytí produktů elektronických peněz a digitálních měn centrálních bank. Změny dále zlepšují postupy náležité péče a výstupy z oznamování, aby se pro daňové správy zvýšila využitelnost informací podle společného standardu pro oznamování a aby se, pokud možno omezila zátěž finančních institucí. Aktualizovaný společný standard pro oznamování nyní rovněž obsahuje ustanovení k zajištění účinné interakce mezi společným standardem pro oznamování a samostatným *rámcem pro oznamování kryptoaktiv* /CARF/¹⁶⁰, který byl do-

154 Nejnižší daňová mezera DPH v relativním vyjádření byla vyčíslena v Kypru (–0,7 %), v Portugalsku (1,3 %) a Irsku (1,7 %) a naopak největší v Rumunsku (30,6 %). Nominálně byla nejvyšší daňová mezera DPH zaznamenána v Itálii (16,3 mld. €). Nejvýznamnějšího meziročního snížení mezery DPH dosáhly Kypr, Lotyšsko a Rumunsko.

155 Zpráva o výběru DPH poukazuje na výrazné přehodnocení daňové mezery DPH v případě roku 2021 z důvodu revize národních účtů a údajů ohledně příjmů z DPH za roky 2020 a 2021 z důvodu aktualizovaných informací o odkladech plateb daně během pandemie covidu-19.

156 Doporučení pro rozhodnutí Rady, kterým se Komise zmocňuje k zahájení jednání o změně pěti dohod o automatické výměně informací o finančních účtech s cílem zlepšit dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací, Lichtenštejnským knížectvím, Andorským knížectvím, Monackým knížectvím a Republikou San Marino, COM(2024) 11 v konečném znění ze dne 17. ledna 2024.

157 Stejný standard se uplatňuje v rámci EU pro výměnu informací o finančních účtech mezi jejími členskými státy podle směrnice Rady 2014/107/EU ze dne 9. prosince 2014, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní.

158 *International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters*, OECD, 2023.

159 Směrnice Rady (EU) 2023/2226 ze dne 17. října 2023, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní.

160 Z angl. *Crypto-Asset Reporting Framework*.

hodnut na mezinárodní úrovni ke stejnému datu jako aktualizace společného standardu pro oznamování. Tato ustanovení umožňují omezit případy duplicitního oznamování a zároveň zachovat maximální objem provozní flexibility oznamujících finančních institucí, na které se rovněž vztahují povinnosti podle CARF.

V červenci 2024 Komise předložila návrh směrnice¹⁶¹ a návrh prováděcího nařízení Rady¹⁶², které se týkají povinnosti zavést elektronické osvědčení o osvobození od daně, které potvrzuje, že určité plnění splňuje podmínky pro zvláštní osvobození od daně podle čl. 151 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2006/112/ES¹⁶³ /směrnice o DPH/. Tyto návrhy reflektují rostoucí požadavky na digitalizaci a snížení administrativní zátěže podniků, které mají nahradit původně požadovaný papírový ručně podepsaný dokument dokumentem v elektronické podobě opatřeným elektronickým podpisem. ČS mají na implementaci do národních předpisů čas do 30. června 2026.

V červenci 2024 dále Komise předložila EP a Radě hodnotící zprávu¹⁶⁴ na základě informací získaných od ČS o uplatňování ustanovení směrnice 2016/1065¹⁶⁵ z hlediska DPH, zejména s ohledem na definici poukazů¹⁶⁶, na pravidla DPH týkající se zdanění poukazů v distribučním řetězci a na nevyčerpané poukazy. Tato zpráva analyzuje obecné plnění pravidel DPH týkajících se poukazů podle pěti kritérií (účinnost, účelnost, relevance, soudržnost a přidaná hodnota EU) za dobu čtyř let od jejich prvního uplatnění v roce 2019. Z této zprávy vyplývá, že cílů směrnice 2016/1065 bylo většinou dosaženo, přičemž některé specifické otázky jejího uplatňování je třeba ještě vyřešit. Zpráva však poukazuje především na skutečnost, že uplynulo několik let a většina ČS ještě nemá k řádnému posouzení účinnosti pravidel pro DPH týkajících se poukazů dostatek informací.

Komise přijala v říjnu 2024 návrh na změnu směrnice o správní spolupráci v oblasti daní, tzv. DAC9¹⁶⁷. Návrh směrnice DAC9 má usnadnit společnostem jejich oznamovací povinnosti vyplývající z druhého pilíře směrnice 2022/2523¹⁶⁸. Nově budou moci nadnárodní podniky podat jedno informační přiznání k dorovnávací dani na centrální úrovni za celou skupinu. Za tímto účelem bude zaveden standardizovaný formulář a systém vzájemné výměny informací mezi daňovými orgány.

V listopadu 2024 schválila Rada pro hospodářské a finanční věci balíček opatření ViDA¹⁶⁹ *DPH v digitálním věku*, který byl navržen v roce 2022. Jedná se o rozsáhlý reformní balíček, jehož cílem má být modernizovat a zjednodušit systémy DPH v EU. Jednou ze změn je zavedení systému digitálního výkaznictví DPH v reálném čase prostřednictvím elektronické fakturace. Tento systém má být zaveden od 1. července 2030 s cílem rychlejšího odhalování podezřelých nebo podvodných transakcí. Další změnou je zavedení institutu domnělého poskytovatele pro online platformy (v odvětví krátkodobého ubytování a osobní dopravy), který bude zodpovědný za výběr a odvod DPH, když samotní poskytovatelé těchto služeb DPH neodvádějí. Poslední změna se týká rozšíření jednotného správního místa, které podnikům umožní snazší registraci a odvod DPH u transakcí napříč ČS.

V prosinci přijala Rada směrnici 2025/50¹⁷⁰, jejímž cílem je zvýšit spolehlivost a efektivnost postupů v oblasti srážkové daně v EU pro přeshraniční investory, vnitrostátní daňové orgány a finanční zprostředkovatele (např. banky, investiční platformy). Nová právní úprava zavede jednotný elektronický certifikát o daňovém rezidentství, kde bude uvedeno, dle kterých smluv o zamezení dvojího zdanění je rezidentství posuzováno. Certifikát bude platit jeden kalendářní rok. Další část směrnice zavádí nové postupy v oblasti refundace srážkové daně pro výnosy z dividend. Jedná se zejména o zrychlení procesu refundace a odstranění nadměrného daňového zatížení drobných investorů v EU. V souvislosti s tím počítá směrnice se

161 Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o elektronické osvědčení o osvobození od daně z přidané hodnoty, COM(2024) 278 v konečném znění ze dne 8. července 2024.

162 Návrh prováděcího nařízení Rady, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o elektronické osvědčení o osvobození od daně z přidané hodnoty, COM(2024) 279 v konečném znění ze dne 8. července 2024.

163 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty.

164 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 410b směrnice o DPH o uplatňování pravidel DPH týkajících se poukazů – definice, distribuční řetězce a nevyčerpané poukazy, COM(2024) 307 v konečném znění ze dne 22. července 2024.

165 Směrnice Rady (EU) 2016/1065 ze dne 27. června 2016, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zacházení s poukazy.

166 „Poukazem“ se rozumí nástroj, se kterým je spojena povinnost přijmout jej jako protiplnění nebo část protiplnění za dodání zboží nebo poskytnutí služby a u kterého je na nástroji samotném nebo v související dokumentaci, včetně podmínek pro jeho použití, uvedeno zboží, jež má být dodáno, či služba, jež má být poskytnuta, nebo totožnost jejich potenciálních dodavatelů či poskytovatelů.

167 Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní, COM(2024) 497 v konečném znění ze dne 28. října 2024.

168 Směrnice Rady (EU) 2022/2523 ze dne 14. prosince 2022, o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii.

169 *VAT in the Digital Age*. Schváleno Evropským parlamentem dne 12. února 2025.

170 Směrnice Rady (EU) 2025/50 ze dne 10. prosince 2024, o rychlejší a spolehlivější úlevě z nadměrných srážkových daní.

zavedením institutu certifikovaného finančního zprostředkovatele /CFI/. CFI budou zapsáni v národních registrech finančních zprostředkovatelů a budou moci žádat o refundaci srážkové daně místo investora samotného. ČR návrh směrnice v tomto bodě odmítala, protože zdaňuje dividendy srážkovou daní přímo u společnosti, která je vyplácí. Finální úprava směrnice ale umožňuje státům, které mají zaveden komplexní systém srážky u zdroje a zároveň nemají příliš rozvinutý kapitálový trh, neimplementovat tuto část směrnice. Proto ČR nebránila přijetí směrnice, ale také nepředpokládá uvedenou povinnost v ČR aplikovat.

E.1.2 VÝVOJ V OBLASTI ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ V ČR V ROCE 2024

V roce 2024 byl zákon č. 235/2004 Sb.¹⁷¹ /zákon o DPH/ novelizován z důvodu transpozice směrnice Rady, kterou se mění směrnice o DPH. Malé podniky se sídlem v jiném ČS, které za kalendářní rok nepřekročí tuzemský obrát 2 mil. Kč, nebudou v ČR spadat do režimu plátců DPH. Totéž platí i pro české malé podniky, které budou chtít využít tohoto osvobození v jiných ČS.

Novela zákona o DPH dále přináší i změnu v počítání obrátu firem. Do konce roku 2024 se obrát počítal za období 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Nově se od 1. ledna 2025 počítá za kalendářní rok, s čímž souvisí i změna v nastavení lhůt vzniku plátcovství. Malé podniky, které v průběhu roku překročí obrát 2 mil. Kč, se stanou plátcem DPH až od 1. ledna následujícího kalendářního roku. Pokud se budou chtít stát plátcí DPH hned od druhého dne po překročení tohoto obrátu, musí o této skutečnosti informovat správce daně ve včas podané přihlášce k registraci. V případě, že obrát v tuzemsku překročí částku 2 536 500 Kč (společná unijní částka je 100 tis. €), stane se subjekt plátcem DPH hned následující den.

Novela také zpřesnila podmínky v oblasti sazeb daně ve stavebnictví, osvobození od daně v případě dodání staveb a pozemků, rozšiřuje možnosti v oblasti nedobytných pohledávek nebo nově zavádí institut vrácení DPH v případě bezdůvodného obohacení.

Dále obsahuje i zrušení vrácení daně osobám se zdravotním postižením při nákupu automobilu, které je kompenzováno změnou zákona v gesci MPSV tak, aby nedošlo k výpadku podpory pro osoby se zdravotním postižením. Na základě přijatého pozměňovacího návrhu dochází k navýšení příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla o 85 000 Kč.

V roce 2024 došlo k řadě daňovým změn, a to v souvislosti s účinností tzv. konsolidačního balíčku. U daně z přidané hodnoty došlo ke sloučení snížených sazeb daně do jedné ve výši 12 %. Pro některé produkty a služby se jednalo o snížení, protože byly do konce roku 2023 zařazeny do patnáctiprocentní sazby (potraviny, stavební práce, zdravotnické potřeby, krmivo pro zvířata a pohřební služby). Pro zbylé kategorie tato změna představuje zvýšení snížené sazby z původních 10 %. Sem se řadí především léky včetně kojenecké výživy, dodávky tepla, vodné a stočné, ubytovací služby, městská hromadná doprava, stravovací služby, noviny, časopisy a vstupenky na kulturu a sportovní akce. **Od ledna 2024 se plošně zrušily vybrané slevy daně z příjmů fyzických osob,** a to sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení (tzv. školkovné) a daňová sleva na studenta, a rovněž došlo k omezení uplatnění slevy na manžela/ku. **Zaměstnanci hradí od ledna 2024 nově odvod na nemocenské pojištění ve výši 0,6 % a mají stanoven limit pro zdanění nepeněžních benefitů. Konsolidační balíček upravuje také odvod sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění z dohod o provedení práce.**

Osoby samostatně výdělečně činné, které hradí minimální odvody na sociální zabezpečení, mají zvýšený minimální základ na 30 % průměrné mzdy v roce 2024. Od roku 2024 je maximální daňově uznatelná částka na pořízení osobního automobilu (kategorie M1) omezena na 2 mil. Kč. Sazby daně z nemovitých věcí vzrostly v průměru na 1,8násobek stávajících sazeb.

¹⁷¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

V průběhu roku 2024 došlo k novelizaci tzv. konsolidačního balíčku. Změny se týkají např. stravování bývalých zaměstnanců, kulturních a sportovních akcí pořádaných zaměstnavatelem pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky atp.

V roce 2024 pokračovalo postupné zvyšování spotřební daně z tabákových výrobků a zahřívání tabákových výrobků. Od 1. února 2024 došlo ke zvýšení sazeb spotřební daně z cigaret, tabáku ke kouření, doutníků a cigarillos o 10 %. V období let 2025–2027 sazby spotřební daně u těchto výrobků dále porostou, a to tempem 5 % ročně. V období 2024–2027 dojde k pravidelnému zvyšování sazby daně u zahřívání tabáku o 15 %. Od 1. dubna 2024 byla zavedena spotřební daň u e-cigaret a nikotinových sáčků. **Sazba spotřební daň z lihu se v roce 2024 zvýšila o 10 %.**

E.2 VÝDAJE NA PODPORU POLITIKY SOUDRŽNOSTI

Tuto podkapitolu zpracoval na žádost NKÚ v podobě uceleného textu MMR-NOK.

Rok 2024 se vyznačoval uzavíráním PO14+ (bod E.2.1) a nástroje REACT-EU¹⁷² (bod E.2.2) na jedné straně a intenzivním čerpáním alokace na PO21+ (bod E.2.3) na straně druhé. Autoři textu rovněž přinášejí aktuální informace o průběhu příprav na PO28+ (bod E.2.4).

E.2.1 SOUHRNNÁ INFORMACE O UZAVŘENÍ PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2014–2020

České republice se podařilo vyčerpat celou alokaci pro PO14+, nadále však probíhá proces uzavírání a závěrečná administrace. Příjemcům bylo ke konci února 2025 proplaceno 678,8 mld. Kč, tj. 103,6 % celkové alokace. Do Komise byly odeslány žádosti o průběžnou platbu v celkové hodnotě 674,1 mld. Kč, tj. 102,8 % celkové alokace.

Proces uzavírání byl po sérii legislativních změn reagujících na krizi související s pandemií covidu-19, migrací uprchlíků či vysokými cenami energií ovlivněn také nařízením STEP. Toto nařízení, které bylo přijato s cílem podpořit evropský průmysl a investice do klíčových technologií, zároveň poskytlo ČR dodatečnou flexibilitu a likviditu při řešení dopadů výše uvedených krizí, což usnadňuje hladké uzavření PO14+.

V rámci uzavírání PO14+ byly odeslány do Komise závěrečné zprávy / poslední výroční zprávy čtyř OP, a to OPTP14+, OPD14+, OPZ a OPR14+. Ostatní OP využívají prodloužených lhůt pro zaslání poslední žádosti o platbu a předložení závěrečných dokumentů v souladu s nařízením STEP a závěrečné dokumenty budou odesílat až na začátku roku 2026.

Fondy EU přinesly v PO14+ řadu prokazatelných výsledků. Pomáhají zásadním způsobem zlepšovat kvalitu životního prostředí, podporují výzkum, vývoj a inovace /VaVal/, zlepšují konkurenceschopnost ČR i dopravní infrastrukturu.

Díky důrazu na ochranu životního prostředí:

- klesl podíl obyvatel v oblastech se znečištěným ovzduším i díky podpoře fondů EU z 26,5 % na 1,4 %;
- je 15 % kontaminovaných míst sanováno s příspěvkem fondů EU;
- se podařilo snížit spotřebu energie o 9,9 mil. GJ za rok;

- kompostování vzrostlo o 70 %, ročně se navíc vytrídí 305 122 tun odpadu, který by jinak skončil na skládkách;
- v 88 806 domácnostech byly vyměněny kotle na tuhá paliva za ekologičtější varianty.

V oblasti vědy, výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti:

- celkem 3 525 podniků navázalo spolupráci s výzkumnými institucemi;
- bylo přihlášeno 3 994 výsledků aplikovaného výzkumu využitelného v nových nebo inovovaných výrobcích či službách;
- přes 103 tisíc uživatelů (fyzické osoby nebo instituce) může v rámci otevřeného přístupu využívat vědeckých informací díky modernizované výzkumné infrastruktuře;
- se podařilo podpořit 227 společných projektů VaVal;
- bylo aplikováno 838 inovativních nízkouhlíkových technologií.

Zaměřením se na podporu dopravy:

- 25 % obcí získalo lepší spojení do krajských měst;
- počet vlaků na rekonstruovaných tratích vzrostl o 14 %, což cestujícím zkrátilo čekání;
- přes 309 tisíc vozidel za rok využije parkoviště P+R v Praze.

E.2.2 STAV UZAVÍRÁNÍ A FINANČNÍ VYPOŘÁDÁNÍ NÁSTROJE REACT-EU

Zdroje z REACT-EU byly využity v PO 6, PO 7 a PO 9 *Integrovaného regionálního operačního programu* pro PO14+. V žádostech o platbu bylo proplaceno 28,5 mld. Kč, což činí 101,0 % celkové alokace prostředků na tento nástroj. Je zde však **ještě evidováno dvanáct rizikových projektů v PO 6, u nichž celkový příspěvek EU v právních aktech činí více než 1 935 mil. Kč** a které mohou mít vliv na konečné čerpání programu.¹⁷³ Jedná se o následující projekty:

Projekty v realizaci:

- tři projekty v kategorii „nedokončený“¹⁷⁴ s tím, že u dvou z nich již příjemce podal závěrečnou žádost o platbu a nyní probíhá kontrola těchto žádostí; u jednoho projektu by měl příjemce závěrečnou žádost o platbu podat do konce dubna 2025. Příspěvek EU v právních aktech činí více než 704 mil. Kč;
- jeden projekt v kategorii „nefungující“¹⁷⁵ s předpokládaným termínem ukončení 31. října 2026, kde příspěvek EU v právním aktu činí 51 mil. Kč.

Projekty s probíhajícím trestním řízením:

- osm projektů s příspěvkem EU v právních aktech téměř 1 180 mil. Kč. U všech těchto projektů je jejich aktuální stav sledován a ověřován.

¹⁷³ Komise program neuzavře, dokud se tyto projekty nedořeší.

¹⁷⁴ Nedokončený projekt je projekt, který není dokončen do termínu předložení poslední souhrnné žádosti platebnímu a certifikačnímu orgánu. Zároveň musí být dokončen do 14. listopadu 2025. Výdaje realizované po 31. prosinci 2023 budou zaplacen z národních zdrojů či z vlastních zdrojů příjemce.

¹⁷⁵ Nefungující projekt (s celkovými náklady v hodnotě nejméně 1 mil. €) je projekt, který není dokončen ani k 14. prosinci 2025 a bude následně dokončen do 15. února 2027. Výdaje realizované po 31. prosinci 2023 budou zaplacen z národních zdrojů či z vlastních zdrojů příjemce.

Iniciativa REACT-EU byla vyhodnocena v rámci tematického hodnocení výsledků *Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020*, které probíhalo od června 2021 do září 2023.

Klíčovými zjištěními je to, že **fondy REACT-EU podpořily obnovu po pandemii posílením kritické infrastruktury, zdravotnictví a sociálních služeb v celé ČR**. Zaměřily se na rozvoj materiálních, lidských a technologických kapacit, což přispěje k větší odolnosti vůči budoucím krizím. Fondy také podporovaly udržitelnější provoz služeb (např. snižování emisí) a zlepšování kybernetické bezpečnosti. Služby odložené zdravotní péče získaly další kapacity a moderní technologie například v onkologické diagnostice. Příjemci vnímají podporu jako zásadní pro zvýšení odolnosti služeb jak v oblasti zdravotní, tak sociální péče.

Vybrané dosažené výsledky:

- Pro složky integrovaného záchranného systému /IZS/ bylo pořízeno 1 449 setů nové techniky a věcných prostředků.
- Postaveno a modernizováno bylo 64 objektů sloužících složkám IZS.
- Podpořeno bylo 1 021 pracovišť zdravotní péče a ochrany veřejného zdraví, pořídilo se 778 sanitních vozů či dalších vozidel pro reakci na mimořádné události.
- Vytvořeno bylo 1 984 lůžek využitelných pro pacienty s covidem-19.
- Počet hospitalizací za rok s využitím podpořených kapacit či prostředků REACT-EU dosáhl 323 972.

E.2.3 PRŮBĚH PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2021–2027 A MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

E.2.3.1 VYHLÁŠENÉ VÝZVY

Za *Dohodu o partnerství v programovém období 2021–2027 /DoP/* bylo k 31. březnu 2025 vyhlášeno **510 výzev za 501,5 mld. Kč** (příspěvku EU), což činí **95,3 % celkové alokace**. Údaje za jednotlivé programy jsou uvedeny v tabulce č. 21.

Tabulka č. 21: Vyhlášené výzvy k 31. březnu 2025

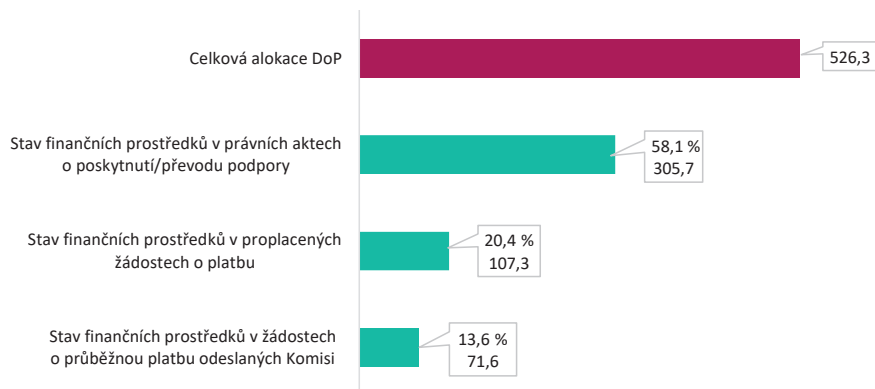
Program		Počet výzev	Finanční prostředky ve vyhlášených výzvách – podíl EU (v mil. Kč)	% celkové alokace
Název	Zkratka			
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	OP TAK	62	65 188,39	83,2 %
OP Jan Amos Komenský	OP JAK	37	61 285,14	96,6 %
OP Zaměstnanost plus	OPŽ+	80	32 383,40	89,3 %
OP Doprava 2021–2027	OPD	34	121 074,90	99,9 %
OP Životní prostředí 2021–2027	OPŽP	80	59 498,93	94,9 %
Integrovaný regionální program 2021–2027	IRP	112	118 393,75	101,2 %
OP Technická pomoc 2021–2027	OPTP	5	5 563,23	101,0 %
OP Rybářství 2021–2027	OPR	27	609,08	81,2 %
OP Spravedlivá transformace	OPST	73	37 470,62	91,4 %
Celkem		510	501 467,44	95,3 %

Zdroj: Jednotný monitorovací systém pro programové období 2021–2027 /MS2021+/, zpracováno MMR-NOK.

E.2.3.2 STAV ČERPÁNÍ DOP K 31. BŘEZNU 2025

ČR udržuje relativně vysoké a rovnoměrné tempo čerpání prostředků určených na politiku soudržnosti v průběhu celého PO21+. Stav čerpání k 31. březnu 2025 je zobrazen v následujícím grafu. Tabulka č. 22 ukazuje stav čerpání k témuž dni po jednotlivých OP.

Graf č. 10: Stav čerpání dohody o partnerství PO21+ (podíl EU) ke dni 31. března 2025 (v mld. Kč)

Zdroj: MS2021+, zpracováno MMR-NOK.

Pozn.: Stav finančních prostředků je vztážen k celkové alokaci.

MMR-NOK vykazuje hodnotu celkové alokace a jejího čerpání v korunách, proto je jejich výše závislá na vývoji směnného kurzu.

Tabulka č. 22: Stav čerpání jednotlivých programů (podíl EU) k 31. březnu 2025

OP	Celková alokace DoP	Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu			Finanční prostředky v právních aktech			Finanční prostředky proplacené v žádostech o platbu		Finanční prostředky v žádostech o platbu odeslané Komisi	
		mld. Kč	Počet	mld. Kč	% celk. alokace	Počet	mld. Kč	% celk. alokace	mld. Kč	% celk. alokace	mld. Kč
OP TAK	78,4	7 262	94,1	120,0	3 484	33,3	42,5	3,8	4,9	4,1	5,2
OP JAK	63,5	13 169	84,3	132,8	11 498	45,7	72,0	19,6	30,9	4,0	6,2
OPZ+	36,3	5 440	43,1	118,8	2 352	25,3	69,8	11,0	30,3	5,8	15,8
OPD	121,2	281	129,3	106,7	114	70,8	58,4	39,6	32,6	32,1	26,7
OPŽP	62,7	5 261	84,8	135,2	2 408	41,3	65,9	14,3	22,8	13,0	20,6
IRP	117,0	6 308	97,8	83,7	4 228	59,9	51,2	12,5	10,7	9,6	8,2
OPTP	5,5	425	3,0	54,2	406	2,9	51,9	1,0	18,5	1,0	18,0
OPR	0,8	650	0,5	65,3	412	0,3	34,9	0,1	8,7	0,1	7,9
OPST	41,0	917	39,6	96,4	410	26,1	63,7	5,4	13,2	1,9	4,7
Celkem	526,3	39 713	576,5	109,5	25 312	305,7	58,1	107,3	20,4	71,6	13,6

Zdroj: MS2021+, zpracováno MMR-NOK.

E.2.3.3 SROVNÁNÍ ČERPÁNÍ PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2014–2020 A 2021–2027

PO21+ setrvale vykazuje za srovnatelnou fázi implementace rychlejší čerpání než PO14+ (viz tabulka č. 23).

Tabulka č. 23: Srovnání čerpání programového období 2014–2020 a 2021–2027

Programové období	Finanční prostředky v právních aktech	Finanční prostředky proplacené v žádostech o platbu	Finanční prostředky v žádostech o platbu odeslané Komisi
2014–2020	49,3 %	15,6 %	9,6 %
2021–2027	58,1 %	20,4 %	13,6 %

Zdroj: Jednotný monitorovací systém pro programové období 2014–2020 MS2014+, řídicí orgán OPR14+, MS2021+, zpracováno MMR-NOK.

E.2.3.4 STAV PLNĚNÍ PRAVIDLA N+3

K 31. březnu 2025 splnilo pravidlo n+3 již pět programů, a to OPZ+, OPD, OPŽP, OPTP a OPST. Splnění pravidla u ostatních programů se očekává v následujících měsících.

Tabulka č. 24: Stav plnění pravidla n+3 k 31. březnu 2025 (v %)

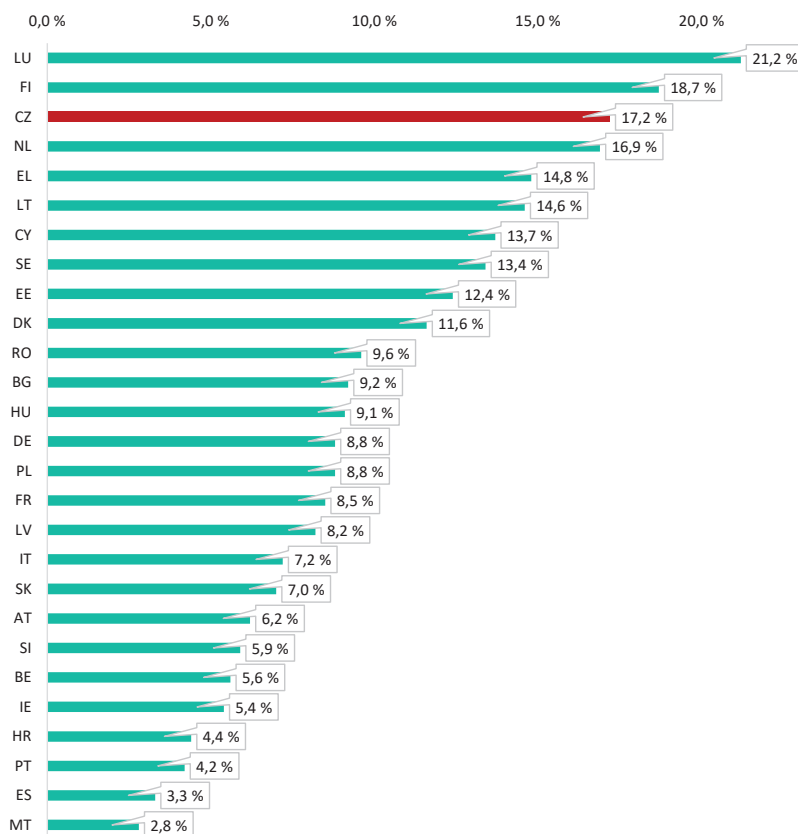
Program	Plnění pravidla n+3
OP TAK	50,9 %
OP JAK	65,0 %
OPZ+	112,8 %
OPD	165,8 %
OPŽP	147,8 %
IRP	67,1 %
OTPT	125,8 %
OPR	53,5 %
OPST	105,1 %

Zdroj: platební orgán (odbor Národní fond Ministerstva financí), zpracováno MMR-NOK.

E.2.3.5 SROVNÁNÍ ČERPÁNÍ ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

Ve srovnání čerpání ČS byla ČR k 15. dubnu 2025 na třetím místě. Kompletní přehled všech ČS je uveden v následujícím grafu.

Graf č. 11: Srovnání míry čerpání členských států EU v PO21+

Zdroj: Komise (stav k 15. dubnu 2025), zpracováno MMR-NOK.

E.2.3.6 PŘÍNOS KOHEZE A JEJÍ VÝSLEDKY

Důležitější než samotné čerpání finančních prostředků je zajištění významných a trvale prospěšných přínosů pro regiony a občany, kteří v nich žijí. I to se České republice ve vybraných prioritních oblastech v PO21+ daří. Je však v této souvislosti nutné zmínit, že se jedná o výsledky teprve v polovině programového období. Očekává se, že hodnoty výsledkových ukazatelů budou signifikantně narůstat v dalších měsících a letech v návaznosti na podporu nových příjemců a realizaci dalších projektů.

Česká republika klade důraz na ochranu životního prostředí

- Právě díky fondům EU umožníme více než 1 milionu lidí ve městech žít v blízkosti krásných veřejných zelených ploch, což výrazně zlepšuje kvalitu jejich života.
- Naše zaměření na úsporu primární energie z neobnovitelných zdrojů již přineslo výsledky: Uspořili jsme doposud přes 736 000 GJ ročně a budeme v tom pokračovat i nadále.
- V plánu máme také snížit množství odpadních vod o 26 200 m³ ročně, což má pozitivní dopad na naše životní prostředí.

Česká republika podporuje digitalizaci a konektivitu

- Díky efektivnímu využití fondů EU umožníme více než 1,2 milionu uživatelů používat nové a vylepšené digitální služby.
- Plánujeme podpořit 1 000 obcí v budování a používání rychlého internetu, což přispěje k lepší konektivě a rozvoji venkovských oblastí.
- Pomůžeme 614 firmám využívat moderní digitální technologie a tím zvyšujeme jejich konkurenceschopnost na trhu.

Česká republika se zaměřuje na vědu, výzkum a inovace

- Podpořili jsme dosud více než 3 700 výzkumníků z odborných vědeckých týmů, což přispívá k jedinečným inovacím a technologickému pokroku.
- Podporujeme nové výsledky aplikovaného výzkumu. Dosud se jich příjemci podpory zavázali vytvořit přes 900. Patří mezi ně například užité či průmyslové vzory, prototypy, funkční vzorky nebo patenty.
- Česká republika se také zaměřuje na zavádění nových nebo vylepšených produktů či nástrojů pro strategické řízení sektoru VaVal na národní, regionální či institucionální úrovni. Doposud je ze strany příjemců závazek implementovat těchto produktů více než 200.

Úspěchy ČR jsou důkazem toho, že dokáže dobře čerpat podporu, a zároveň prostředky, které EU poskytuje, umíme v ČR efektivně a smysluplně využít. Je to výsledkem dlouhodobé a systematické práce i precizně nastavených procesů administrace fondů EU, a to jak na straně příjemců, tak na straně poskytovatelů dotací.

E.2.4 STAV PŘÍPRAVY PO28+ A AKTIVITY MMR-NOK V TÉTO OBLASTI, PŘEHLED PŘEDPOKLÁDANÝCH ROZDÍLŮ V POROVNÁNÍ S PO21+

MMR-NOK se aktivně věnuje přípravě nového programového období PO28+. **Vedle standardního informování o dění na úrovni EU prostřednictvím resortní koordinační skupiny MMR Koheze pak na národní úrovni nadále zapojuje MMR-NOK do diskusí k prioritám o budoucím zaměření financování z fondů EU v ČR všechny relevantní aktéry**, jako jsou odpovědné resorty, hospodářští, územní a sociální partneři, akademická sféra, církve a neziskový sektor. Cílem je připravit národní pozici za ČR, a to skrze **pracovní skupinu Koheze 2028+ v gesci MMR**, jejíž činnost byla zahájena v září 2023 a nadále pokračuje. Tyto diskuse s experty a partnery ohledně prioritizace věcných témat jsou velmi žádoucí před zveřejněním návrhu nového VFR a legislativy EU pro budoucí období, aby se závěry z diskusí promítly ve vyjednávání s Komisí.

Jedním z klíčových témat bude efektivní využití evropských fondů a budoucí směřování politiky soudržnosti. V následujícím programovém období ale musíme počítat s výrazně nižší alokací prostředků, a to nejen z důvodu ekonomického růstu ČR, ale i s ohledem na vyvstávající nové evropské priority a nadcházející výzvy jako téma obrany, bezpečnosti, konkurenceschopnosti či demografické změny. Proto vyvstává nutnost výrazné prioritizace oblastí, které budou z těchto zdrojů podpořeny.

Z oficiálních dokumentů zpracovaných na evropské úrovni lze vyvodit, jakými směry se s největší pravděpodobností bude vývoj politiky soudržnosti do budoucna ubírat. Jedná se zejména o financování nových

priorit EU, orientace na výsledek, tlak na zavádění reforem, širší využívání FN. **Dle názoru ČR by politika soudržnosti měla být nadále politikou pro všechny regiony EU, podporovat investice a budování institucionálních kapacit, posilovat princip partnerství a sdíleného řízení.** Provázání reforem se strategickými investicemi v relevantních oblastech může přispět ke stimulaci udržitelného růstu. Současně je věnována velká pozornost regionům a jejich kondici. Na národní úrovni tak bude nutné ve spolupráci s územními partnery zpracovat kvalitní podklady, které budou identifikovat potřeby a příležitosti regionálního rozvoje.

MMR-NOK zpracoval a předložil na jednání vlády ČR materiál s názvem *Východiska pro pozici ČR ke směřování politiky soudržnosti po roce 2027*, který byl vládou schválen dne 10. července 2024 usnesením č. 474. Materiál obsahuje přehled hlavních priorit, které naznačují, kam by měla politika soudržnosti podle MMR po roce 2027 směřovat.

Rok 2025 bude pro budoucí politiku soudržnosti zcela klíčový, jelikož očekáváme zveřejnění návrhu nového VFR a následně i legislativy v oblasti politiky soudržnosti, přičemž jsou předpokládány výrazné změny oproti dosavadnímu přístupu. MMR-NOK je proto velmi aktivní jak na národní, tak i na evropské úrovni, kdy se účastní různých jednání se zástupci evropských institucí nebo jiných ČS s cílem výměny postojů a zkušeností, které by mohly být v modernizované politice soudržnosti zohledněny.

Příprava strategického rámce politiky soudržnosti po roce 2027

MMR-NOK v souladu s výše uvedeným usnesením vlády zahájil přípravy *Strategického rámce politiky soudržnosti po roce 2027*, tedy tematické priority pro budoucí politiku soudržnosti. Při přípravě návrhu tohoto strategického rámce vycházel MMR-NOK z několika základních strategických a politických materiálů. Na národní úrovni to byla zejména ***Hospodářská strategie České republiky: Česko do top 10 a resortní priority ve Strategické agendě EU na období 2024–2029***. Přihlédnuto bylo také k do té doby známým územním prioritám a programovému prohlášení vlády.

Z pohledu evropského pak byly využity ***Politické priority Evropské komise***, které stanovují hlavní cíle a strategické směry pro období 2024–2029, a ***Draghiho zpráva o konkurenceschopnosti z roku 2024***¹⁷⁶. Rovněž byly zohledněny závazky ČR vůči EU v různých oblastech.

Při přípravě bylo také přihlédnuto ke zkušenostem s implementací z minulých let, které jsou shrnuty v evaluacích, přičemž nejrelevantnější byla výsledková evaluace *Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020*.

Prioritní témata, která zmíněné dokumenty obsahovaly, byla bez dalšího věcného hodnocení seskupena do **základních témat pro jednání expertního poradního orgánu MMR-NOK /EPO/** a na jejich základě též vznikla struktura jednání EPO a diskuse s dalšími partnery.

MMR vedlo rozsáhlé konzultace s hospodářskými, sociálními a územními partnery. Partneři přispěli svými odbornými znalostmi a zkušenostmi, což umožnilo doplnit a upřesnit již existující podklady expertů (EPO) a precizovat finální návrh strategického rámce. Spolupráce různorodých subjektů od neziskových organizací přes podnikatelské svazy až po zástupce veřejné správy zajistila mnohostranný přístup, který zahrnul různé pohledy a zkušenosti.

Odborná veřejnost byla s návrhem strategického rámce seznámena prostřednictvím kulatého stolu, který proběhl 16. dubna 2025. Na něm byla představena výchozí situace, za které materiál vzniká, a také problémy a návrhy řešení, na které by měla být zacílena politika soudržnosti ČR v následujícím období.

Materiál bude předložen vládě do konce června 2025 a je připravován na základě propojení všech výše popsaných vstupů, přičemž jeho cílem je identifikace klíčových problémů a nástrojů řešení pro politiku soudržnosti po roce 2027.

¹⁷⁶ *Budoucnost evropské konkurenceschopnosti*, tzv. Draghiho zpráva, se zabývá posílením konkurenceschopnosti EU. Zpráva se zaměřuje na výzvy, kterým EU čelí v oblasti konkurenceschopnosti, a navrhuje opatření pro udržení a posílení evropské pozice ve světové ekonomice.

E.3 MODERNIZAČNÍ FOND A NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY

E.3.1 MODERNIZAČNÍ FOND

Základním cílem *Modernizačního fondu*¹⁷⁷ /MoF/ v ČR je snížit emise skleníkových plynů, zvýšit energetickou účinnost a navýšit podíl OZE v celkovém mixu energetických zdrojů do roku 2030 a přispět k dekarbonizaci české ekonomiky v horizontu roku 2050 za pomoci strategických investic. MoF byl zřízen směrnicí 2003/87/ES¹⁷⁸ /směrnice o ETS/, která byla do českého právního řádu implementována zákonem č. 1/2020 Sb.¹⁷⁹

MoF čerpá prostředky zejména zpeněžením 2 % celkového počtu emisních povolenek v systému ETS na období 2021–2030. Od roku 2024 k tomuto objemu přibýlo dalších 2,5 % povolenek dražených mezi roky 2024–2030. Prostřednictvím MoF se využijí rovněž výnosy z povolenek podle čl. 10c odst. 4 směrnice o ETS (tzv. derogační povolenky) a 50 % výnosů z povolenek podle čl. 10 odst. 2 písm. b) téže směrnice (tzv. solidární povolenky). Výše uvedené prostředky jsou příjmem SFŽP.

Obecný programový dokument MoF byl schválen usnesením vlády z 25. ledna 2021 č. 64. Revidován pro implementaci byl od roku 2024. Celková alokace dostupná pro ČR pro léta 2021–2030 se odvíjí od cen na trhu emisních povolenek. **Aktuálně se s ohledem na cenu emisní povolenky odhad celkové alokace navýšil až na 390 mld. Kč.** V návaznosti na revizi směrnice o ETS a rovněž vzhledem k dosavadnímu vývoji ETS průmyslu se do budoucna předpokládá, že **MoF bude disponovat celkovou alokací, která by mohla přesáhnout dokonce 500 mld. Kč.**

Prostřednictvím SFŽP **směřují prostředky z MoF do následujících prioritních oblastí:**

- výroba a využití energie z obnovitelných zdrojů, včetně obnovitelného vodíku;
- vytápění a chlazení z obnovitelných zdrojů;
- snížení celkové spotřeby energie prostřednictvím zlepšení energetické účinnosti;
- skladování energie a modernizace energetických soustav včetně řízení poptávky, sítí dálkového vytápění, sítí pro distribuci elektřiny a rozšíření propojení mezi ČS a infrastruktury pro mobilitu s nulovými emisemi;
- podpora domácností s nižšími příjmy, a to též ve venkovských a odlehlých oblastech, s cílem řešit energetickou chudobu a modernizovat jejich systémy vytápění;
- spravedlivá transformace v regionech závislých na uhlíku.

Na úrovni EU připadá rozhodující hodnotící a schvalující role Evropské investiční bance, tzv. investičnímu výboru a Komisi.

Na přípravě a administraci MoF v České republice se podílí výbor pro Modernizační fond a platforma pro Modernizační fond.

Prostředky MoF jsou směřovány do celkem osmi programů s energeticky úspornými opatřeními:

- **RES+ – Nové obnovitelné zdroje v energetice** – Program je orientován na instalace nových OZE (fotovoltaické elektrárny, větrné elektrárny, malé vodní elektrárny apod.) a na akumulace obnovitelné energie (bateriová úložiště, přečerpávací vodní elektrárny apod.).

¹⁷⁷ MoF byl zřízen na podporu deseti ČS, kterými jsou Bulharsko, ČR, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko.
¹⁷⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně směrnice Rady 96/61/ES.

¹⁷⁹ Zákon č. 1/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- **HEAT – Modernizace soustav zásobování tepelnou energií** – Program se zaměřuje na modernizace zdrojů tepla v soustavě zásobování tepelnou energií (OZE, energetické využití odpadů, tepelná čerpadla apod.) a rekonstrukce nebo výstavbu nových tepelných rozvodů v rámci soustavy zásobování tepelnou energií, včetně výměňkových stanic a systému měření a regulace.
- **ENERG** – Program zahrnuje čtyři podprogramy, a to **ENERG ETS** – *Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS*, **ENERGCom** – *Energetické úspory v podnikání*, **ENERGov** – *Energetické úspory ve veřejných budovách* a **HOUSEnerg** – *Energetická účinnost v residenčním sektoru*.
- **TRANSPORT** – Program se člení na dva podprogramy, a to **TRANSCoM** – *Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru* a **TRANSGov** – *Modernizace veřejné dopravy*.
- **GREENGAS** – Program je zaměřen na obnovitelná plynná a kapalná paliva.
- **SMARTNET** – Program zahrnuje podprogram **PUBGRID** – *Modernizace veřejných energetických soustav* a podprogram **ELEGRID** – *Modernizace a zvyšování odolnosti elektrizační soustavy*.
- **KOMUNERG** – Program je zaměřen na komunitní energetiku s podporou energetických společenství založených za účelem uspokojení vlastních energetických potřeb.
- **I+ – Inovativní a komplexní projekty** – Podporována jsou opatření přispívající k zásadnímu snížení emisí skleníkových plynů zaváděním či výrobou inovativních technologií zejména v oblasti OZE, akumulace energie, ukládání a využití CO₂ a energeticky náročných výrob.

Česká republika patří z hlediska průběhu čerpání disponibilních prostředků z MoF k nejméně úspěšným čl. 17.

E.3.2 NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY – NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

NPO je strategickým dokumentem, kterým ČR požádala o finanční příspěvek z RRF. Celková alokace NPO činí 9,2 mld. € ve formě půjček a grantů. NPO musí být ukončen do konce roku 2026. MaC musí být splněny do léta 2026, kdy bude ČR podávat Komisi poslední grantovou a výpůjčkovou žádost o výplatu. Realizace NPO nabírá na intenzitě, probíhá monitoring rizik a snaha o jejich eliminaci.

Klíčovým dokumentem spojeným s NPO je CID. Tento dokument obsahuje sady závazných MaC s pevně stanovenými termíny splnění.

NPO má specifickou implementační strukturu. Za koordinaci NPO odpovídá MPO. Pro zajištění koordinace, pro udržování jednotných standardů vykazování a monitoringu a rovněž pro komunikaci ve vztahu ke Komisi je na MPO zřízen odbor koordinace NPO, tzv. delivery unit /MPO-DU/. Důležitou úlohu zastávají také „vlastníci komponent“ neboli subjekty implementace. Mezi specifika NPO dále patří:

- zaměření podpory NPO reflektuje požadavek evropské legislativy, kdy minimálně 37 % výdajů má podporovat klimatickou tranzici a dalších 20 % pak digitální transformaci (u NPO podpoří 42 % výdajů klimatické cíle a 22 % podpoří digitální přechod);
- krátký časový rámec, kdy všechny reformy a investice musí být dokončeny do srpna 2026, žádat o platby má být možné nejdéle do září 2026 a zpětně způsobilé budou výdaje od 1. února 2020;

- vysoká výše podpory – jedná se cca 9,2 mld. €;
- odlišná implementační struktura (vlastníci komponent, MPO, řídicí výbor NPO, Komise).

Podrobnější informace o NPO i RRF jsou uvedeny v následujících bodech E.3.2.1–E.3.2.5, které na základě žádosti NKÚ zpracovalo MPO-DU. Informuje v nich mj. o čerpání prostředků z NPO, pokroku v plnění milníků a cílů NPO nebo o předpokládaném vývoji NPO v dalších letech.

EÚD ve sledovaném období provedl několik auditů zaměřených na prostředky NPO, podrobnosti o této problematice jsou uvedeny v části C.2.2.

E.3.2.1 INFORMACE O ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ Z NPO

V již předložených platbách bylo do ČR z Komise přijato v letech 2021–2024 více než 4,17 mld. € (cca 103 mld. Kč) v grantech. První výplata ze zápůjčkové části plánu ve výši 190,90 mil. € byla přijata na účet MF koncem roku 2024.

Přijaté peněžní prostředky z grantové části NPO jsou použity na krytí skutečně realizovaných výdajů organizačních složek státu dle dat z *Informačního systému Státní pokladny*.

Tabulka č. 25: Přehled grantových plateb pro ČR vč. předfinancování

Typ platby	Datum přijetí platby	Došlá platba	Kurz	Došlá platba
		(v mil. Kč)	(Kč/€)	(v mil. €)
Předfinancování plánu bez REPOWER (pilíř 1–6)	29. 9. 2021	23 156,87	25,318	914,64
Platba za 1. splátku	22. 3. 2023	22 022,31	23,726	928,19
Předfinancování REPOWER (pilíř 7)	21. 12. 2023	3 591,55	24,417	147,09
Platba za 2. a 3. splátku	2. 4. 2024	17 677,80	25,178	702,11
Platba za 4. a 5. splátku	23. 12. 2024	37 053,03	24,994	1 482,48
Celkem k 31. prosinci 2024		103 501,56		4 174,52

Zdroj: *Informační systém Státní pokladny*, zpracovalo MPO.

Pozn.: Zdrojem kurzu jsou výpisy z účtu cizích měn vedeného u České národní banky.

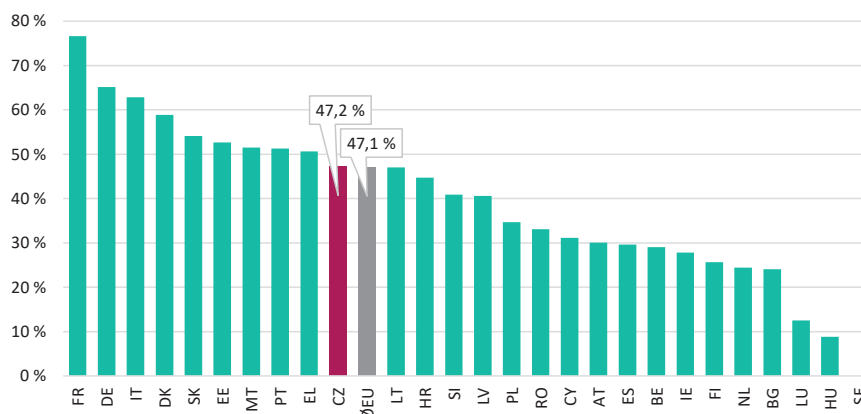
Zpoždění, které NPO na začátku své realizace měl, se podařilo v roce 2024 dohnat. V druhé polovině implementace NPO realizace investic a reforem v ČR zrychluje.

V roce 2024 byla podána další žádost o platbu, která je co do počtu MaC zatím největší. V součtu již bylo vykázáno splnění 130 milníků a cílů z celkových 341, přičemž dva milníky jsou součástí 1. žádosti o výplatu ze zápůjčkové části. Z této žádosti evidujeme také dva částečně nesplněné milníky (dále viz bod E.3.2.2).

Investiční část NPO pokročila do fáze plné fyzické realizace jednotlivých projektů, přičemž přibývá dokončených projektů. V souladu s tím roste i objem finančních prostředků ze státního rozpočtu vynaložených na realizaci investičních akcí, což přináší viditelný pokrok u konkrétních projektů.

V poměru výše proplacených prostředků vzhledem k celé alokaci se ČR pohybuje na průměrné hodnotě v rámci EU. Ukazatel proplácení finančních prostředků do ČR ovšem není pro sledování úspěšnosti realizace NPO rozhodující. Klíčové je to, jak ČR naplňuje své závazky v plnění MaC, které jsou v NPO nastaveny.

Graf č. 12: Srovnání proplacení finančních prostředků napříč EU k 28. únoru 2025

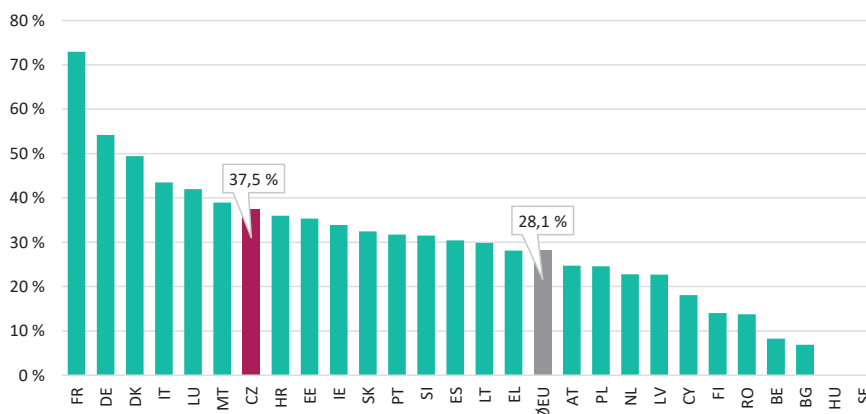

Zdroj: MPO, březen 2025.

E.3.2.2 POKROK V PLNĚNÍ MILNÍKŮ A CÍLŮ NPO

Národní plán obnovy je postaven na plnění MaC. ČR má ke konci února 2025 zrealizováno více než 37 % všech MaC a z hlediska plnění svých závazků je nad průměrem států EU – viz následující graf.

Graf č. 13: Srovnání plnění milníků a cílů napříč EU k 28. únoru 2025

Zdroj: MPO, březen 2025.

Z poslední žádosti o platbu jsou evidovány dva částečně nesplněné milníky, a to milník č. 193 – *Reforma dlouhodobé péče* v gesci MPSV v rámci komponenty 3.3 a legislativní milník č. 304, který má zlepšit transparentnost postupu připojení k distribuční soustavě (*Lex OZE III*) v rámci komponenty 7.1 z pilíře *REPowerEU* ve správě MPO. Hrubé zádržné za nesplnění reformy dlouhodobé péče je ve výši téměř 162,72 mil. € a za nesplnění *Lex OZE III* ve výši 97,63 mil. €.

ČR se nyní nachází v šestiměsíční lhůtě, během níž mají být odstraněny nedostatky související s částečně nesplněnými milníky, kvůli nimž došlo k pozastavení části platby. Pokud ČR nepřijme v této lhůtě nezbytná opatření k nápravě nesplněných milníků, může Komise definitivně pokrátit alokaci finanční podpory NPO. Informace o případném uvolnění zadržené platby, včetně definitivní výše případného krácení, bude známa v průběhu roku 2025.

E.3.2.3 AKTUALIZACE NPO A ELIMINACE RIZIK SPOJENÝCH S NESPLNĚNÍM MAC

Rizika spojená s možným nesplněním MaC lze řešit několika způsoby. Nejúčinnější je tlak na rychlé a úplné splnění MaC. Dalším řešením je tzv. cílená revize CID, jak je popsáno v následujících odstavcích. Základním předpokladem pro řešení jakékoliv rizikové situace je prevence předcházení vzniku rizik a také včasná identifikace a následná informovanost o všech možných rizicích, která při implementaci NPO hrozí. To umožní zahájit včasný neformální dialog s Komisí na pracovní úrovni či interní diskusi o možnostech eliminace rizik s cílem zajistit tak splnění MaC.

Od přijetí poslední revidované verze NPO došlo k pokroku v realizaci jednotlivých MaC. Implementace NPO celkově pokročila, a právě v jejím důsledku byly identifikovány určité nepřesnosti ve znění některých MaC. ČR proto v roce 2024 realizovala další cílenou revizi CID. Tato revize nepřinesla nové závazky ani nezrušila žádné stávající. Jejím cílem bylo pouze upravit textaci některých MaC tak, aby bylo jejich splnění ze strany ČR snadněji doložitelné. Zároveň se tato revize zaměřila na eliminaci rizik spojených s realizací plánu. Celková alokace plánu zůstala beze změny a činí (v aktuálním přepočtu) 228,4 mld. Kč.

Revize NPO uskutečněná v roce 2024 představuje komplexní posílení pozitivních dopadů implementace RRF v ČR. Veškeré úpravy opatření v revidovaném NPO byly v souladu s platnou legislativou, danou nařízením RRF a v případě kapitoly *REPowerEU* vychází z nařízení 2023/435¹⁸⁰.

Na základě analýzy potřebnosti jednotlivých změn byly identifikovány následující důvody pro změny NPO:

- Nedostupnost nebo narušení dodavatelských řetězců (týkající se komodit, prací, služeb) vede u vybraných opatření NPO ke zpoždění realizace. Navrhované změny reflektují tuto časovou náročnost tak, aby mohly být zachovány dílčí cíle a plánované dopady.
- Změny podmínek u realizovaných projektů vyžadují úpravu stanovených milníků či cílů.
- Nenaplnění očekávané absorpční kapacity u plánovaných aktivit v důsledku situace na trzích.
- Zdržení v důsledku přezkumu veřejných soutěží u nezávislého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.
- Oprava administrativních chyb v NPO, jejímž cílem je odstranit formální nebo písařské chyby tak, aby se předešlo možným nedorozuměním a komplikacím v budoucnu při provádění a následném hodnocení uspokojivého splnění jednotlivých MaC ze strany Komise.

Při této revizi byla zachována celková ambice NPO a jeho příspěvku k zelené a digitální transformaci i na samotné zaměření NPO na zvýšení odolnosti ČR.

V rámci eliminace rizik, zejména časových, lze využít také šestiměsíční lhůtu k dodatečnému splnění MaC, která je stanovena nařízením RRF. Tato možnost je ovšem spojena se zadržením části platby a z hlediska řízení rizik NPO se jedná o situaci, která je krajní možností a ex-post řešením situace (namísto preferovaného předcházení rizikům).

E.3.2.4 PROBLÉMY S ADMINISTRACÍ A KOORDINACÍ NPO

NPO je i nadále administrován decentralizovaně, v souladu s původním nastavením, tj. v různých systémech vlastníků komponent a jejich ZS. Tato decentralizace a různé výstupy ze systémů komplikují administraci na národní koordinační úrovni a kladou vyšší požadavky na kvalitu dat předávaných od vlastníků komponent směrem k MPO-DU.

¹⁸⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly *REPowerEU* v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES.

Oproti původním očekáváním se prohlubuje administrativní náročnost spojená zejména s tím, že nástroj, který byl původně deklarován jako výsledkově orientovaný, vyžaduje i detailní sledování finančních toků, a to v souladu s čl. 22 nařízení RRF. Zároveň rostou požadavky Komise také v oblasti transparentnosti plánu, konkrétně u TOP 100 největších příjemců z RRF. Toto má dopad jak na vlastníky komponent, tak na samotnou koordinaci NPO, protože dochází k dalším úpravám postupů oproti původnímu (očekávanému) nastavení.

Na druhé straně došlo ze strany Komise k určitým zjednodušením administrace, konkrétně v oblasti tzv. monitorovacích kroků, kdy bylo zrušeno jejich vykazování. Tyto monitorovací kroky v průběhu realizace MaC, které byly v předem stanovených termínech sledovány, jsou již z hlediska pokročilé implementace NPO nepodstatné. Většina MaC je již v pokročilé fázi implementace a jejich plnění je sledováno na základě tzv. pololetního reportingu. Potřeba sledovat konkrétní monitorovací kroky tak již byla překonána, což se promítlo do reportovacích povinností jednotlivých ČS a následně i do povinností vlastníků komponent.

Celkově tak dochází ke zmírnění administrativní zátěže v reportování průběžných výsledků, ale naopak se prohlubuje administrativní zátěž při sledování finančních toků spojených s realizací NPO. Již jsou realizovány všechny projekty, ale finanční toky spojené s NPO jsou oproti roku 2023 významně rozsáhlejší.

E.3.2.5 VÝHLED NPO PRO ROKY 2025 A 2026

ČR pokračuje v implementaci NPO, který se aktuálně nachází ve druhé polovině časového období RRF. Oproti předchozím letům došlo ke zrychlení realizace jednotlivých komponent, což se pozitivně projevuje i na celkovém objemu přijatých peněžních prostředků z RRF do České republiky. Aktuálně probíhá implementace NPO dle nastaveného harmonogramu.

V roce 2025 je plánována další revize plánu, která bude mít dopad na plnění MaC i na celkový platební profil ČR v rámci RRF. Revize bude ukončena nejdříve ve druhém čtvrtletí roku 2025, a proto její výsledky nelze v tuto chvíli předjímat. Lze ovšem očekávat, že nepůjde o poslední revizi CID. Další revize bude pravděpodobně následovat až po ukončení NPO.

Dosavadní vývoj NPO ukazuje implementaci jako velmi účinnou při realizaci konkrétních reforem. Díky spojení s NPO u některých reforem dochází k jejich výraznému urychlení. Celkově je realizace NPO ve srovnání s plány ostatních ČS mírně nadprůměrná. Lze očekávat, že některé principy RRF spojené s realizací NPO založené na principu výkonnostního financování („performance based“) budou i dále využívány a rozvíjeny na úrovni EU pro nadcházející programové období VFR po roce 2027.

E.4 VÝDAJE NA PODPORU VNITŘNÍCH VĚCÍ EU

Do politik EU v oblasti vnitřních věcí patří migrační politika, azylová politika, politika vnitřní bezpečnosti, politika ochrany hranic a společná vízová politika. Na rozdíl od PO14+, kdy byla oblast vnitřních věcí financována prostřednictvím *Azylového, migračního a integračního fondu* a *Fondu pro vnitřní bezpečnost*, v rámci PO21+ k dosavadním dvěma fondům přibyl ještě *Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky* /NSHV/.

E.4.1 OPERAČNÍ PROGRAMY V OBLASTI VNITŘNÍCH VĚCÍ

Finanční pomoc formou finančních alokací je poskytována prostřednictvím OP Azylového, migračního a integračního fondu 2021–2027 /OP AMIF/, OP Fondu pro vnitřní bezpečnost 2021–2027 /OP FVB/ a OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky 2021–2027 /OP NSHV/, a to projektům vybraným v rámci jednotlivých otevřených nebo uzavřených výzev. Řídicím orgánem bylo vládou pověřeno MV.¹⁸¹ Příjemci mohou být zejména organizační složky státu, územní samosprávné celky, nestátní neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné organizace a mezinárodní organizace.

OP AMIF¹⁸² byl schválen Komisí dne 4. srpna 2022. V návaznosti na zásadní změnu migrační situace v ČR v důsledku válečného stavu na Ukrajině došlo k revizi OP. Komise schválila tuto změnu v květnu 2024. Celková alokace OP AMIF dosáhla 101,93 mil. €, z čehož příspěvek EU byl stanoven na 85,25 mil. €. Změna navýšila prioritu podpory osobám, které prchaly z území Ukrajiny zasažené válečným konfliktem. Z tohoto důvodu došlo k převodu finančních prostředků ze SC 1 Azyl a SC 3 Návraty do SC 2 Integrace, a to ve výši 12 mil. €. MV zároveň uspělo v soutěži o tzv. specifickou akci a získalo do OP AMIF dalších 15,26 mil. € nad rámec původní základní alokace. Do konce roku 2024 byl v rámci OP AMIF vydán právní akt o poskytnutí dotace, resp. použití podpory pro 51 projektů.

OP FVB¹⁸³ byl schválen Komisí 25. července 2022, revizi programového dokumentu (verze 2.0) schválila Komise 27. března 2024. Celková alokace OP FVB po revizi dosáhla téměř 44,27 mil. €, z čehož příspěvek EU představuje 35,49 mil. €. Více než ⅔ alokace je směřováno do SC 3, tedy na podporu posilování kapacit v oblasti předcházení trestné činnosti, terorismu a radikalizaci a boje proti nim, dále řízení incidentů, rizik a krizí souvisejících s bezpečností, a to i prostřednictvím intenzivnější spolupráce mezi veřejnými orgány, příslušnými agenturami a jinými subjekty EU, občanskou společností a soukromými partnery. Do 31. prosince 2024 vydal ŘO celkem 17 právních aktů o použití podpory.

OP NSHV¹⁸⁴ byl rozhodnutím Komise schválen 27. října 2022 a jeho revize (verze 2.0) byla schválena 19. prosince 2024. Celková alokace po revizi dosáhla bezmála 38,48 mil. €, z toho 32,35 mil. € činí příspěvek EU. Alokace je rozdělena téměř rovnoměrně mezi oba SC, tj. *Podpora evropské integrované správy hranic* a *Podpora společné vízové politiky*. V případě OP NSHV bylo do konce roku 2024 vydáno 12 právních aktů o použití podpory.

V roce 2024 se ŘO potýkal s několika dílčími problémy, které však neměly zásadní vliv na implementaci fondů v oblasti vnitřních věcí. Mezi tyto problémy patřily:

- nový okruh příjemců bez zkušenosti s administrací projektů fondů EU v oblasti vnitřních věcí;
- časté změny v osobě administrátora projektu na straně příjemců;
- snížená administrativní kapacita ŘO;
- snaha o splnění kritérií pro získání dodatečných alokací;
- zavádění nových zjednodušených metod vykazování;
- nejasnosti v právním rámci fondů EU v oblasti vnitřních věcí;
- spuštění monitorovacího systému IS ESF.

¹⁸¹ Usnesení vlády ze dne 1. března 2021 č. 233, *k návrhu rozdělení alokace pro ČR v programovém období 2021–2027 mezi operační programy*.

¹⁸² OP AMIF vymezuje finanční priority pro naplnění cílů v oblasti migrační politiky. Tento OP je v souladu s ustanoveními Obecného nařízení 21+ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1147 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Azylový, migrační a integrační fond, a rovněž se zájmy ČR v oblasti migrační politiky.

¹⁸³ OP FVB popisuje finanční priority pro naplnění cílů v oblasti vnitřní bezpečnosti. Tento OP je v souladu s ustanoveními Obecného nařízení 21+ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1149 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Fond pro vnitřní bezpečnost.

¹⁸⁴ OP NSHV popisuje finanční priority pro naplnění cílů v oblasti ochrany vnějších hranic EU a společné vízové politiky EU v České republice v průběhu PO21+.

E.4.2 ČERPÁNÍ ALOKACE

Údaje o celkové alokaci programů, finančním objemu zaregistrovaných žádostí, finančním objemu v uzavřených právních aktech a finančním objemu proplacených prostředků s vyčíslenými podíly je zřejmý z přehledu uvedeného v tabulce č. 26.

Tabulka č. 26: Stav čerpání alokace OP v oblasti vnitřních věcí (příspěvek EU) k 31. prosinci 2024

OP	Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu (v mil. Kč)	Podíl zaregistrovaných žádostí o podporu na celkové alokaci (v %)	Finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí/převodu podpory (v mil. Kč)	Podíl právních aktů na celkové alokaci (v %)	Finanční prostředky v proplacených žádostech o platbu (v mil. Kč)	Podíl proplacených prostředků na celkové alokaci (v %)
AMIF	1 651,59	81,3	1 223,33	60,2	206,11	10,14
FVB	724,12	85,6	722,34	85,4	94,55	11,17
NSHV	625,63	86,8	561,60	78,0	83,73	11,62

Zdroj: MV, květen 2025.

Pozn.: Celková alokace každého z OP je očištěna o alokaci na TP.

E.4.3 PLNĚNÍ INDIKÁTORŮ V ROCE 2024

Indikátory OP v oblasti vnitřních věcí jsou průběžně plněny většinou na velmi dobré úrovni. Do konce PO21+ zbývá naplnit cílové hodnoty ještě u devíti indikátorů OP AMIF, osmi indikátorů OP FVB a čtyř indikátorů OP NSHV.¹⁸⁵

E.4.4 SROVNÁNÍ ČERPÁNÍ ALOKACE ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

Na webových stránkách Komise jsou k dispozici aktuální stavy čerpání alokace jednotlivých fondů za každý z ČS.¹⁸⁶

Konkrétní hodnoty za jednotlivé OP v ČR v oblasti vnitřních věcí jsou uvedeny v tabulce č. 26 výše. Z hlediska mezinárodního srovnání úrovně čerpání v jednotlivých ČS si Česká republika ke konci roku 2024 stála poměrně dobře v případě FVB a NSHV, kde se umístila kolem středu EU. V případě AMIF byla situace horší (22. místo). Vzhledem k poměrně vysokému podílu prostředků v uzavřených právních vztazích však lze očekávat citelné posuny směrem vzhůru pomyslnou tabulkou ČS.

¹⁸⁵ Podle údajů vedených v informačním systému MS2021+ má OP AMIF definovaných 20 indikátorů s cílovou hodnotou větší než „0“, OP FVB jich má 17 a OP NSHV má 16 takových indikátorů.

¹⁸⁶ Viz <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/amif/2127#finance-implementation>,
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/isf/2127#finance-implementation>,
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/bmvi/21-27#financeimplementation>.

E.4.5 RIZIKA NEDOČERPÁNÍ ALOKACE V ROCE 2025

V roce 2024 vnímal ŘO riziko nedočerpání alokace jako málo relevantní, a to vzhledem k velikosti podílu právních aktů (viz výše).

ŘO v průběhu celého roku 2024 komunikoval s potenciálními žadateli a příjemci a snažil se předejít všem rizikům jak v rámci přípravy výzev, tak poté v rámci implementace samotných projektů. V průběhu roku také ŘO pracoval na zavedení zjednodušujících opatření (např. příprava výzev jen v režimu zjednodušených metod vykazování), což je vzhledem k budoucímu vývoji nezbytné. **ŘO však předpokládá, že v roce 2025 riziko nedočerpání vzroste vzhledem k tomu, že byla splněna kritéria pro získání dodatečných alokací v celkové výši 30,76 mil. € (tj. cca 770 mil. Kč) v rozdělení dle financujících fondů:**

- na základě čl. 17 nařízení 2021/1147¹⁸⁷ získal ŘO dodatečnou alokaci ve výši **21,29 mil. €** (cca 532 mil. Kč);
- na základě čl. 14 nařízení 2021/1149¹⁸⁸ získal ŘO dodatečnou alokaci ve výši **5,70 mil. €** (cca 143 mil. Kč);
- na základě čl. 14 nařízení 2021/1148¹⁸⁹ získal ŘO dodatečnou alokaci ve výši **3,77 mil. €** (cca 94 mil. Kč).

E.4.6 PŘÍPRAVA NOVÉHO PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ V PROSTŘEDÍ VNITŘNÍCH

VĚCI Z POHLEDU ŘO

Fondy EU v oblasti vnitřních věcí se staly již tradičním nástrojem financování souvisejících politik. Je nezbytné, aby rozpočet EU v PO28+ reflektoval dynamický vývoj a nové výzvy, jako jsou migrace, ochrana hranic a vnitřní bezpečnosti. Nová pravidla implementace těchto fondů musí zajistit, že jejich prostředky budou využívány co nejrychleji a nejefektivněji.

Aktuální programové období se nese ve znamení harmonizace pravidel mezi jednotlivými fondy ve sdíleném řízení, tento princip však neposkytuje odpovídající řešení pro toto zaměření fondů EU a neodráží jejich specifické povahy. Harmonizace tak přinesla zvýšenou administrativní zátěž místo potřebného zjednodušení. Řada fungujících aspektů implementačních pravidel z PO14+ byla nahrazena novými, které jsou z pohledu ŘO složitější a nepřinášejí potřebnou přidanou hodnotu. Politiky v oblasti vnitřních věcí sledují odlišné cíle a nejsou založeny na reformním nebo investičním principu. Automatické zavedení pravidel fondů politiky soudržnosti, které se svým zaměřením v mnoha ohledech zásadně liší, může ohrozit dosažení cílů sledovaných politikami v oblasti vnitřních věcí.

Česká republika identifikovala následující klíčové aspekty, které považuje za zásadní pro správné nastavení implementačních pravidel:

- **Vyhnout se automatickému převzetí implementačních pravidel fondů politiky soudržnosti:** Je třeba, aby nová pravidla respektovala specifika dané oblasti. Mezi tato specifika patří zejména vyšší dynamika, odlišná úroveň implementace (národní nebo evropská, nikoli regionální či místní), irelevantnost Semestru (jehož cílem je koordinace hospodářských a sociálních politik) nebo skutečnost, že účelem relevantních aktivit je často samotná implementace politik (např. provozní podpora) spíše než reformy nebo investice.

¹⁸⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1147, kterým se zřizuje Azylový, migrační a integrační fond.

¹⁸⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1149, kterým se zřizuje Fond pro vnitřní bezpečnost.

¹⁸⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1148, kterým se jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic zřizuje Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky.

- **Zjednodušení sloučením programů v rámci podobných politik:** Sloučení programů musí probíhat v rámci stejných politik a principů. ŘO, resp. ČR by v této souvislosti uvítala možnost jednoho programu, který by zahrnoval všechny fondy v oblasti vnitřních věcí EU. Naopak slučování těchto fondů s programy politiky soudržnosti nebo jinými ekonomickými politikami do jednoho národního reformního a investičního plánu považuje za rizikové.
- **Výkonnostně založené financování a jeho rizika:** Financování založené na výkonnosti může být jedním z řešení, avšak pouze na základě důkladné analýzy a tam, kde je to relevantní. Zde je mimořádně důležité, aby byl zohledněn nutný obezřetný přístup k fondům v oblasti vnitřních věcí EU. Je nezbytné, aby tento princip respektoval zejména dynamiku příslušných politik, stejně jako relativně obtížnou měřitelnost některých jejich cílů. Nebylo by tedy vhodné inspirovat se *Nástrojem pro oživení a odolnost*, protože fondy v oblasti vnitřních věcí EU nejsou zaměřeny na reformy ani investice. Jejich cílem je ideálně předcházet tomu, co by se nemělo stát, nebo identifikovat to, co se nemělo stát.
- **Vytváření synergií, krizová připravenost a možnost financování mimo EU:** Příští VFR musí zohlednit zásadní význam migrace i celkové vnitřní bezpečnosti, které jsou ve velké míře ovlivněny dynamicky se měnícími okolnostmi zejména v širším evropském sousedství. To vyžaduje nezbytnou flexibilitu a připravenost na nečekané krizové situace. V rámci snahy reagovat na tyto změny reformuje EU migrační a azylový systém, a to jak ve vnitřních, tak vnějších dimenzích. S ohledem na klíčovou roli vnější dimenze v rámci migrační politiky EU by bylo logické a žádoucí rozšířit možnosti financování projektů ve třetích zemích. Pro vytvoření potřebných synergií by bylo velmi užitečné převést finanční zdroje relevantní pro vnitřní bezpečnost a migraci, které jsou v současnosti rozptýlené v různých oblastech (strategická partnerství, rozvoj, Středomoří), pod Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci¹⁹⁰ jako dodatečný typ opatření v rámci tematického nástroje pod přímým nebo nepřímým řízením.

E.5 VÝDAJE NA SPOLEČNOU ZEMĚDĚLSKOU POLITIKU

Nástrojem podpory zemědělského, potravinářského, lesnického sektoru a venkova jsou v rámci společné zemědělské politiky EU /SZP/ tzv. strategické plány společné zemědělské politiky. Realizace těchto plánů je financována z rozpočtu EU prostřednictvím dvou zemědělských fondů a za finanční spoluúčasti ČR.

E.5.1 AKTUÁLNÍ VÝVOJ SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY¹⁹¹

Strategický plán společné zemědělské politiky České republiky na období 2023–2027 /SP23+/ byl Komisí schválen dne 24. listopadu 2022¹⁹². SP23+ je nastaven tak, aby podpořil udržitelnost a konkurenceschopnost zemědělství a přispěl k naplnění *Zelené dohody pro Evropu*, a to zejména strategie *od zemědělce ke spotřebiteli* a strategie v oblasti biologické rozmanitosti. Od roku 2023 došlo ke sloučení podpor poskytovaných v rámci SZP do jediného strategického dokumentu, což by mělo umožnit lepší řízení pro naplňování stanovených cílů. SP23+ obsahuje tři základní oblasti podpory: přímé platby, sektorové intervence a rozvoj venkova. Ty jsou dále rozděleny do 92 intervencí. Na jejich financování je určeno zhruba 8 mld. €. Základní finanční rámec je uveden v následující tabulce.

¹⁹⁰ Generální ředitelství pro migraci a vnitřní záležitosti (DG HOME) je generálním ředitelstvím Komise odpovědným za vnitřní bezpečnost, migraci a správu hranic.

¹⁹¹ Viz <https://eagri.cz/public/portal/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/zakladni-informace>; <http://szif.cz/cs/szp23>.

¹⁹² Prováděcí rozhodnutí Komise C(2022) 8338 v konečném znění ze dne 24. listopadu 2022, kterým se schvaluje strategický plán SZP České republiky na období 2023–2027 za účelem získání podpory Unie financované z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Tabulka č. 27: Přehled finančního plánu SP23+

(v mil. €)

Oblast intervence	Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
Přímé platby	4 117,67	0,00	4 117,67
Sektorové intervence	118,46	10,15	128,61
Rozvoj venkova	1 410,65	2 406,74	3 817,39
Celkem	5 646,78	2 416,89	8 063,67

Zdroj: podklady SZIF – Finanční plán SZP 2023–2027.

V průběhu roku 2024 došlo v rámci SZP k několika významným změnám, které reflektovaly aktuální socioekonomické a klimatické výzvy, stejně jako opakované požadavky zemědělců na úpravu stávajícího systému podpor. Cílem těchto opatření bylo především zjednodušit administrativní procesy, posílit finanční stabilitu zemědělců a zvýšit pružnost systému podpory. Rovněž byly zjednodušeny některé administrativní požadavky. Zejména v oblasti monitorovacích systémů byla ČS poskytnuta větší flexibilita – například možnost dobrovolného využívání geotagovaných fotografií pro ověřování podmínek způsobilosti.

Komise v reakci na složitou ekonomickou situaci v sektoru zemědělství a na protesty ze strany zemědělské veřejnosti rozhodla o dočasném zvýšení zálohových plateb v rámci přímých plateb některých intervencí rozvoje venkova. S účinností od října 2024 bylo umožněno ČS vyplácet až 70 % přímých plateb a až 85 % plateb na plochu a na zvířata formou záloh. Tato výjimka z běžně platného limitu, který je 50 %, resp. 75 %, byla zavedena za účelem zmírnění dopadů nepříznivých klimatických podmínek, rostoucích cen vstupů a zhoršené přístupnosti úvěrů.

E.5.2 STAV ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ SZP PŘIDĚLENÝCH ČR V ROCE 2024

V roce 2024 bylo dle informací poskytnutých Státním zemědělským intervenčním fondem v rámci SZP v ČR vyplaceno 41,15 mld. Kč, z toho z rozpočtu EU to bylo 32,43 mld. Kč a ze státního rozpočtu více než 8,72 mld. Kč. Podrobnější údaje o vyplacených prostředcích jsou uvedeny v tabulce č. 28.

Tabulka č. 28: Přehled prostředků vyplacených v hlavních oblastech SZP za rok 2024

(v tis. Kč)

Oblast výdaje	Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
Přímé platby*	25 037 274	3 059	25 040 333
Společná organizace trhů	785 785	319 957	1 105 742
Rozvoj venkova**	6 602 722	8 402 888	15 005 610
Celkem	32 425 781	8 725 904	41 151 685

Zdroj: podklady SZIF – Celkové užití zdrojů Společné zemědělství politiky v roce 2024.

* Jde o součet přímých plateb vyplacených z obálky za období 2014–2020 (4 422 tis. Kč) a přímých plateb v rámci SP23+ (25 033 095 tis. Kč) a rovněž je sem převeden propadlý podíl z vratek dotací ve výši 2 816 tis. Kč.

** Jde o součet prostředků Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 (4 543 207 tis. Kč) a Rozvoje venkova 2023–2027 (10 462 403 tis. Kč).

Nejvíce peněžních prostředků, a to přes 25 mld. Kč, bylo poskytnuto na přímé platby, které zemědělcům pomáhají zajistit stabilní příjmy a vybalancovat nestálost zemědělských trhů. Poskytují se formou platby na hektar využívané zemědělské plochy nebo v souvislosti s počtem chovaných zvířat. Druhou nejvýznamnější složkou SZP jsou intervence rozvoje venkova, které se dělí na plošné intervence vyplácené na plochu obhospodařované půdy a na počty chovaných zvířat a dále na projektové intervence. Pomocí projektových intervencí se poskytují prostředky do zemědělství, potravinářství, venkovského prostoru, ale i příspěvky do lesního hospodářství nebo na vodohospodářská opatření. Nejméně finančně významnou součástí podpor SZP jsou opatření společné organizace trhů /SOT/, kam patří podpory vybraných odvětví jako je ovoce a zeleniny, brambory, vejce, okrasné rostliny, víno a včelařské produkty.

E.5.2.1 PŘÍMÉ PLATBY

Přímé platby jsou financovány výhradně z *Evropského zemědělského záručního fondu /EZZF/*, tedy z rozpočtu EU. Výjimku tvořily přechodné vnitrostátní podpory a národní doplňkové platby k přímým platbám poskytované mezi lety 2014 a 2022. Přímé platby představují nárokovou podporu, kterou SZIF poskytuje zemědělcům od roku 2004, kdy ČR vstoupila do Evropské unie. Smyslem přímých plateb je stabilizace příjmů zemědělců, rozvoj menších zemědělských farem a zároveň šetrnější způsob hospodaření. Žadatelé musí dodržovat podmínky pro řádné obhospodařování zemědělské půdy, tj. povinné požadavky na hospodaření a standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy. Výplata přímých plateb je tak vázána na splnění těchto závazných podmínek a dalších podmínek stanovených pro jednotlivé druhy přímých plateb.

Přímé platby v období 2023–2027 částečně navazují na přímé platby poskytované v období 2014–2020 (které bylo prodlouženo do roku 2022). I v současném období se primárně dělí na přímé platby oddělené od produkce a přímé platby vázané na produkci.

U přímých plateb oddělených od produkce není podmínkou pro poskytnutí dotace samotná zemědělská produkce. Tyto platby jsou vypláceny žadatelům podle rozlohy obhospodařované zemědělské půdy bez ohledu na velikost podniku a objem produkce. Žadatel musí splnit podmínku aktivního zemědělce a mít alespoň 1 ha půdy v registru evidence půdy LPIS, případně 1 VDJ¹⁹³ v ústřední evidenci. Do této skupiny přímých plateb patří:

- **základní podpora příjmu pro udržitelnost /BISS/** poskytovaná aktivním zemědělcům obhospodařujícím minimálně 1 ha zemědělské půdy;
- **platba pro malé zemědělce** určená pro zemědělce hospodařící na výměře do 10 ha, s podporou na první 4 ha;
- **doplňková redistributivní podpora** poskytovaná k základní platbě BISS jako platba na prvních 150 ha zemědělské půdy s cílem zvýhodnit menší a střední zemědělské podniky;
- **podpora pro mladé zemědělce** vyplácená zemědělcům do věku 40 let;
- **ekoplatby** zaměřené na klima a životní prostředí.

Přímé platby vázané na produkci mají za cíl podpořit podniky s produkcí vybraných komodit a konkurenceschopnost těchto podniků a udržitelnost zemědělské výroby. Podpora se na základě plnění stanovených podmínek poskytuje na pěstování ovoce, zeleniny, cukrové řepy, chmele, škrobových brambor a bílkovinných plodin nebo na stavy zvířat v odvětví chovu skotu, ovcí a koz.

V roce 2024 vyplatil SZIF na přímých platbách celkem 25 040,33 mil. Kč. Největší část peněžních prostředků byla vyplacena v rámci SP23+, a to více než 25 033,09 mil. Kč. V nepatrné míře byly vyplaceny také přímé platby z rozpočtu alokovaného na období 2014–2020 (žádosti z roku 2022 a starší), a to v celkové výši 4,42 mil. Kč.

Nejrozšířenější podporou v rámci přímých plateb pro období 2023–2027 byla BISS, která navazuje na jednotnou platbu na plochu (SAPS). V roce 2024 bylo podáno celkem 24 809 žádostí na celkovou výměru 3 501 862 ha. Sazba dotace činila 1 817,84 Kč/ha. Celková částka vyplacená v roce 2024 na BISS byla 7 779,569 mil. Kč a byla vyplacena výhradně z rozpočtu EU.

Další významnou roční platbou vyplacenou malým a středním zemědělcům na prvních 150 ha využívané plochy byla dobrovolná redistributivní podpora. Její celková výše za rok 2024 činila 7 071,635 mil. Kč.

193

VDJ = „velká dobytčí jednotka“, tj. jeden kus dospělého skotu.

E.5.2.2 SPOLEČNÁ ORGANIZACE TRHŮ

Společnou organizaci trhů aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z/do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem SOT je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele. Jde o podporu financovanou z EZZF a doplněnou o prostředky ze státního rozpočtu ČR.

Mezi klíčové oblasti podpory patří:

- **ovoce a zelenina** – podpora organizací producentů a investic do zpracovatelských kapacit;
- **víno** – podpora restrukturalizace vinic a marketingových aktivit;
- **med** – podpora včelařství, včetně výzkumu a monitoringu zdraví včelstev.

V roce 2024 byly administrovány a vypláceny dotační tituly, které nebyly a nebudou součástí SP23+ ani v dalších letech. Jde o školní programy, jejichž cílem je vytvářet zdravé stravovací návyky dětí ve vzdělávacích zařízeních a zlepšit distribuci zemědělských produktů – program *Mléko do škol* a program *Ovoce a zelenina do škol*. Ve stejném roce byly rovněž vypláceny prostředky v rámci mimořádné podpory zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy (např. pro pěstitele ovoce, zeleniny, chmele nebo chovatelů krav) a mimořádné podpory pro odvětví ovoce zasažené jarními mrazíky.

Celkové výdaje na opatření SOT v roce 2024 dosáhly 1 105,74 mil. Kč, z toho 785,78 mil. Kč z rozpočtu EU a téměř 319,96 mil. Kč ze státního rozpočtu.

E.5.2.3 ROZVOJ VENKOVA

Podpora rozvoje venkova je financována z prostředků *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova /EZFRV/* za spoluúčasti státního rozpočtu, a to prostřednictvím programů rozvoje venkova na sedmiletá období a od roku 2023 prostřednictvím SP23+. Podpora je zaměřena na konkurenceschopnost zemědělství, lesnictví a potravinářství, na oblast inovací, výzkumu a předávání znalostí v zemědělství a lesnictví, na udržitelné řízení přírodních zdrojů s ohledem na klima, ekosystémy či podporu sociálního rozvoje venkova.

V roce 2024 byly v převažující míře vypláceny intervence *Rozvoje venkova 2023–2027*, ale naprostou většinu tvořily neprojektové (plošné) intervence. U projektových intervencí dochází postupně k přijímání a administraci žádostí o dotace. U *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 /PRV14+/* převažovala v roce 2024 výplata projektových opatření oproti neprojektovým opatřením.

V roce 2024 bylo na rozvoj venkova vynaloženo celkem 15 005,61 mil. Kč, z toho 6 602,72 mil. Kč z rozpočtu EU a 8 402,89 mil. Kč ze státního rozpočtu. Z celkové částky tvořily dotace v rámci PRV14+ částku 4 543,21 mil. Kč a dotace z nového SP23+ činily 10 482,40 mil. Kč.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Finální znění programového dokumentu PRV14+ bylo schváleno Komisí dne 26. května 2015. K 29. prosinci 2020 vstoupilo v platnost nařízení 2020/2220¹⁹⁴, které stanovilo pravidla pro dvouleté přechodné období, tedy výdaje na rozvoj venkova v letech 2021 a 2022. Ta z velké části zůstala stejná jako pravidla pro období 2014–2020. PRV14+ tak byl prodloužen do roku 2022. Dne 6. června 2024 schválila Komise již 12. aktualizaci programového dokumentu. PRV14+ definitivně skončí na konci roku 2025.

Součástí PRV14+ jsou dodatečné finanční prostředky z tzv. EURI fondu, které byly na úrovni EU schváleny v rámci *Plánu na podporu oživení Evropy (NextGenerationEU)*. Tyto prostředky vynaložil SZIF v roce 2024 na projektová i neprojektová opatření PRV14+, konkrétně na opatření *Investice do hmotného majetku, Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti* a *Ekologické zemědělství* (viz tabulka č. 29 dále).

Z informací SZIF vyplývá, že v rámci PRV14+ bylo v roce 2024 vyplaceno celkem téměř 4 543,21 mil. Kč, z toho příspěvek z prostředků EU činil 2 571,49 mil. Kč a národní podíl 1 971,71 mil. Kč. V těchto částkách jsou započítány i dodatečné prostředky z „EURI fondu“ a prostředky vyplacené na dobíhající závazky z předešlých let. Větší část prostředků, tj. 3 654,03 mil. Kč, šla na projektová opatření, jednalo se o 80,4 % z celkově vyplacených dotací na PRV14+ v roce 2024. Zbýlá část ve výši 889,18 mil. Kč byla vyplacena na neprojektová opatření PRV14+ a dobíhající závazky z minulých let.

V roce 2024 bylo spuštěno 17. kolo příjmu žádostí o dotaci z PRV14+ pro projektová opatření. Probíhal příjem žádostí na projekty v rámci opatření *Předávání znalostí a informační akce*, v rámci podpory LEADER nebo operace *Pozemkové úpravy*. V případě neprojektových opatření byly poskytovány dotace na agroenvironmentálně-klimatická opatření, lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochranu lesů a zalesňování zemědělské půdy. Podrobnější přehled o vyplacených dotacích v roce 2024 v rámci PRV14+ a starších programů je uveden v tabulce č. 29.

¹⁹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

Tabulka č. 29: Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Program rozvoje venkova (v tis. Kč)

Program, oblast podpory (opatření)		Vyplacené finanční prostředky		
		Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
Horizontální plán rozvoje venkova ČR		74	25	99
<i>Lesnictví</i>		74	25	99
PRV7+		2 894	2 951	5 845
Osa I	<i>Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví</i>	2 892	2 950	5 842
Osa II	<i>Zlepšování životního prostředí a krajiny</i>	2	1	3
Neprojektová opatření PRV14+ (vč. EURI)		662 425	220 809	883 234
M10	<i>Agroenvironmentálně-klimatické opatření</i>	538 298	179 433	717 731
M11	<i>Ekologické zemědělství</i>	122 305	40 769	163 074
M13	<i>Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními</i>	434	145	579
M15	<i>Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů</i>	1 388	462	1 850
Projektová opatření PRV14+ (vč. EURI)		1 906 101	1 747 928	3 654 029
M1	<i>Předávání znalostí a informační akce</i>	6 392	6 521	12 913
M4	<i>Investice do hmotného majetku</i>	864 557	1 056 305	1 920 862
M6	<i>Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti</i>	154 515	144 239	298 754
M8	<i>Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů</i>	214 337	232 132	446 469
M16	<i>Spolupráce</i>	53 033	54 104	107 137
M19	<i>Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER</i>	501 741	219 216	720 957
M20	<i>Technická pomoc</i>	111 526	35 411	146 937
Celkem za Program rozvoje venkova		2 571 494	1 971 713	4 543 207

Zdroj: podklady SZIF – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Program rozvoje venkova 2014+.

Rozvoj venkova – strategický plán SZP 2023–2027

Základním dokumentem pro podporu rozvoje venkova je v současném programovém období SP23+. Podpora je jako v předešlém období zaměřena na konkurenceschopnost, inovace v zemědělství a lesnictví, na oblast životního prostředí a klimatu a také na sociální rozvoj venkova. Rozvoj venkova je financovaný z EZFRV a státního rozpočtu, avšak podíl spolufinancování se v případě ČR výrazně změnil, takže národní zdroje představují 65 % (výjimkou je projektová intervence *Zahájení činnosti mladého zemědělce*, kdy 100 % platby poskytuje EU).

Intervence v oblasti rozvoje venkova jsou rozděleny na dvě základní oblasti:

- neprojektové (plošné) intervence, včetně intervencí cílených na chov hospodářských zvířat,
- projektové intervence.

Struktura intervencí zůstala ve velké míře stejná jako v předchozím programovém období, avšak neprojektové intervence byly ve SP23+ rozděleny podrobněji, než tomu bylo v předešlých programových obdobích. Dotační podmínky zůstaly obdobné. V roce 2024 bylo administrováno celkem deset neprojektových intervencí. V případě projektových intervencí bylo v roce 2024 spuštěno 3. a 4. kolo příjmu žádostí o dotace a byl zahájen kontinuální příjem u intervence *Leader*.

Na rozvoj venkova bylo v rámci SP23+ v roce 2024 vyplaceno celkem 10 462,40 mil. Kč, z toho podíl prostředků EU činil 4 031,23 mil. Kč a národní podíl překročil 6 431,17 mil. Kč. Většina vyplacené podpory se týkala neprojektových intervencí. U projektových intervencí došlo k výplatě pouze u jedné, a to *Zahájení činnosti mladého zemědělce*. Podrobnější přehled o vyplacených dotacích v roce 2024 v rámci SP23+ je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 30: Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na rozvoj venkova dle SP23+ (v tis. Kč)

Oblast intervence		Vyplacené finanční prostředky		
		Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
Neprojektová opatření celkem		3 462 938	6 431 175	9 894 113
z toho:	<i>Agroenvironmentálně-klimatická opatření</i>	721 149	1 339 280	2 060 429
	<i>Ekologické zemědělství</i>	518 923	963 715	1 482 638
	<i>Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený lesní porost</i>	8 968	16 654	25 622
	<i>Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu</i>	128	238	366
	<i>Založení agrolesnického systému</i>	18 773	34 864	53 637
	<i>Zvýšení obranyschopnosti v chodu prasat vakcinací</i>	88 675	164 682	253 357
	<i>Dobré životní podmínky zvířat</i>	238 743	443 381	682 124
	<i>Lesnicko-environmentální platby</i>	27 309	50 715	78 024
	<i>Oblasti s přírodními omezeními (ANC)</i>	1 828 586	3 395 947	5 224 533
	<i>Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě</i>	11 684	21 699	33 383
Projektová opatření celkem		568 290	0	568 290
z toho:	<i>Zahájení činnosti mladého zemědělce</i>	568 290	0	568 290
Rozvoj venkova dle SP23+ celkem		4 031 228	6 431 175	10 462 403

Zdroj: podklady SZIF – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Rozvoj venkova 2023+ (dle Strategického plánu SZP).

E.6 VÝDAJE NA SPOLEČNOU RYBÁŘSKOU POLITIKU

Společná rybářská politika EU je základním instrumentem pro řízení rybolovu a akvakultury ve všech ČS. SRP sdružuje řadu opatření, jejichž cílem je prosperita, konkurenceschopnost a udržitelnost evropského odvětví rybolovu. V České republice je SRP naplňována od roku 2007 v sedmiletých obdobích, a to prostřednictvím operačních programů *Rybářství*. V prostředí ČR je řídicím orgánem OP *Rybářství 2021–2027* /OPR/ Ministerstvo zemědělství. To zodpovídá za řízení, kontrolu a financování programu. SZIF je zprostředkujícím subjektem a vykonává část pravomocí ŘO, zejména administraci a kontrolu.

V roce 2024 byly v ČR vyplaceny zbývající dotace v rámci dobíhajícího OPR14+ a dále byl implementován OPR.

E.6.1 OP RYBÁŘSTVÍ 2014–2020

OPR14+ byl schválen Komisí v roce 2015. Financovaný je z *Evropského námořního a rybářského fondu*. Vzhledem ke konci programového období neproběhlo v roce 2024 žádné kolo ani příjem žádostí o podporu a nebyla vydána žádná nová rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Alokace na celé PO14+ činila bezmála 41,14 mil. € (přibližně 1,04 mld. Kč), z toho 31,11 mil. € byl příspěvek EU (cca 783,46 mil. Kč) a 10,03 mil. € (cca 252,58 mil. Kč) bylo financováno z národních zdrojů.¹⁹⁵

¹⁹⁵ Pro přepočítání byl použit kurz Evropské centrální banky ke dni 31. prosince 2024, a to 25,185 Kč/€.

Podle údajů, které poskytl SZIF, proběhlo v roce 2024 vyplacení zbývajících 56 žádostí o platbu se schválenou podporou 48 579 tis. Kč, z toho 37,35 mil. Kč byl příspěvek EU a 11,23 mil. Kč byla částka vyplacená z národních zdrojů.

V rámci OPR bylo k 31. prosinci 2024 proplaceno celkem 1 103 žádostí o platbu s celkovou výší podpory téměř 1,04 mld. Kč, z toho 783,45 mil. Kč byl příspěvek EU a 252,52 mil. Kč bylo financováno z národních zdrojů.

E.6.2 OP RYBÁŘSTVÍ 2021–2027

OPR21+ byl Komisí schválen dne 20. června 2022, a to jako prvnímú ČS. Tento program je financován z prostředků *Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu*. OPR přispívá především k plnění cílů SRP, *Zelené dohody pro Evropu* a *Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu*. V ČR je OPR zaměřen na odvětví sladkovodní akvakultury a jeho hlavním cílem je konkurenceschopná, odolná a udržitelně se rozvíjející akvakultura.

OPR navazuje na OPR14+. V novém období je však větší důraz kladen na biologickou rozmanitost, ekologii a zdravé potravinové systémy. Jsou podporovány také projekty, které se zaměřují na účinné využívání zdrojů nebo obnovitelných zdrojů, nově také projekty zaměřené na mimoprodukční funkce rybníků, tj. na akumulaci vody v krajině, sportovní a rekreační účely rybníků nebo na údržbu břehů.

Celková výše alokovaných peněžních prostředků na OPR činí 42,87 mil. €, z toho příspěvek EU je 30,01 mil. € a příspěvek ČR 12,86 mil. €. V přepočtu jde o částku 1,08 mld. Kč, tedy o částku obdobnou jako byla alokována pro PO14+. V tabulce č. 31 je uveden podrobnější přehled o alokaci na OPR.

Tabulka č. 31: Přehled finančního rozpočtu OPR

(v €)

Priorita	Specifický cíl	Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
1. Podpora udržitelného rybolovu a obnova a zachování vodních biologických zdrojů	1.4	853 268	365 687	1 218 955
	1.6	1 199 909	514 247	1 714 156
2. Podpora udržitelných akvakulturních činností, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, čímž se přispívá k potravinovému zabezpečení v Unii	2.1	23 645 282	10 133 693	33 778 975
	2.2	2 506 476	1 074 205	3 580 681
5. Technická pomoc	5.1	1 800 314	771 564	2 571 878
Celkem		30 005 249	12 859 396	42 864 645

Zdroj: programový dokument OP Rybářství 2021–2027, MZe.

Z poskytnutých informací SZIF vyplývá, že v roce 2024 proběhlo sedm kolových výzev a sedm kontinuálních výzev, ve kterých SZIF zaregistroval 268 žádostí o podporu v celkové výši 276,10 mil. Kč. MZe, v roli ŘO, vydalo 222 rozhodnutí o poskytnutí dotace v celkové výši 215,94 mil. Kč a proplatilo 114 žádostí o platbu s celkovou částkou 65,29 mil. Kč.

Od počátku realizace OPR až do 31. prosince 2024 vyplatilo MZe celkem 78,13 mil. Kč, z toho příspěvek EU činil 54,69 mil. Kč.

F. PRÁVNÍ OTÁZKY

F.1 DOPORUČENÍ NKÚ KE ZMĚNÁM PRÁVNÍHO PROSTŘEDÍ V ROCE 2024

Na vyžádání Sněmovny nebo Senátu a jejich orgánů zpracuje NKÚ v dohodnutém termínu stanovisko k návrhům právních předpisů týkajících se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové, a inspekční činnosti¹⁹⁶. **Sněmovna ani Senát oprávnění spočívajícího v podání formální žádosti o stanovisko v roce 2024 nevyužily.**

Poznatky NKÚ ve vztahu k potřebným legislativním úpravám byly prezentovány v souvislosti s projednáváním jednotlivých KZ na jednáních kontrolního výboru Sněmovny.

NKÚ se ve sledovaném období dále vyjadřoval k návrhům právních předpisů¹⁹⁷, které se vztahovaly k jeho působnosti nebo se jej týkaly jako organizační složky státu. Ve sledovaném období obdržel **NKÚ k posouzení celkem 32 návrhů legislativních úprav právních předpisů vztahujících se k právu EU, z nichž uplatnil připomínky k osmi návrhům.**

Zásadní připomínku uplatnil NKÚ k návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí a souvisejícímu návrhu změnového zákona, jehož předkladatelem bylo MF. Navrhovaný zákon je implementací směrnice 2011/85/EU¹⁹⁸ a adaptací na požadavky přímo použitelných předpisů EU zejména Finančního nařízení. **Připomínka NKÚ spočívala mj. v požadavku, aby byl do návrhu zákona převzat obsah definice „zásady účinnosti“ uvedený ve Finančním nařízení. Předkladatel tuto připomínku NKÚ akceptoval a text návrhu zákona byl upraven.** Návrh zákona je projednáván ve Sněmovně jako sněmovní tisk 855.

Další zásadní připomínku uplatnil NKÚ k návrhu zákona o dávce státní sociální pomoci, jehož předkladatelem bylo MPSV. Navrhovaný zákon mj. zpracovává související příslušné předpisy EU.¹⁹⁹ **Předkladatel akceptoval připomínky NKÚ částečně.** Návrh zákona byl schválen Sněmovnou dne 26. března 2025 (sněmovní tisk 799).

NKÚ uplatnil připomínky rovněž k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 48/1997 Sb.²⁰⁰, jehož předkladatelem bylo MZd. Novela zákona aktualizuje transpozici směrnice 89/105/EHS²⁰¹ a směrnice 2011/24/EU²⁰². Návrh zákona je projednáván ve Sněmovně jako sněmovní tisk 849.

NKÚ dále uplatnil připomínky k návrhu zákona o správě dat, o řízeném přístupu k datům, jehož předkladatelem byla DIA. Cílem části zákona je adaptace českého právního řádu na kapitulu II nařízení 2022/868²⁰³. **Připomínky NKÚ byly předkladatelem částečně akceptovány.** Návrh zákona byl schválen vládou ČR v březnu 2025, a bude postoupen k projednání Sněmovně.

Další připomínky uplatnil NKÚ k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 167/2008 Sb.²⁰⁴, a další související zákony, jehož předkladatelem bylo MŽP. Zákon je transpozicí směrnice 2004/35/ES²⁰⁵. Návrh zákona je projednáván ve Sněmovně jako sněmovní tisk 870.

196 Ustanovení § 6 zákona o NKÚ.

197 V meziresortním připomínkovém řízení, jehož proces je upraven *Legislativními pravidly vlády*.

198 Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.

199 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011, o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

200 Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

201 Směrnice Rady 89/105/EHS ze dne 21. prosince 1988, o průhlednosti opatření upravujících tvorbu cen u humánních léčivých přípravků a jejich začleňování do oblasti působnosti vnitrostátních systémů zdravotního pojištění.

202 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU ze dne 9. března 2011, o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči.

203 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/868 ze dne 30. května 2022, o evropské správě dat („nařízení DGA“).

204 Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

205 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004, o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí.

Připomínky uplatnil NKÚ také k návrhu zákona, kterým se mění ZZVZ a některé další související zákony, jehož předkladatelem bylo MMR. Zákon implementuje příslušné související předpisy EU, např. směrnici 89/665/EHS²⁰⁶, směrnici 2014/24/EU²⁰⁷ nebo směrnici 2014/23/EU²⁰⁸. NKÚ uplatnil obecné připomínky k návrhu změnového zákona a nad rámec předloženého návrhu požadoval jeho rozšíření o související návrh na změnu zákona o NKÚ, spočívající v rozšíření pravomocí prezidenta NKÚ. Tuto připomínku NKÚ předkladatel akceptoval. Návrh zákona je v současnosti projednáván vládou ČR.

Další připomínky uplatnil NKÚ k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 164/2013 Sb.²⁰⁹, jehož předkladatelem bylo MF. Návrh zákona je implementací připravované směrnice COM(2024) 497²¹⁰. Materiál je v současnosti ve stavu ukončeného připomínkového řízení.

Připomínky uplatnil NKÚ rovněž k materiálu *Preferovaná varianta výběru poskytovatele Evropské peněženky digitální identity*, jehož předkladatelem byla DIA. Návrh je implementací nařízení 2024/1183²¹¹. Materiál byl v březnu 2025 projednán vládou ČR, která pro realizaci klientské části *Evropské peněženky digitální identity* schválila variantu *Koncese*.

F.2 IMPLEMENTACE A TRANSPOZICE PRÁVA EVROPSKÉ UNIE V ČR

F.2.1 TRANSPOZIČNÍ DEFICIT

Vstupem do Evropské unie převzala ČR povinnost plnit závazky vyplývající z členství v EU. K nim patří i povinnosti vycházející z čl. 4 odst. 3 *Smlouvy o Evropské unii* /SEU/, která ukládá ČS povinnost provádět veškerá vhodná opatření k plnění závazků vyplývajících ze smluv nebo právních aktů orgánů EU. Pokud to jeho povaha vyžaduje, musí být právo EU řádně a včas uvedeno do vnitrostátního právního řádu. Implementace a její monitoring jsou pak prováděny rozdílným způsobem podle toho, o jaký druh právního aktu EU se jedná. U směrnic je hodnocena nejen jejich transpozice členským státem, ale také následná notifikace vnitrostátních transpozičních předpisů Komisí.

Transpoziční činnost ČS je monitorována Komisí a výsledky jsou zpracovávány do průběžných hodnocení nazvaných *Single Market Scoreboard and Competitiveness Scoreboard* /SMCS/, původně vydávaných pod názvem *Single Market Scoreboard*, která jsou publikována na příslušném webovém portálu Komise. Údaje za ČR jsou publikovány v každoročně vydávané zprávě vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii /Zpráva o přejímání/.

Od vydání hodnocení pro rok 2023 došlo nejen k výše uvedené změně názvu hodnocení, ale také ke snížení požadované horní hranice transpozičního deficitu. Ta by nově neměla přesahovat 0,5 % obecně pro všechny směrnice, přičemž by mělo být dosaženo transpozičního deficitu 0 % pro směrnice, u nichž zpoždění v transpozici přesahuje dva roky. Dále Komise zkrátila akceptovaný termín pro provedení notifikace pro směrnice se lhůtou pro provedení transpozice k 30. listopadu z deseti na pět dnů.

Dne 14. února 2024 bylo publikováno hodnocení SMCS pro rok 2023, které vycházelo z údajů k 30. listopadu, resp. 5. prosinci 2023. Jeho předmětem byly směrnice vnitřního trhu, jejichž transpoziční lhůta k rozhodnému datu uplynula. Česká republika k rozhodnému datu nedokončila transpozici devíti směrnic a uvedená hodnota představuje transpoziční deficit ve výši 0,9 %. V žebříčku úspěšnosti ČS v transpozici směrnic se ČR umístila na 17. místě, přičemž byla vyzdvížena skutečnost, že po delší době se podařilo dosáhnout tolerovanou hranici transpozičního deficitu nepřesahující 1 %.

206 Směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce.

207 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.

208 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014, o udělování koncesí.

209 Zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů.

210 Návrh směrnice Rady (EU), kterou se mění směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní, COM(2024) 497 v konečném znění ze dne 28. října 2024 (směrnice „DAC 9“).

211 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1183 ze dne 11. dubna 2024, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení evropského rámce pro digitální identitu.

SMCS dále sleduje počet řízení vedených z důvodu neprovedení notifikace transpozičních předpisů či chybně provedené transpozice u směrnic vnitřního trhu. Podle publikovaného hodnocení pro rok 2023 měla ČR neuzavřených 25 řízení.

Dne 29. ledna 2025 bylo publikováno hodnocení pro rok 2024 a průběžné hodnocení bylo provedeno Komisí ve vztahu ke směrnicím, jejichž transpoziční lhůta uplynula k 30. listopadu 2024, přičemž byl brán zřetel na notifikace provedené k 5. prosinci 2024. **V průběhu roku 2024 docházelo k postupnému snižování transpozičního deficitu a k rozhodnému datu dosáhla ČR lepšího výsledku než v předchozím roce a podruhé v řadě udržela výši transpozičního deficitu pod jednocentní hranici. K tomuto datu vykazovala Česká republika sedm netransponovaných směrnic, což odpovídá transpozičnímu deficitu ve výši 0,7 % (unijní průměr činí 0,8 %). Tento výsledek odpovídal 11. až 13. místu v žebříčku úspěšnosti ČS, pokud jde o transpozici směrnic.**

Snížení transpozičního deficitu se promítlo i do snížení počtu řízení vedených proti ČR z důvodu neprovedení notifikace transpozičních předpisů. K datu uzávěrky pro rok 2024 bylo proti ČR vedeno 21 těchto řízení, tedy o čtyři řízení méně než v roce 2023.

F.2.2 ŘÍZENÍ PRO NESPLNĚNÍ POVINNOSTI (INFRINGEMENT)

Jak je uvedeno v části V. Zprávy o přejímání za rok 2024, řízení pro nesplnění povinnosti (infringement procedure) je mechanismem, jehož prostřednictvím vykonává Komise svoji povinnost dohlížet na uplatňování unijního práva (srov. čl. 17 odst. 1 SEU). Dojde-li podle názoru Komise k porušení práva EU ze strany ČS, má dle čl. 258 SFEU možnost zahájit řízení rozdělené do několika fází, které může vyústit až v podání žaloby k Soudnímu dvoru Evropské unie /SDEU/.

Řízení pro nesplnění povinnosti může být zahájeno z důvodu neprovedení směrnice EU, resp. neoznámení vnitrostátních transpozičních předpisů představujících plnou transpozici k dotčené směrnici (tzv. nenotifikační řízení) nebo za nesprávné provedení předpisu EU, resp. nesprávnou aplikaci právních předpisů EU (tzv. věcná řízení).

Pokud Komise zjistí porušení práva nebo pokud je porušení práva Komisi nahlášeno ve stížnosti, usiluje o dohodu s ČS k odstranění příčiny formou strukturovaného dialogu /EU Pilot/. Cílem je najít rychlé řešení v souladu s právem EU a předejít řízení o nesplnění povinnosti. Pokud ČS se stanoviskem Komise nesouhlasí nebo nápravné opatření neprovede, může Komise zahájit formální řízení o porušení práva. Přitom postupuje takto:

- Komise vyzve ČS, aby se k namítanému porušení práva vyjádřil.
- Pokud Komise neobdrží odpověď nebo je odpověď neuspokojivá, vydá odůvodněné stanovisko, v němž stanoví lhůtu (zpravidla dvouměsíční) k nápravě namítaného porušení.
- Nevyhoví-li ČS stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise předložit věc SDEU.
- Jestliže je u SDEU prokázáno porušení práva, vynese SDEU odsuzující rozsudek a ČS je povinen přijmout opatření vyplývající z tohoto rozsudku.
- Pokud ČS neodstraní porušení práva ani po vynesení odsuzujícího rozsudku, Komise zasílá další výzvu. Pokud Komise neobdrží odpověď nebo je odpověď neuspokojivá, může předložit věc SDEU a navrhuje uložení finanční sankce v podobě paušální pokuty a/nebo penále.

Celkově bylo k 30. listopadu 2024 proti ČR vedeno 53 řízení pro nesplnění povinnosti, což je o šest řízení méně než v roce předcházejícím. V rámci systému EU Pilot bylo k témuž dni vůči ČR vedeno 14 řízení, což je oproti předcházejícímu roku o čtyři řízení méně.

V hodnoceném období, tj. od 1. prosince 2023 do 30. listopadu 2024, bylo ze strany Komise rozhodnuto v jednom řízení o podání žaloby, dále byla v jednom řízení doručena žaloba, v jednom řízení byla částečně vzata zpět návrhová žaloba. V tomto období byly rovněž vyhlášeny dva rozsudky.

V řízení č. 2021/2201 týkajícím se chybné transpozice směrnice 2018/958²¹² v gesci MŠMT rozhodla Komise dne 24. dubna 2024 o podání žaloby.

V řízení č. 2021/2107 v gesci MSp byla dne 16. října 2024 doručena České republice žaloba ve věci C-681/24. Komise zastává názor, že vzhledem k tomu, že právní úprava ČR umožňuje výslech zadržených podezřelých osob bez přítomnosti jejich obhájce v situacích, kdy nejsou splněny podmínky čl. 3 odst. 6 směrnice 2013/48/EU²¹³, Česká republika nesprávně provedla čl. 3 odst. 6 ve spojení s čl. 3 odst. 3 této směrnice.

Ve věci C-152/23 (ochrana oznamovatelů) Komise posoudila úplnost provedení směrnice 2019/1937²¹⁴ v českém právním řádu a dospěla k závěru, že provedení této směrnice lze považovat za úplné, v důsledku čehož stanovila konečnou výši paušální částky na 2 895 000 €. Zároveň Komise navrhuje upustit od návrhu na uložení opakovaného penále. Pro ČR to znamená jak potvrzení úplnosti (nikoli však správnosti) provedení směrnice, tak ujištění, že uložená paušální částka již nebude vyšší, protože SDEU nemůže rozhodnout o vyšší částce, než navrhuje Komise.

Dne 8. května 2024 vyhlásil čtvrtý senát SDEU rozsudek v řízení č. 2018/2287 ve věci C-75/22 (v gesci MŠMT). Tento rozsudek se týkal druhé fáze kontroly slučitelnosti vnitrostátní implementace směrnice 2005/36/ES²¹⁵. SDEU většinou žalobních důvodů nevyhověl, když část z nich označil z procesních důvodů za nepřipustné a část z nich na základě věcného přezkumu za neopodstatněné. Pochybení ČR shledal pouze ve vztahu k vnitrostátní právní úpravě týkající se postavení osob, jež absolvují adaptační období nebo se připravují na zkoušku způsobilosti, dále ve vztahu k povinnosti umožnit veterinárním lékařům a architektům poskytovat služby v rámci volného pohybu služeb pod profesním označením stanoveným českými právními předpisy a též ve vztahu k povinnosti příslušného orgánu potvrdit přijetí žádosti o uznání odborné kvalifikace ve lhůtě jednoho měsíce a případně žadatele informovat o chybějících dokladech.

Dne 19. listopadu 2024 vyhlásil velký senát SDEU rozsudek ve věci C-808/21 v řízení č. 2012/2115 (v gesci MV) týkajícím se práva občanů EU stát se členy politické strany nebo ji založit. Podle Komise porušuje ČR unijní právo tím, že omezuje členství v politických stranách jen na vlastní občany, čímž neumožňuje unijním občanům, kteří nemají české občanství, ale mají zde bydliště, výkon pasivního volebního práva ve volbách do EP a obecních zastupitelstev „za stejných podmínek“ ve smyslu čl. 22 SFEU. SDEU rozhodl, že česká vnitrostátní právní úprava představuje rozdílné zacházení s unijními občany zakázané článkem 22 SFEU. Čeští státní příslušníci se totiž mohou rozhodnout, zda budou kandidovat jako členové politické strany, anebo jako nezávislí kandidáti, zatímco občané EU, kteří mají v ČR bydliště, ale nejsou jejími státními příslušníky, takovou možnost nemají. Aby mohli unijní občané účinně vykonávat své právo být voleni v obecních volbách a volbách do EP, musí jim být zajištěn rovný přístup k prostředkům existujícím ve vnitrostátním právním řádu, kterými disponují státní příslušníci daného ČS.

212 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/958 ze dne 28. června 2018, o testu přiměřenosti před přijetím nové právní úpravy povolání.

213 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013, o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody.

214 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

215 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005, o uznávání odborných kvalifikací.

Podle aktualizovaných údajů k 31. březnu 2025²¹⁶ bylo celkem vedeno proti ČR 48 řízení pro nesplnění povinností, z toho se 31 nacházelo ve fázi formálního upozornění, 13 ve fázi odůvodněného stanoviska, v případě jednoho řízení byla podána žaloba k SDEU a ve třech řízeních byl vydán rozsudek SDEU.

Pokud se jedná o druh porušení práva EU, neprovedení notifikace transpozičních předpisů se odrazilo v 19 řízeních, chybná transpozice byla Komisí shledána v 13 řízeních, aplikační pochybení jsou předmětem sedmi řízení a nesplnění požadavků nařízení, smluv a rozhodnutí bylo předmětem devíti řízení.

NKÚ opakovaně upozorňuje na rizika, která z titulu transpozičního deficitu a počtu infringementů hrozí ČR. Následkem chybějící nebo nenáležité transpozice směrnic EU je mj. také bezprostřední účinek směrnic, riziko vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou chybějící nebo nenáležitou transpozicí fyzickým a právnickým osobám a řízení pro porušení SFEU s možnými finančními důsledky.

F.2.3 DOHODA O SOUČINNOSTI MEZI NEJVYŠŠÍM KONTROLNÍM ÚŘADEM A ÚŘADEM EVROPSKÉHO VEŘEJNÉHO ŽALOBCE

Dne 28. února 2024 byla uzavřena *dohoda o součinnosti mezi Úřadem evropského veřejného žalobce a Nejvyšším kontrolním úřadem České republiky /Dohoda/.*

Účelem Dohody je navázat vzájemnou spolupráci s cílem zlepšit úroveň ochrany finančních zájmů EU na straně jedné a zlepšit kontrolu hospodaření s finančními prostředky poskytnutými ČR ze zahraničí a s finančními prostředky, za které převzal záruky stát, na straně druhé. Dohoda vytváří strukturovaný rámec pro spolupráci mezi oběma institucemi, které si tak mohou vzájemně sdělovat informace vyplývající z jejich činnosti, které jsou relevantní pro výkon působnosti druhé strany, a spolupracovat rovněž v oblasti vzdělávacích aktivit.

²¹⁶ Údaje uvedené výše vycházejí zejména ze *Zprávy vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za rok 2024*, která byla předložena do Senátu 30. ledna 2025. Aktualizace údajů k 31. březnu 2025 vychází z materiálu *Zpráva o stavu přidělování gescí a plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za I. čtvrtletí 2025*.

PRAMENY A LITERATURA

1. *Annual Report on Taxation 2024*, Generální ředitelství pro daňovou a celní unii, Evropská komise, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2024.
2. *Budapeštské prohlášení o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy*, 8. listopadu 2024.
3. *Celkové užití zdrojů Společné zemědělství politiky v roce 2024*, SZIF, 2025.
4. *Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Program rozvoje venkova 2014+*, SZIF, 2025.
5. *Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Rozvoj venkova 2023+ (dle Strategického plánu SZP)*, SZIF, 2025.
6. *Commission work programme 2025*, COM(2025) 45 v konečném znění ze dne 11. února 2025.
7. *Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček na podporu oživení*, Evropská rada a Rada Evropské unie, 2022.
8. *Dohoda o partnerství pro programové období 2021–2027 – Česká republika*, schválená usnesením vlády dne 27. září 2021 č. 841 (schválená Komisí 24. května 2022).
9. EU reporty – předchozí vydání, NKÚ.
10. *Fakta a čísla o Evropské unii – Příjmy Unie*, Evropský parlament, 2023.
11. *Hospodářská strategie České republiky: Česko do TOP 10* schválená usnesením vlády ze dne 10. října 2024 č. 695.
12. *Implementační plán Hospodářské strategie* vydaný MPO pod č.j. MPO 23826/2025.
13. *Konvergenční program České republiky (duben 2024)* schválený na jednání vládního Výboru pro EU dne 24. dubna 2024.
14. Měsíční informace o implementaci fondů EU (2021–2027), MMR-NOK.
15. *Národní plán obnovy* schválený usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 467.
16. *Národní program reformy České republiky 2024* schválený na jednání vládního výboru pro EU dne 24. dubna 2024.
17. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění se směrnice 2003/87/ES, nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241, COM(2023) 335 v konečném znění ze dne 20. června 2023.
18. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, o zřízení nástroje pro Ukrajinu, COM(2023) 338 v konečném znění ze dne 20. června 2023.
19. Návrh prováděcího nařízení Rady, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o elektronické osvědčení o osvobození od daně z přidané hodnoty, COM(2024) 279 v konečném znění ze dne 8. července 2024.

20. Návrh rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053, o systému vlastních zdrojů Evropské unie, COM(2021) 570 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.
21. Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o elektronické osvědčení o osvobození od daně z přidané hodnoty, COM(2024) 278 v konečném znění ze dne 8. července 2024.
22. Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní, COM(2024) 497 v konečném znění ze dne 28. října 2024.
23. *Rozpočet EU: Komise navrhuje posílit dlouhodobý rozpočet EU tak, aby lépe řešil nejnaléhavější výzvy současnosti*, Evropská komise, 2023.
24. *Sbírka zákonů*.
25. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance: *Roční analýza udržitelného růstu 2024*, COM(2023) 901 v konečném znění ze dne 21. listopadu 2023.
26. Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Upravený balíček pro novou generaci vlastních zdrojů*, COM(2023) 330 v konečném znění ze dne 20. června 2023.
27. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Účetnímu dvoru: *Akční plán Komise pro strategii boje proti podvodům – revize z roku 2023*, COM(2023) 405 v konečném znění ze dne 11. července 2023.
28. Tisková zpráva: *Čistá pozice vůči EU: ČR loni získala o 83,2 mld. Kč více, než zaplatila*, Ministerstvo financí, 11. února 2025.
29. *Úřední věstník Evropské unie*.
30. Usnesení vlády ze dne 1. března 2021 č. 233/2021, *k návrhu rozdělení alokace pro ČR v programovém období 2021–2027 mezi operační programy*.
31. *VAT gap in the EU – 2024 report*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.
32. *VAT in the Digital Age*, schválený Evropským parlamentem dne 12. února 2025.
33. *Věstník Evropského účetního dvora*.
34. *Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu*.
35. Výroční kontrolní zprávy AO, Ministerstvo financí.
36. *Výroční zpráva NKÚ za rok 2024*, Nejvyšší kontrolní úřad, 2025.
37. *Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2023*, *Úřední věstník Evropské unie*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.
38. *Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 410b směrnice o DPH o uplatňování pravidel DPH týkajících se poukazů – definice, distribuční řetězce a nevyčerpané poukazy*, COM(2024) 307 v konečném znění ze dne 22. července 2024.

39. Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu: *35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie a boji proti podvodům – 2023*, COM(2024) 318 v konečném znění ze dne 25. července 2024.
40. Zpráva o ČR 2023, SWD(2023) 603 v konečném znění vydaná dne 24. května 2023.
41. Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2024 schválená vládou na jednání Výboru pro EU dne 27. listopadu 2024.
42. Zpráva o stavu přidělování gescí a plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za I. čtvrtletí 2025.
43. Zpráva vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za rok 2024.

POUŽITÉ INTERNETOVÉ SERVERY

<https://ec.europa.eu/eurostat/>

<https://www.databaze-strategie.cz/>

<https://www.nku.cz/>

<https://eur-lex.europa.eu/>

<https://vlada.cz/>

<https://ec.europa.eu/>

<https://www.cnb.cz/>

<https://www.dotaceeu.cz/>

<https://www.eca.europa.eu/>

<https://www.mfcr.cz/>

<https://www.mmr.cz>

<https://www.szif.cz>

<http://eagri.cz/>

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

<https://commission.europa.eu>

<https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/>

SEZNAM ZKRATEK

ABAC	účetní systém Komise
ADIS	<i>Automatizovaný daňový informační systém</i>
akční plán 2.0	druhý akční plán EU pro vojenskou mobilitu
AMIF	<i>Azylový, migrační a integrační fond</i>
AO	Auditní orgán (odbor 52 Ministerstva financí)
AT–CZ	program přeshraniční spolupráce PO14+ <i>Interreg V-A Rakousko – Česká republika</i>
BEFIT	budoucí rámec <i>Podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů</i>
BISS	základní podpora příjmu pro udržitelnost
CARF	rámec pro oznamování kryptoaktiv
CDZ	centrum duševního zdraví
CID	prováděcí rozhodnutí Rady č. 13383/23, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 8. září 2021, o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka
CzechELib	projekt <i>Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib</i>
CZ–PL	program přeshraniční spolupráce PO14+ <i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>
CZ–PL21+	<i>Interreg V-A Česká republika – Polsko 2021–2027</i>
ČR	Česká republika
ČS	členský stát EU
DAP	daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob
DAS	prohlášení o věrohodnosti účetní závěrky (<i>Déclaration d'assurance</i>)
DG ECFIN	Generální ředitelství Evropské komise pro hospodářské a finanční záležitosti
DIA	Digitální a informační agentura
Dohoda	dohoda o součinnosti mezi Úřadem evropského veřejného žalobce a Nejvyšším kontrolním úřadem České republiky
DoP	<i>Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027</i>
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
EET	elektronická evidence tržeb
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj</i>
EP	Evropský parlament
EPO	expertní poradní orgán MMR-NOK
EPPO	Evropský úřad veřejného žalobce
eSeL	projekt <i>Elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) a elektronická tvorba právních předpisů (e-Legislativa)</i>
ESF	<i>Evropský sociální fond</i> (do programového období 2014–2020 včetně)
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
ETS	systém EU pro obchodování s emisemi
EU	Evropská unie
EU Pilot	systém strukturovaného dialogu ohledně řešení porušení práva EU
EU-10	deset států, které vstoupily do EU v roce 2004 (Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko)
EU-27	27 členských států EU
EU-28	27 členských států EU a Spojené království
EÚD	Evropský účetní dvůr
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>
FA	finanční audit
Finanční nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012

FN	finanční nástroj
fondy EHP/Norska	fondy Evropského hospodářského prostoru a Norska
fondy EU	evropské fondy fungující v PO21+ v tzv. sdíleném řízení
FS	<i>Fond soudržnosti</i>
FS ČR	Finanční správa České republiky
FSP	fiskálně-strukturální plán
FVB	<i>Fond pro vnitřní bezpečnost</i>
G20	Skupina dvaceti (mezinárodní fórum dvaceti největších a nejrychleji rostoucích ekonomik světa – 19 států a EU)
GFŘ	Generální finanční ředitelství
HDP	hrubý domácí produkt
HND	hrubý národní důchod
IMS	systém pro řízení a analýzu nesrovnalostí
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i> pro programové období 2014–2020
IRP	<i>Integrovaný regionální program 2021–2027</i>
IS ESF	informační systém <i>Evropského sociálního fondu</i>
ISF	<i>Internal Security Fund (Fond pro vnitřní bezpečnost)</i>
IT	informační technologie
IZS	integrovaný záchranný systém
JNR	<i>Jednotný národní rámec pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu+, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021–2027</i>
KA	kontrolní akce NKÚ
KIS	<i>Kontrolní informační systém NKÚ</i>
KO	kontrolovaná osoba
Komise	Evropská komise
KP 2024	<i>Konvergenční program České republiky (duben 2024)</i>
KPSVL	koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KZ	kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ
Lex OZE	zákon vztahující se k obnovitelným zdrojům energie
MaC	milníky a cíle NPO
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-ASZ	Agentura pro sociální začleňování, útvar Ministerstva pro místní rozvoj
MMR-NOK	Národní orgán pro koordinaci, útvar Ministerstva pro místní rozvoj
MoF	<i>Modernizační fond</i>
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPO-DU	odbor koordinace NPO Ministerstva průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS2014+	monitorovací systém fondů pro programové období 2014–2020
MS2021+	monitorovací systém fondů pro programové období 2021–2027
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	meziroční změna
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
nařízení RRF	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NP AMIF	<i>Národní program Azylového, migračního a integračního fondu</i>
NP FVB	<i>Národní program Fondu pro vnitřní bezpečnost</i>

NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NPR	národní program reform
NPR 2024	<i>Národní program reform České republiky 2024</i>
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
NR	není relevantní
NUTS II	sdílené kraje, tzv. regiony soudržnosti (neadministrativní jednotky s počtem obyvatel od 800 000 do 3 000 000)
NSHV	<i>Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky</i>
NTK	Národní technická knihovna
NZÚ	národní program <i>Nová zelená úsporám</i>
Obecné nařízení 14+	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
Obecné nařízení 21+	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OO	odpovědný orgán
OP	operační program
OP AMIF	<i>OP Azylového, migračního a integračního fondu 2021–2027</i>
OP FVB	<i>OP Fondu pro vnitřní bezpečnost 2021–2027</i>
OP JAK	<i>OP Jan Amos Komenský</i>
OP LZZ	<i>OP Lidské zdroje a zaměstnanost</i>
OP NSHV	<i>OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky 2021–2027</i>
OP PIK	<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OP PPR	<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>
OP TAK	<i>OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost</i>
OP VVV	<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OPD	<i>OP Doprava 2021–2027</i>
OPD14+	<i>OP Doprava pro programové období 2014–2020</i>
OPR	<i>OP Rybářství 2021–2027</i>
OPR14+	<i>OP Rybářství 2014–2020</i>
OPST	<i>OP Spravedlivá transformace</i>
OPTP	<i>OP Technická pomoc 2021–2027</i>
OPTP14+	<i>OP Technická pomoc 2014–2020</i>
OPZ	<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>
OPZ+	<i>OP Zaměstnanost plus</i>
OPŽP	<i>OP Životní prostředí 2021–2027</i>
OPŽP14+	<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>
ORP	obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. b.	procentní bod
PO	prioritní osa
PO14+	programové období 2014–2020
PO21+	programové období 2021–2027

PO28+	programové období od roku 2028
PO7+	programové období 2007–2013
politika soudržnosti	politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti
Projekt síťování ORP	projekt, který se týkal vytvoření místní sítě v konkrétní ORP ve Středočeském kraji
PRV7+	<i>Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013</i>
PRV14+	<i>Program rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
Rada	Rada Evropské unie
Roční strategie	<i>Roční strategie pro udržitelný růst 2024</i>
RRF	<i>Nástroj pro oživení a odolnost</i>
ŘKS	řídící a kontrolní systém
ŘO	řídící orgán
SAPS	jednotné platby na plochu
SC	specifický cíl
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
Semestr	evropský semestr
Senát	Senát Parlamentu České republiky
SEU	<i>Smlouva o Evropské unii</i>
SFC2014+	elektronický informační systém pro řízení, monitorování a vykazování evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie</i>
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
SK–CZ	program přeshraniční spolupráce PO14+ <i>Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika</i>
sledované KA	kontrolní akce NKÚ, které se vztahují k rozpočtu EU a byly dokončeny ve sledovaném období
sledované období	1. duben 2024 až 31. březen 2025
SMCS	<i>Single Market Scoreboard and Competitiveness Scoreboard</i>
směrnice ATAD	směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu; v roce 2017 byla novelizována směrnicí Rady (EU) 2017/952 ze dne 29. května 2017, kterou se mění směrnice (EU) 2016/1164, pokud jde o hybridní nesoulady s třetími zeměmi
směrnice DAC6	směrnice Rady (EU) 2018/822 ze dne 25. května 2018, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní ve vztahu k přeshraničním uspořádáním, která se mají oznamovat
směrnice o DPH	směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty
směrnice o ETS	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně směrnice Rady 96/61/ES
SN–CZ	program přeshraniční spolupráce PO14+ <i>Interreg V-A Svobodný stát Sasko – Česká republika</i>
Sněmovna	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SOT	společná organizace trhů
SP23+	<i>Strategický plán Společné zemědělské politiky České republiky na období 2023–2027</i>
SPOD	systém sociálně-právní ochrany dětí
SPOD1	projekt MPSV <i>Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny</i>
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SRP	společná rybářská politika EU
STEP	<i>Platforma strategických technologií pro Evropu</i>
SVL	sociálně vyloučené lokality

SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika EU
TAČR	Technologická agentura České republiky
TVZ	tradiční vlastní zdroje
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VDJ	„velká dobytčí jednotka“
VFR	víceletý finanční rámec
VFR21+	víceletý finanční rámec EU na období po roce 2021–2027
VFR28+	víceletý finanční rámec EU na období po roce 2027
ViDA	iniciativa Komise týkající se DPH v digitálním věku
VISK	národní program <i>Veřejné informační služby knihoven</i>
VKZ	výroční kontrolní zpráva(y) Auditního orgánu
zákon o DPH	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
zákon o NKÚ	zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu
Zpráva	<i>35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2023</i>
Zpráva o ČR	<i>Zpráva o ČR 2023, SWD(2023) 603 v konečném znění ze dne 24. května 2023</i>
Zpráva o NPR 2024	<i>Zpráva o realizaci Národního programu reformy České republiky 2024</i>
Zpráva o přejímání	každoroční zpráva vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii
Zpráva o zdanění	<i>Výroční zpráva o zdanění 2024</i>
ZS	zprostředkující subjekt
ZZ	zvláštní zpráva EÚD
ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zkratky států použité v grafech

AT	Rakousko	IE	Irsko
BE	Belgie	IT	Itálie
BG	Bulharsko	LT	Litva
CY	Kypr	LU	Lucembursko
CZ	Česká republika	LV	Lotyšsko
DE	Německo	MT	Malta
DK	Dánsko	NL	Nizozemsko
EE	Estonsko	PL	Polsko
EL	Řecko	PT	Portugalsko
ES	Španělsko	RO	Rumunsko
FI	Finsko	SE	Švédsko
FR	Francie	SI	Slovinsko
HR	Chorvatsko	SK	Slovensko
HU	Maďarsko	UK	Spojené království Velké Británie a Severního Irska

PŘÍLOHY

1. Auditní orgán – audit v rámci RRF
2. Přehled auditních misí Evropského účetního dvora provedených v České republice v letech 2023 a 2024
3. Přehled auditních a ověřovacích misí Evropské komise provedených v České republice v letech 2023 a 2024

Příloha č. 1: Auditní orgán – audit v rámci RRF

Tabulka A: Přehled závěrů – 4. a 5. splátka z grantové části a 1. žádost o platbu z půjčkové části z *Nástroje pro oživení a odolnost*

Číslo auditu	Testované MaC	Auditovaný subjekt	Zjištění včetně míry závažnosti / nedostatky	Celkový závěr
NPO/2024/S/001	C 108	MŽP	3 rizika a 1 doporučení	Bez výhrad (1)
	C 128		1 zjištění s vysokou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
	Systém		2 zjištění se střední mírou závažnosti a 1 zjištění s nízkou mírou závažnosti	S výhradou (2)
NPO/2024/S/002	C 183	MŠMT	8 zjištění s vysokou mírou závažnosti a 1 zjištění se střední mírou závažnosti	Záporný (3)
	Systém		2 zjištění s vysokou mírou závažnosti a 4 zjištění se střední mírou závažnosti	Záporný (3)
NPO/2024/S/003	M 55	MPO	1 zjištění se střední mírou závažnosti a 2 zjištění s nízkou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
	C 158		1 zjištění s nízkou mírou závažnosti a 1 riziko	Bez výhrad (1)
	Systém		3 zjištění se střední mírou závažnosti	S výhradou (2)
NPO/2024/S/004	C 154	MMR	1 zjištění s vysokou mírou závažnosti a 2 rizika	Bez výhrad (1)
	Systém		4 zjištění se střední mírou závažnosti	S výhradou (2)
NPO/2024/S/005	M 79	MD	Bez zjištění	Bez výhrad (1)
	M 80		Bez zjištění	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/006	M 202	MSp	Bez zjištění	Bez výhrad (1)
	M 205		Bez zjištění	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/007	M 256	DIA	1 zjištění s nízkou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
	Systém		4 zjištění s vysokou mírou závažnosti a 6 zjištění se střední mírou závažnosti	S výhradou (2)
NPO/2024/S/008	C 84	MD	Bez zjištění	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/009	C 292	MPO	1 zjištění s nízkou mírou závažnosti a 1 riziko	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/010	C 56	MPO	1 zjištění se střední mírou závažnosti a 1 zjištění s nízkou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
	M 250		1 riziko	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/011	M 179	MŠMT	1 zjištění s nízkou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
NPO/2024/S/012	M 254	MPO	1 zjištění s nízkou mírou závažnosti	Bez výhrad (1)
Celkem zjištění za testování věcné správnosti MaC			Nízká	8
			Střední	3
			Vysoká	10
			Celkem	21
Celkem rizik za testování MaC				8
Celkem doporučení za testování věcné správnosti MaC				1
Celkem zjištění systém			Nízká	1
			Střední	19
			Vysoká	6
			Celkem	26

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Pozn.: C = cíl, M = milník.

Tabulka B: Přehled hodnocení klíčových požadavků

Kategorie	Míra jistoty vyplývající z auditu systému
1 Vysoká míra ujištění	Funguje dobře. Žádná, nebo jen drobná zlepšení nutná. Nebyly identifikovány žádné nebo jen drobné nedostatky. Tyto nedostatky nemají nebo mají pouze malý vliv na fungování posuzovaných klíčových požadavků / systému.
2 Střední míra ujištění	Funguje. Jistá zlepšení nutná. Byly identifikovány nedostatky. Tyto nedostatky mají mírný vliv na fungování posuzovaných klíčových požadavků / systému.
3 Nízká míra ujištění	V podstatě nefunguje nebo funguje jen částečně. Podstatná/zásadní zlepšení nutná. Byly identifikovány závažné nedostatky, které vedou nebo mohou vést k nesrovnalostem, ohrožují nebo mohly by ohrozit plnění milníků a cílů a/nebo ochranu finančních zájmů EU. Dopad na efektivní fungování klíčových požadavků / systému je významný.

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Tabulka C: Přehled hodnocení splnění milníků/cílů

Míra ujištění	Kategorie	Naplnění milníku/cíle
Vysoká	Kategorie 1	Milník/cíl je splněn. Žádná, nebo jen drobná zlepšení nutná.
Střední	Kategorie 2	Milník/cíl je ve své podstatě splněn. Jistá zlepšení nutná.
Nízká	Kategorie 3	Milník/cíl není splněn nebo je splněn pouze částečně. Podstatná/zásadní zlepšení nutná.

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Tabulka D: Druhy výroku dle získané míry ujištění

Míra ujištění	Druh výroku	Popis
Vysoká	Bez výhrad	Bylo získáno přiměřené ujištění o účinném fungování systému auditovaného subjektu, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie; a/nebo sběru, archivaci, verifikaci a certifikaci spolehlivých a přesných dat o plnění milníků a cílů.
Střední	S výhradou	Až na některé výjimky bylo získáno přiměřené ujištění o účinném fungování systému auditovaného subjektu, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie; a/nebo sběru, archivaci, verifikaci a certifikaci spolehlivých a přesných dat o plnění milníků a cílů.
Nízká	Záporný	Nebylo získáno přiměřené ujištění o účinném fungování systému auditovaného subjektu, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie; a/nebo sběru, archivaci, verifikaci a certifikaci spolehlivých a přesných dat o plnění milníků a cílů.

Zdroj: Informační systém Auditního orgánu.

Příloha č. 2: Přehled auditních misí Evropského účetního dvora provedených v České republice v letech 2023 a 2024

Rok	Číslo auditu	Datum provedení	Auditovaný OP (subjekt)	Předmět auditu (program)	Typ auditu (DAS/audit výkonnosti)	Stav kontra-diktorního řízení	Průběh auditu, zjištění	Přijatá opatření
2023	CL-13549	07.06.2023	OP PIK	Audit k prohlášení EÚD o věrohodnosti za rok 2022 k FN; CCI: 2014CZ16RFOP001	Audit výkonnosti	Ukončeno	01.02.2023 – oznámení o zahájení 21.04.2023 – doručeny předběžné závěry 31.05.2023 – odesláno stanovisko ČS 28.08.2023 – doručena konečná zpráva 05.09.2023 – doručena konečná zpráva v českém jazyce	Ze strany EÚD je audit ukončen. Následné kroky souvisí s reakcí Komise. V auditu byla identifikována čtyři zjištění, jedno s finančním dopadem.
	CL-14479	07.06.2023	OPD14+	Audit výkonnosti týkající se opatření k zamezení rizika dvojího financování u Nástroje pro oživení a odolnost a fondů politiky soudržnosti	Audit výkonnosti	Ukončeno	07.06.2023 – oznámení o zahájení 13.12.2023 – informace o ověření a identifikovaných zjištěních 08.03.2024 – reakce ČS na identifikovaná zjištění 10.12.2024 – doručena konečná zpráva v českém jazyce	Ze strany EÚD je audit ukončen.
	CL-14199	08.09.2023	OPD14+	Audit v souvislosti s prohlášením o věrohodnosti EÚD za rok 2023, programové období 2014–2020, CCI: 2014CZ16M1OP001	Audit výkonnosti	Probíhá	07.09.2023 – oznámení o zahájení 15.05.2024 – informace o předběžných zjištěních 07.06.2024 – stanovisko ČS k předběžným zjištěním	
	CL-14200	21.06.–22.11. 2023	IROP	Audit v souvislosti s prohlášením o věrohodnosti EÚD za rok 2023, programové období 2014–2020, CCI: 2014CZ16RFOP002	Audit výkonnosti	Probíhá	16.06.2023 – oznámení o zahájení 14.01.2024 – informace o předběžných zjištěních 20.02.2024 – stanovisko ČS k předběžným zjištěním	
	CL-14201	19.06.2023	OP PIK	Auditní práce pro prohlášení EÚD o věrohodnosti z roku 2023; programové období 2014–2020; operační program 2014CZ16RFOP001 (Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost)	Audit výkonnosti	Probíhá	27.06.2023 – oznámení o zahájení 29.09.2024 – informace o předběžných zjištěních 19.04.2024 – stanovisko ČS k předběžným zjištěním 01.03.2025 – doručena konečná zpráva v anglickém jazyce	
2024	CL-74179	05.07.2024	OPD14+	Audit v souvislosti s prohlášením věrohodnosti EÚD za rok 2024, programové období 2014–2020, CCI: 2014CZ16M1OP001	Audit výkonnosti	Probíhá	05.07.2024 – oznámení o zahájení	
	CL-74180	07.–31.10. 2024	OP VV	Audit of the regularity of: MFF Heading 2 "Cohesion, Resilience and Values", 2014CZ05M2OP001	Audit výkonnosti	Probíhá	04.06.2024 – oznámení o zahájení 19.12.2024 – informace o předběžných zjištěních 13.02.2025 – stanovisko ČS k předběžným zjištěním	

Zdroj: Auditní orgán, duben 2025.

**Příloha č. 3: Přehled auditních a ověřovacích misí Evropské komise provedených v České republice
v letech 2023 a 2024**

Rok	Datum provedení	Auditovaný OP (subjekt)	Číslo auditu	Předmět auditu (program)	Stav kontra-diktorního řízení	Průběh auditu, zjištění	Přijatá opatření
2023	06.–08.03. 2023	Všechny OP	DAC214CZ1993	Ověření legality vynaložených výdajů za OP VVV, OPZ, OPD14+, OPŽP14+, OP PPR, OP PIK, IROP a OP ČR/PL	Ukončeno	16.12.2022 – oznamovací dopis 04.04.2023 – oznámení o ukončení	Bez návazných opatření
	20.–24.11. 2023	OP PIK	DAC214CZ2438	EPM „Přezkum práce auditních orgánů / auditů souladu v období 2014–2020“	Ukončeno	29.08.2023 – oznamovací dopis 05.04.2024 – zaslán návrh zprávy 19.04.2024 – zasláno stanovisko ČS k návrhu zprávy 31.07.2024 – doručena konečná zpráva 03.10.2024 – reakce na konečnou zprávu	Audit je procesně uzavřen. ČR očekává finální pozici Komise ke zjištěním s finančním dopadem.
	09.–20.10. 2023	OPZ	DAC214CZ1769	OPZ – Tematický audit	Ukončeno	24.07.2023 – oznamovací dopis 21.12.2023 – varovný dopis: informace o zjištěných nedostatkách 13.06.2024 – stanovisko členského státu k návrhu zprávy 21.12.2024 – varovný dopis týkající se nápravných opatření 24.06.2024 – odpověď AO v českém jazyce na dopis s připomínkami Komise 18.10.2024 – finální zpráva v českém jazyce 29.10.2024 – dopis RO – odpověď ČS – stanovisko k finální zprávě a varovnému dopisu	Audit je procesně uzavřen. ČR očekává finální pozici Komise ke zjištěním s finančním dopadem.
	05.–06.06. 2023	OP SN–CZ*	DAC314TC1788	OP SN–CZ kontrola nastavení ŘKS; Interreg V-A Deutschland/Sachsen-Tschechische Republik	Ukončeno	17.05.2023 – zahajovací dopis 26.02.2024 – finální zpráva	Bez návazných opatření
	12.–16.06. 2023	IROP	DAC214CZ2194	Memorandum plánovaných šetření – REACT-EU „Tematické auditů 2014–2020“; IROP	Ukončeno	04.04.2023 – zahajovací dopis 10.10.2023 – zaslán návrh zprávy v českém jazyce 08.03.2024 – finální zpráva	Bez návazných opatření
	06.–08.02. 2023	OPR14+	Pre-ACR/MARE/E1	VKZ za rok 2022 – Mission No 2023/CZ/ Compliance Pre-ACR/MARE/E1 (únor 2023); OPR14+	Ukončeno	14.03.2023 – posouzení Komisí dokončeno	Bez návazných opatření
	02.–06.10. 2023	OPR14+	MARE114CZ2559	Pre-ACR fact finding mission; OPR14+	Ukončeno	05.09.2023 – oznámení o zahájení 11.12.2023 – doručena konečná zpráva	Bez návazných opatření
2024	03.–21.06. 2024	OPD14+	DAC214CZ2503	Audit stavu přípravy na ukončení období; PO14+; OPD14+	Probíhá	08.04.2024 – oznámení o zahájení 23.09.2024 – informace o předběžných zjištěních 11.11.2024 – stanovisko ČS k předběžným zjištěním 11.02.2025 – doručena konečná zpráva v anglickém jazyce 10.03.2025 – doručena konečná zpráva v českém jazyce	
	18.–20.03. 2024	Všechny OP	DAC214CZ2470	OP VVV, OP Z, OP TP, OP D, OP ŽP, OP PPR, OP PIK, IROP, OP CZ/PL - EPM „Přezkum práce auditních orgánů / auditů souladu v období 2014–2020“	Probíhá	31.01.2024 – oznámení o zahájení 30.04.2024 – doručeno vyjádření Komise v anglickém jazyce 15.05.2024 – doručeno vyjádření Komise v českém jazyce	
	25.–29.11. 2024	OP TAK a MPO	DAC221CZ2984	OP TAK – Tematický audit	Probíhá	22.08.2024 – oznámení o zahájení	
	21.–25.10. 2024	Všechny OP21+	DAC221CZ2992	Memorandum o plánování auditu „Audity souladu (2021–2027)“ OPD, IROP, OPZ+, OPŽP, OP TAK, OPST, OP JAK, OPTP	Probíhá	05.08.2024 – oznámení o zahájení 18.02.2024 – informace o předběžných zjištěních 19.03.2024 – stanovisko členského státu k předběžným zjištěním 23.12.2024 – doručení návrh auditní zprávy v anglickém jazyce 18.02.2025 – doručení návrh auditní zprávy v českém jazyce	

Zdroj: Auditní orgán, duben 2025.

* OP přeshraniční spolupráce Sasko – Česká republika.

Vydal Nejvyšší kontrolní úřad
2025